

မြန်မာစာ မြန်မာမှုကို
မြို့ပျိုးထောင်စောင်းထောင်စုံကြည့်ပျား

တက္ကသိုလ်တင်စ

နှိုင်းစုံကရည်စာစဉ် (၁၄)

မာတိကာ

မြန်မာစာ မြန်မာမှုကို ပြုစုပျိုးထောင်ခေါင်းဆောင်ခဲ့ကြသူများ	၇
၁။ အမျိုးသားစာပေခေါင်းဆောင် ဦးမောင်ကြီး	၁၃
၂။ မြန်မာစာ မြန်မာမပျောက်ကွယ်ရအောင် ထိန်းသိမ်းခဲ့သူ	၂၃
၃။ စာနယ်ဇင်းဝေါဟာရကို စတင်တီထွင်သူ	၃၃
၄။ နိုင်ငံဂုဏ်ရည်ဘွဲ့ရ သခင်ဘသောင်း	၄၃
၅။ မြန်မာစာ မြန်မာမြှင့်ချင်လွန်းသူ	၅၅
၆။ ဦးဖိုးကျား၏ အမျိုးသားအားမာန်	၆၇
၇။ သူ့ကျွန်မခံ ပြည်ထောင်စုစိတ်အမှန်ကို စာဆိုခဲ့သူ	၇၉
၈။ မြန်မာစာ မြန်မာမှုကို ကမ္ဘာပြုဆိုခဲ့သူ	၉၁
၉။ တက္ကသိုလ်နှင့် မြန်မာစာပေကို ရှာဖွေပြုစုပျိုးထောင်ခဲ့သူ	၁၀၃
၁၀။ မြန်မာစာနှင့် မြန်မာစာနယ်ဇင်းလောကကို အမှောင်ခွင်း အလင်းဆောင်ခဲ့သူ	၁၁၅
၁၁။ မြန်မာဇာတိမာန် အဘိဓာန်ဆရာ	၁၂၇
၁၂။ မြန်မာစာပေကျေးဇူးရှင် ပုဂံဝန်ထောက်မင်း ဦးတင်	၁၃၇

၁၃။ မြန်မာစာပေသမိုင်း မြန်မာစာသတင်းစာသမိုင်းတွင် မော်ကွန်းဝင် မော်ကွန်းတင်ထိုက်သူ	၁၄၇
၁၄။ မြန်မာ့စာဆို ရွှေပြည်ဦးဘတင်	၁၅၇
၁၅။ မြန်မာစာပေ မြန်မာစကားပြေပညာရှင်	၁၆၇
၁၆။ ဒေါင်းဖတ်စာ ဆရာလင်း	၁၇၉
၁၇။ မြန်မာစာ၏ ကျေးဇူးရှင်ဖခင်	၁၉၁
၁၈။ စာပေ ဂီတ ဘက်စုံထူးချွန်သော ပုဂ္ဂိုလ်မွန်	၂၀၃
၁၉။ ပီမိုးနင်း၏ ဘဝနှင့်စာပေ	၂၁၃
၂၀။ အမျိုးသားရေးဇာတိမာန်ထက်သန်သော သတင်းစာဆရာ စာရေးဆရာ	၂၂၃
၂၁။ ပြည်ထောင်စုစိတ်ဓာတ်ရှင်သန်ထွန်းကားရေးကို စဉ်ဆက်မပြတ်ရေးသားခဲ့သူ အမျိုးသားစာဆို	၂၂၉
၂၂။ မြန်မာစာပေ မိခင်ကြီးတစ်ဦး	၂၄၁
၂၃။ မြန်မာ့မျိုးချစ်စာပေပညာရှင် ဦးကျော်ရင်	၂၅၃
၂၄။ မြန်မာစာပေအဆင့်ကို မြှင့်တင်ခဲ့သည့် မြန်မာစာဂုဏ်ကျော်မြင့်	၂၆၅

မြန်မာစာ မြန်မာမှုကို ပြုစုပျိုးထောင် ခေါင်းဆောင်ခဲ့ကြသူများ

မြန်မာစာ၊ မြန်မာမှုကို ပြုစုပျိုးထောင်ခေါင်းဆောင်ခဲ့သူများ အကြောင်းကို ပြန်ပြောင်းရေးသား တင်ပြခြင်း၏ အဓိကရည်ရွယ်ချက်မှာ မြန်မာစာပေ၏ ကျေးဇူးတရား နားလည်သိတတ် ကျေးဇူးပြန်ဆပ်သည့်သဘောဖြင့် ဂုဏ်ပြုခြင်း ဖြစ်ပေသည်။

မြန်မာစာပေ ကြာရှည်တည်တံ့အောင် စွမ်းဆောင်ကြသူများတွင် အမျိုးသားခေါင်းဆောင် ဦးမောင်ကြီးသည် ထင်ရှားပေသည်။ ဦးမောင်ကြီး၏ တပင်ရွှေထီးဝတ္ထုသည် မြန်မာ့ဇာတိမာန်ကို လွန်စွာထက်သန်စေခဲ့သည်။ ရာဇဝင်ကျမ်း၊ နိတိကျမ်းများစွာကို ပြန်လည် ဖော်ထုတ်ရေးသားနိုင်ခဲ့သည်။

စာနယ်ဇင်းဟူသော ဝေါဟာရကို စတင်တီထွင်သုံးစွဲသူ ဆရာကြီးဦးပဂျီငိုသည် သတင်းစာ၊ ဂျာနယ်၊ မဂ္ဂဇင်းသုံးရပ်စလုံးကို ကိုယ်တိုင် ထုတ်ဝေဖြန့်ချိခဲ့သူ ဖြစ်ပေသည်။ ဦးပဂျီငိုအမည်ခံ တိုးတက်ရေး ဦးစိန်၏ အမျိုးသားပိုင်ဘဏ်လုပ်ငန်းများအကြောင်း လေ့လာရေးသားသူ၊ ကြီးပွားချမ်းသာရေး စာအုပ်ကို ပြုစုသူအဖြစ် ကိုပါ ထူးခြားစွာ ရေးသားထားသည်။

နိုင်ငံဂုဏ်ရည်ဘွဲ့ရ သခင်ဘသောင်းအကြောင်းသည် “နိုင်ငံကိုချစ်သူ နိုင်ငံအတွက် အနစ်နာခံသူ” တို့၏ လုပ်ငန်း ကျင့်စဉ်ကို အမှတ်ထင်ထင် ပြဆိုထားသည်။ မြန်မာတွင်မက ကမ္ဘာတွင် ရာဇဝင်စာတင်ခံရမည့် “တို့ဗမာစာတန်း”ကို မှတ်တမ်းပြုစု

ရေးဆက်ခဲ့သူအဖြစ် ဖော်ပြထားသည်။ “တို့ဗမာ သီချင်းကို အသက်သွင်းပေးခဲ့သူ၊ နိုင်ငံချစ်စာပေများ ရေးသားခဲ့သူ၊ သခင် ဝေါဟာရ စတင်သုံးစွဲခေါ်ဝေါ်ခဲ့သူ သခင်ဘသောင်း အကြောင်းကို မမေ့ကောင်းသော အချက်အလက်များဖြင့် အမှတ်တရ ဂုဏ်ပြု ဖော်ပြထားပေသည်။

မြန်မာစာပေသမိုင်းတွင် ဂန္ထဝင်စံတင်ထိုက်သည့် “စာဆိုတော် များ အတ္ထုပ္ပတ္တိ”၊ မြန်မာနိုင်ငံရေးသမိုင်းဝင် “ဗမာ့တော်လှန် ရေးသမိုင်း” တို့ကိုပါ ရေးသားပြုစုသူ ဗိုလ်မှူးဘသောင်း အကြောင်း နှင့်ယှဉ်တွဲ လေ့လာဖတ်ရှုနိုင်ပေသည်။

“ဦးဖိုးကျား၏ အမျိုးသားအားမာန်” သည် မြန်မာစာ မြန်မာမှု ကို ပြုစုပျိုးထောင်ခေါင်းဆောင်သူ တစ်ဦးအဖြစ် ထူးထူးခြားခြား ရေးသားဖော်ပြထားပေသည်။ ဦးဖိုးကျား၏ နိုင်ငံချစ်စိတ်ဓာတ် စာပေများသည် မြန်မာ့ဇာတိမာန် ရှင်သန်ထက်သန်ထက်ကြွစေခဲ့ပေသည်။ ဦးဖိုးကျား၏ အမျိုးသားအားမာန်သည် မြန်မာ့ဇာတိမာန် အဘိဓာန် သမိုင်းတွင် မော်ကွန်းဝင်ကြောင်းကို ခိုင်လုံစွာ သက်သေပြထား ပေသည်။

မြန်မာတို့သည် သူ့ကျွန်မခံစိတ်၊ လွတ်လပ်ရေးကို ထိန်းသိမ်း လိုစိတ်၊ ပြည်ထောင်စုစိတ်ဓာတ် ထာဝစဉ်ရှင်သန် ထက်မြက်စေ ရေး တွန်းအားပေးလှုံ့ဆော်ထားသည့် ဆရာကြီးဇေယျအကြောင်း ကို အထူးပြု လေ့လာဖတ်ရှုနိုင်ပေသည်။

မြန်မာစာ မြန်မာမှုကို ကမ္ဘာပြုဆိုခဲ့သူ ဦးရွှေဇံအောင် အကြောင်းသည် အံ့ဖွယ်တစ်ရပ်ဖြစ်ပေသည်။ သူ၏ ဘဝဖြစ်စဉ် တွင် မြန်မာအမျိုးသားထဲမှ ပထမဆုံးယစ်မျိုးမင်းကြီး ဖြစ်ခဲ့သူ၊ ထေရဝါဒ သာသနာမှုကို ကမ္ဘာပြုဆိုခဲ့သူမှာ အဆင့်ဆင့်မြင့်တက်

မြန်မာစာ မြန်မာမှုကိုပြုစုပျိုးထောင် ခေါင်းဆောင်ခဲ့ကြသူများ ၉

ရင့်ကျက်ကာ မြန်မာစာ မြန်မာမှုကို ကမ္ဘာပြုဆိုခဲ့သူဟူ၍ ဖော်ညွှန်း မော်ကွန်းတင်ထားပေသည်။

၁၉၄၂ ခုနှစ်တွင် မြန်မာနိုင်ငံ တက္ကသိုလ်ကျောင်းကြီးအတွက် သင်ခန်းစာများ ရွေးချယ်သတ်မှတ်ရေးကော်မတီတွင် မြန်မာစာ ကဗျာလင်္ကာ၊ ရာဇဝင်ကျမ်းများကိုသာ သင်ကြားနေပါက ခေတ်မီ အနောက်နိုင်ငံဘာသာရပ်များကို သင်ကြားရေးချိန်နည်းသွားမည် ဖြစ်ကြောင်း ကန့်ကွက်ရာ ဦးရွှေဇံအောင်က အနောက်နိုင်ငံများမှ စာပေများကို နှံနှံစပ်စပ် ဖတ်ခဲ့ဖူးသည့်အနက် မြန်မာနိုင်ငံဖြစ် လောကနီတိကျမ်းလောက ကောင်းသည့်ကျမ်း မတွေ့ရသေး ကြောင်း မြန်မာစာပေကို အထင်မသေးသင့်ကြောင်း ရဲရဲဝံ့ဝံ့ ကာကွယ်ပြောဆိုခဲ့သော မြန်မာစာပေသူရဲကောင်း ဦးရွှေဇံအောင် အကြောင်းကို ထူးထူးခြားခြား လေ့လာမှတ်သားနိုင်ပေသည်။

တက္ကသိုလ်နှင့် မြန်မာစာပေကို ရှာဖွေပြုစုပျိုးထောင်ခဲ့သူ ဦးဖေမောင်တင်၊ မြန်မာစာပေနှင့် မြန်မာစာနယ်ဇင်းလောကကို အမှောင်ခွင်းအလင်းဆောင်ခဲ့သူ ဦးရွှေကြူး၊ “မြန်မာ့ဇာတိမာန် အဘိဓာန်ဆရာ ရာဇဝင်ဆရာ ဦးမောင်မောင်တင်၊ မြန်မာစာပေ ကျေးဇူးရှင် ပုဂံဝန်ထောက်မင်း ဦးတင် တို့အကြောင်းကို အမှတ် တရ သုတေသနပြုစု ရေးသားထားပေသည်။

မြန်မာစာပေသမိုင်း၊ မြန်မာသတင်းစာသမိုင်းတွင် မော်ကွန်း ဝင် မော်ကွန်းတင်ထိုက်သူ ဦးထွန်းဖေက မြန်မာစာဆုတ်ယုတ်လျှင် အမျိုးဆုတ်ယုတ်ခြင်းဖြစ်ပေတကားဟု စေတနာရင်းရှိသဖြင့်လည်း ဤစာအုပ်ကို ရေးသားရ၏” ဟု အတိအကျဖော်ပြထားပေသည်။ သူသည် မြန်မာစာအတ္ထုပ္ပတ္တိခေါ် မြန်မာစာနိဒါန်းကို ရေးသား ပြုစုခဲ့သော ပုဂ္ဂိုလ်ထူးဖြစ်ပေသည်။

မြန်မာ့စာဆို ရွှေပြည်ဦးဘတင်သည် မြန်မာစာပေ၊ မြန်မာဂီတ မြန်မာ့ယဉ်ကျေးမှု အစုစုကို စာဆိုပီသစွာ ထုတ်ဖော်ရေးသားခဲ့ သည့်အကြောင်းကို လေ့လာဖတ်ရှုနိုင်ပေသည်။ မြန်မာစာပေ မြန်မာစကားပြေပညာရှင် ဦးမောင်မောင်ကြီးသည် စာပေအသင် အပြကောင်းသော ဆရာကြီးဖြစ်ပေသည်။ မြန်မာစာပေပညာရှင် ဖြစ်သော်လည်း ကမ္ဘာ့သမိုင်းကျမ်းများကို နှံ့စပ်လေ့လာပြီး မြန်မာ မူပြုကာ ရေးသားတင်ပြနိုင်စွမ်းရှိပုံများကို မှတ်သားလေ့လာနိုင် ပေသည်။

ဒေါင်းတံဆိပ်မြန်ဖတ်စာသစ်ကို ရေးသားပြုစုခဲ့သူမှာ မြန်မာပညာရှင်ဆရာကြီး ဦးလင်းဖြစ်ပေသည်။ မြန်မာစာပေ စာအုပ်စာရင်းတွင် မြန်မာဖတ်စာသစ်ကို တီထွင်ခဲ့သူ ပုဂ္ဂိုလ်ထူး ပုဂ္ဂိုလ်မွန်ဖြစ်ပေသည်။ မြန်မာစာပေ၏ ကျေးဇူးရှင်ဖခင်ဖြစ်သူ ဦးဧမောင်သည် ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်မြန်မာစာဌာန၏ ဖခင်ကြီး ဖြစ်ပေသည်။ မြန်မာအမျိုးသားရေးကို မြန်မာစာပေဖြင့် ဖန်တီး လှုံ့ဆော်နိုင်စွမ်းရှိသူ ဖြစ်ပေသည်။

ဒီးဒုတ်ဦးဘချိုသည် မြန်မာစာပေ မြန်မာဂီတ ဘက်စုံထူးချွန် သော ပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်ပေသည်။ မြန်မာမျိုးချစ်စိတ် ထက်သန်လွန်းသူ၊ စာပေဂီတထူးချွန်သူ၊ မြန်မာ့အနုပညာစစ်စစ်ကို မြတ်နိုးတန်ဖိုး ထားသူ ဖြစ်ပေသည်။ “ပီမိုးနင်း၏ဘဝနှင့်စာပေ”သည် တစ်မူ ထူးခြားမှတ်သားဖွယ်ဖြစ်ပေသည်။ အမျိုးသားရေး ဇာတိမာန် ထက်သန်သော သတင်းစာဆရာ၊ စာရေးဆရာမှာ မြန်မာရာဇဝင် ဆရာကြီးဦးသိမ်းမောင် ဖြစ်ပေသည်။ အမျိုးသားဇာတိမာန် ထက်သန်သူပီပီ “မြန်မာသူရဲကောင်းများ” စာအုပ်နှင့် “ရဲမြန်မာ”

ဝတ္ထုများဖြင့် ထင်ရှားကျော်ကြားသူ ဖြစ်ပေသည်။

ပြည်ထောင်စုစိတ်ဓာတ် ရှင်သန်ထွန်းကားရေးကို စဉ်ဆက်မပြတ်ရေးသားခဲ့သူ ဆရာဇော်ဂျီ၏ဘဝဖြစ်စဉ်ကို အထူးတင်ပြထားပေသည်။ ဆရာဇော်ဂျီ၏ အမျိုးသားရေးဇာတိမာန်ကဗျာများ၊ အမျိုးသားအားမာန်ကဗျာများ၊ ပြည်ထောင်စုစိတ်ဓာတ် ရှင်သန်ထွန်းကားရေး အတွေးကဗျာစုများသည် မြန်မာနိုင်ငံသာမက ကမ္ဘာအနှံ့ ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် လူသိများ ထင်ရှားနေပေသည်။ “ပြည်ထောင်စုစိတ်ဓာတ်၏ အဓိကသေ့ချက်”ကို ဖွင့်ဆိုရှင်းပြထားပေသည်။

ပထမဆုံး မြန်မာအမျိုးသမီး မြန်မာစာပါမောက္ခဖြစ်ခဲ့သူ ဒေါ်သန်းဆွေအကြောင်းကို အမှတ်တရ ဖော်ပြရေးသားထားပေသည်။ ရှားပါးတိမ်မြုပ်နေသော ပျူစာပေကို ရှာဖွေဖော်ထုတ် ရှင်သန်ထွန်းကားစေခဲ့သူ ဖြစ်ပေသည်။ မြန်မာစာပေ တာဝန်ကျေပွန်ခဲ့သူ မြန်မာစာပေပညာရှင် အမျိုးသမီးဘဝပန်းချီကို ပီပြင်ထင်ရှားအောင် စွမ်းဆောင်ရေးပြထားပေသည်။

မြန်မာမျိုးချစ်စာပေပညာရှင် ဦးကျော်ရင်၏ ဘဝနှင့်စာပေကို စိတ်ဝင်စားဖွယ် ဂုဏ်ပြုတင်ပြထားပေသည်။ မြန်မာစာပေအဆင့်ကို မြှင့်တင်ခဲ့သည့် မြန်မာဂုဏ်ကျော်မြင့်၏ ထူးခြားစွမ်းဆောင်ချက်များကို အထူးပြု ရေးသားတင်ပြထားပေသည်။

မြန်မာစာ မြန်မာမှုကို ပြုစုပျိုးထောင်ခေါင်းဆောင်ခဲ့ကြသူများ အကြောင်းကား မမေ့ကောင်းပေ။ စာရေးသူအနေဖြင့် ပြန်ပြောင်းအမှတ်ရကာ သူတို့၏ ဂုဏ်ကျေးဇူးတရားကြီးမားပုံကို ဖွင့်ဆိုရှင်းပြထားပေသည်။ မြန်မာစာဌာန၏ အနှစ်(၆၀)ပြည့်မြောက်

သည့် ခရီးစဉ်တွင် မြန်မာ့မှတ်တိုင်တစ်ခု ပါဝင်စိုက်ထူနိုင်ခဲ့ပေ
သည်။ ယခုတစ်ဖန် နိုင်ငံ့ဂုဏ်ရည်မဂ္ဂဇင်းမှသည် မြန်မာစာ
မြန်မာမှုပြုစုပျိုးထောင်ခဲ့သူများ၏ ဂုဏ်ရည်ကို မြန်မာစာပေ
ကျေးဇူးဆပ်သည့်အနေဖြင့် အမှတ်တရ ဖော်ပြရေးသားရခြင်း
ဖြစ်ပေသည်။

တက္ကသိုလ်တင်ခ

ဦးတင်ခ

ဦးဆောင်ညွှန်ကြားရေးမှူး

သတင်းနှင့်စာနယ်ဇင်းလုပ်ငန်း

နေရာ- ရန်ကုန်မြို့

ရက်စွဲ- ၂၀၀၃ ခုနှစ်၊ ဩဂုတ်လ (၂၂) ရက်

အမျိုးသားစာပေခေါင်းဆောင်
ဦးမောင်ကြီး

၁၉၅၅

“ ရာဇဝင်ဝတ္ထုများကို ရေးသားရာတွင် ဆရာဦးမောင်ကြီးသည် ရည်ရွယ်ချက်များရှိပေသည်။ ဗြိတိသျှတို့၏ ကိုလိုနီဘဝသို့ရောက် နေကြသော ထိုခေတ်မြန်မာတို့အား ဇာတိသွေး ဇာတိဗာန် စစ်ရေး စစ်ဗာန်များ ထက်သန်စေလိုပေသည်။ ”

အမျိုးသားစာပေခေါင်းဆောင် ဦးမောင်ကြီး

အမျိုးသားစာပေခေါင်းဆောင် ဦးမောင်ကြီး၏ စာပေပုံစံကို အကြမ်း သဘောမျှ တင်ပြလိုရင်းဖြစ်ပေသည်။ ဆရာသည် စာပေ ကျမ်းဂန်ပေါင်း ငါးရာကျော်ပြုစုခဲ့သူဖြစ်ပေသည်။ ဤသို့ ကျမ်းဂန် အရေအတွက်များစွာ ရေးသားကြသူအများပင် ရှိကြပေသည်။ ထူးခြားသည်မှာ စာပေရှုထောင့် နှစ်ခြင်းပင်ဖြစ်ပေသည်။

ပရမတ္ထသံခိပ်ဦးကာကျမ်းကြီး၊ ယမိုက်အဖြေကျမ်း၊ ပစ္စယမဉ္ဇရီ၊ ဝိတိမဉ္ဇရီ စသည့် ကျမ်းများကို အဘိဓမ္မာဆရာကြီးပမာ ပို့ချရေးပြနိုင်ခဲ့ပေသည်။ စာဏကျနီတိ၊ တိပဋကနီတိ၊ သုတ္တန္တနီတိ၊ နီတိမဉ္ဇရီ၊ နီတိမာလာနီတိကျမ်း၊ ကျမ်းများစွာကို အတွေးအခေါ် ပညာရှင်ကြီးသဖွယ် လမ်းညွှန်ရေးပြနိုင်ခဲ့ ပေသည်။ ထေရာထေရီ ဘာသာပြန်၊ ဝိမာနဝတ္ထုဘာသာပြန် ကျမ်းကို ဘာသာပြန်

ဆရာကြီးအဖြစ် ပြဆိုခဲ့ပေသည်။ ခေတ်သစ်ဝတ္ထုစာရေးဆရာများကဲ့သို့ အချစ် အလွမ်းအသော ရသစုံဝတ္ထုကြီးများဖြစ်သော ခင်မြင့်ကြီး၊ သန်းသန်း၊ တင်တင်မြ၊ မှိုင်းဝေဝေစသော ဝတ္ထုကြီးများကို ရေးသားနိုင်စွမ်းရှိခဲ့ပေသည်။ ရာဇဝင်ဆရာကြီးအဖြစ် ရာဇဝင်ဝတ္ထုများ တပင်ရွှေထီး၊ နတ်ရှင်နောင် ရာဇဝင်သံခိပ်များကို ရေးသားပြနိုင်လေသည်။

ရာဇဝင်ဝတ္ထုများကို ရေးသားရာတွင် ဆရာဦးမောင်ကြီးသည် ရည်ရွယ်ချက်ရှိပေသည်။ ဗြိတိသျှတို့၏ ကိုလိုနီဘဝသို့ ရောက်နေကြသော ထိုခေတ် မြန်မာတို့အား ဇာတိသွေး ဇာတိမာန် စစ်ရေး စစ်မာန်များ ထက်သန်စေလိုပေသည်။ ရှေးခေတ်မြန်မာ စစ်ပညာ သေနင်္ဂဗျူဟာ အတတ်များထွန်းကားခဲ့ပုံကိုလည်း တစ်နည်းတစ်ဖုံဖော်ထုတ်လိုပေသည်။ ဇာတိသွေး အေးနေကြသော ထိုခေတ် မြန်မာတို့အား နိုးကြားတက်ကြွလာစေရန် ရည်သန်ခဲ့ပေသည်။

၁၉၁၅ ခုနှစ် သြဂုတ်လတွင် ဒဂုန်မဂ္ဂဇင်း၌ နတ်ရှင်နောင် ဝတ္ထုကို အခန်းဆက်စတင် ရေးခဲ့ပေသည်။ ဥရောပတိုက်သားစာရေး ဆရာကြီးများကို အားကျ၍ ရာဇဝင်စကားကို မူတည်ချဲ့ထွင်ကာ ဝတ္ထုရေးသားခြင်းအားဖြင့် တိုင်းသူပြည်သားများ ရာဇဝင်ဖတ်ချင်စိတ် ရှိလာအောင် ဆွဲဆောင်ရေးသားခဲ့ကြောင်း မိမိရည်ရွယ်ချက်ကို ပြဆိုထားပေသည်။ မြန်မာရာဇဝင်ကို အထင်သေးကြသူများကို အထင်ကြီးလာအောင် ဆွဲဆောင်သိမ်းသွင်းနိုင်ခဲ့ပေသည်။

၁၉၂၄-၂၈ ဒဂုန်မဂ္ဂဇင်း၌ အခန်းဆက်ရေးခဲ့သော တပင်ရွှေထီး ဝတ္ထု နိဒါန်းတွင်-

“ဤဝတ္ထုသည် သေနင်္ဂဗျူဟာ ရာဇဝင်ဝတ္ထုကြီးလည်း မည်သည်။ ဇာတိ ဂုဏ်တက်စေသော ဝတ္ထုကြီးလည်းမည်သည်။ ရာဇဝင် သည်းခြေဟုလည်း ဆိုနိုင်သည်”ဟူ၍ ဖော်ပြထားပေ သည်။

“နိုင်ငံခြားသားတို့၏ အမှုအရာကို လိုက်စားသဖြင့် အဆုံးတိုင် မှားယွင်း ပျက်စီးရတော်မူပုံများကိုလည်း ဆင်ခြင်နိုင်သည်” ဟူ၍ နိုင်ငံခြားသားအပေါ် အထင်တော်ကြီးနေကြသော ထိုခေတ်မြန်မာ တို့ကို သတိသံဝေဂရစေရန် ရည်သန်ရေးပြခဲ့သည်။

တပင်ရွှေထီးသည် မြန်မာရာဇဝင်တွင် အသက်ငယ်ဆုံး အသက် ၁၄ နှစ် ၄ လ နှင့် ရက်ပေါင်း ၂၀ မျှသော အရွယ်တွင် မင်းဖြစ်လာခဲ့ပုံ၊ စစ်ရေးမက်ရေး ကျွမ်းကျင်ရဲရင့်လှပုံ၊ နိုင်ငံခြား ယဉ်ကျေးမှု အထင်ကြီးပြီးလိုက်စားမိ၍ ဒုက္ခရောက်ရပုံတို့ကို သွယ်ဝိုက်ပြီး သတိပေးလမ်းညွှန်ခဲ့ပေသည်။

တပင်ရွှေထီးသည် မိမိ၏ အမျိုးသားစရိုက် ဓလေ့ ယဉ်ကျေးမှုများကိုပစ်ပယ်၍ နိုင်ငံခြားသားတို့၏ မူဟန်ဓလေ့ထုံး တမ်းတို့ကို ငမ်းငမ်းတက် နှစ်သက်လိုက်စားမှုကြောင့် ဘဝလည်း ဆုံး တိုင်းပြည်လည်း စည်းရုံးမှုပြိုကွဲ ခဲ့ရပုံကို ဆရာ၏ ဝတ္ထုနိဒါန်း တွင် ဖော်ပြခဲ့ပေသည်။ ဆရာဦးမောင်ကြီးသည် အင်္ဂလိပ်အစိုး ရနှင့် နိုင်ငံခြားသားများ၏ ခြယ်လှယ်မှု၊ သွေးစုပ်အညွန့်ခူးခံ ရမှုကို အလွန်စက်ဆုပ်မုန်းတီးလှသဖြင့် နိုင်ငံခြားသားများနှင့် ပူးပေါင်း၍ ကိုယ်ကျိုးရှာမှု၊ အမျိုးသားအချင်းချင်းအပေါ် သစ္စာပျက်ယွင်းမှုများကို စာဖတ်သူများ သိသာထင်ရှားအောင် တပင်ရွှေထီးဝတ္ထုပုံဆောင်၍ ဖော်ပြခဲ့ခြင်းဖြစ်ပေသည်။

၁၉၂၀- ၃၀ ပတ်ဝန်းကျင်သည် မြန်မာအမျိုးသားရေး နိုးကြားပေးမှုကို ဂရုပြုလာချိန်ဖြစ်ပေသည်။ ပထမကျောင်းသားသပိတ်၊ ဆရာစံအရေးတော်ပုံ၊ တို့ဗမာအစည်းအရုံး စတင်ထူထောင်ချိန် စသည်များ ဂယက်ရိုက်ခတ်နေချိန်တွင် တပင်ရွှေထီး ဝတ္ထုသည် အမျိုးသားရေး ဇာတိမာန်ကို တပ်လှန့်ပေးသော မြန်မာ့ကြွေးကြော်သံ ဇာတိမာန် တေးသီချင်းတစ်ပုဒ် ပမာဖြစ်ပေသည်။ ဇာတိသွေးဆူရန် ဖန်တီးခဲ့ပေသည်။ ထိုအတူ ဗညားနွဲ့ ဝတ္ထုအခန်း ၃၁ တွင်-

“မြန်မာလူမျိုးတို့သည် စစ်မှုရေးရာ၌ မကျွမ်းကျင်ဟု စွပ်စွဲပြောဆိုကြလေသည်။ ထိုလူမျိုးတို့ ပြောဆိုချက်များမှာ အမြင်တို့စွာနှင့် အလွန်မှားယွင်းလေသည်။ ရာဇာဓိရာဇ်နှင့် ဘုရင်မင်းခေါင်တို့ အုပ်စိုးသောခေတ်အခါ၌ ကမ္ဘာတစ်ခွင်မှာ မြန်မာလူမျိုးတို့ထက် စစ်မှုရေးရာတွင် ကျွမ်းကျင်သာလွန်သော လူမျိုးရှိမည် မထင်ချေ” ဟူ၍ ဆရာဦးမောင်ကြီးက ရှင်းပြထားပေသည်။ ထို့ကြောင့်ပင် ဦးမောင်ကြီးအား ရာဇဝင်ကို ဖန်တီးနိုင်သူဟူ၍ မော်ကွန်းတင်ရခြင်း ဖြစ်ပေသည်။

မြန်မာစာပေဘက်တော်သား

ထိုသို့ မြန်မာရာဇဝင်ကို စာတင်လောက်အောင် စွမ်းဆောင်ပြီးနောက် အမျိုးသားစာပေ ပါဠိဘာသာနှင့် မြန်မာစာပေတို့ဘက်မှ ဆရာဦးမောင်ကြီးသည် ထီးထီးမားမား ရပ်တည်ပေးခဲ့ပေသည်။ ပါဠိစကားသင် ကျမ်း၊ သဒ္ဒမဉ္ဇရီကျမ်းနှင့် ပါဠိအဘိဓာန်ကြီးတို့ကို ပြုစုခဲ့ပေသည်။ ပါဠိဘာသာကို နှိမ့်ချလာသူတို့အား ဦးမောင်ကြီးက ဤသို့ပြန်ကြားခဲ့ပေသည်။

“မကြာမီအတွင်းက မြန်မာပြည်သို့ ဆိုက်ရောက်လာသော အင်္ဂလိပ်စာကိုမူ ဖတ်ချင်သူတွေ လွန်စွာပေါများကြ၏။ မြန်မာပြည် ဗုဒ္ဓသာသနာရောက် သည်ကစ၍ သာသနာတော်ကြီးနှင့် အတူတကွ ဖွားဖက်တော်အဖြစ် ပါလာသော ပါဠိဘာသာကိုကား ဖတ်ချင် သူနည်းပါး၍ နေကြသည်မှာ မြန်မာနိုင်ငံတော်ကြီးအတွက် အထူး ပင် ဝမ်းနည်းဖွယ်ကောင်းလှသည်”

ထို့ပြင် ၁၉၂၀ မတိုင်မီကာလသည် မြန်မာစာနိမ့်ကျချိန် ဖြစ်ပေသည်။ ဝိုင်အမ်ဘီအေအသင်းများ အစည်းအဝေး၌ပင် အင်္ဂလိပ်လို ပြောဆို ဆွေးနွေးခဲ့ကြပေသည်။ မြန်မာသတင်းစာများ မှလည်း မြန်မာရက်စွဲမပါဘဲ အင်္ဂလိပ်ရက်စွဲသာ ပါခဲ့လေသည်။ မြန်မာစာကို အစိုးရကျောင်းများတွင် ဂရုတစိုက်သင်ကြားပေးခြင်း မရှိခဲ့ချေ။ မြန်မာဗျည်းအက္ခရာ၃၃လုံးအနက်မှ ခြောက်လုံးကို နုတ်ပယ်ရန် ကြိုးပမ်းခဲ့ကြပေသည်။

၁၉၁၉ ခုနှစ် ပုသိမ်မြို့တွင် ကျင်းပသော သတ္တမအကြိမ်မြောက် ဗုဒ္ဓဘာသာအသင်းကြီးနှင့် ၁၉၂၀ ပြည့်နှစ် ရန်ကုန်မြို့ ဂျူဗလီ ဟော၌ကျင်းပသော တိုင်းရင်းမြန်မာကျောင်း ဆရာအသင်းကြီး အစည်းအဝေးတို့က ကန့်ကွက်ကြသဖြင့် မြန်မာစာ ဗျည်း ၃၃လုံး အပြည့်အဝ သင်ကြားနေကြရခြင်း ဖြစ်ပေသည်။ ထိုခေတ်ပတ် ဝန်းကျင်တွင် ဦးမောင်ကြီးသည် မြန်မာရာဇဝင်ဝတ္ထုများ နိတိကျမ်းများ ရေးသားလှုံ့ဆော်နေချိန်ပင်တည်း။

၁၉၂၁ ပြည့်နှစ်ပတ်ဝန်းကျင်တွင် ပညာ့အလင်းမဂ္ဂဇင်းမှ အယ်ဒီတာချုပ် အဖြစ် စာပေတာဝန်ထမ်းကာ “သန်းသန်း” ဝတ္ထုကို စတုတ္ထတွဲထိ ရေးသား ပြီးစီးခဲ့ပေသည်။ ယင်းဝတ္ထုနိ ဒါန်းတွင် မြန်မာစာကို အထင်သေးပြီး အင်္ဂလိပ် နိုင်ငံခြားစာပေကို

အထင်ကြီး နိုင်ငံခြားယဉ်ကျေးမှုကို အလိုက်မှားကြ သူတို့ကို ဤသို့ သတိပေး ပညာပေးရေးသားခဲ့ပေသည်။

“ယခုခေတ်အခါ မြန်မာပြည်၌ ဘာသာခြားလူမျိုးတို့၏ စာများကို အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းနှင့်စပ်လျဉ်း၍ ငယ်ရွယ်စဉ်က စပြီးလျှင် မြန်မာအမျိုးသားများ သင်ကြား၍နေကြသည်ဖြစ်ရာ မိမိတို့၏ မိရိုးဖလာ၊ မျိုးရိုး ဇာတိ စာပေများ၌ တစ်စတစ်စ ညံ့ဖျင်း၍ လာကြသည်မှာ အထင်အရှား ပင် ဖြစ်ပေသည်။ ထိုကဲ့သို့ ခေတ်အခါကြီးမှာ မျိုးရိုးနွယ်လာ ဇာတိစာများကို တတ်စွမ်းသမျှ အားပေးသင့်သည့်အတိုင်း မြန်မာစာပေပညာကို အားပေး လိုသောဆန္ဒကို ပဓာနထား၍ အမျိုးသားအမျိုးသမီးတို့ ဖတ်ရှု ကြရလေအောင် ဤဝတ္ထုကို ရေးသားရခြင်းဖြစ်ပါသတည်း။”

နီတိကျမ်းများဖြင့် ခေတ်ကိုပြုပြင်သူ

ထိုခေတ်ထိုပတ်ဝန်းကျင်တွင် ဦးမောင်ကြီးသည် မြန်မာ့အလင်း သတင်းစာမှာ အယ်ဒီတာချုပ်လုပ်ရင်း ဒဂုန်မဂ္ဂဇင်း၊ ပညာ့ အလင်းသတင်းစာတို့မှာ စာဏနီတိ၊ နီတိမာလာ၊ နီတိမဉ္ဇရီကျမ်း အခန်းဆက်များကို ရေးသားခဲ့ပေသည်။ ၁၉၂၀ ပြည့်နှစ်က ရေး သားထုတ်ဝေခဲ့သော နီတိမဉ္ဇရီကျမ်း နိဒါန်းတွင် ဦးမောင်ကြီးက-

“နီတိကျမ်းသည် ယောက်ျားကောင်းတကာတို့၏ အနှစ်သာရ ဖြစ်၏။ အနှစ်သာရဆိုသည်မှာလည်း အသိအလိမ္မာ ဉာဏ် ပညာပင် ဖြစ်လေသည်။ အလိမ္မာဉာဏ်ပညာနှင့် မပြည့်စုံသော သူတို့ကို အနှစ်မရှိဟူ၍ ပြောဆိုကဲ့ရဲ့လေ့ရှိကြ၏။ ဉာဏ်ပညာနှင့် ပြည့်စုံသောသူတို့၏ ပြောဆိုခြင်း နှုတ်အမှုအရာပြုလုပ်ခြင်း၊ ကိုယ်အမှုအရာတို့သည်လည်း အနှစ်သာရနှင့် ပြည့်စုံလေ၏။”

အမျိုးသားစာပေခေါင်းဆောင်ပီသသူ

ရာဇဝင်စဉ်လာကို တင်ပြရာတွင် တောင်ငူဘုရင်နတ်ရှင်နောင်သည် မိမိနှင့် အမျိုးဇာတ်တူသော မြန်မာဘုရင်ကို အားမကိုးဘဲ လူမျိုးကွဲဖြစ်သော သန်လျင်ဘုရင်ငင်ကောဆိုသော ကုလားကို အားကိုးအားထားပြုလေသောကြောင့် မကြာမီအတွင်းမှာပင် သန်လျင်မှာ ဖျက်ဆီးရဖူးလေသည်ဟူ၍ အမေကျော် ဒွေးတော်လွမ်းနယ်ချဲ့အားကိုး အမျိုးမစစ်သူတို့ကို အမျိုးချစ်ရန် ဇာတိမာန်လှုံ့ဆော်ရေးပြခဲ့ပေသည်။

ထို့အတူ မြန်မာတို့၏ ဇာတိမာန်ကို ထက်သန်စေခဲ့သူ စစ်သူကြီးမဟာ ဗန္ဓုလ၏သားအရင်းဖြစ်သူ သုံးဆယ်ဝန်ကြီးသည် မိမိဖခင်ဂုဏ်သိက္ခာ၊ မျိုးဇာတိကိုမထောက် လက်မြှောက်အရှုံးပေးခဲ့သဖြင့် တစ်ဖက်ရန်သူများက မဟာဗန္ဓုလ၏ သားအရင်းမှန်းသိသောအခါ ဤသို့ထုတ်ဖော်ပြောကြားခဲ့ပေသည်။

“သမီးညီသား ဆွေမျိုးဉာတိများကို သူကောင်းပြုသည့် ကျေးဇူးကိုမျှမထောက် သစ္စာကိုဖျက်၍ တစ်ဖက်ရန်သူတပ်သို့ဝင်လာသည်။ အထက် အလုံဝန်ကြီး ဗန္ဓုလ၏သားမဟုတ်သကဲ့သို့ဖြစ်သည်။

ဘမျိုးဘိုးတူသော စကားရှိခဲ့သော်လည်း မဟာဗန္ဓုလ၏သားသည် ဗန္ဓုလသွေးပါခဲ့သော်လည်း အသည်းငယ် သွေးကြောင်ခဲ့၍ ရာဇဝင်ရိုင်းခဲ့ရပေသည်။ ဆရာဦးမောင်ကြီးက မျိုးရိုးဇာတိကို ထိန်းသိမ်းကာကွယ်ရန် ဤသို့ မှတ်ချက်ပြုထားပေသည်။

“ထို့ကြောင့် မိမိမျိုးရိုးဇာတိကို စိမ်းစိမ်းကားကားပြုကာ မျက်နှာလွဲ၍ အမျိုးမတူသော သူတို့အောက်သို့ခိုဝင်ခြင်းသည်

ကြီးပွားချမ်းသာကြောင်း မဟုတ်ဟူ၍ မှတ်ထင်သတည်း”

၁၉၃၂ ခုနှစ် ဇူလိုင်လ ၂၉ ရက်နေ့ ညနေ ၄ နာရီအချိန်တွင် ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်ဘွဲ့နှင်းသဘင်ကျင်းပရာ လယ်တီပဏ္ဍိတ ဆရာဦးမောင်ကြီးအား မဟာဝိဇ္ဇာဘွဲ့ကို ချီးမြှင့်ပေးသည်။ ကျမ်းပေါင်း ၅၀၀ကျော် ပြုစုခဲ့သူဖြစ်သဖြင့် ချီးမြှင့်ခြင်း ဖြစ်ပေသည်။ ဆရာဦးမောင်ကြီးသည် အမျိုးဘာသာ သာသနာအတွက် စာပေလက်နက်ဖြင့် နယ်ချဲ့ဖက်ဆစ်လက်အောက်မှ လွတ်မြောက် နိုင်ရန် တော်လှန်တိုက်ပွဲဝင်ခဲ့သူ ဖြစ်ပေသည်။ ဆရာ၏ တပင်ရွှေထီးဝတ္ထုကြီးသည် ထင်ရှားသော သာဓကဖြစ်ပေသည်။ မြန်မာရာဇဝင်ကို သိရုံမျှမက မြန်မာ့ရာဇဝင်သစ်ကို ဖန်တီးပေးခဲ့ သူ ဖြစ်ပေသည်။ မြန်မာစာ၊ ပါဠိဘာသာ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်စေရန် စီမံဆောင်ရွက်ပေးနိုင်ခဲ့ပေသည်။ ကမ္ဘာ့စာပေတွင် မြန်မာစာပေ နေရာရရန်များစွာကို ပြုစုရေးသားခဲ့ပေသည်။ ပညာရေးနယ် ပယ်က မဟာဝိဇ္ဇာဘွဲ့ ချီးမြှင့်ခဲ့သလို လယ်တီပဏ္ဍိတဦးမောင်ကြီး အား အမျိုးသားစာပေခေါင်းဆောင်ဟု ဂုဏ်ပြုခေါ်ဝေါ် ခြင်းဖြစ် ပေသည်။ ။

မြန်မာစာ
မပျောက်ကွယ်ရအောင်
ထိန်းသိမ်းခဲ့သူ

“ ငါ့ထွန်းရိန်၊ ငါ့ဘယေ၊ ငါ့ပတိုသံ့ယောက် မြန်မာ့ကိုယ်စားလှယ်
များအဖြစ် အင်္ဂလန်သို့ခေလွတ်ပြီး လွတ်လပ်ရေးအတွက် အရေးဆိုခေ
ခဲ့သည်။ ဤကိုယ်စားလှယ်သံ့ငါ၏ အရေးဆိုမှုကို မြန်မာတစ်နိုင်ငံလုံးက
ဝိုင်းအံ့ ထောက်ခံကြ” ဟု ၊ ဆရာကြီးက ဒေါင်းဋီကာသစ်ကို
ရေး၍ . . . ”

မြန်မာစာမြန်မာမပျောက်ကွယ်

ရအောင်ထိန်းသိမ်းခဲ့သူ

ဆရာကြီးသခင်ကိုယ်တော်မှိုင်းသည် မြန်မာ့လွတ်လပ်ရေးကြိုးပမ်းမှုသမိုင်းတွင် ထင်ရှားသော စာပေပညာရှင်ကြီးဖြစ်ပေသည်။ ဆရာကြီး၏ ဒေါင်းဋီကာသစ်မှာ မြန်မာလွတ်လပ်ရေးတိုက်ပွဲတစ်ခန်းကို ဆရာကြီးက သမိုင်းဝင်မော်ကွန်းတင်ခဲ့သော စာအုပ်ဖြစ်ပေသည်။ ၁၉၁၉ ခုနှစ်၌ ဦးထွန်းရှိန်၊ ဦးဘဖေ၊ ဦးပု တို့သုံးယောက်ကို မြန်မာ့ကိုယ်စားလှယ်များအဖြစ် အင်္ဂလန်သို့စေလွှတ်ပြီး လွတ်လပ်ရေးအတွက် အရေးဆိုစေခဲ့သည်။ ဤကိုယ်စားလှယ်သုံးဦး၏ “အရေးဆိုပွဲကို မြန်မာတစ်နိုင်ငံလုံးက ဝိုင်းအုံ ထောက်ခံကြ” ဟူ၍ ဆရာကြီးက ဒေါင်းဋီကာသစ်ကိုရေး၍ တိုက်တွန်းလှုံ့ဆော်ခဲ့ခြင်း ဖြစ်ပေသည်။

၁၉၁၉ ခုနှစ် မြန်မာနိုင်ငံ ပတ်ဝန်းကျင်အခြေအနေကို ပြဆိုသည့်အနေဖြင့် သူရိယသတင်းစာတွင် စာပေဆောင်းပါးများ ရေးသားလှုံ့ဆော် ပေးခဲ့သည်။ ယင်းဆောင်းပါးများကို စုပေါင်း၍ ၁၉၂၀ ပြည့်နှစ်ခန့်က ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေခဲ့သည်။ ဒုတိယအကြိမ် ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေခြင်းကိုမူ ၁၉၂၉ ခုနှစ်မှာပင် ဒေါင်းဋီကာ ဖွင့်ဆိုရှင်းပြသည့် ဒေါင်းပဏ္ဍနကို စတင်ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေခဲ့ပြန်သည်။ မြန်မာကိုယ်စားလှယ်တော်ကြီးသုံးဦးကို မြန်မာပြည်သူအားလုံးက သိမ်းကျုံးထောက်ခံကြရန် မဟာကဗျာလေးချိုးကြီးဖြင့် ဂုဏ်ပြုစပ်ဆိုခဲ့ပေသည်။ ဒေါင်းဋီကာသစ်စာအုပ်မှာ ဆရာကြီးအနေဖြင့် လွတ်လပ်ရေးကို တောင်းဆိုကြွေးကြော်လှုံ့ဆော်ရာတွင် ပါဝင်နေကျဖြစ်သော ဆရာကြီး၏ ကာရန်ညှပ်စကားပြေ၊ လေးချိုး၊ တေးထပ်၊ ဒွေးချိုး စသည်တို့ဖြင့် အားဖြည့်ရေးသားထားပေသည်။ ဆရာကြီးသည် ကျမ်းပေါင်း ၁၂၉ ကျမ်း၊ ရာဇဝင်လာ ထင်ရှားသော ပုဂ္ဂိုလ်ကျော် ၁၁၂ ကျမ်း၊ စာဆို ရှင် ၈၆ ဦး၊ အကြောင်းများကို ရေးသားပြဆိုထားသည်။ လေးချိုး၊ ဒွေးချိုး၊ တေးထပ် စုစုပေါင်း ၂၄ ပုဒ်မျှ ထည့်သွင်းထားပေသည်။

ဆရာဇော်ဂျီက ဆရာကြီး၏ ဇာတိမာန်၊ နိုင်ငံချစ်စိတ်ဓာတ်၊ မြန်မာနိုင်ငံအပေါ် ထားရှိသော စေတနာကို အောက်ပါအတိုင်း ဖော်ပြထားပေသည်။

“ဆရာကြီးစာနှင့် မြန်မာ့ဝံသာနုလုပ်ငန်းတို့သည် တစ်လှေတည်းစီး တစ်ခရီးတည်းသွားသကဲ့သို့ ဖြစ်လေသည်။ ဆရာကြီးသည် ရှေးစာဆိုများ ကဲ့သို့ တော၊ တောင်၊ ရေ၊ မြေ၊ သစ်ပင်၊ ပန်းမန် အစရှိသော သဘာဝ အလှအပကိုသာ ဖွဲ့ဆိုခြင်း၌လည်းကောင်း၊ မယ်ဘွဲ့၊ မောင်ဘွဲ့၊ အလွမ်းဘွဲ့၊ စသည်တို့ကိုသာ ဖွဲ့ဆိုခြင်း၌

လည်းကောင်း စိတ်အာရုံ မစူးစိုက်လိုတော့ပြီ။ မြန်မာနိုင်ငံ၏ လက်ရှိအခြေအနေတို့၌သာလည်းကောင်း၊ မြန်မာနိုင်ငံ၏ ကံကြမ္မာကို ဖန်တီးကြသည့် အင်အားစုများ၌သာလည်းကောင်း၊ မြန်မာ့ တိုင်းသူပြည်သားတို့ ဇာတိမာန်စိတ်ဓာတ် ပြန်လည်ရရှိ ရေး၌သာလျှင် လည်းကောင်း၊ စိတ်အာရုံစူးစိုက်နေသည်ဟု ဆိုရာသည်။ ဆရာကြီး၏ ဇာတိမာန်၊ နိုင်ငံချစ်စိတ်နှင့်တကွ မြန်မာပြည်အပေါ်၌ထားရှိသော ဆရာကြီး၏ ဒေါင်းဋီကာသစ်မှ အစပြု၍ ထင်ရှားသည်ထက် ထင်ရှားလာလေသည်”

ဆရာကြီးသခင်ကိုယ်တော်မှိုင်းသည် ဒေါင်းဋီကာကို ၁၉၁၉-၂၀ နှစ် ပတ်ဝန်းကာလမှ စတင်ရေးသားထုတ်ဝေခဲ့ပေသည်။ ယင်းစာအုပ် အစဖြစ်သော မင်္ဂလာဩဘာဆောင်းပါးကြီးမှာ ဩဒိဿပတ္တနာလေးချိုးကြီးတစ်ပုဒ် ကို ဖွဲ့ဆိုခဲ့ပေသည်။ ယင်းကဗျာကို ဖွဲ့ဆိုရှင်းပြရာမှာ “မြန်မာ” ဝေါဟာရ ကို ၁၉၁၉-၂၀ ခေတ်ကာလ ပတ်ဝန်းကျင်က တောင်းဆိုသဖြင့် အကျယ်တဝင့် ဖွင့်ဆိုပြခဲ့ပေသည်။

ဆရာကြီး၏ ဒေါင်းဋီကာ စာမျက်နှာ ၂၀၃ မှာ-

“မြန်မာဆိုသည်မှာ ပုဂံရာဇဝင်အလိုအားဖြင့် ပျူလူမျိုးတို့မှ ဆင်းသက်လာသည်ဟုဆိုသည်။ ထိုမြန်မာကို နောင်သတ်ပုံ ဆရာတို့ အလိုအားဖြင့် နသတ်ရန် ပြဆိုကြသော်လည်း ပါဠိစိကုံး များ၌ မြမ္မာဟု သုံးကြသည့်ပြင် ရှေးကျသော ကျောက်စာများမှာ လည်း မြမ္မာဟူ၍ပင် မှတ်ရေးကြသော ဟူ၏”

ဟူ၍ရှင်းလင်းထားပေသည်။

၁၉၂၀ ပြည့်နှစ်ကလည်း မြန်မာစာမွေးမြိုန်သေးသိမ်နေချိန် ဖြစ်ပေသည်။ အမျိုး၊ ဘာသာ၊ သာသနာ၊ မြန်မာစာကို ရှေ့တန်း

တင်ထားသော ဗုဒ္ဓဘာသာကလျာဏယူဝအသင်းအစည်းအဝေး များ၌ပင် မြန်မာလိုမပြောဘဲ အင်္ဂလိပ်လို ပြောဆိုဆွေးနွေးကြ သည်။ အစိုးရစာသင်ကျောင်းများ၌ပင် မြန်မာစာကို ကောင်းစွာ မသင်လိုကြပေ။ မြန်မာဗျည်း ၃၃ လုံးမှ ခြောက်လုံးကို နှုတ်ပယ် ပစ်ရန် ကြံစည်ခဲ့ကြသည်။ ထိုခေတ်က အမျိုး ဘာသာ သာသနာ အစည်းအဝေးကြီးများက တစ်ခဲနက်ကန့်ကွက်ကြ၍သာ မြန်မာ ဗျည်း ၃၃လုံး မဆုံးရှုံးခဲ့ခြင်း ဖြစ်ပေသည်။

ဆရာကြီးသခင်ကိုယ်တော်မှိုင်းသည် မြန်မာ့စလေ့ မြန်မာ့စရိုက် ကို နှစ်ခြိုက်သူပီပီ ဒေါင်းဋီကာ၌ မြန်မာစာ မြန်မာဝေါဟာရကို ဖွင့်ဆိုခဲ့သည်ကို အားမရ မတင်းတိမ်နိုင်ဘဲ ၁၉၂၉ ခုနှစ်မှာ ဒေါင်းဂဏ္ဍိအဖြေကျမ်းကြီးကို ဆက်လက်ရေးသားခဲ့သည်။ ယခု အခါ မြန်မာစာ လေ့လာသူတို့ ဖတ်ရှုရန် ခက်ခဲနေ၍ ဒေါင်းဂဏ္ဍိလာ မြန်မာဝေါဟာရအဖွင့်မူရင်းစာများကို အောက်ပါအတိုင်း ပြန် လည်ဖော်ပြလိုပေသည်။

မြန်မာဟူသော အမည်နာမဝေါဟာရ ဖြစ်ပေါ်လာပုံကို အာရုံ ကျက်စား ဉာဏ်ကစားဖို့ရာ အောက်မှာဖော်ပြပေးဦးအံ့။

- (၁) ကလျာဏီကျောက်စာတွင်(က) “မြမ္မာဒေဿ၊ မြမ္မာတို့ အရပ်၌ ပုဂါမနဂရေ၊ ပုဂံမြို့၌၊ (ခ) ပုဂါမဝါသိနော၊ ပုဂံပြည်၌နေသောသူတို့ကို၊ မြမ္မာ မနုဿာ၊ မြမ္မာလူမျိုး တို့ဟူ၍၊ ဝေါဟာရန္တိ ခေါ်ဝေါ်ကုန်၏”
- (၂) တောင်ဖီလာဆရာတော် စီရင်သည့် ဝိနယာလင်္ကာရဋီ ကာ၌ “မရမ္မဝိယေ၊ မြမ္မာတို့၏ နိုင်ငံဖြစ်ထသော” ဟူ၍ ပါဠိစီပုံကိုလည်းကောင်း။
- (၃) သရေခေတ္တရာပြည်၊ သုပညာ နဂရမင်းလက်ထက်

ရခိုင်ပြည်ကို တိုက်ခိုက်ပြီးခါ မဟာမုနိဘုရားကို ဖျက်ဆီး ပုံနှင့်စပ်လျဉ်း၍ ရခိုင်မင်းသမီး ဧချင်းမှာ (က) “တလှိုင်း နှင့် ပျူ၊ နှစ်ပြည်သူတို့၊ သုံးလူထွတ်ချာ၊ မဟာမုနိ၊ ကြိုနာထော်၊ ရုပ်ရှင်ကျော်ကို ပေါင်တော်ကျောသား၊ ယူသောအားဖြင့်” (ခ) ပုဂံပြည် အလောင်းစည်သူမင်း လက်ထက် ရခိုင်ပြည်ကိုတိုက်၍ ရခိုင်လူမျိုး နန်းရိုး ဖြစ်သော လင်္ကျာမင်းနန်ကို နန်းတင်ပုံနှင့် စပ်လျဉ်း၍ ယင်းအဆိုပါ ဧချင်းမှာပင် “ မင်းရဲဘယ၊ ပေါက်ညိုမြနှင့် ကြွခဲ့ရွှေပြည်၊ ဆွေနှစ်မည်တွင်၊ မြင်သည်လည်းချာ၊ ရွှေဂူသာနှင့်၊ လင်္ကျာမင်းနန်၊ နန်းရိုး မှန်လျှင်၊ တစ်ဖန် လည်းကောင်း၊ လောင်းစည်သူခိုင်း၊ အယူလှိုင်း၍ တလှိုင်း တသိန်း၊ ပျူတသိန်းနှင့်”ဟူ၍ လင်္ကာစိကုံးပုံကို လည်း ကောင်း။

(၄) ရွှေယင်မြော်ရွာကြီး အရှင်ဥဂုံသမာလာကား(မ္မ)နှစ်ဆင့် နှင့်“မြမ္မာ”ဟူ၍လည်းကောင်း၊ (န)သတ်နှင့် “မြန်မာ” ဟူ၍ လည်းကောင်း၊ နှစ်နည်းစလုံးပင် သင့်လျော်ကြောင်း၊ (မ) အက္ခရာ ဆင့်ရေးလိုသော်(န) အက္ခရာကိုပင်(မ)အက္ခရာပြု၍ (မ)ကို (မာ) သို့ကပ်လျှင် ရုပ်ပြီးကောင်းတော့သည်။ သဒ္ဒါကျမ်း၌လည်း (ပင်္ကရော) စသော ဥဒါဟရုဏ်၌ “နိဂ္ဂဟိတံ ပဒန္တေ” ဟူသော အရ(မ) အက္ခရာကို နိဂ္ဂဟိတ်ပြု၍ (ပံ) ဟူ၍ ရှိသည်။ ရုပ်ပြီး သောအခါလည်း ကဝင် အက္ခရာ နှောင်းသောကြောင့် ဝဂန္တ ပြု၍ ငကာ ရန္တရှိပြန်တော့သည်။ ဤကဲ့သို့(န)ကို နိဂ္ဂဟိတ်ပြုသော ရုပ်လည်းရှိ၏။ (မ)ပြုသော ရုပ်၊ (န) ပြုသော ရုပ်လည်း ရှိကြောင်းနှင့် ဆုံးဖြတ်တော်မူသည်။

(၅) မုံရွေးဆရာတော်ဘုရားကြီး စီရင်တော်မူသည့် စေတီယကထာ ရာဇဝင်ချုပ်အလိုမှာ ဧရာဝတီမြစ်၏ မြောက်ဘက်အရပ်ကို သုနာပရန္တတိုင်း၊ တောင်ဘက်အရပ်ကို တပွဒီပတိုင်းခေါ်ကြောင်း၊ ၎င်းတိုင်းနှစ်တိုင်း အတွင်း၌ တည်နေကုန်သော လူအပေါင်းတို့သည်လည်း ကမ္ဘာဦးကဗြဟ္မာနတ်တို့၏ အနွယ်ကလာသည်။ ဗြဟ္မာနတ်တို့ကို ကိုးကွယ်လေ့ရှိသောကြောင့် ဗြဟ္မာမျိုးဟူ၍ ခေါ်ဝေါ်ကြကုန်၏။ ရှည်လျားသောကာလ “မြန်မာ” ဟူ၍လည်းကောင်း တွင်ပြန်လေ၏ဟု ပါရှိသည်။

(၆) မင်းတုန်းမင်းတရား လက်ထက်တော်တွင် စလင်းဆရာတော်ဘုရား ရေးသားသည့် ဝိသုဒ္ဓိမဂ်ဒီပနီ၌မူကား ကမ္ဘာဦးအစကမူလအရင်းအမြစ်ကိုလိုက်၍ “ဗြဟ္မာ” ဟူ၍ပင် ရေးသားသင့်ကြောင်းနှင့်ပါရှိ၏။

(၇) အလွန်ရှေးကျသည့် မြန်မာရာဇဝင်များမှာလည်း သရေခေတ္တရာပြည်ကြီး ပျက်စီးသောအခါ ပျူတစ်စု၊ ကမ်းယံတစ်စု၊ မြန်မာတစ်စုကွဲသွားကြောင်းနှင့် ပါရှိသည်။

(၈) မြန်မာပထဝီဝင်ဟု ခေါ်ထိုက်သော ဇမ္ဗူအုပ်ဆောင်း၊ ဇမ္ဗူတံဆိပ်စသော ကျမ်းတို့၌ လူမျိုးတစ်ရာ့တစ်ပါးကို ရေတွက်ပြသည့် လင်္ကာများမှာလည်း “တစ်ရာ့တစ်ပါး၊ လူမျိုးများကို၊ မှတ်သားကုန်လင့်၊ နိဒါန်းဖွင့်ပိမ့်၊ (၁) ယောနှင့်(၂) ရခိုင်နှိုင်း ပြိုင်(၃) ဓားဝယ်၊ (၄) ဘရယ်တောင်သူ၊ (၅)ပြော၊ (၆) ပြူ (၇) ကမ်းယံ ခုနှစ်တန်ကို မြန်မာမုချတွက်ဆလော့” ဟူ၍ ပါရှိသည်။

(၉) ကျုပ်တို့ အမေ့မောင်ကြီး ဦးရီးတော်ဘုန်းကြီးကလည်း ပုဂံပြည် ကောင်းစားစဉ်ခေတ် သက္ကရာဇ် ၄၀၀ ကျော်လောက်က ထိုးမှတ်စိုက်ထူသည့် အလှူတော် ကျောက်စာများမှာ “ဗြဟ္မာ”၊

“ပြုမ္မာ”၊ “ပြုမာ”၊ “မြန်မာ” ဟူ၍ လေးမျိုးလေးစား ရေးသား ထွင်းထုထားသည်ကို တွေ့မြင်ရကြောင်းနှင့် မိန့်တော်မူသည်။

(၁၀) ထို့ပြင် ကျုပ်တို့ အမေ့မောင်ထွေး ဦးလေး ဦးပဉ္စင်း၏ အလိုမှာ ထို “မရမ္မာ” လူမျိုးကို “ပရမ္မာ” လူမျိုး(ပ) နှင့် (ရ) ကိုပေါင်း၍ “ဗြမ္မာ” လူမျိုး(ရ) သံနှင့် သံထုတ်(မ) ကိုချေကာ “ဗမာ” လူမျိုးခေါ်သင့်ကြောင်း၊ ၎င်းပြင် “မရမ္မာ” မနုဿဝံသေ၊ မ-ကာရံ၊ ပ-ကာရေန ဝိပုလ္လသံကာတုန “ပရမ္မာ” တိဝါ၊ တမ္ပိတတိတံကတေ-ရကာရပဟိနေန “ဗမာ” တိဝါ။ ဗ-ကာရ - ရကာရံသမ္ပိန္နောတွာ “ဗြဟ္မာ” တိဝါ။ ဘာသန္တိမရမ္မဝိဇိတာ” ဟူ၍ ပါဠိစီကုံး သင့်ကြောင်း မိန့်ကြားတော်မူဖူးသောဟူ၏။

ဆရာကြီးသခင်ကိုယ်တော်မှိုင်းသည် ကလျာဏီကျောက်စာ၊ တောင်ဖိလာဆရာတော်၏ ဝိနရလင်္ကာရဋီကာ၊ ရခိုင်မင်းသမီး ဧချင်းတို့မှ မြမ္မာ၊ မြန်မာရေးထုံးများကို မှတ်သားပြဆိုသည်။ ရှင်ဥက္ကံသမာလဆရာတော် အာဘော်အရ မြမ္မာ၊ မြန်မာရေးထုံး နှစ်မျိုးစလုံး လက်ခံပုံကိုလည်း ဖော်ပြသည်။

မုံရွေးဆရာတော်၏ စေတီယကထာ ရာဇဝင်ချုပ်မှာ ပျူ၊ မြန်မာတွင် ပုံကိုပြဆိုသည်။ စလင်းဆရာတော်၏ ဝိသုဒ္ဓိမင် ဒီပနီမှာ ဗြဟ္မာဟုခေါ်ပုံကို ဖွင့်ဆိုရှင်းပြသည်။ ရှေးရာဇဝင်ကြီး များမှာ ပျူ၊ ကမ်းယံ၊ မြန်မာဆင်းသက်လာပုံကို ဖော်ပြသည်။ မြန်မာ ပထဝီကျမ်းဟု ခေါ်ထိုက်သည့် ဇမ္ဗူဦး ဆောင်း၊ ဇမ္ဗူတံဆိပ် ကျမ်းများတွင် “မြန်မာ” ရေတွက်ခေါ်ဝေါ်ပုံကိုပါ ရေးပြထား သည်။ သက်ကြီးစကား အစဉ်အလာ မြန်မာရေးထုံးများကို စာတွေ့ ငါတွေ့စုံစွာ ဖော်ပြရေးသားသည်မှာ အထူးမှတ်သားဖွယ် ကောင်း လှပေသည်။ ။

စာနယ်ဇင်းဝေါဟာရကို
စတင်တီထွင်သူ

၁၃၀

“ သူ့ရုပ်ရည်သည် ပန်းချီပြင်ပိုမိုသည်။ သူ၏ ခေတ်မီ ဉာဏ်စွမ်း
တီထွင်ဆန်းသစ်မှုကို ပန်းချီမိနိုင်ပါ။ ရေးမပြနိုင်ပါ။ ဓာနုယင်ရင်း
ဝေါဟာရကြံဆတီထွင်သူအဖြစ်နှင့်ပင် ဓာပန်းချီပြည့်စုံစွာ တင်နိုင်မည်
မထင်ပါ . . . ”

စာနယ်ဇင်းဝေါဟာရကို စတင်တီထွင်သူ

စာနယ်ဇင်းဝေါဟာရ

စာနယ်ဇင်းဝေါဟာရကို စတင်တီထွင်ခဲ့သူ ဆရာကြီးဦးပရီဝိ
(၁၈၉၇- ၁၉၇၈)သည် တိုးတက်ရေးမဂ္ဂဇင်း၊ ဘားမားဂျာနယ်၊
တိုးတက်ရေးသတင်း စာသုံးမျိုးစလုံးကို ကိုယ်တိုင်ထုတ်ဝေခဲ့သူဖြစ်
သည်။ ထိုသုံးမျိုးစလုံးကို တစ်ချိန်တည်း တစ်ပြိုင်တည်း ထုတ်ဝေခဲ့
ခြင်းမဟုတ်ပါ။ တိုးတက်ရေးမဂ္ဂဇင်းနှင့် ဘားမားဂျာနယ်ကို
လည်းကောင်း တိုးတက်ရေးသတင်းစာကိုလည်းကောင်း တွဲဖက်
ထုတ်ဝေခဲ့ပါသည်။

စာနယ်ဇင်းဟူသောဝေါဟာရကို စတင်ကြံဆတီထွင်သူမှာ

စာရေးဆရာ “ပဂျီငို” အမည်ခံ တိုးတက်ရေးဦးစိန်ဖြစ်ပါသည်။ ၁၉၃၅ ခုပတ်ဝန်းကျင် ခန့်က စတင်သုံးစွဲခဲ့ကြောင်း မှတ်သားလေ့လာသိရှိရပါသည်။

ငယ်စဉ်ဘဝ၏ခရီးအစ

ဦးပဂျီငိုကို ၁၈၉၇ ခုနှစ်တွင် မွေးဖွားခဲ့သည်။ ဦးပဂျီငိုသည် နတ်တလင်း ဇာတိဖြစ်ပေသည်။ ၁၈၉၇ခုနှစ်၊ ဒီဇင်ဘာလ ၂၁ (မြန်မာနှစ်၁၂၅၉၊ နတ်တော်လဆုတ် ၁၃ အင်္ဂါ) ဖြစ်သည်။ အဖလယ်သမား ဦးဖိုးဆိတ်၊ အမိ ဒေါ်ဖွားစိန်ဖြစ်သည်။ ငယ်မည် ပဂျီငိုဟု ခေါ်ဆိုခဲ့သည်။ ကျောင်းအမည် မောင်စိန် ဖြစ်သည်။ မွေးချင်းရှစ်ယောက်တွင် စတုတ္ထမြောက် ဖြစ်ပါသည်။ နာမည်ကျော် ကာယဗလဦးရှိန်၏ ညီအရင်းဖြစ်ပါသည်။

အသက်ရှစ်နှစ်အရွယ်တွင် နတ်တလင်းမြို့ ဦးရွှေတုတ်ကျောင်း၌ ပညာသင်သည်။ ထို့နောက် ဦးဖိုးချက်ကျောင်းသို့ ပြောင်းနေသည်။ ထိုအခါ ငယ်မည် ပဂျီငိုကို မောင်စိန်ဟု ပြောင်းသည်။ ၁၉၀၈ ခု တတိယတန်းတွင် ရန်ကုန်ရေကျော်မက်သဒစ်၌ ဆက်လက်ပညာသင်သည်။ ရှစ်တန်းအထိ ပညာသင်ခဲ့သည်။

ဝါသနာနှင့်ပညာ

ဘောလုံး၊ ဟော်ကီစသည့် အားကစားတို့တွင် ဝါသနာပါသည်။ အသက် ၁၉ နှစ်တွင် ခနိတော ဘီအိုစီ၌ စာရေးအဖြစ် စတင်အမှုထမ်းသည်။ နှစ်နှစ်အကြာတွင် ဝီလီယံဂျက်ကုန်တိုက်သို့ ပြောင်းရွှေ့အမှုထမ်းသည်။ ထိုကုန်တိုက်တွင် သုံးလေးနှစ်လုပ်ပြီး ရုပ်ရှင်လောကသို့ဝင်သည်။ ရုပ်ရှင်ကားများတွင် စတန်

မင်းသားအဖြစ် သရုပ်ဆောင်သည်။ ရုပ်ရှင်ဒါရိုက်တာလည်း လုပ်ခဲ့သည်။ နှစ်နှစ်သုံးနှစ်အကြာတွင် ရုပ်ရှင်လောကမှ ထွက် သည်။ အိမ်မှာပင် ဈေးဆိုင်တည်သည်။ ထို့နောက် နှစ်နှစ်အကြာ တွင် ဘားမားကော်ပိုရေးရှင်းရုံးချုပ်၌ အမှုထမ်းသည်။ ထိုစဉ်မှာ ပင် ကြီးပွားချမ်းသာရေးအမည်ရှိကျမ်းကို စတင်ပြုစုခဲ့၏။

ပန်းချီသော ပဂျီငို

ယင်းစာအုပ်မှပင် စတင်ကာ ငယ်နာမည် ဦးပဂျီငိုကို “ဦးပဂျီငို” ဟူသော ကလောင်အမည်ကို စတင်အသုံးပြုခဲ့သည်။ သူ၏ မွေးချင်းများ တွင် သူသည် ရုပ်အဆိုးဆုံးဖြစ်သည်ဟုဆိုသည်။ ပန်းချီဆရာပင် သူ၏ရုပ်ပုံနှင့်တူအောင် မရေးနိုင်ဘဲ ငိုရမည့် အဖြစ်ရောက်အောင် အရုပ်ဆိုးလှသောကြောင့် ဘိုးဘွားမိဘ၊ အိမ်သူအိမ်သားအားလုံးကလည်းကောင်း၊ သူနှင့် နွားကျောင်း ဖော်ကျောင်းဖက်၊ ကျီးသားရိုက်ဖော်-ကျီးသားရိုက်ဖက် သူငယ် ချင်းများကလည်းကောင်း “ဦးပဂျီငို” ဟု ခေါ်ဝေါ်လေ့ရှိကြသည်။ ထို့ကြောင့် ဦးပဂျီငိုဟူသော ကလောင်အမည်ကို ခံယူခြင်းဖြစ် သည်ဟု ယင်းစာအုပ်၏ နိဒါန်း၌ ရှင်းလင်းဖော်ပြထားသည်။

သူ့ဒေတ်၊ သူ့စာ၊ သူ့အခါ

၁၉၃၁ ခုနှစ်တွင် ကြီးပွားချမ်းသာရေးကျမ်းကို တည်ထောင် ထုတ်ဝေသည်။ နောင်တွင် တည်းဖြတ်သူနှင့် ထုတ်ဝေသူတာဝန် ကို ယူခဲ့သည်။ ထိုအခါ ဦးပဂျီငိုဟူသော ကလောင်အမည်အပြင် တိုးတက်ရေးဦးစိန်ဟူသော ကလောင်အမည်ကိုပါယူ၍ ဆောင်းပါး အမျိုးမျိုးရေးသည်။ ၁၉၃၆ ခုနှစ်တွင် ဘားမားဂျာနယ်အမည်ရှိ

ဂျာနယ်ကိုပါ တိုးချဲ့ထုတ်ဝေသည်။ ၁၉၃၈ ခုနှစ်တွင် တိုးတက်ရေး သတင်းစာကိုပါ တိုးချဲ့ထုတ်ဝေခဲ့သည်။

ဦးပဂျီငိုသည် တီထွင်လိုသူ လူထူးလူဆန်းပင် ဖြစ်သည်။ သမားရိုးကျ သမားမဟုတ်။ ယနေ့တိုင် မမေ့နိုင်သော စာနယ်ဇင်း ဝေါဟာရကို ကြံဆ တီထွင်ခဲ့သလိုပင် ထိုစဉ်က ခေတ်စားလူသိ များခဲ့သော ဖတ်-ကြံ-လုပ် ဟူသော ဝေါဟာရကိုလည်း တိုးတက်ရေး မဂ္ဂဇင်းတွင် စတင်တီထွင်သုံးစွဲ ဖော်ပြခဲ့သည်။ **စာပေကို ဖတ်ရှု၍ ပြုစုလုပ်ဆောင်ပါ။ နောင် ဖတ်ရှုကြစည် သည့်အတိုင်း မဆိုင်းမတွ လုပ်ဆောင်ကြပါဟူ၍** တိုက်တွန်းနှိုးဆော်ခဲ့သူ ဖြစ်သည်။ ခေတ်ရှေ့ပြေးသမားအဖြစ် သူ့ခေတ်၊ သူ့စာ၊ သူ့အခါက ညွှန်ပြ နေပါသည်။

ကြီးပွားချမ်းသာပြီးတိုးတက်ရေး

ဆရာကြီးဦးပဂျီငိုသည် ကြည်ညိုစံပြုထိုက်သူဖြစ်သည်။ ဆရာကြီးသည် တိုးတက်ရေးမဂ္ဂဇင်းကို မထုတ်ဝေမီ ၁၉၃၀ ပြည့်နှစ်၊ ဇန်နဝါရီလ(၁၂၉၂ ခုနှစ် ပြာသိုလတွင်) ကြီးပွားချမ်းသာ ရေးစာအုပ်ကို ရေးသားထုတ်ဝေခဲ့သည်။ ဤစာအုပ်ကို ဆရာကြီးသည် ဝိလျံဂျက်ကုမ္ပဏီတွင် အလုပ်ဝင်စဉ်က အလုပ်ကို မထိခိုက်စေဘဲ အချိန်ပိုကို လက်တွေ့အကျိုးရှိစွာသုံးကာ ၁၉၂၀ ပြည့်နှစ်က စတင်ရေးသားခဲ့သည်။ ဆရာကြီးအသက် ၂၃ နှစ်ခန့်အရွယ်ကပင် စတင်ရေးသားခဲ့ခြင်းဖြစ်ရာ ဆယ်နှစ်တိုင် တိုင် ဇွဲခိုင်ခိုင်ရေးနိုင်သူဖြစ်သည်။ “ ကြီးစားက ဘုရားဖြစ်၏” ဟူသော ကြွေးကြော်သံဆောင်ပုဒ်ကို ကြီးပွားချမ်းသာရေး အလုပ်တွင် ရှေ့တန်းတင်ဖော်ပြခဲ့သည်။ အသက် ၂၃ နှစ်အရွယ်

ဆယ်နှစ်တိုင်တိုင် ရေးခဲ့သော ထိုစာအုပ်သည် ထိုခေတ်က အရောင်းရဆုံး စာအုပ်စာရင်းဝင် မော်ကွန်းတင်နိုင်ခဲ့သည်။ အကြိမ်ကြိမ် ပြန်လည်ရိုက်နှိပ်ခဲ့ရပြီး ထိုခေတ်အခါက သတ္တမ တန်းကျောင်းသုံးပြဌာန်း ခံခဲ့ရသည်အထိ အောင်မြင်ခဲ့ပါ၏။

“ကြီးပွားချမ်းသာရေး” စာအုပ်ကို အောင်မြင်စွာထုတ်ဝေခဲ့ ပြီးနောက် သုံးနှစ်အကြာတွင် ဆရာကြီးဦးပရီငိုသည် တိုးတက်ရေး မဂ္ဂဇင်းကို စတင်ထုတ်ဝေခဲ့သည်။ ၁၉၃၆ ခုနှစ်၊ ဇွန်လ-၆- ရက်(၁၂၉၈ ခုနှစ်၊ နယုန်လဆုတ် ၃ ရက်) စနေနေ့မှစ၍ ဆရာကြီး သည် တိုးတက်ရေးမဂ္ဂဇင်းအပြင် ဘားမားဂျာနယ်ကိုပါ စတင်ထုတ်ဝေခဲ့သည်။ ဘားမားဂျာနယ်ကို ရက်သတ္တပတ် စနေနေ့တိုင်း ထုတ်ဝေခဲ့သည်။

လမ်းရိုးဟောင်းတွင် ဆင့်ကာထွင်

ထိုမှတစ်ဆင့် ၁၉၃၈ ခုနှစ်တွင် ဘားမားဂျာနယ်ကို ရပ်ဆိုင်းပြီး ၁၉၃၈ခုနှစ်၊ မေလ ၃ ရက်(၁၃၀၀ ပြည့်နှစ်၊ ကဆုန်လဆန်း ၅ ရက်) အင်္ဂါနေ့မှစ၍ ဆရာကြီးဦးပရီငိုသည် တိုးတက်ရေး မဂ္ဂဇင်းကို စတင်ထုတ်ဝေခဲ့သည်။ ဆရာကြီးဦးပရီငိုသည် လမ်းရိုးဟောင်းတွင် ဆင့်ကာထွင်သူ ဖြစ်သည်။ တိုးတက်ရေး သတင်းစာ မထွက်မီကပင် ရန်ကုန်မြို့တွင် ထုတ်ဝေတွင်ကျယ်နေ ပြီဖြစ်သော သူရိယသတင်းစာနှင့် မြန်မာ့အလင်းသတင်းစာ ကြီးနှစ်စောင် ရှိနေပါပြီ။ သူရိယ၊ မြန်မာ့အလင်းသတင်းစာအရွယ် ရှိုင်လေးချိုးအရွယ်အစားဖြစ်သည်။ ယခင်က ထုတ်ဝေခဲ့ပြီးသော လောကသာရသတင်းစာ၊ မဟောသဓာသတင်းစာ၊ နော်ရထာ သတင်းစာ၊ မောရိယ သတင်းစာ စသည်တို့မှာလည်း ရှိုင် လေးချိုး

အရွယ်အစားချည်းသာ ဖြစ်ပါသည်။ အမြင်များယဉ်ပါးနေပြီ ဖြစ်သော ရွှင်လေးချိုးအရွယ်အစားမှ စတင်လမ်းထွင်ကာ ကရောင်းလေးချိုးအရွယ်အစားကို ပြောင်းလဲပစ်ခဲ့သည်။ စာမျက်နှာတိုသတင်းစာကိုပါ တီထွင်လိုက်ပြန်သည်။ ယခင်သတင်းစာကြီးများကဲ့သို့ သုံးကော်လံမဟုတ်ဘဲ လေးကော်လံခွဲကာတီထွင်လိုက်ရာ အမြင် အသွင် ပြောင်းလဲသွားစေခဲ့သည်။ တိုးတက်ရေးအမည် အတိုင်း တိုးတက်ပြောင်းလဲစေခဲ့သူ ဖြစ်သည်။ ဤသို့ တီထွင် ထုတ်ဝေသည်သာမက တိုးတက်ရေးသတင်းစာသည် စက်ဘီးစီးသွားရင်းဖတ်နိုင်သော သတင်းစာအရွယ်ဖြစ်ကြောင်း ကြော်ငြာမောင်းခတ်သလို ပြည်သူ့ကို အသိပေးကြေညာခဲ့သည်။ ဤကြော်ငြာနှင့် ပူးတွဲလျက် တိုးတက်ရေးသတင်းစာကို လေးကော်လံ အတိုင်းလေးချိုး ချိုးပြီး စက်ဘီး၏လက်ကိုင်၌ ညှပ်စေကာ စက်ဘီးစီးရင်း သတင်းစာဖတ်သွားသော လူတစ်ယောက်၏ပုံကိုပါ ဖော်ပြခဲ့သည်။ ထိုခေတ် ထိုအခါ သတင်းစာပရိသတ်အကြိုက် စိတ်ဓာတ်ကို ရိုက်ခတ်လှုပ်ရှား ထင်ရှား သွားစေတော့သည်။

ဦးပရီငိုမှ တိုးတက်ရေးဦးစိန်

ဒုတိယကမ္ဘာစစ်ကြီးပြီးခါစတွင် ရန်ကုန်မြို့၌ သူရိယသတင်းစာ၊ မြန်မာ့အလင်းသတင်းစာ၊ ဒီးဒုတ်ဂျာနယ်၊ ဂျာနယ်ကျော်စသည်တို့ ပြန်လည် ထုတ်ဝေခဲ့ရာ ဆရာကြီးဦးပရီငိုသည် ၁၉၄၆ ခုနှစ်၊ ဖေဖော်ဝါရီလ ၂-ရက် (၁၃၀၇ ခုနှစ်၊ တပို့တွဲလဆန်း ၁ ရက်)စနေနေ့မှစ၍ တိုးတက်ရေးဂျာနယ် ကို ပြန်လည်ထုတ်ဝေခဲ့သည်။

လွတ်လပ်ရေးရပြီးနောက်တွင်မူ ဦးပရီငိုသည် တိုးတက်ရေး

ဂျာနယ်အဖြစ်မှ တိုးတက်ရေးသတင်းစာကို တစ်ဖြစ်လဲ ပြောင်းလဲ ထုတ်ဝေခဲ့ရာ ၁၉၅၄ ခုနှစ်တိုင်သည်အထိ တည်ရှိခဲ့သည်။ ခေတ်မီ တိုးတက်ပြောင်းလဲနိုင်သော တိုးတက်ရေးဦးစိန်ဟု ခေါ်ရမည်သာ ဖြစ်ပါသည်။ တိုးတက်ရေး ဦးစိန်သည် တိုးတက်ခေတ်မီသည်မှာ ယခုခေတ်သစ်တိုင်အောင် စွမ်းဆောင်ကြိုးပမ်းနိုင်ခဲ့သည်ကို လေ့လာသိရှိရပါသည်။ ကြီးပွားချမ်းသာရေးစာအုပ်ကို ရေးသား ထုတ်ဝေခဲ့သူပီပီ မြန်မာ့စီးပွားရေးလုပ်ငန်းပိုင်းတွင် ကျွမ်းကျင် နှံ့စပ်သူဖြစ်သည်။ ပုဂ္ဂလိကပိုင်လုပ်ငန်းနှင့် မြန်မာ့ငွေကြေး ပြဿနာ များကို စိတ်ဝင်စားသည်။

လွတ်လပ်ရေးခေတ်တွင် ဆရာကြီးဦးပရီငိုသည် အမျိုးသား ပိုင်ဘဏ် လုပ်ငန်းများ ပေါ်ပေါက်လာစေရန် လှုံ့ဆော်ဖန်တီးရေး သားခဲ့သည်။ လှုံ့ဆော်ရေးသားခဲ့သည့်အတိုင်း ပြည်ထောင်စုဘဏ် ကို စတင်တည်ထောင်စဉ်က အဖွဲ့ဝင်တစ်ဦးအဖြစ် ပါဝင်ခဲ့သည်။ ဗမာ့ဘဏ်ငွေကြေးပြဿနာစာအုပ်ကိုပင် ရေးသားထုတ်ဝေခဲ့ သည်။

လွတ်လပ်ရေးခေတ်တွင် တိုးတက်ရေးသတင်းစာမှ ရန်ကုန် ဂျင်အခန်း ၌ “အိုဂျီအယ်အယ်ပယ်ပစ်ရန်” ဝေဖန်ရေးသားခဲ့သည်။ မြန်မာနိုင်ငံသည် စိုက်ပျိုးရေးနိုင်ငံဖြစ်သည့်အားလျော်စွာ လယ်ယာစပါးကို ပိုမိုစိုက်ပျိုးရန်နှင့် စပါးဈေးမြှင့်ပေးရေးတို့ကို ကြိုတင်မြော်မြင် ဝေဖန်ရေးသားခဲ့သည်။ ယခု ခေတ်သစ်အထိ တွေးကြည့်ကာ ရေးခဲ့သည့် ကလောင်စွမ်း အံ့မခန်းကို ဂုဏ်ပြုချီး ကျူးလိုပါသည်။

ဆရာကြီးဦးပရီငိုသည် ကြီးပွားချမ်းသာရေးစာအုပ်အပြင်

ဗမာ့ဘဏ်နှင့် ငွေကြေးပြဿနာ၊ ဟန်ကျပန်ကျတိုးတက်ရေးလက်
 စွဲ၊ အလုပ်နှင့် စိတ်တန်ခိုး၊ တက်လှေကားနှင့် ကိုးကုဋေဋီကာ
 စသည်တို့ဖြစ်သည်။ မြန်မာနိုင်ငံ ခေတ်မီဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေး
 ရှေ့ဆောင်လမ်းပြခဲ့သူ ဖြစ်သည်။

သူ၏ကလောင်အမည်မှာ ဦးပဂျီငိုဖြစ်သည်။ သူ၏အဆိုအရ
 သူ၏ မွေးချင်းများတွင် အရုပ်ဆိုးဆုံး ထင်မြင်၍ ပဂျီငိုသူ ကလောင်
 အမည်ကို ရယူခဲ့ကြောင်း ရှင်းပြခဲ့သည်။

သူရုပ်ရည်ပန်းချီငိုချင်ငိုမည်၊ သူ၏ခေတ်မီဉာဏ်စွမ်း တီထွင်
 ဆန်းသစ်မှုကို ပန်းချီမငိုနိုင်ပါ။ ရေးမပြနိုင်ပါ။ စာနယ်ဇင်း
 ဝေါဟာရ ကြံဆတီထွင်သူ အဖြစ်နှင့်ပင် စာပန်းချီပြည့်စုံစွာ
 တင်နိုင်မည်မထင်ပါ။ ။

နိုင်ငံတော်ရည်တံ့
သခင်ဘုရား

နိုင်ငံ
တော်

**“အို. .အရှင်အမျိုးသားတို့ ဗမာတို့” ဟူ၍သင်္ဃောသောင့်
ကြွေးကြော်လိုက်သော အခါတွင်မူကား အိပ်နေသော ထို့စော်
ကျန်တော်တို့သည် နိုးကြားလာကြလေပေသည်။ အိပ်ယာမှ
နိုးကာစ ကျန်တော်တို့ နှလုံးသည်းပွတ်များသည် . . . ”**

နိုင်ငံ့ဂုဏ်ရည်ဘွဲ့ ရ သခင်ဘသောင်း

(၁၉၀၁-၁၉၈၁)

နိုင်ငံ့ဂုဏ်ရည်ဘွဲ့ရ (ပထမဆင့်)ရသူ စာရေးဆရာ သခင်ဘသောင်းသည် ၁၉၀၁ ခုနှစ် ဖေဖော်ဝါရီလ ၇ ရက်နေ့တွင် အဘ ဦးမြစ်၊ အမိ ဒေါ်လေးခင်တို့မှ ဖွားမြင်သည်။ မွေးဖွားရာဇာတိမှာ နတ်မောက်မြို့နယ် ပုံကုန်းကျေးရွာဖြစ်သည်။

မောင်ဘသောင်းသည် ငယ်စဉ်က မန္တလေးမြို့၊ ဗုဒ္ဓသာသနာ့နဂါး အထက်တန်းကျောင်း၌ ပညာသင်ကြားခဲ့သည်။

စာပေထူးချွန်သူ

သခင်ဘသောင်းသည် ထူးချွန်သော စာပေပညာရှင်ဖြစ်ပေ

သည်။ တက္ကသိုလ်သင်တန်း မတက်ဖူးသော်လည်း တက္ကသိုလ်တွင် ဘာသာပြန် နည်းပြဆရာ တာဝန်ထမ်းဆောင်ခဲ့သူ ဖြစ်သည်။ ဂန္ထလောကမှ ကျင်းပသော ဘာသာပြန်ပြိုင်ပွဲများကို ငါးကြိမ် ဝင်ပြိုင်ရာ ငါးကြိမ်စလုံး ပထမဆုချည်း ရသူဖြစ်ပေသည်။ ဤသို့ ဘာသာပြန်တော်ကြောင်းကို ဆရာကြီး ဦးဖေမောင်တင်က **“တက္ကသိုလ်နှင့်မြန်မာစာပေ”** ဟောပြောရာတွင်..

“ဒီလိုဘာသာပြန်တွေ လုပ်လာတော့ ဘာသာပြန်တော်တဲ့လူ တစ်ယောက်ကို ဆရာတွေ့ရတယ်။ သူက သခင်ဘသောင်း ဆိုတာပဲ။ သခင်ဘသောင်းဆိုတာက ဘီအေလဲ မအောင်ဘဲနဲ့ ဘာသာပြန် သိပ်တော်တယ်။ ဂန္ထလောကဘာသာပြန်ဆု တွေကို သူရတယ်။ အစကတော့ ဆုရတဲ့လူကို ဘယ်သူ ဘယ်ဝါရယ်လို့ ဆရာတို့ မသိခဲ့ပါဘူး။ နောက်တော့မှ ဘာသာပြန်တော်တဲ့လူဟာ သခင်ဘသောင်းအဖြစ်တွေ့ ရတယ်။ တက္ကသိုလ်မှာ ဘာသာပြန် နည်းပြဆရာဖြစ်သေး တယ်”

ဟူ၍ ချီးကျူးထားပေးသည်။ တက္ကသိုလ်တွင် ဘာသာ ပြန်နည်းပြဆရာ တာဝန်ယူစဉ် တက္ကသိုလ်လူငယ်များကို စာပေပို့ ချရင်း အမျိုးသားရေးအတွက် စည်းရုံးလှုံ့ဆော်ခဲ့သည်။ တက္ကသိုလ် တွင် အမျိုးသားရေးဝါဒမဖြန့်ရ ဟု ပိတ်ပင်လိုက်ရာ သခင်ဘသောင်း သည် အလုပ်မှထွက်ခဲ့ပေသည်။ သခင်ဘသောင်းသည် စာပေ ထူးချွန်ခဲ့ပေသည်။ စတုတ္ထတန်းအောင်မြင်စဉ်က မကွေးဒီစကြိတ် တွင် တစ်နယ်လုံးမှ ပထမရသဖြင့် ရွှေတံဆိပ်ချီးမြှင့်ခြင်းခံရပေ သည်။ ၁၉၁၈ ခုနှစ်တွင် သတ္တမတန်းစကောလားရှစ်ဆုကို ဆွတ်ခူးခဲ့သည်။ မိမိဖခင် ကွယ်လွန်ခဲ့ရာမှ ကျောင်းအုပ်ဆရာကြီး

ဦးထွန်းရှိန် (ဖေ-ပု-ရှိန် ကိုယ်စားလှယ်အဖွဲ့ဝင်) က သားရင်းပမာ စောင့်ရှောက်ထားရာ သခင်ဘသောင်းသည် ဆရာကြီး၏ ဝံသာနု စိတ်ဓာတ်ကိုပါ အမွေရခဲ့ပေသည်။

နိုင်ငံကိုချစ်သူ

နိုင်ငံအတွက်အနစ်နာခံသူ

၁၉၂၀ ပြည့်နှစ် ပထမကျောင်းသားသပိတ်ဖြစ်ပွားစဉ် ၁၀ တန်းကျောင်းသား သခင်ဘသောင်းသည် မန္တလေးသပိတ်မှောက် ကျောင်းသား ကိုယ်စားလှယ်ဖြစ်ခဲ့ပေသည်။ ၁၉၂၁ ခုနှစ်တွင် ဒိုင်အာခီအုပ်ချုပ်ရေး အတွက် လာရောက်သော ဝှိုက်ကော်မတီကို ကန့်ကွက်၍ ထောင်ကျခဲ့သည်။ ၁၉၂၂ ခုနှစ်တွင် အင်္ဂလိပ်အိမ်ရှေ့မင်းသား (ဝေလမင်းသား) မြန်မာနိုင်ငံသို့ လာရောက်လည်ပတ်ခါနီးတွင် မန္တလေး၊ စစ်ကိုင်း၊ ကျောက်ဆည် သုံးခရိုင်အတွင်း နယ်နှင့်ခံခဲ့ရသည်။ ထိုအမိန့်ကို ဖီဆန်သဖြင့် ထောင်ဒဏ်ကျခံခဲ့ရရှာပေသည်။ ၁၉၂၄-၂၅ ခုနှစ်တွင် မြန်မာပိုင် နယူးဘားမား အင်္ဂလိပ်သတင်းစာ လက်ထောက်အယ်ဒီတာ ဖြစ်ခဲ့သည်။ ထို့နောက် ကင်းဝန်မင်းကြီး ပိဋကတ်တိုက်တွင် ပိဋကတ်တိုက် များတာဝန်ယူစဉ် ဘာသာပြန်ပြိုင်ပွဲဝင်နွဲ့ရာ စာပေလောကတွင် ထင်ရှားကျော်ကြားခဲ့ပေသည်။ ၁၉၂၈-၂၉ တွင် ကမ္ဘာ့ ရာဇဝင်ကို သာသာပြန်ရာ ဝေလမင်းသားဆုရသည်။ ဝေလမင်းသားဆုမှ ရသော ဆုငွေတစ်ထောင်ကို ငါးကြင်းဆီနှင့်ငါးကြင်းကြော်ဟုသိဖို့ အင်္ဂလိပ်ထံမှရသောငွေဖြင့် အင်္ဂလိပ်ကို တော်လှန်ရန် ကြံစည်ခဲ့ပေသည်။

၁၉၃၀ ပြည့်နှစ်တွင် သခင်ဘသောင်းနှင့် ဆန္ဒတူလူငယ်

တစ်စုတို့က နိုင်ငံရေးအဖွဲ့အစည်းကြီးတစ်ရပ်ဖြစ်သော “**တို့ဗမာ အစည်းအရုံး**” စတင် ထူထောင်ကာ မိမိတို့၏ အမည်များရှေ့တွင် သခင်တပ်ကာ သခင်ဘသောင်း၊ သခင်လှဘော်၊ သခင်သိန်းမောင် စသည်ဖြင့် နိုင်ငံရေးသမိုင်းစဉ်တွင် အမြင်များ ထင်ရှားလာခဲ့ပေသည်။ သခင်ဘသောင်းသည် သခင်ဝေါဟာရကို စတင်အသုံးပြုခဲ့၍ “သခင်အစ သခင်ဘသောင်း”က ဟုမော်ကွန်းပြုထားခြင်း ဖြစ်ပေသည်။ တို့ဗမာအစည်းအရုံးသမိုင်းတွင်လည်း သူမပါလျှင် မပြီး ထီးထီးမားမား ထင်ရှားခဲ့ပေသည်။

၁၉၃၀ ပြည့်နှစ် မေလ ၃၀ ရက်နေ့တွင် မြန်မာနိုင်ငံလူထုသို့ မျိုးချစ် လှုံ့ဆော်ရေးစာတန်းတစ်စောင်ကို သခင်ဘသောင်းက တာဝန်ခံ ထုတ်ဝေခဲ့ပေသည်။ စာတန်းကို ရေးသားသူမှာလည်း သခင်ဘသောင်းပင် ဖြစ်သည်။ ထိုစာတန်းသည် မြန်မာသာမက ကမ္ဘာကိုပါ လွှမ်းမိုးခဲ့ပေသည်။ ထိုစာတန်းမှာ အောက်ပါအတိုင်း ဖြစ်ပေသည်။

တို့ဗမာစာတန်း

ဗမာပြည်သည်	တို့ပြည်
ဗမာစာသည်	တို့စာ
ဗမာစကားသည်	တို့စကား
ဗမာပြည်ကို	ချစ်ပါ
ဗမာစာကို	ချီးမြှင့်ပါ
ဗမာစကားကို	လေးစားပါ။

ထိုစာတန်းကို ဆရာဇော်ဂျီက ဤသို့ဝေဖန်အကဲဖြတ်ပေးသည်။

“ဤကျမ်းတွင် သခင်ဘသောင်း၏ တို့ဗမာနိုးကြားရေးစာ တန်းရှစ်ခုကို ထည့်ထားသည်။ ထိုစာတန်းတွင် စာတန်းရေးသူ၏ နိုင်ငံရေးစိတ်ဓာတ်နှင့် နိုင်ငံရေးခံစားချက်တို့ ပါသည်။ တွေးရိုး တွေးစဉ် မဟုတ်သော အတွေးတို့ပါသည်။ အရေးအသားရှင်း လင်း၍ ရေးဟန်တွင် တက်ကြွသောလေသံ ဖျတ်လတ်သော လေသံတို့ပါသည်။ ထိုစကားပြေတို့သည် လွတ်လပ်ရေးအတွက် လှုံ့ဆော်နိုင်စွမ်းရှိသည်ဟု ဆိုချင်ပါသည်”

စာရေးသူမောင်ထင်ကမူ သခင်ဘသောင်း၏ နိုင်ငံပြုစာမူ များကို ဤသို့ ဝေဖန်အကဲဖြတ်ထားပေးသည်။

“အိုအချင်းအမျိုးသားတို့ ဗမာတို့” ဟူ၍ သခင်ဘသောင်းက ကြွေးကြော်လိုက်သောအခါ၌တွင်မူကား အိပ်နေကြသော ထိုခေတ် က ကျွန်တော်တို့သည် နိုးလာကြပေသည်။ အိပ်ရာမှ နိုးကာစ ကျွန်တော်တို့ နှလုံး သည်းပွတ်များသည် ဆွေ့ဆွေ့ခုန်လာကြသည်။ ‘အေးချမ်းငြိမ်သက်စွာ နေလိုကြလျှင် စစ်ဖြစ်ဖို့ အသင့်ပြင်ဆင်ပြီး ရှိကြပါ’ ဟူသော သိုးဆောင်းစကားပုံကို မမေ့မလျော့ကြပါ ကုန်လင့် ဟူ၍ သခင်ဘသောင်းက နောက်ဆက်တွဲကို တွဲလိုက်သေး သည်။ သူ့စကားထဲမှာ “အချင်း၊ အမျိုးသား၊ ကြပါကုန်လင့်” ဟူသော စကားလုံးများပါသည်။ ယင်းတို့ကို ထောက်ချင့်လျှင် သခင်ဘသောင်း၏စာသည် ပုဂံခေတ်၊ အင်းဝခေတ်စာထက် ဘာမျှမဆန်းဟု ဆိုနိုင်သည်။ သို့သော် ထိုစကားလုံးတို့ကို အချိန်သင့်အခါသင့် ပြန်လည် ထုတ်ဖော်၍ အသက်သွင်းပေးသော အခြင်းအရာမှာကား ထူးခြား ပြောင်မြောက်လှပေသည်။

သခင်ဘသောင်း၏ “**တို့ဗမာနိုးကြားစာတန်း**” သည် အံ့မခန်း အစွမ်းထက်လှပေသည်။ ထိုခေတ် ထိုအခါက မြန်မာစာပေကို

ပစ်ပယ်နေကြသူ၊ မြန်မာ့ယဉ်ကျေးမှုကို လျစ်လျူရှုနေကြသူတို့အား ပြန်လည်နိုးကြားစေခဲ့သည်။ သခင်ဘသောင်း၏ ကလောင် လက်နက်သည် အစွမ်းထက်လှပေသည်။

၁၉၃၀-၁၉၃၇ ခုနှစ်အတွင်း မြန်မာနိုင်ငံသည် နိုင်ငံရေးလှုပ် ရှား တက်ကြွချိန် ဖြစ်ခဲ့ပေသည်။ ဆရာစံတော်လှန်ရေး၊ တွဲရေး၊ ခွဲရေး ပြဿနာအဖြာဖြာ ပေါ်ပေါက်နေချိန်လည်း ဖြစ်ပေသည်။ တက္ကသိုလ်သမဂ္ဂစကား ရည်လှပွဲတွင် တစ်ဖက်နှင့်တစ်ဖက် အချေ အတင် ပြောကြပြီးနောက် သဘာပတိက ခွင့်ပန်ကာ သမိုင်းတွင် အောင် ဤသို့ ပုံဆောင်ပြောခဲ့ပေသည်။

“ တို့ဗမာအစည်းအရုံးအနေဖြင့် ခွဲရေး၊ တွဲရေးပါ မည်သည့် ဘက်ကိုမှ မထောက်ခံလိုကြောင်း၊ ခွဲရေးဖြစ်စေ၊ တွဲရေးဖြစ်စေ၊ အင်္ဂလိပ်နိုင်ငံနယ်ချဲ့သမား၏ လက်အောက်ခံချည်းဖြစ်ကြောင်း၊ ကျွန်နှင့်ဒါသစကားလုံးခြားနားသော်လည်း တစ်မျိုးတည်းဖြစ်သကဲ့ သို့ရှိကြောင်း၊ ဒီခွဲရေး၊ တွဲရေးပြဿနာ၏ အဓိပ္ပါယ်မှာ အင်္ဂလိပ်နယ်ချဲ့ အစိုးရက သူ၏ဘယ်ဖိနပ်အောက်မှာ နေမည်လား၊ ညာဖိနပ် အောက်မှာနေမည်လားဟု မေးသည့်သဘောပင်ဖြစ်ကြောင်း ဤကိစ္စအတွက် မိမိတို့သခင်များသဘောကို ပြောရလျှင် အင်းဝ ခေတ်က နာမည်ကျော် သူခိုးကြီးငတက်ပြားကို ဖမ်းမိသဖြင့် သတိုး မင်းဖျားဘုရင်က “မောင်မင်းကို အခုသတ်မည်၊ သန်လျက်ဖြင့် ခုတ်သတ်တာကြိုက်သလား၊ လုံဖြင့်ထိုးသတ်တာကြိုက်သလား” ဟုမေးသောအခါ ငတက်ပြားက “ကျွန်ုပ်အကြိုက်ပြောရရင် သန်လျက်၊ လုံပါ ဘယ်အရာမှမကြိုက်၊ အရှင်မင်းကြီးဘေးက စောဥမ္မာကိုသာ ကြိုက်ပါတယ်” ဟု ပြောခဲ့သလို “ခွဲရေးလည်း မကြိုက်၊ တွဲရေးလည်းမကြိုက်၊ အင်္ဂလိပ်နယ်ချဲ့သမားလက်အောက်

က လုံးဝလွတ်လပ်ရေးကိုသာ ကြိုက်ပါသည်” ဟု ပြောလိုက်ရာ ကျောင်းသားအပေါင်းက သောင်းသောင်းဖြဖြ ဩဘာပေး တော့၏။ ၁၉၃၃ ခုနှစ်တွင် ရွှေဘိုမြို့၌ ဒိုင်အာခီဥပဒေပြုလွှတ် တော်အမတ်လောင်းအဖြစ် နယ်ချဲ့ဆန့်ကျင်ရေး တရားများကို ဟောပြောခဲ့ရာ ရွေးကောက်မခံရဘဲ ထောင်ကျခံရသည်။ အကျဉ်း ထောင်ထဲတွင် အစာငတ်ခံဆန္ဒပြခဲ့ပေသည်။ ထို့နောက် လွတ်လပ် မှုကို ကြိုက်နှစ်သက်သူပီပီ အလွတ်သတင်းစာသမားဘဝအဖြစ်နှင့် နယ်ချဲ့ ဆန့်ကျင်ရေးသတင်းဆောင်းပါးများ ရေးသားခဲ့ပေသည်။ ၁၉၃၂ ခုနှစ်ကလည်း တို့ဗမာသတင်းစဉ်မှတ်တမ်းကို ထုတ်ဝေခဲ့ သည်။ သခင်ဘသောင်းသည် အမျိုးသားလွတ်မြောက်ရေး အတွက် စာပေလက်နက်ဖြင့် အဘက်ဘက်က တိုက်ဖျက်တော် လှန်ခဲ့ပေသည်။

တို့ဗမာသီချင်းကို အသက်သွင်းပေးခဲ့သူ

သခင်ဘသောင်းသည် “နိုင်ငံကျော်တို့ဗမာသီချင်း” ဝိုင်အမ်ဘီ အေ ဆရာတင်ရေးစပ်ရာတွင် စာသားများကို ရှာဖွေစုဆောင်းပေး ခဲ့သူ ဖြစ်ပေသည်။ တို့ဗမာသီချင်း၏ အဓိပ္ပါယ်ကို သခင်ဘသောင်း သည် ကိုယ်တိုင်ဖွင့်ဆိုခဲ့ရာ နိုင်ငံချစ်စိတ်၊ မျိုးချစ်စိတ်နှင့်ပတ် သက်ပြီး ပြောင်မြောက်စွာ အဓိပ္ပါယ်ဖွင့်ဆိုခဲ့သည်။ “တို့ဗမာသီချင်း ကို သီချင်းဟုပင်ခေါ်ထိုက်ပါ့မလား ဟု သံသယဖြစ်ဖွယ်ရှိသည်။ တို့ဗမာသီချင်းသည် မယ်ဖွဲ့၊ မောင်ဖွဲ့၊ အချစ်ဖွဲ့၊ အလွမ်းဖွဲ့၊ သီချင်း မဟုတ်၊ ယောက်ျားနှင့်မိန်းမ သစ္စာမှန်နှစ်ပါးသွားသီချင်း လည်းမဟုတ်၊ အမေလေးတ၊ ဘလေးတပြီး ငယ်သံပါအောင် အော်ငိုဖို့ ငိုချင်းလည်း မဟုတ်၊ အချုပ်ဆိုသော် တို့ဗမာသီချင်းသည်

ကြောက်စိတ်ဝင်နေသူတို့အား ကြောက်စိတ်ပျောက်စေပြီး မျိုးချစ် စိတ်ကင်းမဲ့နေသူတို့အား မျိုးချစ်စိတ်ရှိလာစေလျက် အမျိုးသား အကျိုးကို ဆောင်ရွက်ရကောင်းမှန်း မသိသူတို့အား အမျိုးသား အကျိုးကို ဆောင်ရွက်လာအောင် လှုံ့ဆော်ပေးနိုင်သော သီချင်း တစ်မျိုးပင် ဖြစ်သည်”

သခင်ဘသောင်းသည် မိမိတို့၏ မလွတ်လပ်သောဘဝတွင် လွတ်လပ်အောင် မိမိတတ်နိုင်သည့် စာပေအနုပညာလက်နက်ဖြင့် တိုက်ဖျက်တော်လှန်ခဲ့သူ ဖြစ်ပေသည်။ မိမိ လူမှန်းသိတတ်ကာစ မိမိမွေးစားအဖေ ဦးထွန်းရှိန်ထံမှ ဝံသာနုစိတ်ဓာတ် ရိုက်ခတ် စိမ့်ဝင်ခဲ့ပေသည်။ မိမိသည် အင်္ဂလိပ်စာကို တော်အောင်ကြိုးစား ခဲ့ပြီး အင်္ဂလိပ်ကို တော်လှန်ရန် ကြံခဲ့သူဖြစ်သည်။ အင်္ဂလိပ်ကပေး ခဲ့သော ဘာသာပြန်ဆုငွေတစ်ထောင်ဖြင့် တို့ဗမာအစည်းအရုံးကို စတင်မတည်ပေးခဲ့ပေသည်။ မိမိရေးသမျှ၊ ပြောသမျှ၊ လုပ်သမျှ၊ ကာယကံ၊ ဝစီကံ၊ မနောကံသုံးပါးစလုံးသည် ကျွန်ဘဝမှ လွတ် မြောက်ရန် အတွက်ချည်း ဖြစ်ခဲ့ပေသည်။ သီချင်းရေးရာတွင် ပင် တို့ဗမာသီချင်းကို စာသားများတွင် တိုင်းချစ်၊ ပြည်ချစ်စိတ်ဓာတ်၊ မြန်မာ့ရေးရာ ရာဇဝင် စဉ်လာဥဒါန်းစကားတို့ကိုသာ ထည့်သွင်း စေခဲ့သည်။ တို့ဗမာသီချင်းကိုလည်း ကိုယ်တိုင်သီဆိုပြုခဲ့သူ ဖြစ်ပေသည်။

နိုင်ငံချစ်စိတ်ဓာတ်စာပေများ

အထက်ဖော်ပြသမျှတို့မှာ နိုင်ငံချစ်စိတ်၊ မျိုးချစ်စိတ်တို့၏ အတိတ်အရိပ်များပင်တည်း။ သခင်ဘသောင်းသည် ပန်းသာ မစာဥ အပါအဝင် ဝတ္ထုပေါင်း ၃၃ အုပ် ရေးသားခဲ့ပေသည်။

သတင်းစာ၊ မဂ္ဂဇင်းတို့တွင် တစ်ခန်းရပ်ပြဇာတ် ၁၈ ပုဒ်၊ သိပ္ပံဆောင်းပါး ၂၈ ပုဒ်၊ အထွေထွေဆောင်းပါး ၄၅ ပုဒ်တို့ကို ပြုစုခဲ့ပေသည်။ ၁၉၅၉-၆၀ ပြည့်နှစ်တွင် ကမ္ဘာပတ်လည်ရက် ရှစ်ဆယ်စာအုပ်ဖြင့် ယူနက်စကို ဘာသာပြန်ဆုရခဲ့ သူဖြစ်ပေ သည်။ ထိုသို့ ရေးသမျှတွင် နဂါးနီစာအုပ်အသင်းမှ ထုတ်ဝေခဲ့သော **“ဟိုအရေး သည်အရေး”** စာအုပ်တွင် **“အမျိုးသားအရေးနှင့် လွတ်လပ်ရေးဆေး”** ဆောင်းပါးသည် သခင်ဘသောင်း၏ နိုင်ငံချစ်စိတ်၊ မျိုးချစ်စိတ်ဓာတ် မည်မျှပြင်းထန်ကြောင်းကို အခိုင် အမာသက်သေပြလျက်ရှိပေသည်။ ထိုဆောင်းပါးလာ အောက်ပါ ကောက်နုတ်ချက်တို့ကား ထင်ရှားလှပေသည်။

“တစ်တိုင်းပြည်က တစ်တိုင်းပြည်သို့ အတင်းအဓမ္မအနိုင် ကျင့်၍ လာရောက်အုပ်စိုးခြင်းသည် ယခုအုပ်စိုးခြင်းလည်း မကောင်း၊ ယခင်အုပ်စိုးခဲ့လျှင်လည်းမကောင်း၊ နောင်အုပ်စိုးလည်း မကောင်း ထိုအမှုသည် အတိတ်၊ ပစ္စုပ္ပန်၊ အနာဂတ် ကာလသုံးပါး မကောင်း”

“ထိုသူတို့ကား ပစ္စည်းဥစ္စာကိုသော် လည်းကောင်း၊ အသွေးနှင့် အသားကို လည်းကောင်း နှမြောတွန့်တို့ခြင်း မရှိစေတတ်၊ ထိုစကား သုံးလုံးသည် လွတ်လပ်ခြင်းဆိုသော စကားသုံးလုံးပင် ဖြစ်သည်။ အမျိုးသားရေးအနာ စွဲကပ်ခြင်းကို တစ်ခါတည်းပျောက်ကင်းစေ နိုင်သော ဆေးမြတ်ဖြစ်သည်”

သခင်ဘသောင်းသည် မလွတ်လပ်သောဘဝတွင် ကြီးပြင်းခဲ့ရ ရှာသည်။ လွတ်လပ်မှုအတွက် စာပေလက်နက်ဖြင့် အဘက်ဘက် က တိုက်ပွဲဝင်ခဲ့သူ ဖြစ်သည်။ အင်္ဂလိပ်စာပေတော်အောင်လုပ်၍ အင်္ဂလိပ်ကို တော်လှန်ခဲ့သူ ဖြစ်သည်။ နိုင်ငံရပ်ခြား ဗဟုသုတ

ပြည့်ဝအောင်လုပ်ပြီး မြန်မာကို ကမ္ဘာသိအောင် စွမ်းဆောင်ပြခဲ့ပေ
 သည်။ ဘာသာပြန်ဆု အကြိမ်ကြိမ်ရခဲ့ပေသည်။ မြန်မာစာသည်
 တို့စာဖြစ်အောင် ကြွေးကြော်ခဲ့သူဖြစ်ပေသည်။ နိုင်ငံကျော်
 တို့ဗမာသီချင်းကို စာသားအသက်သွင်းပေးခဲ့သူလည်း ဖြစ်ပေ
 သည်။ လွတ်လပ်ရေးအတွက် ထောင်အကြိမ်ကြိမ် ကျခံခဲ့ရသူ
 ဖြစ်ပေသည်။ နိုင်ငံတော်အစိုးရက နိုင်ငံ့ဂုဏ်ရည်ပထမအဆင့်ကို
 သူ့အားချီးမြှင့်ပေးခဲ့သည်။ စာပေသမိုင်းတွင်ကား “နိုင်ငံချစ်
 စိတ်ဓာတ်၊ စာပေပညာရှင် သခင်ဘသောင်း” ဟု ထပ်လောင်း
 ချီးမြှင့်သင့်သူပေတည်း။ ။

မြန်မာစာ
မြင့်ချင်လွန်းသူ

“ မြန်မာနိုင်ငံ၏ ကာကွယ်ရေးတာဝန်ကို ယူနေရသော မြန်မာ
တပ်မတော်၊ မြန်မာနိုင်ငံသူ နိုင်ငံသားများ၏ စိတ်ဓာတ်ကိုမြှင့်တင်
ရေး၊ သူ့ရသတို့ပြည်စုံရေး၊ နိုင်ငံနှင့်အမျိုးကို ချစ်မြတ်နိုးသည့်
ဇာတိသွေး ၊ ဇာတိမာန် ထက်ကြွရေးတို့ကို လှုံ့ဆော်ပေးသည့်
ဓာပေများကို ပြုစုခဲ့သည်။ “ဘုရား” ခေါ် ဇာတိသွေးဓာတ်ကို
ဘာသာပြန်ဆို ရေးသားခြင်းဖြင့် မြန်မာတို့၏ ”

မြန်မာစာ မြင့်ချင်လွန်းသူ

ဘဝဖြစ်စဉ်

မောင်သူတအမည်ဖြင့် ဗိုလ်မှူးဘသောင်းသည် “မြန်မာစာ မြင့်ချင်လွန်းလို့” စာပေ၊ ဆောင်းပါးများကို စဉ်ဆက်မပြတ် ရေးသားခဲ့ပေသည်။ မြန်မာစာပေကို ထာဝရ ရှာဖွေပြုစုခဲ့သူဖြစ် ပေသည်။

ဗိုလ်မှူးဘသောင်းခေါ် မောင်သူတသည် သရက်ဇာတိဖြစ် သည်။ ၁၉၁၄ ခုနှစ် မတ်လ ၁၂ ရက်ဖွားမြင်သည်။ အဘ လယ်ဝန်ထောက် ဦးထွန်းလှိုင်၊ အမိ ဒေါ်ခင်ဖြစ်ပြီး မွေးချင်း ငါးယောက်တွင် စတုတ္ထမြောက် ဖြစ်သည်။

ရန်ကုန်မြို့ မက်ဒသစ်အမျိုးသားကျောင်း၊ အစိုးရဟိုက်စကူး တို့တွင် ပညာသင်ခဲ့ပြီး ၁၉၃၀ ပြည့်နှစ်တွင် ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်မှ ဝိဇ္ဇာမြန်မာစာ ဂုဏ်ထူးဘွဲ့ရသည်။ ၁၉၅၇ ခုနှစ်တွင် မဟာဝိဇ္ဇာ

ဘွဲ့ရသည်။

၁၉၃၃ တွင် အစိုးရအမှုထမ်းသို့ဝင်သည်။ ပထမတွင် ဝန်ထောက်၊ ထို့နောက် စုံထောက်မင်းကြီးရုံးစာတော်ပြန်၊ ဂျပန် ခေတ်အစောပိုင်းတွင် စာပေနှင့်စာကြည့်တိုက် ဌာနညွှန်ကြားရေး ဝန်၊ ထို့နောက် ဂျပန်နိုင်ငံ တိုကျိုမြို့ အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ယဉ်ကျေး မှုဌာနဘာသာပြန်အရာရှိအဖြစ် သွားရောက် အမှုထမ်းသည်။

ဒုတိယကမ္ဘာစစ်ပြီးစ ၁၉၄၆ ခုနှစ်တွင် ဟံသာဝတီသတင်း စာအယ်ဒီတာ၊ ဇဝန်ဂျာနယ်တွဲဖက်အယ်ဒီတာ၊ ရန်ကုန်တက္ကသိုလ် မြန်မာစာဌာန နည်းပြဆရာ၊ မန္တလေးတက္ကသိုလ်မြန်မာစာ လက်ထောက်ကထိကအဖြစ် အမှုထမ်းခဲ့ပြီး ၁၉၅၀တွင် တပ်မတော် သို့ ဝင်ခဲ့သည်။ ၁၉၅၂ ခုနှစ် တွင် တပ်မတော်အရာရှိအဖြစ် မြဝတီမဂ္ဂဇင်းဦးစီးအယ်ဒီတာနှင့် စစ်နှလုံး ဂျာနယ် အယ်ဒီတာ၊ ထို့နောက် စစ်တက္ကသိုလ်လက်ထောက်စာပေညွှန်ကြားရေးမှူး၊ မန္တလေးတက္ကသိုလ်မြန်မာစာဌာနအချိန်ပိုင်း ကထိက၊ ထို့နောက် ၁၉၆၈ ခုနှစ် ဇန်နဝါရီလ ၂၆ ရက်နေ့ ကွယ်လွန်သည်အထိ မြန်မာစာပေ ပြုစုရေးနှင့် ဘာသာပြန်ကော်မရှင် အတွင်းရေးမှူး စသည်ဖြင့် အမှုထမ်းခဲ့သည်။

တက္ကသိုလ်တွင်ပညာဆည်းပူးစဉ်ကပင် “တက္ကသိုလ်မင်းလွင်၊ သီရိမောင်၊ သောင်းထိုက် မောင်ဘသောင်း၊ မောင်သူတ” စသည့်အမည်များဖြင့် ဝတ္ထု၊ ကဗျာ၊ ဆောင်းပါးများ စရေးသည်။ မြဝတီမဂ္ဂဇင်းတွင် တာဝန်ယူရသောအခါ မောင်သူတအမည်ဖြင့် မြန်မာစာမြှင့်ချင်လွန်းလို့ ဆောင်းပါးများ စရေးသည်။ ဗိုလ်မှူး ဘသောင်း၊ ဦးဘသောင်း အမည်တို့ဖြင့်လည်း ရေးသည်။

တကျွန်းသို့ (၁၉၅၁)၊ စာဆိုတော်များအတ္ထုပ္ပတ္တိ(၁၉၆၂)၊ မမေ့နိုင် (၁၉၆၅)၊ ဗမာ့တပ်မတော်(၁၉၆၇)၊ မြန်မာစာမြှင့်ချင် လွန်းလို့(၁၉၅၄-၇၂) စသည်တို့ကို ပြုစုခဲ့သည်။

မြန်မာစာပေရှာဖွေပြုစုသူ

ဗိုလ်မှူးဘသောင်းသည် ကျောင်းသားဘဝမှစတင်၍ နိုင်ငံ ဝန်ထမ်းဘဝ၊ ကျောင်းဆရာဘဝ၊ အယ်ဒီတာဘဝ၊ စစ်မှုထမ်းဘဝ၊ ဘဝမျိုးစုံ ကျင်လည်ခဲ့ရာတွင် မည်သည့်အခါမျှ စာပေနှင့် ကင်းကွာခဲ့သူ မဟုတ်ပေ။ သူ၏ဘဝသည် စာပေနှင့်ဒွန်တွဲလျက် ရှိပေသည်။ တတ်နိုင်သည့်ဘက်မှ ရနိုင်သရွေ့ အချိန်တွင် စာပေ နှင့်ပျော်မွေ့သည်။ စာပေလေ့လာသည်။ စာပေကိုရှာဖွေ စုဆောင်း သည်။ စာပေပြုစုသည်။ မြန်မာစာပေ ရှာဖွေပြုစုသူ၊ မြန်မာစာ မြှင့်ချင်လွန်းသူဟုလည်း မမေ့မော်ကွန်း ဖော်ညွှန်းလိုပေသည်။

တက္ကသိုလ်ကျောင်းသားဘဝတွင် မောင်သူတအမည်၊ မောင် ဘသောင်း အမည်တို့ဖြင့် တက္ကသိုလ်မဂ္ဂဇင်း၊ ဂန္ထလောကမဂ္ဂဇင်း၊ ကြီးပွားရေးမဂ္ဂဇင်း ခေတ်စမ်းစာပေတို့တွင် ဆောင်းပါး၊ ဝတ္ထု၊ ကဗျာများကို ပြုစုခဲ့သည်။ တက္ကသိုလ်မြန်မာစာလောက၏ အကျိုး ကိုဆောင်ခဲ့၏။ မောင်ဘသောင်း၏ ဆံထုံးရကန်ကဗျာသည် တက္ကသိုလ်စာပေလောကတွင် ထင်ရှားလူသိများခဲ့သည်။ ကြီးပွား ရေးမဂ္ဂဇင်းတွင် စာပေဗဟုသုတဆိုင်ရာ ဆောင်းပါးများကို ရေးသား ခဲ့သည်။

မြန်မာဓာတ်ဟန်စာပေဆုရှင်

ဂျပန်ခေတ် (ဒုတိယကမ္ဘာစစ်အတွင်း)တွင် ဆရာဦးသိန်း

ဟန် (ဇော်ဂျီ) ဦးစီးသော စာပေနှင့်စာကြည့်တိုက်ဌာနခွဲတွင် အမှုထမ်းခွဲစဉ်ကလည်း စာပေပြုစုခဲ့သည်။ ထိုအချိန်က မြန်မာ နိုင်ငံ၏ လွတ်လပ်ရေး၊ မြန်မာနိုင်ငံ၏ ကာကွယ်ရေးတာဝန်ကို ယူနေရသော မြန်မာ့တပ်မတော်၊ မြန်မာနိုင်ငံသူ၊ နိုင်ငံသားများ၏ စိတ်ဓာတ်ကို မြှင့်တင်ရေး၊ သူ့ရသတ္တိ ပြည့်စုံရေး၊ နိုင်ငံနှင့်အမျိုးကို ချစ်မြတ်နိုးသည့် ဇာတိသွေး၊ ဇာတိမာန် တက်ကြွရေးတို့ကို လှုံ့ဆော်ပေးသည့် စာပေများကို ပြုစုခဲ့သည်။ “ဘူရီဒို” ခေါ် ဇာတိသွေးစာအုပ်ကို ဘာသာပြန်ဆိုရေးသားခြင်းဖြင့် မြန်မာတို့၏ ရဲသွေးကို သွယ်ဝိုက်နှိုးဆွပေးလိုက်သည်။ မြန်မာနိုင်ငံအတွက် အရေးပါလှသော မြန်မာ့တပ်မတော်ကြီးနှင့် မြန်မာ့တပ်မတော် သား၊ တစ်နည်းအားဖြင့်ဆိုရသော် မြန်မာတစ်မျိုးသားလုံး စစ် ပညာဗဟုသုတ ပြည့်ဝ နိုင်ကြစေရန် ရည်သန်၍ “**သေနင်္ဂဗျူဟာ စစ်သမိုင်း**” နှင့် နန္ဒိသေနပျို့ တို့ကို တည်းဖြတ် ထုတ်ဝေခဲ့သည်။

သတင်းစာဆရာ တက္ကသိုလ်ဆရာ

ဟံသာဝတီသတင်းစာ အယ်ဒီတာဘဝ၊ ရန်ကုန်တက္ကသိုလ် မြန်မာစာဌာန နည်းပြဆရာ၊ လက်ထောက်ကထိကဘဝတွင် ဗိုလ်မှူးဘသောင်း ကျင်လည်ခဲ့ရပြန်သည်။ ထိုအချိန်များတွင်လည်း ဗိုလ်မှူးဘသောင်းသည် စာပေနှင့်မကင်းကွာခဲ့ပေ။ တပည့်တပန်း များအား စာပေများပို့ချရင်း တစ်ဖက်မှလည်း စာပေဆောင်းပါး၊ ဝတ္ထုများကို ရေးသားပြုစုခဲ့လေသည်။ ရှုမဝမဂ္ဂဇင်းတွင် ဗိုလ်မှူး ဘသောင်း၊ မောင်သုတ အမည်ဖြင့် စာပေများကို တွေ့နိုင်သည်။ စစ်အတွင်း ဂျပန်ပြည်တွင် သွားရောက်အမှုထမ်းစဉ်က တွေ့ကြုံခဲ့

ရသမျှကို ရေးသားသည့် “တကျွန်းသို့” အမည်ရှိ ခရီးသွားမှတ်တမ်း စာအုပ်ကိုလည်း ပြုစုခဲ့သေးသည်။

ဗိုလ်မှူးဘသောင်းသည် ကွယ်လွန်သည့်အချိန်ထိ စစ်မှုထမ်း ဘဝနှင့်ပင် နိုင်ငံ့ဝန်ကို ထမ်းဆောင်သွားလေရာ ထိုစစ်မှုထမ်း အဖြစ်နှင့်ပင် နိုင်ငံသားတို့အတွက် အကျိုးဖြစ်စေမည့် စာပေ ဝန်ကို ထမ်းဆောင်ခဲ့ကြောင်း တွေ့ရပေသည်။ စစ်မှုထမ်း ဘဝနှင့်ပင် စစ်နှလုံးဂျာနယ်၊ မြဝတီဂျာနယ်တို့ကို ဦးစီးထုတ် ဝေသည်။ စစ်တက္ကသိုလ် မြန်မာစာဌာနမှူးအဖြစ် တွဲဖက် တာဝန်ယူခဲ့သေးရာ မြန်မာစာပေနှင့်ပတ်သက်၍ အထူးပင် ညွှန်ကြားပို့ချခဲ့ပေသည်။ စစ်တက္ကသိုလ်တွင်ရှိစဉ် မန္တလေး တက္ကသိုလ် မြန်မာစာဂုဏ်ထူးတန်း၊ မဟာဝိဇ္ဇာတန်းများကို အချိန်ပိုင်းသွားရောက်၍ စာပေများပို့ချပေးခဲ့သည်။ မြန်မာ စာပေကို ချစ်မြတ်နိုးသူပီပီ မြန်မာစာပေ၏ အဆင့်အတန်း ကိုလည်း မြှင့်စေချင်သည်။ မြန်မာစာပေကို မြှင့်ချင်သော သူ၏ရင်တွင်းမှ ဆန္ဒကို မြဝတီမဂ္ဂဇင်းစတင် ထုတ်ဝေသည့် ၁၉၅၂ ခုနှစ်မှစ၍ ကွယ်လွန်သည့်တိုင်အောင် ရေးသားခဲ့သည့် “မြန်မာစာမြင့် ချင်လွန်းလို့” ဆောင်းပါးက ထင်ရှားစေခဲ့သည်။

စာပေတာဝန်ကျေပွန်သူ၊ ထူးချွန်သူ

သူသည် စစ်မှုထမ်းဘဝနှင့်ပင် မြန်မာစာမဟာဝိဇ္ဇာဘွဲ့ထူး ကို ဆွတ်ခူးနိုင်ခဲ့သည်။ ရွှေတံဆိပ် ချီးမြှင့်ခြင်းခံခဲ့ရသည်။ မဟာ ဝိဇ္ဇာဘွဲ့အတွက် တင်သွင်းခဲ့သော “**စာဆိုတော်များအတ္ထုပ္ပတ္တိ**” ဖြင့် စာပေဗိမာန်ဆုကိုလည်း ဆွတ်ခူးနိုင်ခဲ့သည်။

၁၉၆၄ ဇန်နဝါရီလတွင် တာဝန်ပေးချက်အရ မြန်မာစာပေ ပြုစုရေးနှင့် ဘာသာပြန်ကော်မရှင်တွင် အတွင်းရေးမှူးအဖြစ် တာဝန်ထမ်းဆောင်ရန် စစ်တက္ကသိုလ်မှ ရန်ကုန်သို့ ပြောင်းရွှေ့လာခဲ့သည်။ ထိုရာထူးဖြင့်ပင် ဗိုလ်မှူးဘသောင်းသည် ကွယ်လွန်သည့်အချိန်အထိ နိုင်ငံ့ဝန်ကို ထမ်းဆောင်သွားခဲ့သည်။

မြန်မာစာပေ ပြုစုရေးနှင့်ဘာသာပြန်ကော်မရှင်တွင် အတွင်းရေးမှူးအဖြစ် တာဝန်ထမ်းဆောင်နေရင်းပင် တစ်ဖက်မှလည်း စာပေဗိမာန် အုပ်ချုပ်ရေးအဖွဲ့၊ အမျိုးသားစာပေဆု ရွေးချယ်ရေးအဖွဲ့၊ မြန်မာစာရေးထုံး ကော်မတီ၊ မြန်မာနိုင်ငံ စာပေသုတေသနအသင်း တာဝန်များကို ထမ်းဆောင်ခဲ့သည်။ ဤရွှေ့ ဤမျှများပြားသော အလုပ်တာဝန်များကြားတွင် တစ်နေ့တစ်ခြား ချို့တဲ့လာသော ကျန်းမာရေးကိုပင် အမှုမထားဘဲ မဂ္ဂဇင်း၊ ဂျာနယ်အသီးသီးတွင် စာပေများ ပြုစုရေးသားခဲ့သည်။ လုံးချင်းစာအုပ်များ ထုတ်ဝေခဲ့သည်။ မြန်မာစာပေတာဝန်ကျေပွန်သူ စာပေထူးချွန်သူ တစ်ဦးအဖြစ် အထူးဂုဏ်ပြုထိုက်ပေသည်။

မြန်မာစာမြှင့်ချင်လွန်းလို့

“မြန်မာစာ မြှင့်ချင်လွန်းလို့” ဟူသော ခေါင်းစဉ်ဖြင့် မြန်မာစာပေနှင့် ပတ်သက်သည့် စာပေဆောင်းပါးများကို ဗိုလ်မှူးဘသောင်းသည် မြဝတီမဂ္ဂဇင်းနှင့် စစ်နှင့်လုံးဂျာနယ်တို့တွင် ရေးသားဖော်ပြခဲ့သည်။ ထိုဆောင်းပါးများသည် မြန်မာစာ လိုက်စားသူတို့အတွက် အထူးပင် အကျိုးကျေးဇူးရှိစေသော ဆောင်းပါးများဖြစ်ပေသည်။ အထူးသဖြင့် ရှုပ်ထွေးများပြားလှသည့် မြန်မာစာပေ သတ်ပုံညွှန်းအရေးအသားစသည်တို့နှင့် ပတ်သက်၍ သိမှတ်ဖွယ်ရာတို့ကို

သိမှတ်ရသည်ဖြစ်၍လည်း အထူးပင် အကျိုးဖြစ်ထွန်းခဲ့ပေသည်။ သတ်ပုံသတ်ညွှန်းတို့နှင့် ပတ်သက်၍ အကိုးအကားများစွာ ရှာဖွေစုဆောင်းကာ တင်ပြရှင်းလင်းထားသော ဆောင်းပါးများပင် ဖြစ်ပေသည်။ ၁၉၅၂ ခုနှစ်မှ စတင်၍ မြဝတီမဂ္ဂဇင်း၊ စစ်နှလုံး ဂျာနယ်တို့တွင် ထိုဆောင်းပါးများကို ရေးသားဖော်ပြခဲ့ပေသည်။ မြဝတီမဂ္ဂဇင်းတွင်မူ ၁၉၅၃ ခုနှစ်မှစ၍ ကွယ်လွန်သည့် အချိန် တိုင်အောင် လစဉ် ရေးသားဖော်ပြခဲ့ပေသည်။

စာပေအရေးအသား သတ်ပုံသတ်ညွှန်းနှင့် ပတ်သက်၍ ထိုဆောင်းပါးကို ရေးသားဖော်ပြခဲ့ရာတွင် (စစ်ဗိုလ်တစ်ဦးဖြစ်သူ) အစ်ကိုကြီးဖြစ်သူက စစ်သည်တော်တစ်ဦးဖြစ်သူ ညီငယ်ထံ စာရေးသားပေးပို့သည့် ပုံစံမျိုးဖြင့် ညီလေးဟု အစချီကာ ရေးသားဖော်ပြခဲ့သည်ကို တွေ့ရသည်။ မိမိကိုယ်မိမိ ကိုကြီးဟု သုံးစွဲကာ ညီဖြစ်သူအား စာပေနှင့် ပတ်သက်သည့် သိမှတ်ဖွယ်ရာ များကို ရေးသားဟန်ဖြင့် ဖော်ပြထားလေသည်။

၁၉၆၁ ခုနှစ် ဇွန်လထုတ် မြဝတီမဂ္ဂဇင်းတွင် အရှင်ဝါသဝ ရှာဖွေတွေ့ရှိသော ပျို့ ၄၂ စောင်၊ ဗိုလ်မှူးဘသောင်း ရှာဖွေတင်ပြ သော ပျို့စာရင်း စုစုပေါင်း ပျို့ အစောင် ၂၀၀ ကို ဗဟုသုတဖြစ် စဖွယ်“**မြန်မာစာ မြင့်ချင်လွန်းလို့**” ကဏ္ဍ တွေ့ရှိရသည်။

၁၉၆၀ ပြည့်နှစ် မတ်လ၊ ဧပြီလ၊ ဇွန်လများတွင် ပါမောက္ခ ဦးဧမောင်၏ “**မြန်မာ သတ်ပုံသမိုင်း အကျဉ်းချုပ်**” နှင့် စိန္တကျော်သူ ဦးဩ၏ ကဝိလက္ခဏ သတ်ပုံအကြောင်းများ၊ ပါမောက္ခဦးဧမောင် ခြွင်းခဲ့ချန်ခဲ့သော ကဝိလက္ခဏ သတ်ပုံနှင့် ပတ်သက်သည့် အကြောင်းအရာများကို ဖြည့်စွက်တင်ပြသည်။ စိန္တကျော်သူ ဦးဩ

သည် ရတနာသုံးပါးကို ဦးထိပ်ထားသူဖြစ်ကြောင်း ကာရန် တစ်ခု တစ်ခု၏ အစများတွင် စပ်ဆိုပုံကို ထုတ်နှုတ်တင်ပြထားသည်။

“**မြန်မာစာ မြင့်ချင်လွန်းလို့**” အခန်းကို မြဝတီတွင်ဆက်တိုက် ရေးခဲ့သည်မှာ ကွယ်လွန်သည့်အချိန်အထိပင် ဖြစ်သည်။ မကြာခဏ များယွင်း ရေးတတ်ကြသည့် စာလုံးပေါင်းသတ်ပုံ များကို ပြင်ပေးလိုသည်။ အမှန်ကို သိကြစေလိုသည်။ လမ်းသွားရင်း တွေ့မြင်ရသော ကြော်ငြာစာတန်းများမှ သတ်ပုံအမှားများကို တွေ့ရသည့်အခါ သူ၏ “**မြန်မာစာ မြင့်ချင်လွန်းလို့**” အခန်းတွင် တင်ပြ၍ အမှန်ကို ပြင်ဆင်ညွှန်ပြပေးသည်။ ယင်းသို့ ပြင်ဆင် ညွှန်ကြားပြပေးရာတွင် များပြားလှစွာသော ပျို့၊ ကဗျာ၊ ဧချင်း၊ ရတုများမှ အကိုးအကားများကို ထုတ်နှုတ်တင်ပြသည်။ စာဖတ် သူတို့အဖို့ သတ်ပုံ အမှန်ကိုသာသိရသည်မဟုတ်သေး၊ မြန်မာစာပေ နှင့် ပတ်သက်၍လည်း ဗဟုသုတ ဖြစ်ကြရသေးသည်။ ၁၉၆၃ ခုနှစ် ဒီဇင်ဘာလထုတ် မြဝတီ မဂ္ဂဇင်းတွင် ခွဲထားများအကြောင်း၊ ခွဲထားများကို ဖတ်ရခြင်း၊ လေ့လာခြင်းဖြင့် အသံဝေါဟာရ အနက်ကို သိနိုင်ခြင်း၊ ကာရန်စနစ်အရ ရေးထုံးကွဲပြားပုံကို သိနိုင်ခြင်း၊ ဝေါဟာရအမှန်ကို သိနိုင်ခြင်း၊ ကျက်မှတ်ရန် လွယ်ကူခြင်း၊ ကွဲပြားသော ရေးထုံးများကို လွယ်ကူစွာသိနိုင် ခြင်းဟူသော အကျိုးကျေးဇူး များကို ရနိုင်ကြောင်း ဗဟုသုတဖြစ် စဖွယ် ရေးသားတင်ပြခဲ့သည်။

စာဆိုတော်များအတ္ထုပ္ပတ္တိ

စာဆိုတော်များ အတ္ထုပ္ပတ္တိသည် နိုင်ငံအကျိုးကို ပြုစုသော စာပေဖြစ်၍ ဗိုလ်မှူးဘသောင်း၏ လက်ရာမွန်လည်း ဖြစ်ပေသည်။

ဗိုလ်မှူးဘသောင်းသည် သူ့အား မြန်မာစာပေဘက်တွင် ဖွံ့ဖြိုးအောင် ပြုစုပေးသော မြန်မာစာဆိုတော်ကြီးများ၏ အတ္ထုပ္ပတ္တိကို မဖြစ်ဖြစ်အောင် ကြိုးပမ်းပြုစုမည်ဟူသော သန္နိဋ္ဌာန်ကို ၁၉၃၃ ခုနှစ်ဝိဇ္ဇာတန်းအောင်မြင်ပြီးသော အချိန်မှစ၍ ချမှတ်ခဲ့သည့် အတိုင်း ဤစာအုပ်ကို အနှစ်နှစ်အလလ ကြိုးပမ်းပြုစုခဲ့သည်။

မြန်မာစာဆိုတော်များ အတ္ထုပ္ပတ္တိ တွင် စာဆိုတော်ပေါင်း ၁၆၀ ကျော်တို့၏ အတ္ထုပ္ပတ္တိတို့ကို ဖော်ပြထားသည်။ နောက်နှောင်းစာပေ သုတေသီတို့အဖို့ အဖိုးထိုက်တန်သော စာအုပ်တစ်အုပ်ဖြစ်သည်။ ဤစာအုပ်သည် ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံနှင့် နိုင်ငံသူ နိုင်ငံသားများအတွက်သာမက စာပေလောကအတွက်ပါ အကျိုးပြုသော စာအုပ်တစ်အုပ်ဖြစ်၏။ ဆရာကြီး ဦးဖေမောင်တင်က “ မြန်မာစာဆိုများ အကြောင်းနှင့် စပ်လျဉ်း၍ အဆိုပါ ကျမ်းလောက် ပြည့်ပြည့်စုံစုံ ဖော်ပြထားသောကျမ်းဟူ၍ မရှိချေ။ မြန်မာစာပေသမိုင်းတွင် မပါသောစာဆိုတော်အကြောင်းကို ဤကျမ်းတွင် ဖတ်ရှုရ၏” ဟု အမှာစာတွင် ဖော်ပြခဲ့ပေသည်။

ဗမာ့တော်လှန်ရေးသမိုင်း

“**ဗမာ့တော်လှန်ရေးသမိုင်း**” သည် ဗိုလ်မှူးဘသောင်း၏ နိုင်ငံအကျိုးပြု စာပေတစ်ခုဖြစ်သည်။ ဤစာအုပ်ကို သူ၏စေတနာနှင့်ဝါသနာ အလျောက် ၁၉၅၇ ခုနှစ်မှစ၍ မြားမြောင်လှသော အလုပ်ဝတ္တရားများ ကြားမှ အားလပ်ချိန်ရတိုင်း ဤ“ဗမာ့တော်လှန်ရေးသမိုင်း” ကို ကြိုးပမ်း ပြုစုခဲ့ခြင်း ဖြစ်သည်။ ယင်းသို့ ပြုစုရာတွင် အနှစ်နှစ်အလလက သူ့ကိုယ်တိုင် စုဆောင်းသိမ်းဆည်းလာခဲ့သော သတင်းစာဖြတ်ပိုင်းများ၊ စာအုပ်

စာတမ်းသာမက အခြားအခြား ရှားပါးလှသော စာအုပ်စာတမ်း များကိုလည်း စာကြည့်တိုက်မှ ငှားရမ်းကူးယူ ကိုးကားခဲ့သည်။ သူ၏ကျမ်းကိုးစာရင်းတွင် မြန်မာစာအုပ်စာတမ်း ၃၉ စောင် အင်္ဂလိပ်စာအုပ်စာတမ်း ၄၅စောင် စုစုပေါင်း စာအုပ်စာတမ်း ၈၄ ခု စာရင်းပြထားသည်ကို တွေ့ရသည်။

ဤသို့လျှင် ဗိုလ်မှူးဘသောင်းသည် သူ၏ **ဗမာ့တော်လှန်ရေးသမိုင်း** စာအုပ်တွင် **“ဗမာ့တော်လှန်ရေးသမိုင်း”** **“ဗမာ့လွတ်လပ်ရေးသမိုင်း”** **“ဗမာ့တပ်မတော်သမိုင်း”** တို့ကို သေချာစွာ အသေးစိတ် ဖော်ပြခဲ့သည်။ မြန်မာတို့၏ ပြင်းထန်ခိုင်မြဲသော စိတ်ဓာတ်၊ အရည်အသွေး ပြည့်ဝ၍ အောင်ပွဲရစစ်သည် တော်တို့ဖြင့်သာပြည့်သော မြန်မာ့တပ်မတော်၊ သူ့ကျွန်မခံလိုသော စိတ်ဖြင့် အစဉ်အဆက် တိုင်းပြည်အတွက် တော်လှန်ခဲ့ကြပုံများကို ခေတ်အဆက်ဆက် စစ်ရေး၊ နိုင်ငံရေး လှုပ်ရှားမှုများဖြင့် တန်ဆာဆင်လျက် ထင်ရှားအောင် တင်ပြခဲ့ပေသည်။

ဗိုလ်မှူးဘသောင်းသည် နိုင်ငံနှင့်လူမျိုးကို ချစ်သည်။ နိုင်ငံကပေးအပ်သော တာဝန်မှန်သမျှကို လက်ရုံးရည်ဖြင့် လည်းကောင်း၊ နှလုံးရည်ဖြင့်လည်းကောင်း ဦးလည်မသုန် ထမ်းရွက်ခဲ့သူ ဖြစ်သည်။ သူ၏ နှလုံးသားအတွင်းဝယ် ထာဝရ ကိန်းအောင်းခဲ့သော ဆန္ဒကား မြန်မာစာမြှင့်ချင်လွန်းသော ဆန္ဒဖြစ်သည်။ ဤဆန္ဒအတိုင်း သူသည် သူ့ဘဝတစ်လျှောက်လုံး အားသွန်ခွန်စိုက်ကြိုးပမ်းခဲ့သည်။ သူစုဆောင်းထားသော ပျို့၊ ရတု၊ ဧချင်း မော်ကွန်းသမိုင်း စသည်ဖြင့် မြန်မာစာ၊ အင်္ဂလိပ် စာအုပ်ပေါင်း

မြန်မာစာ မြန်မာမှုကိုပြုစုပျိုးထောင် ခေါင်းဆောင်ခဲ့ကြသူများ ၆၅

၁၅၀၀ ကျော်၊ သတ်ပုံနှင့် အခြားစာစုံ လက်ရေးမူ ၄၂ အုပ်၊
စာစုံပေမူ ၂၃၇၊ ပုရပိုက် ၁၅ ဆူက သူ၏ ကြိုးပမ်းချက်ကို
သက်သေပြုနေပေသည်။ ။

ဦးဖိုးကျား (၈)
အမျိုးသားအားမာန်

“ ငြိမ့်ကျားသည် အမျိုးသားရေး တို့တော်မှုအောင်မြင်တည်း
ဟူသော တစ်စုံတည်း ရည်ရွယ်ချက်ကို ငြိတည်ကာ၊ ရှမ်းကန်
လှုပ်ရှား စွန့်စားဆောင်ရွက်လာခဲ့ပေသည်။ ဤအချက်သည်
ငြိမ့်ကျား၏ သူတစ်ပါးနှင့်ပတ်သော ထူးခြားစွာ ဂုဏ်ပြုအပ်သည့်
အချက်ဖြစ်လေသည်။ ”

ဦးဖိုးကျား၏ အမျိုးသားအားမာန်

ဦးဖိုးကျား၏ ဘဝနှင့်စာပေ

ဟင်္သာတခရိုင် နိဗ္ဗာန်ရွာ လယ်သမားကြီး ဦးဖေ၊ ဒေါ်ဒေါင်း တို့မှ ၁၈၉၁ ခုနှစ်၊ မတ်လ ၂၃ ရက်နေ့တွင် ဖွားမြင်ခဲ့သည်။ နိဗ္ဗာန်ရွာဆရာတော် ဦးသာသန၏ လောကဓာတ်ကျောင်း၊ အသုတ်ရွာ ဆရာတော် ဦးသုန္ဒရ၏ လေးထပ်ကျောင်းတို့၌ အောက်တန်းများကို စာပြန်သင်ပေးရင်း တပည့်ဆရာ အဖြစ်နှင့် ကျောင်းနေခဲ့ရသည်။ အသက် ၂၇ နှစ်ရောက်မှ ဆယ်တန်းအောင်ပြီး ဂျပန်ဆင်ကောလိပ်တွင် တက်ရောက်သင်ကြားသည်။ သပိတ်မှောက်ကျောင်းသားများ ကောင်စီဝင် ဖြစ်သည်။ ကောလိပ်ကျောင်းသားဘဝကပင် မြန်မာ့အလင်းသတင်းစာ၌ စာပေ

စတင်ရေးသားခဲ့သည်။ ၁၉၂၂ ခုနှစ်ခန့်တွင် ဘီအေစာမေးပွဲ အောင်သည်။ ထို့နောက်အမျိုးသား ပညာဝန်ဖြစ်ခဲ့သည်။

ဦးဖိုးကျားသည် ပုသိမ်ရာဇဝင်၊ ဦးထွန်းရှိန်အတ္ထုပ္ပတ္တိမြန်မာ့ ဂုဏ်ရည်၊ ပေါရာဏအဘိဓာန်၊ စလေဦးပုည အတ္ထုပ္ပတ္တိနှင့်ရေသည် ပြဇာတ်၊ ငါးရဲ့ငါးဆယ် ကောက်နုတ်ချက်များ အလယ်တန်း မြန်မာရာဇဝင် အကျဉ်း၊ သီပေါမင်းပါတော်မူအရေးတော်ပုံ၊ ၃၇ မင်း၊ အလောင်းတော်ကဿပ၊ မြောက်ပိုင်း ဗုဒ္ဓဘာသာ မဟာယန ဂိုဏ်း၊ ကိုယ်တွေ့ဝတ္ထုများစသည့် စာအုပ်များစွာကို ရေးသားခဲ့ သည်။

၁၉၃၇ ခုနှစ်တွင် မိမိနေထိုင်ရာ(ထိုစဉ်က) ကာလဘတ်လမ်း နေအိမ်တွင် မြန်မာ့ဂုဏ်ရည်ပုံနှိပ်စက်နှင့် မြန်မာ့ဂုဏ်ရည်စာ အုပ်တိုက်တို့ကို တည်ထောင်သည်။ လွတ်လပ်ရေးရပြီးခေတ်တွင် ဦးဖိုးကျားကို ဂုဏ်ပြုသောအားဖြင့် ကာလဘတ်လမ်းကို မြန်မာ့ ဂုဏ်ရည်လမ်းဟု ပြောင်းလဲခေါ်ဝေါ်ခဲ့သည်။

ပညာရေး၊ လူမှုရေး၊ စာပေအရေး၊ နိုင်ငံရေး စသည်တို့၌ နိုင်ငံနှင့် လူမျိုးအတွက် များစွာကျေးဇူးပြုခဲ့သော ဦးဖိုးကျားသည် စစ်ဘေးတိမ်းရှောင်ရင်း ၁၉၄၂ ခုနှစ်၊ ဧပြီလ ၁၁ ရက်နေ့၌ ထန်းတပင်မြို့တွင် ကွယ်လွန်ခဲ့သည်။

တက္ကသိုလ်ဝင်းမွန်က ဦးဖိုးကျား **ဘဝနှင့် စာပေ** အကြောင်းကို မဟာဝိဇ္ဇာဘွဲ့အတွက် ကျမ်းပြုစုတင်သွင်းခဲ့သည်။

ဆရာတိုက်စိုးက “ဦးဖိုးကျား” သီးသန့် အတ္ထုပ္ပတ္တိစာတစ်အုပ် ထုတ်ဝေခဲ့သည်။

အမျိုးသားပညာပေးခဲ့သူ

ဆရာမာဃက “အမျိုးကိုပညာပေးခဲ့သူ” ဟူ၍ ဦးဖိုးကျားကို ဂုဏ်ပြုလျက် ဤကဗျာရေးခဲ့သည်။

မနောရယ်ကြည်
သဘောလွန်တည်တည်နှင့်
ပညာရည်ပြည့်ချိန်ကျပြန်တော့
မြန်မာနိုင်ငံကျိုးကိုဖြင့်
သယ်ပိုးရန် မျက်နှာစာဖွင့်ပါလို့
အနစ်နာခံကာ ကျင့်ရာက
ရဲရင့်စွာ ပြောပုံ ဟောပုံကလဲမသေးပါဘူး
ဇာတိမာန်စာတွေရေးတဲ့ပြင်
အမျိုးကို ပညာပေးခဲ့တယ်။
(ဆရာကျားရေး) တွေးမိခဲ့များ။

ဦးဖိုးကျား၏ အမျိုးသားအားမာန်

မြန်မာနိုင်ငံ စာပေပြန့်ပွားရေးအသင်းမှ ထုတ်ဝေသော ဦးဖိုးကျား၏ အမျိုးသားအားမာန်ကို ဤသို့ဖွင့်ဆို ရှင်းပြထားခဲ့ပေသည်။

“နယ်ချဲ့ဆန့်ကျင်ရေးခေတ်၊ လွတ်လပ်ရေး ကြိုးပမ်းမှုကာလတွင် အမျိုးသားရေးကိစ္စများ၌ ကိုယ်တိုင်ပါဝင်ခဲ့သူလည်းဖြစ်၍ အမျိုးသားရေး စာပေများကိုလည်း ရေးသားပြုစုသူဖြစ်ရမည်” ဟူသောမူအရ ဦးဖိုးကျားကို ဦးစားပေးရွေးချယ်ကာ ဦးဖိုးကျား၏ ဆောင်းပါးပေါင်းချုပ် စာအုပ်ကို ထုတ်ဝေခဲ့သည်။

၅၅ နှစ်မြောက် အမျိုးသားအောင်ပွဲနေ့တွင်မူ အမျိုးသားပညာဝန် ဦးဖိုးကျား၏ ဂုဏ်ပြုအခမ်းအနားပွဲကို ကျင်းပခဲ့သည်။

ဦးဖိုးကျားသည် ၁၉၂၀ ပြည့်နှစ်တွင် ပထမဆုံးအကြိမ် တက္ကသိုလ် သပိတ်မှောက်ပွဲဖြစ်ပွားစဉ် က ခေါင်းဆောင် ၁၁ ဦးစာရင်းထဲတွင် ကိုယ်တိုင်ပါဝင်ခဲ့သူဖြစ်ခြင်း၊ မြန်မာ အမျိုးသားတို့ဇာတိမာန်ကို လှုံ့ဆော်ပေးသည့် မြန်မာ့ဂုဏ်ရည်ရာဇဝင် ဖတ်စာများ၊ ကိုယ်တွေ့ ဝတ္ထုများ၊ သီပေါမင်းပါတော်မူအရေးတော်ပုံစသည့် သဘာဝ စာပေများကို အများဆုံးရေးသားခဲ့သူ ဖြစ်သည်။

ဦးဖိုးကျားသည် အမျိုးသားရေးတိုးတက်အောင်မြင်မှု တည်း ဟူသော တစ်ခုတည်းသော ရည်ရွယ်ချက်ကို ဦးတည်ကာ ရုန်းကန်လှုပ်ရှားစွန့်စား ဆောင်ရွက်လာခဲ့ပေသည်။ ဤအချက် သည် ဦးဖိုးကျား၏ သူတစ်ပါးနှင့် မတူသော ထူးခြားစွာ ဂုဏ်ပြု အပ်သည့်အချက် ဖြစ်လေသည်။

ဆယ့်ငါးနှစ်လုံးလုံး အမျိုးသားပညာရေးအဖွဲ့ချုပ်တွင် အမျိုးသားပညာဝန်အဖြစ်ဖြင့် အမှုထမ်းခဲ့သည်။

ဆရာကြီးမဟာဆွေက“ အမျိုးသားပညာဝန် ဦးဖိုးကျားဆိုလျှင် မြန်မာပြည်မှ မသိသူရှား။ ဦးဖိုးကျားမှာ အမျိုးသားကျောင်း ကိစ္စကြောင့် ကျော်ကြားရုံသာမဟုတ် စာအရေးအသား ကောင်း၍လည်း ပိုမိုထင်ရှားလာ၏။ မြန်မာ့ဂုဏ်ရည်ကျမ်းသည် မြန်မာကျောင်းများနှင့် အင်္ဂလိပ်မြန်မာနှစ်ဘာသာကျောင်းများ တွင် ပြဋ္ဌာန်းသည့်အတွက် ကျောင်းသားလူငယ်များပင် ဦးဖိုးကျား ၏နာမည်ကို အမြဲသတိရကြမည်ဖြစ်၏။ ကိုယ်တွေ့ဝတ္ထုများ၊ ၅၅၀ အတိုကောက်၊ ၃၇ မင်း စသောကျမ်းများ အထူးသဖြင့် ရာဇဝင် ဘက်က ဦးဖိုးကျားအား ပိုမိုအသိမှတ်ပြုကြ၏။ နောက်ဆက်တွဲ မြန်မာ ရာဇဝင်ရေးမည်ရှိသောအခါ ဦးဖိုးကျားအား တောင့်တ က၏။ နှမြောကြ၏။ လွမ်းဆွတ်ကြ၏။

နိုင်ငံချစ်စိတ်ဓာတ်စာပေ

ဆရာဇော်ဂျီက-

“ဦးဖိုးကျားရေးခဲ့သောစာများသည် အကြောင်းမဲ့ ပေါ့ပေါ့ဆဆရေးသားသော စာများမဟုတ်ဟု ဆိုခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။ ထိုစာကြောင့်ပင် ဆရာကျား၏ ဝတ္ထုနှင့် ဆောင်းပါးများကို နှောင်းခေတ် မြန်မာစာပေသမိုင်းတွင် အလေးမှုအပ်သော စာပေများအနက် **နိုင်ငံချစ်စိတ်ဓာတ်စာပေ** တစ်ရပ်ဟု သတ်မှတ်ချင်ပါသတည်း” ဟု အကဲဖြတ်ထားပေးသည်။

ဦးဖိုးကျား၏ နိုင်ငံချစ်စိတ်ဓာတ် စာပေတစ်ရပ်ဖြစ်သော အမျိုးသားနေ့ ဆောင်းပါးကို တင်ပြလိုပါသည်။ ယင်းဆောင်းပါးကို ၁၉၃၅ ခုနှစ် ဇန်နဝါရီလထုတ် တိုးတက်ရေးမဂ္ဂဇင်းတွင် ထည့်သွင်းဖော်ပြခဲ့ပေသည်။ အမျိုးသားဇာတိမာန် ထက်သန်စေရန်အတွက် ကိုယ်တွေ့ဖြစ်ရပ်များ၊ ခံစားမှုအကြောင်းအရာများကို ရသမြောက်စွာ ထုတ်ဖော်ရေးသားထားကြောင်း အဓိကတွေ့ရပေသည်။ ဦးဖိုးကျားက အမျိုးသားနေ့ဖြစ်ပေါ်လာပုံကို ရိုးရိုးစင်းစင်း ပြည့်ပြည့်စုံစုံ တင်ပြထားသည်။

၁၂၈၂ ခု တန်ဆောင်မုန်းလ(၁၉၂၀ခု ဒီဇင်ဘာလ)တွင် ကောလိပ် သိပ္ပံကျောင်းများ ဥပဒေသစ်ကို **ပြည်သူ့ပြည်သား အလိုနှင့်ဆန့်ကျင်၍ အစိုးရက အတင်းအတည်ပြုလေသည်။** ထိုသို့ပြုခြင်းကို ကန့်ကွက်သည့် အနေနှင့် ကောလိပ်သိပ္ပံကျောင်း နှစ်ကျောင်းက ခေါင်းဆောင်၍ မြန်မာတစ်ပြည်လုံးရှိ အင်္ဂလိပ်ကျောင်း၊ အင်္ဂလိပ်-မြန်မာ နှစ်ဘာသာကျောင်းများကို သပိတ်မှောက်ကြလေသည်။ ထိုသပိတ်မှောက်သောနေ့ကား ၁၂၈၂ခု တန်

ဆောင်မုန်း လဆုတ် ၁၀ ရက် (၁၉၂၀ခု၊ ဒီဇင်ဘာလ ၅ ရက်) တနင်္လာနေ့ ဖြစ်သည်။

ဦးဖိုးကျားသည် ရိုးရိုးသားသားတင်ပြရင်း အမျိုးစိတ်ဓာတ်ကို နှိုးကြားစေခဲ့ပေသည်။ ဆက်လက်၍ တစ်နိုင်ငံလုံး တစ်မျိုးသားလုံး စည်းရုံးကာ တစ်သွေးတည်း ဖြစ်ခဲ့ပုံကို ဤသို့ပြဆိုပြန်သည်-

ထိုသပိတ်မှောက်သောနှစ်မှာပင် နဝမမြောက် မြန်မာပြည်လုံး ကျွတ် ကွန်ဖရင့်အစည်းအဝေးကြီးကို မန္တလေးမြို့၌ ကျင်းပလေ သည်။ ထိုအခါ **ဂိုဏ်းဂဏကွဲပြားခြားနားခြင်းမရှိ၊ အညီအညွတ် ဆုံးအချိန်အခါဖြစ်သည်။** ထိုအစည်းအဝေး၌ မြန်မာပြည်အတွက် အမျိုးသားအောင်ပွဲနေ့တစ်နေ့ ရွေးကြရာ အကြံအမျိုးမျိုးပေးကြ သည်။ အချို့က ဦးဥက္ကဋ္ဌမထောင်ကျသောနေ့၊ အချို့က သီပေါမင်းနန်းကျသောနေ့ စသည်ဖြင့် အမျိုးမျိုးအကြံပေးကြရာ ထိုကျောင်းသားများ သပိတ်မှောက်ထွက်လာသောနေ့သာလျှင် ထူးမြတ်သော မင်္ဂလာရှိသည့်အောင်ပွဲနေ့အတွက် အသင့်လျော်ဆုံး ဖြစ်သည်ဟု ဆုံးဖြတ်ကြလေသည်။

ဦးဖိုးကျားသည် စကားပြောကောင်းသော်လည်း အပြော သမား သက်သက်မဟုတ်ပေ။ သပိတ်မှောက်မည့်အကြံကို အစပထမ တွင် ဦးဖိုးကျား လက်မခံပေ။ အသက် ၂၉ နှစ်အရွယ်ကျောင်း သားကြီးဖြစ်သည့်အားလျော်စွာ ညီငယ်ကျောင်းသားများကို ဖျောင်းဖျာနားချပေးခဲ့၏။ ထိုအကြောင်းကို ဦးတင့်ဆွေရေးသော **“သူတို့နှစ်ယောက်”** ဆောင်းပါးတွင်-

“နောင်ကြီးကျားနှင့် ကျွန်တော်သည် ၁၉၂၀ ခုနှစ် တက္ကသိုလ် သပိတ်မှောက်ကြသည်မှ အစပြု၍ သိခဲ့ကျွမ်းဝင်ခဲ့ကြ၏။

တက္ကသိုလ်သပိတ်မှောက် ရန်အကြံကို “ရွှေခါချဉ်မာန်ဖီးလို့ တောင်ကြီးဖြူမည်ကြံ၊ ခါးကမသန်” ဟူသော မှတ်လောက်သား လောက်သော စကားသုံး၍ နောင်ကြီးကျားကန့်ကွက်ခဲ့၏။ ကန့်ကွက်၍မရသဖြင့် တက္ကသိုလ်ကျောင်းသားများ သပိတ်မှောက် ကြသောအခါ နောင်ကြီးကျားကိုယ်တိုင် သပိတ်ခေါင်းဆောင် အဖြစ်ပါဝင် ခဲ့၏” ဟူ၍ ထုတ်ဖော်တင်ပြခဲ့ပေသည်။ တကယ်လက် တွေ့လုပ်ရသောအခါ တွင်ကား ဦးဖိုးကျား၏ အမျိုးသားအားမာန် ကို သူ့စာတမ်းတွင် ဤသို့ ထင်ထင်ရှားရှား အကြောင်းရပ် အကျဉ်းချုပ်ကို တိုတိုတုတ်တုတ် ဤသို့ ထုတ်ဖော်ခဲ့ပေသည်။

“မြန်မာတို့သည် **ငခွေး၊ ငနွား** သစ်တုံးများမဟုတ်ကြ။ **ဇာတိမျိုး နှင့်လူ** ဖြစ်ကြောင်း၊ **မဟုတ်မတရားလျှင် အလကားမခံဟူသော မြန်မာ့မာန်ကိုပြသော အချက်တည်း။ ကျွန်နင်းပြားစိတ်မှ သခင်မင်းသားစိတ်သို့ ပြန်လာ မှုတည်း”** စကားပြေစာတမ်းသည် အမျိုးသားအားမာန် အပြည့်ပါလေသည်။ ဇာတိမာန်ကဗျာ တစ်ပုဒ်ကို ရွတ်ဆိုရသလို၊ အမျိုးသားစိတ် နိုးကြားယိုဖိတ် စေနိုင် သော ဇာတိမာန်စကားပြေဟု သတ်မှတ်ထိုက်ပါပေသည်။ ဝီရ၊ရသ ပြည့်ဝသော သဘောကိုဆောင်နေပေသည်။ ခွန်အားရှိသော စကားပြေကောင်းတစ်ရပ်အဖြစ်လည်း သတ်မှတ်နိုင်ပေသည်။

ဦးဖိုးကျားသည် အပြောအဟောကောင်းသလို စကား ပြေကိုရေးရာတွင်လည်း အထူးကောင်းမွန်ထိမိလှပေသည်။ အကြောင်းအရာလေးနက် တည်ငြိမ်ပုံကို တင်ပြရင်း ဟာသရ သပါဝင်အောင် သရော်စာရေးနည်းမျိုးကိုလည်း တစ်ခါတစ်ရံ အသုံးပြုထားကြောင်း တွေ့ရပေသည်။ သပိတ်မှောက်ကျောင်း

သားအချို့မှာ “ဘီအေအောင်လျှင် ပျော်ရွှင်စရာတွေက တစ်ပုံချည်း” ဖြင့် စိတ်ကူးကောင်းတုန်း ပြုန်းစားချည်း သပိတ် မှောက်လိုက်သဖြင့် ရယ်ချင်သလိုလို၊ ငိုချင်သလိုလို ဖြစ်ရပုံကို ဟာသနှော၍ ဤသို့ ပြောထားပေသည်-

“ကျွန်ုပ်မှာလည်း ရယ်ချင်သလိုလို၊ သူနှင့်ရော၍ ငိုချင်သလို လိုများစွာ စိတ်ချောက်ချားခြင်းဖြစ်၏။ အသို့နည်း စာဖတ်သူ မိတ်ဆွေ၊ မိတ်ဆွေလည်း ရယ်ချင်သလိုလိုရှိပေလိမ့်မည်။ ဟုတ်ပါ သေးရိုးလား။ သူ့နေရာက ဝင်ကြည့်စမ်းပါ။ အရေးပိုင်သမီး၊ မြို့အုပ်၊ ပိုက်ဆံကြေးငွေ၊ ဒါတွေနည်းသလား။ သာမညလောကီ သားပုဂ္ဂိုလ်တို့အဖို့ အဘယ်မှာ မတုန်လှုပ်ဘဲရှိအံ့နည်း။ တုန်လှုပ် ချောက်ချားမည် စင်းစင်းတည်း”

ဦးဖိုးကျား၏ အမျိုးသားအားမာန်ကား ပြင်းထန်လှဘိသည်။ သပိတ် မမှောက်ခင်က ကျောင်းသားငယ်များကို သပိတ်မမှောက် ရန်ကို ဖျောင်းဖျနားချခဲ့သေး၏။ သပိတ်မှောက်သည်နှင့် ခေါင်းဆောင်ဘဝဦးတွင် တစ်ဦးပါဝင်ခဲ့ပေ၏။ ကိုယ်တွေ့အနစ်နာခံ တိုက်ပွဲဝင်ခဲ့ပုံကို ရယ်အားထက် ငိုအားသန်အောင် ရေးပြနိုင် စွမ်းရှိပေ၏။ သပိတ်ကြီးပြီးကတည်းက ဦးဖိုးကျားမှာမူ ကျောင်းပြန် မနေ၊ ဘွဲ့လည်းမယူတော့ဘဲ စေတနာ့ဝန်ထမ်း အမျိုးသားကျောင်း ဆရာဝန်ကိုပင် အငတ်ခံ၍ ဝင်ရောက်လုပ်ကိုင်ခဲ့ပေသည်။ အမျိုးသားကျောင်းများကို အစိုးရက ထောက်ပံ့မှုပြုသောအခါ ဦးဖိုးကျားမှာ အမျိုးသားပညာဝန်၊ တစ်နည်းအားဖြင့် တိုင်းရင်းသားပညာဝန်အဖြစ် အသိအမှတ်ပြုခဲ့ရပေသည်။

သို့သော် အစိုးရခန့်သော ပညာဝန်ကဲ့သို့ လခလည်း အပြည့်

မြန်မာစာ မြန်မာမှုကိုပြုစုပျိုးထောင် ခေါင်းဆောင်ခဲ့ကြသူများ ၇၇

မရ၊ ဂုဏ်ဒြပ်လည်း မရှိလှပေ။ ဦးဖိုးကျားကား သေတစ်
ပန်သက်တစ်ဆုံးအထိ အမျိုးသားပညာဝန်အဖြစ်နှင့်သာ ရုန်းကန်
လှုပ်ရှားဆောင်ရွက်သွားခဲ့ပေသည်။ ထို့ကြောင့်ပင် ဦးဖိုးကျား၏
အမျိုးသားအားမာန်ကား အံ့မခန်းရှိပေစွဟု ဖော်ပြမော်ကွန်းတင်
လိုက်ရပေသတည်း။ ။

သူ့ကျွန်မခံ ပြည်ထောင်စုပိတ်တတ်အမှတ်ကို
စာဆိုခဲ့သူ

“ သူ့ကျွန်မခံ ဆောင်းပါးမှာ ဤသို့ ဖော်ပြထားပေသည် .
. . . “အေး ဝမ်းသာစရာကြီးပေါ့ကွာ၊ ဓါးတောင်း
မြောင်အောင် ကျွန်ုပ်တို့၊ လက်ခမောင်တဖြောင့်ဖြောင့် ပြည်အောင်
စော်လှိုက်ကြပေတော့၊ လူ့ဘဝမှ၊ လွတ်တပ်စုထက်ကြီးတဲ့လားကြီး
မရှိဘူး ။” ”

သူ့ ကျွန်မခံ ပြည်ထောင်စုခိတ်ဓာတ်

အမှန်ကို စာဆိုခဲ့သူ

ဆရာကြီးဇေယျ၏ဘဝဖြစ်စဉ်

(၁၉၀၀-၁၉၈၂)။ ။ ဇီးကုန်းမြို့ဇာတိဖြစ်သည်။ ၁၉၀၀ ပြည့်နှစ် ဇူလိုင်ဖွားဖြစ်သည်။ အဘ (ကျက်သရေဆောင်ရွှေစလွယ်ရ သစ်တောဝန်ထောက်ကြီး) ဦးစလယ်၊ အမိ ဒေါ်ရွှေကြိုး ဖြစ်သည်။ ငယ်မည် ဖိုးကွန်း ဖြစ်သည်။ အမည်ရင်း ဦးယော(ဦးရော) ဖြစ်သည်။

ဇီးကုန်းအေဘီအမ် အလယ်တန်းကျောင်း၊ သာယာဝတီကရင် အထက်တန်းကျောင်း၊ ပြည်အစိုးရ အထက်တန်းကျောင်းတို့တွင် ပညာသင်ခဲ့သည်။ ၁၉၂၀ ပြည့်နှစ်တွင် ပြည်အထက်တန်းကျောင်း မှ ဆယ်တန်းအောင်သည်။

၁၉၂၀-ပြည့်နှစ်မှာပင် ဒဂုန်မဂ္ဂဇင်း၌ လက်ထောက်အယ်ဒီတာဝင် လုပ်သည်။

ဗိုလ်ရန်အောင် ဝတ္ထုကိုစရေးသည်။ **မြတ်လေးရွှေစားဗိုလ်** (ယင်းကို ၁၉၆၆ ခုနှစ်တွင် စာအုပ်အဖြစ် ထုတ်သည်။) **လိုက်တော် မူခဲ့၊ ရွှေကျိုးဖြူ** စသည့်ဝတ္ထုများ ရေးခဲ့သည်။ ဇင်လွန်း၏ ဟစ်စထရီ အော့(ဖ)မင်းကိုင်းကို **လူ** အမည်ဖြင့် ပထမပိုင်းပြန်ခဲ့သည်။ ၁၉၂၅ ခုနှစ်တွင် ဇေယျသတင်းစာကိုထုတ်သည်။ ဇေယျသတင်းစာရပ်ပြီး နောက် လန်ဒန်အတ် မဂ္ဂဇင်း၊ ဗြိတိသျှ ဘားမားမဂ္ဂဇင်း၊ ဓူဝံမဂ္ဂဇင်း၊ ဓူဝံဂျာနယ်တို့တွင် အယ်ဒီတာအဖြစ် ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။

ဒုတိယကမ္ဘာစစ်ပြီးနောက်ပိုင်းတွင် ပြန်ကြားရေးဌာန ညွှန်ကြားရေးဝန် ရာထူးကို ထမ်းဆောင်သည်။ ပြန်ကြားရေးဌာနညွှန်ကြားရေးဝန်မှ အငြိမ်းစားယူပြီးနောက်တွင် မြန်မာနိုင်ငံသမိုင်းကော်မရှင်၊ ယဉ်ကျေးမှုကောင်စီ၊ မြန်မာစာပြုစုရေးနှင့် ဘာသာပြန်ကော်မရှင် စသည့် စာပေနှင့်ယဉ်ကျေးမှုဆိုင်ရာ အစိုးရအဖွဲ့အစည်းများတွင် ဝင်ရောက်ထမ်းဆောင်ခဲ့သည်။ ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံစာရေးဆရာအသင်း၏ ဥက္ကဋ္ဌအဖြစ်လည်း တာဝန်ယူခဲ့သည်။

ဇေယျစာများကို စုပေါင်းထုတ်ဝေသော စာအုပ်များမှာ **မြန်မာ့မျက်ပွင့်** (ရွာခလေ့ လူ့ခလေ့)(၁၉၆၁)၊ **မြန်မာ့မျက်ပွင့်** (စာခလေ့) (၁၉၆၂)၊ **စာသဘင်**(၁၉၆၄)၊ **ဇေယျ၏စာ**(၁၉၆၅)

မြန်မာ့စာ၊ မြန်မာ့စိတ်၊ မြန်မာမာန်(၁၉၆၆)၊ **သိန်းလေးဆယ်ဝတ္ထု** (၁၉၆၆)၊ **စာတွေ့.ငါတွေ့.**(၁၉၆၇) နှင့် ထုတ်နှစ်မပါ ဇေယျဝတ္ထုတို့များ၊ **ဗမာ့အရေးနှင့် အနုပညာအတွေး၊ မိန်းမ၊ မှတ်တမ်းဝင်ဗမာ့အရေးအခင်းများ** ဖြစ်သည်။

ဆရာကြီးဇေယျ ရေးသားခဲ့သော မြန်မာ့မျက်ပွင့်(၁)သည် ၁၉၆၁ ခုနှစ်တွင် စာပေဗိမာန်စာပေပဒေသာဆု ရရှိခဲ့သည်။

ဆရာကြီးဇေယျသည် ၁၉၈၂ ခုနှစ် အောက်တိုဘာလ(၄) ရက်နေ့တွင် ရန်ကုန်မြို့၌ ကွယ်လွန်သည်။ ကွယ်လွန်ချိန်တွင် ဇနီးဖြစ်သူ ဒေါ်မြရီနှင့် သားသမီးများ ကျန်ရစ်ခဲ့သည်။

လွတ်လပ်ရေးထက်ကြီးတဲ့လားဘိကြီး မရှိနိုင်

ဆရာကြီးဇေယျသည် မြန်မာစာ၊ မြန်မာမှု၊ မြန်မာ့ယဉ်ကျေးမှု ရေးရာ ဆောင်းပါးများစွာ ရေးသားပြုစုခဲ့သူ ဖြစ်ပေသည်။ ဤသို့ ပြုစုခဲ့ရာတွင် မြန်မာနိုင်ငံလွတ်လပ်ရေးရပြီး ငါးနှစ်အကြာက ရေးခဲ့သော “**သူ့ကျွန်မခံ**” ဆောင်းပါးမှာ ဤသို့ ဖော်ပြထားပေ သည်။

“အေး. . . ဝမ်းသာစရာကြီးပေါ့ကွာ၊ ခါးတောင်းမြှောင်အောင် ကျိုက်ပြီး လက်ခမောင်း ဖြောင်းဖြောင်းမြည်အောင် ခတ်လိုက်ကြပေတော့၊ လူ့ဘဝမှာ လွတ်လပ်ရေးထက်ကြီးတဲ့ လားဘိကြီး မရှိနိုင်ဘူး။ ဒါထက် တစ်ခါတစ်ခါ ငါစဉ်းစားမိ တယ်။ ငါလဲ ဒီအသက်အရွယ်ရောက်သည် အထိ ရှေးရာဇဝင် တွေ၊ သမိုင်းတွေ၊ ပျို့ကဗျာလင်္ကာ ကျောက်စာတွေ တော်တော် နှံ့နှံ့စပ်စပ် ဖတ်ဖူးတယ်ကွာ၊ သူ့ကျွန်မခံဆိုတဲ့ စကားသာ တွေ့ခဲ့ ရတယ်။ ရှိလျက်သားနဲ့ ငါကပဲမတွေ့လို့၊ သတိမထားလို့လား တော့ မပြောတတ်ဘူးကွယ်၊ ငါမှတ်မိသလောက်တော့ဖြင့် လွတ်လပ်ရေးဆိုတဲ့ စကားကို မတွေ့ခဲ့ဘူးကွယ်”

သူ့ကျွန်မခံစိတ်ဓာတ်

ဆရာကြီးဇေယျက မြန်မာဗေဒင်ပညာရှိ ဆရာတစ်ဦးနှင့်

လူငယ်လူရွယ် တစ်ဦး ဆွေးနွေးပြောကြားသည့်ပုံစံဖြင့် ရေးပြထားပေသည်။ မြန်မာတို့သည် လွန်ခဲ့သော နှစ်ပေါင်းများစွာကပင် သမိုင်းတင်ခဲ့သော်လည်း အခြားတစ်ပါးနိုင်ငံကျွန်ပြုအုပ်စိုးမှုမျိုး မခံခဲ့ရဘူးကြောင်း ပြန်ပြောင်း တင်ပြထားပေသည်။ မင်းပြောင်း မင်းလွဲ ဖြစ်ခဲ့ဖူးသော်လည်း နိုင်ငံသား၊ တိုင်းရင်းသားအချင်းချင်း အလဲအလှယ် စိုးမိုးမင်းလုပ်ခဲ့ဖူးသော သာဓကကို ပြဆိုထားပေသည်။ ဆရာကြီးဇေယျက မြန်မာနိုင်ငံအနေဖြင့် ရှေးခေတ်အခါက လွတ်လပ်ရေးဆုံးရှုံးသည့်သဘော မသတ်မှတ်ဘဲ မင်းပြောင်းမင်းလွဲ ဖြစ်သည့်သဘောသာ ယူဆလက်ခံကြောင်း ရှင်းပြထားပေသည်။

“အဲဒီလို မြန်မာတွေဟာ လွတ်လပ်ရေးကို အကြိမ်ကြိမ်လက်လွတ်ပြီး အကြိမ်ကြိမ်ပြန်ရခဲ့ပေတယ်လို့၊ လွတ်လပ်ရေးတိုက်ပွဲရယ်လို့ မရှိခဲ့ဘူး၊ လွတ်လပ်ရေးဆိုတဲ့စကားကို မသုံးခဲ့ဘူး။ သူ့ကျွန်မခံဘူးဆိုတဲ့စကားကိုသာ သုံးခဲ့တယ်။ လွတ်လပ်ရေးကို အကြိမ်ကြိမ် မဆုံးခဲ့ဖူးပေမယ့် တို့ဗမာက လွတ်လပ်ရေးဆုံးတယ်လို့ ဘယ်တော့မှ အသိအမှတ်မပြုခဲ့ဘူး။ တစ်ပါးသူလက်အောက် ကျခဲ့ရတယ်လို့သာ ယူဆခဲ့သည်။ တစ်တိုင်းပြည်လုံး ထီးရောပြည်ပါ ဆုံးချင်တိုင်းဆုံးရော ဘယ်တော့မှ သူ့ကျွန်မခံဘူးဆိုတဲ့ စိတ်ဓာတ်ရှိနေတယ်ကွ့ . . ”

ထို့ပြင် ဆရာကြီးဇေယျက မြန်မာတို့၏ သူ့ကျွန်မခံစိတ်ကို အထူးဖော်ပြကာ သူ့ကျွန်ခံလိုသောသူတချို့က တောင်မျှော်မြောက်မျှော် အမေကျော် ဒွေးတော်လွမ်းချင်စိတ်မျိုး ထိုအခါက ရှိနေပုံကို သတိပေးရေးသားထားပေသည်။

“မင်းတို့ နိုင်ငံရေးစကားတွေကိုတော့ တို့လဲ ကောင်းကောင်း တော့ မသိပါဘူး။ နို့ပေမယ့် တလောက တောင်ဝှေးထောက် ပါလို့ တောင်မြောက်မျှော် တောင်မြောက်မျှော်ဆိုတဲ့ ရုပ်သေး ထဲက ဇော်ဂျီရူးလို အကောင်မျိုးတွေ ပေါ်လာတယ်လို့ ကြားရ တယ်။ ပုဂံကျော်စွာသား စောနစ်လို တောင်မျှော် မြောက် မျှော် အလုပ်မျိုးဆိုရင်တော့ နေရာမကျဘူးကွ၊ ရာဇဝင်ရိုင်း ရုံ ရှိကြတော့မပေါ့။ အဲဒါ သူ့ကျွန်မခံချင်တဲ့စိတ်၊ သူ့ကျွန်မခံ ဘူးဆိုတဲ့ တို့ဗမာစိတ်နဲ့တော့ မကိုက်ဘူး”

ဆရာကြီးဇေယျသည် လွတ်လပ်ရေးရပြီး ငါးနှစ်မြောက်က ရေးခဲ့သော ဆောင်းပါးနိဂုံးချုပ်မှာ လွတ်လပ်ရေးသည်သာ အချမ်းသာ ဆုံး၊ အကောင်းဆုံးဖြစ်ကြောင်း ဖော်ပြထားပေသည်။

“ မလွတ်လပ်ခင်တုန်းကသာ ဘာကြီး ဘယ်လောက်ပဲရရ၊ တစ်နေ့ ထမင်းဆယ်ထပ်ပဲ စားစား ဆင်းရဲတယ်၊ လွတ်လပ် ရေးရပြီးတဲ့နောက် တစ်နေ့ ထမင်းနှစ်နပ်မှ မဟုတ်ဘူး တစ်နပ်ပဲ စားရ၊စားရ ဘကြီးမဆင်းရဲ၊ လွတ်လပ်ရေးလောက် ချမ်းသာတာ အပါယ်လေးဘုံ၊ သုံးဆယ့်တစ်ဘုံ၊ နတ်ခြောက်ဘုံ၊ ဗြဟ္မာ့နှစ်ဆယ်၊ သုံးဆယ့်တစ်ဘုံမှာ မရှိဘူး ကွယ့်၊ အဲဒါ မင်းတို့ ကြပ်ကြပ်မှတ်ထားကြ”

ဆရာဇေယျ၏ “လွတ်လပ်ရေး” အယူအဆ

ဆရာဇေယျသည် “သူ့ကျွန်မခံ” ဆောင်းပါးအပြင် “ဒို့လွတ် လပ်ရေး” ဆောင်းပါးတွင် လွတ်လပ်ရေးအမြင်ကို ဤသို့ တင်ပြခဲ့ ပေသည်။

“ လွတ်လပ်ရေးအရသာဆိုတာ ရေရဲ့အရသာလိုပဲ၊ ရေပေါ်တဲ့

နေရာမှာ ရေရဲ့အရသာကို မသိနိုင်ဘူး၊ ရေရှားပြီး ငတ်လာတဲ့ အခါမှ သိနိုင်တယ်၊ ထို့အတူပဲ လွတ်လပ်ရေးကို ရနေတဲ့အခါ လွတ်လပ်ရေးရဲ့ အရသာကို ထင်ထင်ရှားရှားကြီး မသိနိုင်ဘူး။ လွတ်လပ်ရေးမရတဲ့ အခါတွင်မှ လွတ်လပ်ရေးအရသာကို ကောင်းကောင်းကြီး သိနိုင်တယ်”

ပြည်ထောင်စုစိတ်ဓာတ်

ခိုင်မာခဲ့သော ပုဂံနိုင်ငံတော်သည် နရသီဟပတေ့မင်းလက် ထက်မှာ ငါးဆယ့်ငါးဆက် မပျက်ထိန်းသိမ်းခဲ့သော မြန်မာ့ထီးနန်း ပျောက်ကွယ်လုမတတ် ပျက်ဆီးခဲ့ရပေသည်။ နှစ်ပေါင်းတစ်ထောင် မျှ ရှည်ကြာခဲ့သော ပုဂံပြည်ကြီး ပျက်စီးခဲ့ပြီးနောက် ရာဇဝင်ကြီး များတွင် စာမတင်ခဲ့သော “ပင်းယပြည်ထောင်စုစိတ်ဓာတ်” ကို စာရေးဆရာကြီးဇေယျ ပြန်လည်ဖော်ထုတ် တင်ပြခဲ့ပေသည်။

“ဤသို့ ပုဂံပြည်ကြီး ပျက်စီးခြင်းကား အလွန်ပြင်းထန်သော ပျက်စီးခြင်း ဖြစ်ပေသည်။ သမုဒ္ဒရာဇ်မင်းစ၍ ပျဉ်ပြားမင်း၊ အနော်ရထာ၊ ကျန်စစ်သား၊ အလောင်းစည်သူ စသော မင်းငါး ဆယ်ကျော်တို့ စည်းရုံးထားခဲ့သော ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ ကြီးသည် ရစရာမရှိအောင် ပြိုကွဲပျက်စီးသွားလေသည်။ ထိုခေတ်က လူများအမြင်နှင့်ကြည့်လျှင် မျှော်လင့်စရာမရှိဖြစ် နေသည်ကို မြင်တွေ့ရပေလိမ့်မည်။ သို့သော် ပုဂံပြည်ကြီးတွင် နှစ်ပေါင်းတစ်ထောင်မျှ စည်းလုံးညီညွတ်ခဲ့သော မွန်၊ မြန်မာ၊ ရှမ်း၊ ချင်း၊ ကချင်၊ ကရင်၊ ကယား စသည့် အမျိုးသားများ တွင် တစ်စုတစ်ပေါင်းတည်း နေရေးဟူသော ပြည်ထောင်စု စိတ်ဓာတ် များ ရှိနေခြင်းကြောင့် ပုဂံပြည်ပျက်ပြီးနောက်

မျှော်လင့်စရာ မရှိလောက်အောင် ပြုကွဲပျက်စီးနေသည့် အကြားမှပင် မီးလောင်ပျက်စီးသွားသော ယာကွက်အတွင်း ပြာပုံအကြားမှပင် အညွန့်အညွှောက်ကလေးများ ထွက်ပေါ်လာသကဲ့သို့ ထိုတစ်စု၊ ဤတစ်စု ပြန်လည် ထွက်ပေါ်လာကြသည်ကို တွေ့ရပေသည်”

စာရေးဆရာကြီးဇေယျက “ ပြည်ထောင်စုစိတ်ဓာတ်” ပြန်လည်ရှင်သန်ခဲ့ပုံကို ဤသို့ဆက်လက် ဖော်ပြထားပေသည်။ “မြင်စိုင်း၊ မက္ခရာ၊ ပင်းယ၊ စစ်ကိုင်း စသည်တို့မှ ပထမဦးစွာ ပြည်ထောင်စု အညွန့်အညွှောက်ကလေးများ ပေါ်ထွက်လာလေသည်။ ဤသုံးနေရာအနက် ပင်းယမှ ထူးခြားသော အခြင်းအရာတစ်ခု ပေါ်ပေါက်လာပေသည်။ ဤကား အခြားမဟုတ် ပင်းယကို စတင်တည်ထောင်သော တစ်စီးရှင်လက်ထက် ရွှေစည်းခုံစေတီတော်ကို တည်ထားခြင်း ဖြစ်ပေသည်။ ဤအကြောင်းနှင့် ပတ်သက်၍ ရှေးဟောင်းစာတမ်းတစ်ရပ်တွင် အောက်ပါအတိုင်း တွေ့ရပေသည်။

ဤသို့ ပင်းယတစ်စီးရှင်လက်ထက် မင်းလေးဦးတို့ စေတီလေး ဆူတည်ကြောင်းစကားကို ဦးကုလား မဟာရာဇဝင်တော်ကြီး၊ မှန်နန်းရာဇဝင်တော်ကြီးတို့၌ ဖော်ပြထားခြင်းကို မတွေ့ရပေ။ ရွှေဘုံနိဒါန်းတောင်ဖီလာနှင့် တစ်ကျိပ်နှစ်ပါးဆရာတော် မေတ္တာစာ၌သာဆိုကြောင်း ဆရာဇေယျက တင်ပြထားပေသည်။ ဆရာက ဤသို့ မှတ်ချက်ပြုထားပေသည်။

“တောင်ဖီလာဆရာတော် သွင်းသည့်မေတ္တာစာမှာ သက္ကရာဇ် ၁၀၈၀ ခု ဝါဆိုလဆန်း ၅ ရက်နေ့ဖြစ်သည်။ ရွှေဘုံနိဒါန်းတွင်

သာမညသာဆိုသည် တောင်ဖီလာမှ အထက်တွင် ကောက်နှုတ် ဖော်ပြထားသကဲ့သို့ အကျယ်ဆိုသည်။ ရွှေဘုံနိဒါန်းမှာ ပုံနှိပ်ပြီးဖြစ်သည်။ တောင်ဖီလာနှင့် တစ်ကျိပ်နှစ်ပါးမေတ္တာစာ မှာ ပုံမနှိပ်ရသေးဖြစ်သည်။”

မဟာရာဇဝင်တော်ကြီးတွင် စာမတင်ခဲ့သော တောင်ဖီလာနှင့် တစ်ကျိပ်နှစ်ပါးဆရာတော် မေတ္တာစာ ရှေးဟောင်းစာတမ်းမှာ အောက်ပါအတိုင်း တွေ့ရပေသည်။

“ဝိဇယပူရမြို့တည်၊ ပထမမင်းတရားအသိပညာ၊ သဒ္ဓါစာဂ၊ လောက ဓမ္မပြည့်တော်မူသည်။ အရပ်ရပ် ထီးဆောင်းနန်း နေမင်းတို့ကို မဟာ မိတ်အတ္ထက္ခာယီပြုသည် များသည်။ ထိုထိုသော ထီးဆောင်းနန်းနေတို့ကလည်း မပြတ် အစုန်အဆန် ပေါက်ရောက်သည်။ မင်းတစ်ပါးဂုဏ် ကျေးဇူးတို့ကို တစ်ပါးတို့ မနှိမ့်ချ။ သင်္ဂဟဝတ္ထုဖြင့် ချီးမြှင့်ကြ၍ ပြည်သူ ပြည်သားချင်း သင့်တင့်စေသည်။”

တစ်စီးရှင်သီဟသူသည် တို့တောင်းလှသော ကာလတွင် ပင်းယပြည်ထောင်ကို တည်ထောင်အုပ်စိုးခဲ့သော မင်းဖြစ်ပေ သည်။ ထိုမင်းသည် ပြည်ထောင်မင်းအချင်းချင်းနှင့် သင့်တင့် စွာ ဆက်ဆံသည်။ တိုင်းပြည်တစ်ပြည်၏ အာဏာကို အပြန်အလှန် လေးစားကြသည်။ နိုင်ငံခြားသံတမန် ဆက်ဆံရေး ပြေပြစ်သည်။ သာသနာပြုရာတွင် ဂန္ဓာရမင်း၊ လင်းဇင်းမင်း၊ ရခိုင်မင်း ယွန်းမင်း တို့သည် ရွှေစည်းခုံစေတီတော်ကြီးကိုရံလျက် မင်းလေးပါးတို့သည် မဟာမိတ်ဖြစ်ကြောင်း နောင်အရှည် မှတ်သားရစ်ကြရအောင် မိမိတို့ဆိုင်ရာ တိုင်းပြည်ဘက်သို့ မျက်နှာပြုလျက် စေတီလေးဆူ

တည်ခဲ့လေသည်။ ဂန္ဓာရမင်းတည်သောစေတီကို သုဝဏ္ဏဂီရိ၊ ရခိုင်မင်းတည်သော စေတီကို ပဗ္ဗကဂီရိ၊ လင်းဇင်းမင်းတည်သော စေတီကို ဟံသာဂီရိ၊ ယွန်းမင်းတည်သော စေတီကို အဘယဂီရိ ဟု သမုတ်ကြသည်။ ယင်းစေတီလေးဆူသည် ဂီရိလေးဆူဟူ၍ ယခုတိုင်ထင်ရှားလျက်ရှိပေသည်။

တစ်စီးရှင်သီဟသူသည် ပြည်ထောင်မင်းချင်းသာမက တိုင်းသူပြည်သားတို့ကို သင်္ဂဟတရားလေးပါးဝတ္ထုဖြင့် ချီးမြှင့်ကြ၍ ပြည်နေပြည်သားချင်း သင့်တင့်စေသည်။ ဤအချက်မှာ လေးနက်စွာ မှတ်သားထိုက်သော သဘောပါလေသည်။ ပြည်နေပြည်သားဟူသည် ယခုခေတ်စကားအရ “ပြည်ထောင်သား” ပင်ဖြစ်ပေသည်။ “မင်းတစ်ပါးဂုဏ်ကျေးဇူးကို တစ်ပါးတို့မနှိမ့်ချ” ဟူသည့် နိုင်ငံ့ခေါင်းဆောင်အချင်းချင်း ချစ်ကြည်လေးစားမှုကို အပြန်အလှန် အသိအမှတ်ပြုသောသဘော ပါလေသည်။ မြန်မာနိုင်ငံသမိုင်းတွင် မော်ကွန်း အတင်မခံရသော်လည်း တစ်စီးရှင်သီဟသူသည် “ပြည်နေပြည်သားစိတ်” တစ်နည်းအားဖြင့် ပြည်ထောင်စုသားစိတ်ကို ပြုစုပျိုးထောင်ပေးခဲ့သူ အနေဖြင့် ဂုဏ်ပြုဖော်ပြလိုပေသည်။

ဤသည်ကိုပင် ဆရာဇေယျသည် “ပင်းယပြည်ထောင်စုစိတ်ဓာတ်” ဟူ၍ ရှေးမြန်မာပြည်သားချင်း သင့်တင့်စေသော စိတ်ဓာတ်၊ ပြည်ထောင်မင်းအချင်းချင်း ချစ်ခင်ရင်းနှီး တန်းတူရည်တူထားရှိသော နိုင်ငံခြားရေး ဝါဒကိုပါ အကဲဖြတ်ဖော်ပြထားပေသည်။

ဤသို့ ဆရာဇေယျသည် “သူ့ကျွန်မခံစိတ်” “လွတ်လပ်ခြင်း၏

ချမ်းသာခြင်း”။ “လွတ်လပ်ရေးအရသာ” တို့ကို အသေးစိပ်၊ အနုစိပ်ဖွင့်ဆို ရှင်းပြထားပေသည်။ မြန်မာတို့ သမိုင်းစဉ်ကပင် သူ့ကျွန်မခံချင်ခဲ့ကြပေ။ ပုဂံခေတ်တွင် ရမ္မက်ကျွန်အဖြစ်မှ တော်လှန်ရန် ကျွန်လှူခဲ့ကြပေသည်။ ကုန်းဘောင်ခေတ်အထိ အလောင်းမင်း တရားကြီးကိုယ်တိုင်ပင် ကျွန်အဖြစ်မှ တော်လှန်ပေးခဲ့ပေသည်။ ဤအစဉ်အလာကောင်းခဲ့သော မြန်မာတို့သည် “သူ့ကျွန်မခံစိတ်၊ လွတ်လပ်ရေးထိန်းသိမ်းလိုစိတ်၊ ပြည်ထောင်စုစိတ်ဓာတ်” ကို စဉ်ဆက်မပြတ် ထိန်းသိမ်းအပ်ကြောင်း ဆရာဇေယျက လမ်းညွှန် ခဲ့ပေသည်။ သူ့ကျွန်မခံ ပြည်ထောင်စုစိတ်ဓာတ်အမှန်ကို စာဆိုခဲ့ သူအဖြစ် ဂုဏ်ပြု မှတ်တမ်းတင်ထိုက်လှပေသည်။ ။

မြန်မာစာ
မြန်မာမှုကို
ကမ္ဘာပြုဆိုခဲ့သူ

“ ဦးရွှေအောင်က အနောက်နိုင်ငံ ၊ အရှေ့နိုင်ငံများမှ စာပေများကို နှံ့နှံ့စပ်စပ် ဖတ်ခဲ့ဖူးသည့်အနက် ၊ မြန်မာနိုင်ငံဖြစ် လောကနိတိ ကျမ်းလောက်ကောင်းသည့်ကျမ်း မတွေ့ရကြောင်း၊ မြန်မာစာပေကို အထင်မသေးသင့်ကြောင်းတို့ဖြင့် ရွပ်ရွပ်ချုံ့ချုံ့ ကာကွယ်ပြောဆိုခဲ့ ကြောင်း ... ”

မြန်မာစာ မြန်မာမှုကို ကမ္ဘာပြုဆိုခဲ့သူ

မြန်မာစာမြန်မာမှုကို ကမ္ဘာပြုဆိုခဲ့သူက ဒေါက်တာရွှေဇံအောင် (၁၈၈၇-၁၉၃၂) ဖြစ်ပေသည်။ ဦးရွှေဇံအောင်သည် ပထမမြန်မာများဟု တင်စားခေါ်ရမည့် စာရင်းတွင် ထူးခြားစွာ ပါဝင်သူ ဖြစ်ပေသည်။ ထေရဝါဒဗုဒ္ဓဘာသာကို အင်္ဂလိပ်ဘာသာဖြင့် ပြန်ဆိုရေးသားခဲ့သည်။ ဗုဒ္ဓဘာသာ မြန်မာမှုကို ကမ္ဘာပြုဆိုခဲ့သူဟု မော်ကွန်းပြုထိုက်ပေသည်။

ဘဝဖြစ်စဉ်အကျဉ်း

ဦးရွှေဇံအောင်ကို ခရစ်နှစ် ၁၈၇၁ ခုနှစ် ဇန်နဝါရီလ ၂၀ ရက်နေ့တွင် ရခိုင်ပြည်နယ် စစ်တွေ၌ ဖွားမြင်သည်။ အဖ ခရိုင်ကဲဝန် ဦးရွှေသား၊ အမိ ဒေါ်အဖြူဇံတို့၏ သားသမီးလေး

ယောက်အနက် အကြီးဆုံးဖြစ်သည်။ ၁၈၈၁ ခုနှစ်မှစ၍ စစ်တွေမြို့ အစိုးရအလယ်တန်းကျောင်းတွင် ပညာသင်ကြားရာ ၁၈၈၅ ခုနှစ်တွင် အလယ်တန်းစကောလားရှစ်ဆုကို ရရှိသည်။ ရန်ကုန်မြို့ သို့ ပြောင်းရွှေ့ပညာသင်ကြားပြန်ရာ ၁၈၈၇ ခုနှစ်တွင် တက္ကသိုလ် ဝင်စာမေးပွဲကို အောင်မြင်သည်။

ထို့နောက် ရန်ကုန်ကောလိပ်ကျောင်းတွင် ဆက်လက်ပညာ သင်ယူပြန်ရာ ၁၈၉၁ ခုနှစ်တွင် ထိုခေတ်က မြန်မာနိုင်ငံ၌ အမြင့် ဆုံးဖြစ်သော ဝိဇ္ဇာဘွဲ့ထူးကို ဆွတ်ခူးရရှိသည်။

ထူးချွန်ထင်ရှား တာဝန်ယူဆောင်ရွက်ချက်များ

၁၈၉၂ ခုနှစ်တွင် ပညာရေးဌာန၌ ပညာအုပ်အဖြစ် စတင်ဝင်ရောက် ထမ်းရွက်သည်။ ထို့နောက် မြေစာရင်းဌာနသို့ ပြောင်းရွှေ့ကာ အတန်ကြာ အမှုထမ်းခဲ့ရာ ၁၉၀၂ ခုနှစ်တွင် မြို့အုပ်တန်းခေါ် မြန်မာနိုင်ငံ လက်အောက်ဝန်ထမ်းအဖွဲ့ဝင်အဖြစ် ပြောင်းရွှေ့ခန့်ထားခြင်း ခံရသည်။ ၁၉၀၇ ခုနှစ်တွင် ဝန်ထောက် တန်းခေါ် မြန်မာနိုင်ငံဝန်ထမ်းအဖွဲ့ကို တိုးမြှင့်ခန့်ထားခြင်း ခံရသည်။

၁၉၀၉ ခုနှစ်တွင် ရန်ကုန်မြို့ကောလိပ်တော်ရုံး၌ အခွန်ဝန် အဖြစ် ထမ်းရွက်နေစဉ်၊ ထိုစဉ်ဖြေရှင်းရန် အလွန်ခက်ခဲသော ပြဿနာတစ်ရပ်ဖြစ်သည့် ကျူးကျော်နေထိုင်သူများကို နေရာချ ထား၍ မြေခွန်တော်စည်းကြပ်ရေးအတွက် အထူးတာဝန်ကျ ရောက် ထမ်းဆောင်ရသည်။ ဤပြဿနာကြီးနှင့် စပ်လျဉ်း၍ ဦးရွှေဇံအောင် အကြံပေးချက်များကို အစိုးရက အထူးနှစ်သက် လက်ခံခဲ့သည်။ သူ၏စာအုပ်ပြာခေါ် အစီရင်ခံစာကို သက်ဆိုင်ရာ

အစိုးရအရာရှိများ အထူးအမှုသဟဲပြု၍ ဖတ်ရှုခဲ့ကြသည်ဟု ဆိုသည်။

၁၉၁၂ ခုနှစ်တွင် တံတေးတူးမြောင်းဖောက်လုပ်ရန်အတွက် မြေသိမ်း အရာရှိအဖြစ် ရွေးချယ်ခန့်အပ်ခြင်းခံရပြီးနောက် ၁၉၁၃ ခုနှစ်တွင် စည်ကားစပြုလာဖြစ်သော သန်လျင်မြို့တွင် မြေပိုင်ဆိုင် ခွင့်ဆိုင်ရာ အထူးစုံစမ်းရေးအဖွဲ့ဝင်လူကြီးအဖြစ် ခန့်အပ်ထားခြင်း ခံရသည်။ ၁၉၁၄ ခုနှစ်၌ မြေဘက်ဌာနတွင် သူ၏ထူးချွန်စွာ ဆောင်ရွက်မှုအတွက် ဗြိတိသျှအစိုးရ က အေ-တီအမ်ခေါ် အမှုထမ်းကောင်း မင်းဘွဲ့တံဆိပ်ကို ချီးမြှင့်သည်။ ၁၉၁၈ ခုနှစ်တွင် ကျောက်တန်းနယ်ပိုင်ဝန်ထောက်အဖြစ် ထမ်းရွက်နေရင်း ဦးရွှေဇံ အောင်သည် ဒုတိယအကြိမ်မြောက် စစ်ချေးငွေအမြောက်အမြား ရှာဖွေစုဆောင်းပေးခဲ့သည်။

ပထမမြန်မာယစ်ပျိုးပင်းကြီး

ဦးရွှေဇံအောင်သည် ဟံသာဝတီခရိုင်တွင် နှစ်ကြိမ်တိုင်တိုင် ခရိုင်ဝန်အဖြစ် ထမ်းရွက်ရပြီးနောက် ၁၉၂၀ ပြည့်နှစ်တွင် မြန်မာနိုင်ငံဘဏ္ဍာတော်မင်းကြီး၏ အတွင်းဝန်အဖြစ် ယာယီခန့် အပ်ခြင်းခံရသည်။ ထို့နောက် သထုံခရိုင်ဝန်အဖြစ် ပြောင်းရွှေ့ ထမ်းရွက်ရာတွင် အထူးပင် လူချစ်လူခင်ပေါများသော အစိုးရ အရာရှိဖြစ်ခဲ့သည်။ ၁၉၂၃ ခုနှစ်တွင် ကေ-အစ်(အက်စ်)ခေါ် ကျက်သရေဆောင် ရွှေစလွယ်ရမင်းဘွဲ့တံဆိပ်ကို ဗြိတိသျှအစိုးရ က အပ်နှင်းချီးမြှင့်သည်။ ထို့နောက် အိန္ဒိယနိုင်ငံတွင် မြူနီစီပယ် အခွန်တော်များ ကောက်ခံရေးဆိုင်ရာ စုံစမ်းမှုကော်မတီဝင်အဖြစ် ခန့်အပ်ခြင်းခံရပြန်ရာ ယင်းကော်မတီဥက္ကဋ္ဌကိုယ်တိုင်က

ဦးရွှေဇံအောင်၏ ထူးချွန်ပေါက်မြောက်စွာ ဆောင်ရွက်နိုင်သော အရည်အချင်းကို ချီးကျူးခဲ့ရသည်။ မကြာမီ မြန်မာအမျိုးသားများအား မည်သည့်အခါကမျှ ခန့်အပ်ခြင်းမပြုခဲ့သည့် ရာထူးဖြစ်သော ယစ်မျိုးမင်းကြီးအဖြစ် ဦးရွှေဇံအောင်သည် ပထမဆုံးခန့်အပ်ခြင်း ခံရပြန်သည်။ ယင်းရာထူးအမျိုးမျိုးတွင် အစိုးရအမှုတော်ကို ထူးချွန်ကျေပွန်စွာ နှစ်ပေါင်း ၃၀ ကျော်ထမ်းဆောင်ခဲ့ပြီးနောက် ၁၉၂၆ ခုနှစ်တွင် ကျန်းမာရေးအတွက် အငြိမ်းစားပင်စင်ယူလေသည်။

ထေရဝါဒသာသနာမှုကို ကမ္ဘာပြုဆိုခဲ့သူ

ဦးရွှေဇံအောင်သည် ဝန်ထမ်းကောင်းတစ်ဦးအဖြစ် အစိုးရအမှုတော်ကို ထမ်းရွက်ခဲ့သည့်ကြားမှပင် သာသနာတော်ကို အလွန်ယုံကြည်သက်ဝင်သူ ဖြစ်ပေသည်။ ပညာဗဟုသုတကို လိုလားသူတစ်ဦး ဖြစ်ပေသည်။ လုံ့လဝီရိယထူးချွန်သူ ဖြစ်ပေသည်။ ၁၈၉၅ ခုနှစ်မှစ၍ ဆရာတော် ဦးဂန္ဓမာထံ၌ အဘိဓမ္မာတရားတော်ကို နည်းနာခံယူ လေ့လာသင်ကြားခဲ့သည်။ ထိုမျှသာမက လယ်တီဆရာတော်ဘုရားကြီးထံတွင်လည်း မပြတ်ဆည်းကပ်သင်ကြား ဆွေးနွေးလေ့ရှိခဲ့သည်။ ဦးရွှေဇံအောင်သည် မြန်မာနှင့် ပါဠိဘာသာ ကျမ်းဂန်များကို ဆရာတစ်ဆူဟု ဆိုလောက်အောင် လေ့လာတတ်ကျွမ်းခဲ့သည်။ ယင်းအပြင် အင်္ဂလိပ်ဘာသာ၊ လက်တင်ဘာသာစသည့်တို့ဖြင့် ရှိသော ဖီလော်ဆော်ဖီခေါ် ဒဿနိကဗေဒကျမ်းများကိုလည်း နက်နဲစွာ လေ့လာလိုက်စားခဲ့သော ပုဂ္ဂိုလ်ကြီးလည်း ဖြစ်ပေသည်။

ခရစ်နှစ် ၁၉၀၀ ပြည့်နှစ်လောက်က နိုင်ငံခြားသို့တိုင်

ဗုဒ္ဓသာသနာတော်ကြီး ပေါက်ရောက်ထွန်းကားစေရန် ရည်သန်၍ အင်္ဂလိပ်ဘာသာဖြင့် သုံးလတစ်ကြိမ်ထုတ်ဝေသော ဗုဒ္ဓဝါဒ အမည်ရှိ မဂ္ဂဇင်းတွင် အဘိဓမ္မာတရားတော်အကြောင်းများ ပါဝင် ရေးသားခဲ့ပေသည်။ ယင်းမဂ္ဂဇင်းသည် အမေရိကန်၊ အင်္ဂလန်၊ ပြင်သစ်၊ ဂျာမနီ၊ အီတလီ၊ တရုတ်၊ ဂျပန်၊ အိန္ဒိယ၊ ယိုးဒယား စသော နိုင်ငံများသို့ ဖြန့်ချိရလေရာ ယခင်က ဝိနည်းနှင့် သုတ္တန် ကျမ်းများသာလေ့လာဖူးကြသော နိုင်ငံသားများအဖို့ အဘိဓမ္မာ ကျမ်းအကြောင်း သိရှိလာကြသည်။

ဦးရွှေဇံအောင်သည် ဗုဒ္ဓဝါဒမဂ္ဂဇင်း ကြီးမှူးထုတ်ဝေသူ အာနန္ဒာမေတ္တယျဆရာတော်ကို အကြောင်းပြု၍ လန်ဒန်မြို့၊ ပါဠိအသင်းကြီး၏ ဥက္ကဋ္ဌဖြစ်သူ မစ္စစ်ရစ်ဒေးဗစ်နှင့် ရင်းနှီး၍ အဘိဓမ္မတ္တသင်္ဂဟသဂြိုဟ်ကျမ်းကို အင်္ဂလိပ်ဘာသာသို့ ပြန်ဆိုပြီး မစ္စစ်ရစ်ဒေးဗစ်ထံ ပေးပို့ခဲ့သည်။

ယင်းစာမူကို မစ္စစ်ရစ်ဒေးဗစ်နှင့် ဦးရွှေဇံအောင်တို့ အပြန်ပြန် အလှန်လှန် စစ်ဆေးပြီး ပြင်ဆင်ပြီးမှ ဗုဒ္ဓဝါဒမဂ္ဂဇင်းတွင် ဦးရွှေဇံအောင်ရေးသားသော ဆောင်းပါးကို နိဒါန်းအဖြစ်ထည့်ကာ ၁၉၁၀ ပြည့်နှစ်တွင် ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေခဲ့သည်။ ထိုစာအုပ် ထွက်လာ သည်နှင့် တစ်ပြိုင်နက် တစ်ကမ္ဘာလုံးမှပညာရှိများ၏ ချီးကျူး လက်ခံခြင်းကို ခံရသည်။ လယ်တီဆရာတော်ဘုရားကြီးနှင့် မစ္စစ်ရစ် ဒေးဗစ်တို့၏ ဗုဒ္ဓအဘိဓမ္မာနှင့်စပ်လျဉ်းသော အမေးအဖြေ များကိုလည်း ဦးရွှေဇံအောင်ပင် အင်္ဂလိပ်ဘာသာဖြင့် ပြန်ဆိုကာ အပြန်အလှန် ဆက်သွယ်၍ အကျိုးဆောင်ပေးခဲ့ရသည်။

ဦးရွှေဇံအောင်သည် ဗုဒ္ဓဝါဒနှင့်စပ်လျဉ်း၍ ခုနစ်ကျမ်း ပြုစုခဲ့သည်။ ယင်းတို့မှာ မြန်မာဘာသာဖြင့် ရေးသားသော-

- (၁) ဇရာလက္ခဏာဒီပနီကျမ်း
- (၂) တက္ကိယနဒီပနီကျမ်း
- (၃) ကာယင်္ဂသမ္ဘာရဒီပနီကျမ်း
- (၄) ရူပဒီပနီကျမ်း (အင်္ဂလိပ်ဘာသာဖြင့် ရေးသားထားသော)
- (၅) ယမကခေါ် ယမိုက်ကျမ်း
- (၆) ကထာဝတ္ထု
- (၇) အဘိဓမ္မသင်္ဂဟဂြိုဟ်ကျမ်း တို့ဖြစ်သည်။

မြန်မာစာမြန်မာမှုကို ကမ္ဘာပြုဆိုခဲ့သူ

ဦးရွှေဇံအောင်သည် မြန်မာ့သာသနာ မြန်မာ့စာမြန်မာ့မှုကို ကမ္ဘာပြုဆို ခဲ့ပေသည်။ ထို့အတူ နက်နဲခက်ခဲသော “လောဂျစ်” ကျမ်းကြီးတစ်စောင်ကို မြန်မာလိုမိုးငြမ်းပြန်ဆို ရေးသားနိုင် ခဲ့ပေသည်။ ဦးရွှေဇံအောင်သည် ဤသို့ မြန်မာနိုင်ငံမှကျမ်းကို အနောက်နိုင်ငံသို့ရောက်အောင် ပို့ပေးသည်မျှမကဘဲ အနောက် နိုင်ငံမှ အရေးကြီးသောကျမ်းကို မြန်မာနိုင်ငံသို့လည်း ပို့ပေးလေ သည်။ ၎င်းကျမ်းမှာ အင်္ဂလိပ်ပညာရှိကြီး ပါမောက္ခဂျီဗန်းစီရင် ရေးသားသော “လောဂျစ်”ကျမ်းကိုမိုး၍ မြန်မာဘာသာပြန်ဖြင့် စီရင်ရေးသားသော တက္ကိယနဒီပနီအမည်ရှိသော တက်ကျမ်း ဖြစ်လေသည်။ ဂျီဗန်း၏ လောဂျစ်ကျမ်းကို မိုးသည်ဟု ဆိုသော် လည်း တိုက်ရိုက်ဘာသာပြန်ခြင်း၊ အစအဆုံးမိုးခြင်းမရှိဘဲ သဘော နှင့်အစီအစဉ်ကိုသာမိုး၍ စကားအသုံးအနှုန်း၊ ဥဒါဟရုဏ်ပြုယှက် တို့မှာ မြန်မာသက်သက်ဖြစ်ပေသည်။ အင်္ဂလိပ်ဘာသာ၊ လက်တင် ဘာသာ၊ ဂရိဘာသာတို့မှလာသော ဝေါဟာရများကို ထိုဘာသာ

မြန်မာစာ မြန်မာမှုကိုပြုစုပျိုးထောင် ခေါင်းဆောင်ခဲ့ကြသူများ ၉၉

တို့ဖြင့် သုံးနှုန်းခြင်းမရှိဘဲ မြန်မာဘာသာ၊ ပါဠိဘာသာ၊ သက္ကဋ ဘာသာတို့၌ရှိသော ဝေါဟာရများနှင့်ယှဉ်၍ အရှေ့တိုင်းသား စကားပီပီသသနှင့် ရေးသားလေသည်။ ကိုးကားသော ကျမ်းများမှာ လည်း အနောက်နိုင်ငံဖြစ် ကျမ်းများသာမဟုတ်ဘဲ ပါဠိဘာသာ၊ သက္ကဋဘာသာတက်ကျမ်း အမျိုးမျိုးတို့ကိုလည်း မှီးငြမ်းပြုထားလေ သည်။

ဦးရွှေဇံအောင်သည် အဘိဓမ္မာကျမ်းတို့၌သာလျှင် ကျွမ်းကျင် သည် မဟုတ်ဘဲ ပျို့၊ ကဗျာ၊ လင်္ကာ၊ ဘာသာဝေါဟာရတို့၌လည်း ကဝိတစ်ဆူဟူလောက်အောင် ကျွမ်းကျင်ကြောင်းကို ၁၉၁၁ ခုလောက်ကစ၍ ၁၉၂၀ ပြည့်နှစ်လောက်အထိ မြန်မာနိုင်ငံ သုတေသနအသင်းဂျာနယ်၌ ရေးသားသော ဆောင်းပါးအမျိုးမျိုး တို့ကို ကြည့်ခြင်းအားဖြင့် သိသာနိုင်ပေသည်။

အငြိမ်းစားယူပြီးနောက်ဆုံး ပြုစုခဲ့သော လူမျိုးတစ်ရာတစ်ပါး ကျမ်းကြီးမှာ ပြီးမြောက်ခဲ့သော်လည်း ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေခြင်း မပြုနိုင်ခဲ့ ပေ။ လက်ဝဲသုန္ဒရ၏ မဲဇာတောင်ခြေရတုကိုပင် အင်္ဂလိပ်ဘာသာ ဖြင့် ပြန်ဆိုရေးသား တင်ပြနိုင်ခဲ့ပေသည်။

အင်္ဂလိပ်၊ မြန်မာနှစ်ဘာသာစလုံးတွင် ထက်မြက်သည့် ကမ္ဘာ သိပ္ပညာရှိ စာပြုပုဂ္ဂိုလ်ကြီး ဦးရွှေဇံအောင်အား ၁၉၃၂ ခုနှစ်တွင် ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်မှ ဒီ-လစ် ခေါ် စာပေပါရဂူဘွဲ့ကို ပေးအပ် ချီးမြှင့်ခဲ့သည်။

ဦးရွှေဇံအောင်မှာ စာပေပါရဂူဘွဲ့နှင်းသဘင်ကျင်းပရန် (၁၀) ရက်ခန့် အလို ၁၉၃၂ ခုနှစ်၊ မေလ (၁၁) ရက်၊ အသက်(၆၁) နှစ်အရွယ်တွင် ကွယ်လွန် အနိစ္စရောက်သွားရှာခဲ့ပေသည်။

ဦးရွှေဇံအောင်သည် မြန်မာစာ မြန်မာစကားလင်္ကာမြစ်ကို

ရှာဖွေရာတွင် ဝါသနာဖွဲ့သန်သူ ဖြစ်ပေသည်။ ဦးရွှေဇံအောင်သည် မြန်မာစာပေကျမ်းကျင်သည်။ ပါဠိကျမ်းဂန် နှံ့စပ်တတ်ကျွမ်းသည်။ အင်္ဂလိပ်စာပေကိုပါ ကောင်းစွာကျွမ်းကျင်နိုင်နင်းသည်။ ဤ ပညာရပ်များပေါင်းစပ်ကာ မြန်မာစကားရင်းမြစ်အဓိပ္ပာယ်ကို ဖွင့်ဆိုရှင်းလင်း ဖော်ပြရေးသားခဲ့ဖူးသည်။ မြန်မာပါဠိ အင်္ဂလိပ် ပေါင်းစပ် ညှိနှိုင်းကာ အဓိပ္ပာယ်ရှာကြံပြုခဲ့ဖူးသည်။ ဦးရွှေဇံအောင် ၏ ပညာရည်ဖြင့် စွမ်းဆောင်မှုကို အသိအမှတ်ဂုဏ်ပြုထိုက်ပေ သည်။ ထိုခေတ် ထိုချိန်အခါက မြန်မာစာကို အစိုးရကျောင်းတွင် အရေးတယူ ဂရုတစိုက်သင်ပေးခြင်း မရှိခဲ့ချေ။ စာသင်ကျောင်း များတွင် မြန်မာစာကို သင်ပြရာ၌ မြန်မာဗျည်းအက္ခရာ ၃၃ လုံးကို အကုန်အစင် သင်ကြားပေးခြင်းမပြုဘဲ ၆ လုံးနှုတ်ပယ်ထားရှိရန် ကြိုးပမ်းခဲ့သည်။ သို့ရာတွင် ၁၉၁၉ ခုနှစ် ပုသိမ်မြို့တွင် ကျင်းပသော သတ္တမအကြိမ်မြောက် ဗုဒ္ဓဘာသာမြန်မာအသင်း ကြီးကလည်းကောင်း၊ ၁၉၂၀ ပြည့်နှစ်တွင် ရန်ကုန်မြို့ ဂျူဗလီ ဟော၌ကျင်းပသော တိုင်းရင်းမြန်မာကျောင်းဆရာများ အစည်း အဝေးကြီးကလည်းကောင်း တစ်ပြည်လုံး အုန်းအုန်းကျွက်ကျွက် ကန့်ကွက်ကြသောကြောင့် လက်မြောက် အနှုံးပေးသွားရပေသည်။

လောကနီတိကျမ်းကို အပ္ပန်းတင်ခဲ့သူ

၁၉၂၄ခုနှစ်တွင် မြန်မာနိုင်ငံတက္ကသိုလ်ကျောင်းကြီးအတွက် သင်ခန်းစာများ ရွေးချယ်သတ်မှတ်ရေးကော်မတီတွင် မြန်မာ ကဗျာ၊ လင်္ကာရာဇဝင်ကျမ်းများကို သင်ကြားနေပါက ခေတ်မီ အနောက်နိုင်ငံဘာသာရပ်များကို သင်ကြားချိန် နည်းမည့် အကြောင်းဖြင့် တစ်စုံတစ်ဦးက ကန့်ကွက်ရာ ဦးရွှေဇံအောင်က

မြန်မာစာ မြန်မာမှုကိုပြုစုပျိုးထောင် ခေါင်းဆောင်ခဲ့ကြသူများ ၁၀၁

အနောက်နိုင်ငံ၊ အရှေ့နိုင်ငံများမှ စာပေများကို နှံ့နှံ့စပ်စပ် ဖတ်ခဲ့ဖူးသည့်အနက် မြန်မာနိုင်ငံဖြစ် လောကနီတိကျမ်းလောက် ကောင်းသည့် ကျမ်းမတွေ့ရကြောင်း၊ မြန်မာစာပေကို အထင် မသေးသင့်ကြောင်းတို့ဖြင့် ရွပ်ရွပ်ချုံ့ချုံ့ ကာကွယ်ပြောဆိုခဲ့ကြောင်း ဖြင့် အဆိုရှိသည်။ ဦးရွှေဇံအောင်သည် မြန်မာစာပေ မြန်မာ့ယဉ် ကျေးမှုနှင့်တကွ မြန်မာစာပေကို ချစ်မြတ်နိုးသော ပုဂ္ဂိုလ်ကြီးဖြစ် သည့်အပြင် မြန်မာစာမြန်မာမှုကို ကမ္ဘာပြုဆိုခဲ့သူအဖြစ် မော်ကွန်း တင်ရမည့်သူ ဖြစ်ပေသည်။ ။

တက္ကသိုလ်နှင့်
မြန်မာစာပေကို
ပြုစုပျိုးထောင်ခဲ့သူ

**“ဆရာဦးပေမောင်တင်သည် အင်္ဂလိပ်အမျိုးသား ပါမောက္ခ
အကြားတွင် တစ်ဦးတည်းသော မြန်မာလူမျိုး ပါမောက္ခအဖြစ်
မြန်မာစာကို တက္ကသိုလ်နှင့်ထိုက်တန်အောင် စွမ်းဆောင်ပန်တီယေးရဲ့သူ
ဖြစ်သည်။”**

တက္ကသိုလ်နှင့် မြန်မာစာပေကိုရှာဖွေ

ပြုစု ပျိုးထောင်ခဲ့သူ

ဘဝဖြစ်စဉ်

ဦးဖေမောင်တင် (၁၈၈၈-၁၉၇၃) သည် အင်းစိန်ပေါက်တောရပ်
ဇာတိ ဖြစ်သည်။ ၁၈၈၈၊ ဧပြီလ ၂၄ ရက် အင်္ဂါဖွားဖြစ်သည်။
အဘ အင်းစိန်တိရစ္ဆာန်ဆေးကုဌာန ရုံးစာရေးကြီးဦးဖေ၊
အမိဒေါ်မြိုင်ဖြစ်ပြီး ငယ်နာမည်မှာ မောင်ဘတင်၊ နောင်တွင်
မောင်တင်ဖြစ်သည်။ အင်္ဂလိပ်-မြန်မာအဘိဓာန် ပြုစုသူ
ဦးထွန်းငြိမ်း၏တူဖြစ်ပြီး အင်းစိန်မြန်မာကျောင်းတွင် စတင်ပညာ
သင်ကြားပြီး ရန်ကုန်အစိုးရအထက်တန်းကျောင်း၌ ဆက်လက်
ပညာသင်ခဲ့သည်။ ၁၉၀၅ ခုနှစ်တွင် တက္ကသိုလ်ဝင်စာမေးပွဲ
အောင်သည်။ ရန်ကုန်ကောလိပ်၌ ဆက်လက်ပညာသင်ရာ ၁၉၀၉

ခုနှစ်တွင် ဝိဇ္ဇာဘွဲ့၊ ၁၉၁၁ ခုတွင် ကာလကတ္တား တက္ကသိုလ်မှ ပါဠိဘာသာ မဟာဝိဇ္ဇာဘွဲ့ ရခဲ့သည်။ ၁၉၂၀ ပြည့်နှစ်တွင် အင်္ဂလန်နိုင်ငံ အောက်စဖို့တက္ကသိုလ်၌ ဆက်လက်ပညာသင်ခဲ့ရာ ၁၉၂၄ ခုနှစ်တွင် စာပေဝိဇ္ဇာဘွဲ့ (ဘီလစ်) ရ၏။ ၁၉၅၂ ခုတွင် ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်က အယ်လ် အယ်ဒီ ဘွဲ့ချီးမြှင့်ခြင်းခံရသည်။

၁၉၁၁မှ ၁၉၁၂ အထိ ရန်ကုန်အထက်တန်းကျောင်းတွင် အထက်တန်းပြဆရာ၊ ၁၉၁၂ မှ ၁၉၂၀ အထိ ရန်ကုန်ကောလိပ် ပါဠိပါမောက္ခ၊ ၁၉၂၄မှ ၁၉၃၆ အထိ ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်အရှေ့တိုင်း ဘာသန္တရပါမောက္ခ၊ ၁၉၃၆ မှ ၁၉၄၁ အထိ ရန်ကုန်တက္ကသိုလ် ကျောင်းအုပ်ကြီး၊ ၁၉၄၃မှ ၁၉၄၅ အထိ ရန်ကုန်တက္ကသိုလ် အုပ်ချုပ်ရေးအဖွဲ့ဥက္ကဋ္ဌအဖြစ် အမှုထမ်းခဲ့သည်။

ရန်ကုန်ကောလိပ်ပါဠိပါမောက္ခအဖြစ် ဆောင်ရွက်စဉ် ဗားနတ်ပိဋကတ်တိုက်အုပ်၊ မြန်မာနိုင်ငံသုတေသနအသင်းဂျာနယ် စာတည်း၊ လန်ဒန်ပါဠိ အသင်းအတွက် စာမူရှာဖွေရေး ကိုယ်စား လှယ်တာဝန်များကိုလည်း ယူခဲ့သည်။

၁၉၄၅ တွင် ရန်ကုန်တက္ကသိုလ် ကျောင်းအုပ်ကြီးဘဝမှ အငြိမ်းစားယူသည်။ မြန်မာနိုင်ငံ လွတ်လပ်ရေးရပြီးနောက်တွင် ရန်ကုန်တက္ကသိုလ် ဂုဏ်ထူးဆောင်ပါမောက္ခအဖြစ် တာဝန်ပေး သည်။ ၁၉၅၇ မှ ၁၉၅၉ ခုနှစ်တွင် အမေရိကန်ပြည်ထောင်စု ရှိကာဂိုတက္ကသိုလ် ခရစ်ယာန်ဘာသာကျမ်းစာ၌ ဗုဒ္ဓဘာသာ တရားကို သင်ပြပို့ချသည့် တာဝန်ကိုယူခဲ့သည်။ ၁၉၆၀ ပြည့်နှစ် မြန်မာနိုင်ငံသမိုင်း ကော်မရှင်ဥက္ကဋ္ဌတာဝန်ကို ယူခဲ့သည်။ ၁၉၆၄ တွင် အငြိမ်းစားယူသည်။

မြန်မာနိုင်ငံဘာသာပြန်စာပေအသင်း သုခမိန်အဖွဲ့ဥက္ကဋ္ဌနှင့် ရန်ကုန်တက္ကသိုလ် ဘာသာပြန်နှင့် စာအုပ်ထုတ်ဝေရေးဌာန အကြံပေးအဖွဲ့ဥက္ကဋ္ဌ တာဝန်ကိုလည်းယူခဲ့သည်။

၁၉၇၃ ခု မတ်လ ၂၂ ရက်တွင် ကွယ်လွန်ခဲ့ပေသည်။ ဦးဖေမောင်တင်၏ အတ္ထုပ္ပတ္တိကို လယ်တီပဏ္ဍိတဆရာ ဦးလှတင်က ၁၉၃၄ ခုနှစ်တွင် ဦးဖေမောင်တင်၏ အတ္ထုပ္ပတ္တိစာတမ်းအမည်ဖြင့် ထုတ်ဝေခဲ့သည်။

ဦးဖေမောင်တင် ကွယ်လွန်ပြီးနောက်တွင် ဦးဖေမောင်တင်၏ အတ္ထုပ္ပတ္တိကို မလေးလုံက ဖေမောင်တင် (သို့) ဘသက်ရှည်အမည်ဖြင့် ပြုစုထုတ်ဝေခဲ့ပေသည်။

မြန်မာဘာသာ၊ မြန်မာစာပေ ကျေးဇူးရှင် ဦးပေမောင်တင်

ဦးဖေမောင်တင်သည် ပါဠိ-မြန်မာပညာရှင်တစ်ဦး ဖြစ်ပေသည်။ ဆရာကြီး ပါဠိပါမောက္ခ မဖြစ်မီကတည်းက ပါဠိဘာသာစာပေသည် ရန်ကုန် ကောလိပ်တွင် အတော်ပင် ရှင်သန်လာပေသည်။ မြန်မာဘာသာစာပေကား ၁၉၂၅ ခုနှစ်အထိ မည်မည်ရရ မရှိသေးပေ။ ၁၉၂၄ ခု၌ ဦးဖေမောင်တင် အင်္ဂလန်မှ ပြန်ရောက်လာမှ စိတ်ရောကိုယ်ပါ ကြိုးပမ်းမှုကြောင့် တက္ကသိုလ်တွင် မြန်မာစာပေ ဆထက်ထမ်းပိုး တိုးတက်လာခဲ့ပေသည်။ ဒုတိယကမ္ဘာစစ် ကြီး ပြီးဆုံးသွားပြီးသည့်နောက် အနောက်နိုင်ငံများတွင်ပင် အရေးတယူ အလေးမှုလာခဲ့ရာ အင်္ဂလန်နှင့် ပြင်သစ်ပြည် တက္ကသိုလ်ကောလိပ်ကျောင်းများ၌ပင် ဒီဂရီပေးသည့်အဆင့် အတန်းမြင့်အောင် ဖြစ်လာပေသည်။ အမေရိကန်၊ ပြင်သစ်၊ လန်ဒန် တက္ကသိုလ်များ၌ မြန်မာစာပါမောက္ခများ ပေါ်ထွက်ခဲ့ပေ

သည်။ ဦးဖေမောင်တင်၏ မြန်မာစာ၊ မြန်မာစာပေသမိုင်းတွင် သမိုင်းစာပေတာဝန် ကျေပွန်မှုတို့ မော်ကွန်းပြုထိုက်ပေသည်။

ဦးဖေမောင်တင်သည် ၁၉၀၉ ခု အသက် ၂၁ နှစ်အရွယ်တွင် ဘီအေအောင်သည်။ ဦးဖေမောင်တင်အပါအဝင် အောင်သူကိုး ယောက်စလုံးကို အစိုးရက အလုပ်ပေးသည်။ လက်ခံသူများအနက် နောက်အခါ ဒေါက်တာဘဟန်နှင့် မင်းကြီးဦးဆက်တို့ ဖြစ်လာကြ မည့် လူငယ်နှစ်ဦး ပါဝင်သည်။ ဦးဖေမောင်တင်ကား လက်မခံပါ။ ကာလကတ္တားတက္ကသိုလ်တန်း ပြင်ပကျောင်း သားအဖြစ်နှင့် ပါဠိဘာသာစာမေးပွဲ ဖြေဆိုနိုင်ရန် ကြိုးစားခဲ့သည်။ ၁၉၁၁ ခုနှစ်၊ မတ်လတွင် ဘွဲ့ရခဲ့သည်။ ၁၉၁၂ ခုနှစ် ၂၄ နှစ်အရွယ်၌ ရန်ကုန်ကောလိပ်တွင် ပါဠိပါမောက္ခရာထူးရသည်။ ၁၉၂၀ ပြည့်နှစ်၌ ပညာတော်သင် အဖြစ် အောက်စဖို့ဒ်တက္ကသိုလ် သို့ ဘီလစ်ဘွဲ့ယူရန် အစိုးရက စေလွှတ်သည်။ အိတ်(စ)ဆီတာ (Exeter)စ ကောလိပ်တွင် ဝင်ခွင့်ရသည်။ ဝိသုဒ္ဓိမဂ်သီလ ပိုင်း (The Path Of Purity)ကိုစာတမ်းရေးတင်၍ ဘီလစ်ဘွဲ့ ရရှိခဲ့သည်။

ဆရာကြီးသည် ရန်ကုန်မြို့သို့ ၁၉၂၄ ခုနှစ်၊ ဩဂုတ်လ ၃၁ ရက်နေ့၌ ပြန်ရောက်လာသည်။ စက်တင်ဘာလ ၁ ရက်နေ့တွင် ရန်ကုန်ယူနီဗာစီတီ အရှေ့တိုင်းဘာသာရပ်များဌာနတွင် ဌာနမှူး ပါမောက္ခရာထူးဖြင့် အလုပ်တန်း ဝင်လိုက်သည်။ မကြာမီပင် ဆရာကာစင်အား ပါဠိဌာနကိုအပ်ပြီး မြန်မာစာပါမောက္ခအဖြစ် တာဝန်ယူခဲ့သည်။ ယူနီဗာစီတီကို ၁၉၂၀ ပြည့်နှစ်က ဖွင့်လှစ် နိုင်ခဲ့သည်။ အခြားဘာသာရပ်များ၌ ဘီအေဘွဲ့သင်တန်းအဆင့်

မြန်မာစာ မြန်မာမှုကိုပြုစုပျိုးထောင် ခေါင်းဆောင်ခဲ့ကြသူများ ၁၀၉

ရောက်အောင် စီမံခန့်ခွဲသော်လည်း မြန်မာဘာသာရပ်၌ ပြောမယုံ လောက်အောင် အဆင့်နိမ့်နေကြောင်းကို သိရှိရသောကြောင့် ဤကဲ့သို့ မြန်မာစာပါမောက္ခတာဝန် ယူရကြောင်း သိရသည်။

ပညာပြည့်စုံသော မြန်မာဆရာများ ရှိရမည်ဖြစ်၍ မြန်မာစာ ဌာန၌ ဆရာပွား တစ်ဦးတည်းသာရှိနေသဖြင့် ဆရာလင်းကို ထပ်မံခန့်သည်။ ပုဂံဝန်ထောက်ဦးတင်၏ အကူအညီကိုလည်း ရံဖန်ရံခါ ယူသည်။ လိုအပ်သည့် စာအုပ်စာတမ်း၊ ပေပုရပိုက်တွေ စုဆောင်း၊ ဆရာကြီးက အယ်ဒီတာချုပ်အနေနှင့် စောစောပိုင်းတွင် ဖဦးထုပ်ဦးဖိုးစိန်၊ ပုဂံဝန်ထောက်ဦးတင်၊ ဆရာပွား၊ ဆရာရိပ်၊ ဦးဖိုးဖြူ၊ ဆရာလင်းတို့က တည်းဖြတ်သူအဖြစ်နှင့် ဂန္ထဝင်မြောက် စာအုပ်အဖြစ် ရောက်အောင် တည်းဖြတ်ပုံနှိပ်စေခဲ့သည်။ ကျောက်စာတွင် ကျွမ်းကျင်သူဆရာကြီး ဂျီ၊ အိပ်(ချ်)၊ လူ(စ်)G.H. Luce နှင့်အတူ ပုဂံသို့ သွားရောက်ပြီး ဖတ်၊ ကူးယူ၊ တည်းဖြတ် ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေခဲ့သေးသည်။

မြန်မာဘာသာတိုးတက်ရေးနှင့် ပညာတိုးပွားရာ တိုးပွား ကြောင်းအတွက် မြန်မာနိုင်ငံသူတေသနအသင်းဂျာနယ်ထဲ စာတမ်း၊ ဆောင်းပါး၊ ဝေဖန်စာ စသည်တို့ ရေးသားသည်။ မြန်မာစာဂုဏ်ထူးတန်း ဖွင့်သည်။ ၁၉၂၇ ခုနှစ်တွင် ဦးစိန်တင် (သိပွဲမောင်ဝ)သည် ဘီအေ၊ ဂုဏ်ထူးတန်းစာမေးပွဲတွင် မြန်မာစာဖြင့်အောင်သွားသူ ပထမဦးဆုံးပုဂ္ဂိုလ် ဖြစ်ပေသည်။

ဆရာကြီးသည် ၁၉၁၁ ခုနှစ်မှစ၍ ၁၉၆၁ ခုနှစ်အထိ နှစ်ပေါင်း ၅၀ အတွင်း တည်းဖြတ်တင်ပြခဲ့သော စာတမ်း၊ ဆောင်းပါး၊ ဝေဖန်ရေးတို့သည် စုစုပေါင်း ၁၅၀ ကျော်မက ရှိပေသည်။ ဆရာကြီးပြုစုသည့် စာအုပ်များအနက် ၁၉၃၇ ခုနှစ်ထုတ် မြန်မာ

စာပေသမိုင်းသည် မြန်မာစာလောကတွင် ပထမဦးဆုံး ပေါ်ထွက်လာသည့် ဂန္ထဝင်တွင်သည့် သမိုင်းစာအုပ်ဖြစ်သည်။ ပညာရှင်များအစ ကျောင်းသားကျောင်းသူတို့ မှီခိုအားထား ကြရ ပေသည်။

ဆရာကြီးသည် ကျောင်းအုပ်ရာထူးကို ၁၉၃၆ ခု ဇွန်လတွင် ဆက်ခံသည်။ ၁၉၄၆ ခုနှစ် အသက် ၅၈ နှစ်ပြည့်သည့်နေ့တွင် အငြိုးထားသူ ဗြိတိသျှအရာရှိ ပယောဂကြောင့် အငြိမ်းစား ယူသွားရသည်။ စာပေလောကမှ အုပ်ချုပ်ရေးဘဝသို့ ပြောင်းရွှေ့ သွားရသော်လည်း သက်ဆိုင်ရာ တာဝန်ဝတ္တရားများ မပျက်ကွက် စေဘဲ ဝါသနာဘာဂီ ဆက်တိုင်းမီဆိုသလို စာပေအမှု အစုစုတို့ကို အချိန်ရသရွေ့ ပြုစုနေခဲ့ပေသည်။

တက္ကသိုလ်နှင့် မြန်မာစာပေကို ပြုစုပျိုးထောင်ခဲ့သူ

မြန်မာစာပေသမိုင်း၊ မြန်မာစာဝါကျဖွဲ့ထုံးကျမ်း (၁၉၅၁)၊ မြန်မာသဒ္ဒါ (၁၉၅၂)တို့သည် မြန်မာဘာသာစာပေ ရှာဖွေပြုစု ပျိုးထောင်သူအဖြစ် မှတ်ကျောက်တင်ထိုက်ပေသည်။

မြန်မာနိုင်ငံတွင်းမှာသာမက ဥရောပတိုက်ရှိ လန်ဒန် တက္ကသိုလ်အရှေ့တိုင်းနှင့် အာဖရိကပညာရပ်များကျောင်းတွင် မြန်မာစာဂုဏ်ထူးတန်းအထိ ဖွင့်လာနိုင်ခဲ့သည်။ ပြင်သစ်ပါရီ တက္ကသိုလ် အရှေ့တိုင်းဘာသာရပ်များနှင့် ယဉ်ကျေးမှုကောလိပ် ကျောင်း၌ ပါရဂူဘွဲ့ပေးသည်အဆင့်သို့ ရောက်လာသည်။ ဂျာမနီပြည် ဖရန်ဖို့ Frantfurt တက္ကသိုလ်အာရှအရှေ့ပိုင်းပညာ ရပ်များကျောင်း၊ ဟိုက်ဒယ်လဘတ်တက္ကသိုလ် အာရှအရှေ့ တောင်ပိုင်း ဘာသာရပ်များကျောင်းတို့တွင်လည်း မြန်မာဘာသာ

မြန်မာစာ မြန်မာမှုကိုပြုစုပျိုးထောင် ခေါင်းဆောင်ခဲ့ကြသူများ ၁၁၁

သင်တန်းများ ဖွင့်သည်။ သုတေသနလုပ်ငန်းများ၌ မြန်မာဘာသာကို အသုံးပြုနိုင်ရန် ဆရာကြီး၏ မြန်မာစာပေကျေးဇူးတရားကြီးမားလှပေသည်။

ဆရာကြီးသည် ၁၉၇၃ ခုနှစ်၊ မတ်လ ၂၂ ရက်၊ ကြာသပတေးနေ့ နံနက်တွင် အသက်(၈၅) နှစ်၌ လူကြီးရောဂါနှင့် ကွယ်လွန်ခဲ့ပေသည်။ ၁၉၂၄ခုမှ ၁၉၆၄ ခုနှစ်အထိ နှစ်ပေါင်း ၄၀ ခန့် မြန်မာဘာသာ၊ မြန်မာ စာပေအတွက် ဆောင်ရွက်ပြုစုခဲ့သည့် မြန်မာစာပေ ကျေးဇူးရှင်ကြီးတစ်ဦးအဖြစ် အထူးဂုဏ်ယူမော်ကွန်းတင်လိုပေသည်။

ဦးဖေမောင်တင်သည် မြန်မာနိုင်ငံရေးသမိုင်းတွင် မြန်မာထဲမှ ပထမဆုံး ပါမောက္ခရာထူးကို ဦးဦးဖျားဖျား ထူးထူးခြားခြား ရခဲ့သူဖြစ်သည်။ ပါဠိပါမောက္ခမှ မြန်မာစာဌာနပါမောက္ခ ရာထူးကို ပြောင်းယူခဲ့သည်။ ရန်ကုန်ကောလိပ်တွင် မြန်မာစာဌာနဟူ၍ မရှိခဲ့ပေ။ ဆရာ၏ကြိုးပမ်းမှုဖြင့်သာ ၁၉၂၄ခုနှစ်မှ ၁၉၃၆ ခုနှစ်ထိ ဆယ်ရှစ်နှစ်အတွင်း မြန်မာစာပေကျမ်း(၄၆) အုပ်ကို ဖော်ထုတ်ပေးနိုင်ခဲ့သည်။

ရန်ကုန်တက္ကသိုလ် ပေါ်ပေါက်ရန် ဖွဲ့စည်းခဲ့သော ရန်ကုန်တက္ကသိုလ် တည်ဆောက်ရေးအမှုဆောင်အဖွဲ့ University Standing Committeeကို ပထမကမ္ဘာစစ်အတွင်း ဖွဲ့စည်းခဲ့ရာ ပါဠိပါမောက္ခအနေဖြင့် မြန်မာတစ်ဦးတည်း ထူးကဲစွာ ပါဝင်ခဲ့သူဖြစ်သည်။

ယူနီဗာစီတီ Universityဟူသော အမည်ကို မြန်မာလို တက္ကသိုလ် ဟူ၍ ဖော်ညွှန်းမော်ကွန်းအသစ်တင်ပေးသူ ဖြစ်သည်။

တက္ကသိုလ်အမည်သာမက ရန်ကုန်တိရစ္ဆာန်အမည်များကို မြန်မာလိုခေါ်ဆိုပေးခဲ့သူ ဖြစ်သည်။ ‘

ရန်ကုန်တက္ကသိုလ် ဘာသာပြန်နှင့် စာအုပ်ထုတ်ဝေရေးဥက္ကဋ္ဌ တာဝန် ယူခဲ့သည်။ မြန်မာနိုင်ငံပညာပြန့်ပွားရေး ဥက္ကဋ္ဌလည်း ဖြစ်ဖူးသည်။ မြန်မာနိုင်ငံ သုတေသနအသင်းတွင် အယ်ဒီတာ ချုပ်တာဝန်ယူကာ သမိုင်းသုတေသန စာတမ်းများ ရေးသားခဲ့သည်။

ဦးဖေမောင်တင်သည် ဘာသာပြန်စာပေအသင်း၊ ယခု ပြန်ကြားရေးဝန်ကြီးဌာန စာပေဗိမာန်သုခမိန်အဖွဲ့၏ ဥက္ကဋ္ဌ တာဝန်ယူခဲ့သည်။ မှန်နန်းရာဇဝင်ကို အင်္ဂလိပ်လို ပြန်ဆိုပုံနှိပ် ခဲ့ဖူးသည်။ ထို့ကြောင့်ပင် ဘာသာပြန် ဆရာကြီး ရွှေဥဒေါင်းက “ဆရာကြီး ဦးဖေမောင်တင်သည် ဘာသာပြန်ဆိုရာမှာ အံ့ဩ ချီးကျူးဖွယ်ကောင်းလောက်အောင် ပြောင်မြောက်တာ တွေ့ရပါတယ်” ဟူ၍ ချီးကျူးဂုဏ်ပြုခဲ့ပေသည်။

ဆရာဦးဖေမောင်တင်သည် အင်္ဂလိပ်အမျိုးသား ပါမောက္ခများ အကြားတွင် တစ်ဦးတည်းသော မြန်မာလူမျိုးပါမောက္ခအဖြစ် မြန်မာစာကို တက္ကသိုလ်နှင့် ထိုက်တန်အောင် စွမ်းဆောင်ဖန်တီး ပေးခဲ့သူ ဖြစ်သည်။

တက္ကသိုလ်မြန်မာစာ သင်ကြားရေးသာမက မူလတန်း မြန်မာစာ သင်ကြားရေးအတွက်ပါ ဖတ်စာများကို အနောက် ဥရောပအတိုင်း ခေတ်မီပညာရေးစနစ်သစ်ဖြစ်အောင် စွမ်းဆောင် ပြဋ္ဌာန်း သတ်မှတ်ပေးနိုင်ခဲ့သည်။

ထို့ကြောင့်ပင် ဆရာဇော်ဂျီက ဦးဖေမောင်တင်အား ချီးကျူး ဂုဏ်ပြုစကား ပြောကြားရာတွင်--

“ဆရာကြီးသည် မြန်မာစာပေ တိုးတက်ကြီးပွားရေးကို ရှေ့တန်းတင် နေ၍ မဆုတ်မနစ် ကြိုးပမ်းသူတစ်ဦးဖြစ်သည်။ မြန်မာစာပေကြီးပွား တိုးတက်မှုအတွက် ဆရာကြီး ဆောင်ရွက်ခဲ့သဖြင့် ကျေးဇူးတရား ကြီးမားလှပါသည်။”

ဟူ မမေ့မော်ကွန်းတင်ခဲ့သည်။

ဦးဖေမောင်တင်သည် ရန်ကုန်တက္ကသိုလ် တည်ဆောက်ရာ တွင် ကိုယ်တိုင်ပါဝင်ခဲ့သလို တက္ကသိုလ်ဝေါဟာရ တီထွင်ဖော် ဆောင်ခဲ့သူ ဖြစ်သည်။ မြန်မာစာပေကို ရှာဖွေပြုစုပျိုးထောင် ခဲ့သော ကျေးဇူးတရားကား အကြီးမားဆုံး ဖြစ်ပေသည်။ “တက္ကသိုလ်နှင့် မြန်မာစာပေ”အကြောင်း ဟောပြောခဲ့သူ ဦးဖေမောင်တင်သည် တက္ကသိုလ်နှင့် မြန်မာစာပေကို ရှာဖွေ ပြုစုပျိုးထောင်သူ စာပေကျေးဇူးရှင်အဖြစ် အထူးတင်ပြလိုက်ရ ပေသည်။ ။

မြန်မာ့အလင်း
မြန်မာ့အလင်းစာတိုက်
အလင်းစာတိုက်
အလင်းစာတိုက်

“ မြန်မာများသည် ကိုယ့်ကိုစေတီ ခနစ်အောက်သို့ကျရောက်ကြပြီး
နောက်၊ ထိုခနစ်လက်အောက်မှ ရှုန်ကန်၍ လွတ်သပ်ရေးကို၊ ကြိုးပမ်း
ကြရန် စောစောပိုင်း ၊ ဧရု၊ ဧပြေတပ်ဦးတွင် ဦးရွှေကြိုးသည်
ထင်ရှားစွာ ပါဝင်ခဲ့သော ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦး ဖြစ်ပေသည်...”

မြန်မာစာပေနှင့် မြန်မာစာနယ်ဇင်းလောကကို

အမှောင်ခွင်းအလင်းဆောင်ခဲ့သူ

ဦးရွှေကြူးသည် မြန်မာစာပေနှင့် စာနယ်ဇင်းလောက ဓာတ်စခန်းတွင် ပြောစမှတ် အဆန်းထွင်သူ ဖြစ်ပေသည်။ ယနေ့တိုင် မမေ့နိုင်သော ဒေါင်းဖတ်စာကို စတင်တီထွင် ထုတ်ဝေ သူလည်း ဖြစ်ပေသည်။ မြန်မာဖတ်စာသမိုင်းတွင် မော်ကွန်းတင် ထိုက်သူ ဖြစ်ပေသည်။

မြန်မာ့အလင်းသတင်းစာ၊ ဂျာနယ်၊ မဂ္ဂဇင်း၊ လောကတွင် ဖန်တီးရှင်အဖြစ်ပါ မော်ကွန်းအသစ်တင်လိုပါသည်။

ဒေါင်းတံဆိပ် မြန်မာဖတ်စာသစ်ကို တီထွင်သူ

ဦးရွှေကြူးသည် ဒေါင်းတံဆိပ် မြန်မာဖတ်စာသစ်ကို စတင်ထုတ်ဝေရန် ကြံစည်ခဲ့သူ ဖြစ်သည်။ အရေးအသား အားလုံး အတွက် အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတ ဆရာကြီး ဦးလင်းက တာဝန်ယူခဲ့ရသည်။

ဦးရွှေကြူးသည် မျိုးချစ်စိတ်ဓာတ် တက်ကြွသူ ဖြစ်ပေသည်။ အင်္ဂလိပ်စာ ခေတ်ပညာတတ်တစ်ယောက်လည်း ဖြစ်သည်။ ငယ်စဉ်ကပင် စာပေဝါသနာပါသည်။ သတင်းစာ မဂ္ဂဇင်းတို့၌ စာပေအရေးအသား ဝါသနာပါသူတစ်ယောက် ဖြစ်ပေသည်။

ဦးရွှေကြူးသည် တီထွင်ကြံဆလိုစိတ်ရှိသည်။ “မြန်မာဖတ်စာသစ် စာအုပ်ကို ထုတ်လုပ်ဖြန့်ချိလိုသောကြောင့် ဆရာကြီးဦးလင်းအား အကူအညီ တောင်းခံခဲ့သည်။ ဆရာကြီးဦးလင်းက ကူညီခဲ့၍ “ဒေါင်းတံဆိပ် မြန်မာဖတ်စာသစ်” များ ပေါ်ပေါက်လာရပေသည်။ ဦးရွှေကြူးနှင့် ဆရာလင်းတို့၏ ကြိုးပမ်းချက် ဖြစ်ပေသည်။

ဦးရွှေကြူးသည် မျိုးချစ်စိတ်ဓာတ်ရှိသူ ဖြစ်သည့်အလျောက် တိုင်းပြည်၏ အသိဉာဏ် ပညာဉာဏ် တိုးတက်မှုတို့ကိုလည်း ဖွံ့ဖြိုးစေလိုသူ ဖြစ်သည်။ ခရစ်နှစ် ၁၉၁၂ ခုနှစ်၊ ဇွန်လတွင် မြန်မာ့အလင်းမဂ္ဂဇင်းကို စတင်ထုတ်ဝေခဲ့သည်။ မြန်မာ့အလင်းမဂ္ဂဇင်းသည် ရှေးယခင်က ထွက်သော မဂ္ဂဇင်းများနှင့် မတူပေ။ ရှေးယခင်က ထွက်ခဲ့သော မဂ္ဂဇင်းများမှာ ဘာသာရေးနှင့် ဆုံးမစာများ၊ ရှေးဟောင်းကျမ်းဂန်များမှ မှတ်သားဖွယ် ရာများကိုသာ ထည့်သွင်းထုတ်ဝေသည်။ ဦးရွှေကြူး၏ ‘မြန်မာ့အလင်းမဂ္ဂဇင်း’ မှာမူ ‘မြန်မာ့အလင်းမဂ္ဂဇင်း’ ဟူသောအမည်နှင့်အညီ ခေတ်နှင့်အညီ မြန်မာတို့ တိုးတက်ကြီးပွားအောင် ဉာဏ်သစ်လောင်းပေးသောနည်းများ ပါရှိသည့် မဂ္ဂဇင်းဖြစ်သည်။

ဦးရွှေကြူး၏ မြန်မာ့အလင်းမဂ္ဂဇင်းသည် တဖြည်းဖြည်း လူသိများပြီး အောင်မြင်လာခဲ့သည်။ တစ်လလျှင် နှစ်ကြိမ်မျှ ထုတ်ဝေခဲ့

မြန်မာစာ မြန်မာမှုကိုပြုစုပျိုးထောင် ခေါင်းဆောင်ခဲ့ကြသူများ ၁၁၉

သည်။ ၁၉၁၄ ခုနှစ်၊ နိုဝင်ဘာလတွင် ပထမကမ္ဘာစစ်ကြီး ဖြစ်ပွားခဲ့စဉ် ဦးရွှေကြူးသည် ‘မြန်မာ့အလင်း မဂ္ဂဇင်း’အပြင် ‘မြန်မာ့အလင်းစစ်ကြေးနန်း’ အမည်ဖြင့်လည်း ရက်ခြား သတင်းလွှာ တစ်စောင်ကို ထုတ်ဝေခဲ့သည်။ မြန်မာ့အလင်း စစ်ကြေးနန်း သတင်းကို တစ်ပြည်လုံးကပင် ဝယ်ယူဖတ်ရှုခဲ့ကြသည်။ ထို့ပြင် ဦးရွှေကြူးသည် ၁၉၁၄ ခုနှစ်၊ စက်တင်ဘာလ ၁၂ ရက်နေ့မှ စ၍ မြန်မာ့အလင်းစစ်ကြေးနန်းသတင်းကို နေ့စဉ် ထုတ်ဝေခဲ့သည်။

၁၉၁၅ ခုနှစ်၊ မတ်လ ၁၅ ရက်နေ့တွင် စစ်ကြေးနန်း သတင်းကို ‘မြန်မာ့အလင်း သတင်းစာ’ဟု အမည်ပြောင်း၍ ထုတ်ဝေခဲ့သည်။ ဤကဲ့သို့ ရက်ခြား သတင်းလွှာများ၊ နေ့စဉ်သတင်းစာများ၏ အလုပ်ဝတ္တရားနှင့် တာဝန်များကြောင့် မြန်မာ့အလင်း မဂ္ဂဇင်း ထုတ်ဝေခြင်းကို ရပ်စဲလိုက်ရလေသည်။

ဒေါင်းတံဆိပ် မြန်မာဖတ်စာများကို ထုတ်ဝေစဉ်က ပညာရှိ ဆရာလင်းကိုသာ အကူအညီတောင်းခံသည် မဟုတ်၊ လယ်တီ ပဏ္ဍိတ ဦးမောင်ကြီးကိုလည်း အကူအညီ တောင်းခံခဲ့သေးသည်။ ယင်းဆောင်ရွက်ချက်ကို ထောက်ရှုခြင်းအားဖြင့် ဦးရွှေကြူးသည် အလုပ်တစ်ခုလုပ်ရာတွင် တီထွင်ဉာဏ် အမြော်အမြင်ကြီးကြောင်း ထင်ရှားပေသည်။

ဦးရွှေကြူးသည် အင်္ဂလိပ်စာတတ် ခေတ်ပညာတတ် ပုဂ္ဂိုလ် တစ်ဦး ဖြစ်သည့်ပြင် မျိုးချစ်စိတ်ဓာတ် တက်ကြွသူတစ်ဦးလည်း ဖြစ်သည်။ ဦးရွှေကြူး၏ မဂ္ဂဇင်းများ၊ သတင်းစာများသည် တစ်တိုင်းတစ်ပြည်လုံး နား မျက်စိဖွင့်ပေးခဲ့သည်။ မျိုးချစ်စိတ်ဓာတ် ကိုလည်း သွတ်သွင်းပေးသည်။ ထိုခေတ်က ‘မြန်မာ့အလင်း

သတင်းစာ'၊ 'မြန်မာ့အလင်း စစ်ကြေးနန်းသတင်း'တို့ကို ပြည်သူ့အများက ရွှေကြူးသတင်းစာ၊ ရွှေကြူးကြေးနန်းသတင်းဟု သိကြသည်။ ယင်းတို့ကို ဖတ်ရှုပြီး ခေတ်လူငယ်များ နှင့် ပြည်သူများသည် အမျိုးသားရေး စိတ်ဓာတ်နိုးကြား လာခဲ့သည်။ ထို့ကြောင့် မြန်မာ့အလင်းသတင်းစာနှင့် ဦးရွှေကြူးအား၊ နယ်ချဲ့ အစိုးရသည် မကျေနပ်စ ပြုလာတော့သည်။ ထိုအခိုက်မှာပင် တစ်နေ့တွင် မြန်မာ့အလင်းသတင်းစာ၌ နယ်ချဲ့အစိုးရကို မနှစ်သက်သည့် သတင်းတစ်ပုဒ်ပါလာ၍ မြန်မာ့အလင်းသတင်းစာကို အစိုးရအမိန့်နှင့် ပိတ်ခဲ့သည်။ ထုတ်ဝေသူနှင့် တိုက်ပိုင်ရှင်ဖြစ်သူ ဦးရွှေကြူးအားလည်း စင်ကာပူမြို့သို့ ပြည်နှင့်ဒဏ်ပေးခဲ့သည်။ ဦးရွှေကြူးသည် ပထမကမ္ဘာစစ်ကြီး ပြီးသော်လည်း မြန်မာပြည်သို့ ပြန်လာခွင့် မရသေးပေ။ ၁၉၂၁ ခုနှစ်မှာသာ မြန်မာပြည်သို့ ဝင်ရောက်ခွင့်ရပေသည်။

မျိုးချစ်စိတ်ဓာတ် တက်ကြွသူ ဦးရွှေကြူးသည် မြန်မာပြည်သို့ ပြန်ရောက်သည်နှင့် တစ်ပြိုင်နက် လေဘာတီခေါ် လွတ်လပ်ရေးသတင်းစာ တစ်စောင်ကို ထပ်မံ ထုတ်ဝေပြန်သည်။ ထိုသတင်းစာသည် မကြာမီ ရပ်စဲသွားခဲ့ရသည်။

ဆရာကြီးဇေယျက ဦးရွှေကြူး၏ ကျေးဇူးတရားကို ချီးကျူးခဲ့သည်။ ဤသို့ဖြင့် ဦးရွှေကြူးသည် ရန်ကုန် မြူနီစီပါယ်အဖွဲ့တွင် အတွင်းရေးမှူးအဖြစ် ဝင်ရောက်ဆောင်ရွက်ခဲ့သေးသည်။

တီထွင်ကြံဆစိတ်ရှိ၍ မျိုးချစ်စိတ်ဓာတ်ရှိသူ ဦးရွှေကြူးသည် မြန်မာ့အလင်းမဂ္ဂဇင်း၊ မြန်မာ့အလင်း စစ်ကြေးနန်းသတင်း၊ မြန်မာဖတ်စာသစ်များကို စတင်ထုတ်ဝေခဲ့သည့်အပြင် ကိုယ်တိုင်

ရေးသားသည့် ရွှေကြူး အသံထွက် အင်္ဂလိပ်-မြန်မာ အဘိဓာန်ကို လည်း ရေးသားထုတ်ဝေခဲ့သေးသည်။

ဦးရွှေကြူး၏ မြန်မာစာပေနှင့် စာနယ်ဇင်းလောကအပေါ် ကျေးဇူးပြုခဲ့မှုကား ကြီးမားလှပေသည်။ ကျေးဇူးဆပ်သည့် အနေဖြင့် အမှတ်တရ ဂုဏ်ပြုဖော်ပြအပ်ပေသည်။

ဆရာဇေယျ၏ မြန်မာ့အလင်းမဂ္ဂဇင်းအပေါ်အမြင်

ဆရာကြီးဦးဇေယျသည် ဦးရွှေကြူးစာပေနှင့် သတင်းစာ လောကအပေါ် ကျေးဇူးတရားကြီးမားပုံကို ဤသို့မြင်ပေသည်။

“မြန်မာများသည် ကိုလိုနီစနစ်အောက်သို့ ကျရောက်ကြပြီး နောက်၊ ထိုစနစ်လက်အောက်မှ ရုန်းကန်၍ လွတ်လပ်ရေးကို ကြိုးပမ်းကြရာ၌ စောစောပိုင်း ရှေ့ပြေးတပ်ဦးတွင် ဦးရွှေကြူးသည် ထင်ရှားစွာ ပါဝင်ခဲ့သော ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦး ဖြစ်ပေသည်”။

ဦးရွှေကြူး၏ မြန်မာ့အလင်းမဂ္ဂဇင်းသည် ခေတ်သစ်အမြင် ဖြင့် တီထွင်ခဲ့သည်။ ရှေးကထုတ်ဝေခဲ့သော မဂ္ဂဇင်းများတွင် ရှေးဟောင်းကျမ်းဂန်များမှ လာသော ဆုံးမစာများနှင့် ဘာသာရေးရာ များစွာပါဝင်လေ့ရှိသည်။ မြန်မာ့အလင်းမဂ္ဂဇင်းကို ခေတ်သစ် မဂ္ဂဇင်းလောကအစဟုပင် ထင်မြင်ခဲ့ကြသည်။

မဂ္ဂဇင်းမာတိကာ အကြောင်းအရာများတွင်

-ရူပဒီပနီ (လောကဓာတ်ပညာဘာသာပြန်)

-စစ်မက်အရေး ကျေအေးပြေငြိမ်းရန် ဂျာမနီသံအမတ်ကြီး

ပြောဆိုချက်ကို အင်္ဂလိပ်၊ ပြင်သစ်၊ ရုရှား အစိုးရမင်းတို့ သဘောမတူခြင်း အကြောင်း။

မြန်မာ့အလင်းမဂ္ဂဇင်း ကြော်ငြာပုံစံဟန်များမှာလည်း ဤသို့ ထူးခြားနေပေသည်။

-ဦးရွှေကြူး၏ အသံထွက် အင်္ဂလိပ်-မြန်မာ အဘိဓာန်

-အင်္ဂလိပ်စာ ဖတ်သင်စာအုပ်

-သိပ္ပံဘဏ်တိုက်ကြီး (သုံးဆယ်မြို့၊ စကြာဝဠာလျှပ်စစ်ဓာတ် စက် ပုံနှိပ်တိုက်မှ ထုတ်ဝေသော ဆေးပညာ၊ စက်ပညာ၊ လျှပ်စစ် ဓာတ်ပညာ)

-ဥပဒေပုဒ်မ အရေးတော်ပုံ

မြန်မာ့အလင်း မဂ္ဂဇင်းကဏ္ဍများနှင့် စာအုပ်စာရင်းများကို ကြည့်ခြင်းအားဖြင့် ဦးရွှေကြူးသည် ထိုစဉ်က ကောင်းစွာ နှိုးကြားခြင်း မရှိသေးသော ပြည်ထောင်စုသားများသည် မိမိတို့ ရှိရင်းဖြစ်သော ပြည်ထောင်စုယဉ်ကျေးမှု အခြေခံကို မပျက်စေဘဲ ခေတ်သစ်ကမ္ဘာကြီး၌ မြန်မာများသည် တစ်ပါးလူမျိုးများနှင့်အတူ ရင်ပေါင်တန်း လိုက်နိုင်ရေးအတွက် ခေတ်သစ် အမြင်ကျယ်မှု ဗဟုသုတများကို ဆည်းပူး ရယူနိုင်ရန် မည်မျှလောက် ကြိုးပမ်း လျက်ရှိသည်ကို တွေ့နိုင်ပေသည်။

ဦးရွှေကြူးသည် မြန်မာများအား ခေတ်သစ်သို့ ကူးပြောင်း ပို့ဆောင်ချိန်၌ အချိန်ကောင်းသို့ ရောက်ပြီဆိုသည်ကို တစ်ချက် တည်း သိလေသည်။ သို့လျှင် 'မြန်မာ့အလင်းမဂ္ဂဇင်း'တွင် ပထမ

ကမ္ဘာစစ်ကြီး၏ အခြေအမြစ် အကြောင်းအရာများကို မြန်မာ ပရိသတ်များသိရန် ရေးသားရုံမျှမက မြို့ရေး၊ ရွာရေး၊ စီးပွားရေး၊ ပညာရေး၊ ဘာသာရေးဘက်များကလည်း အထူးလှုံ့ဆော် ရေးသား ပေးလေသည်။

မြန်မာ့အလင်း စစ်ကြေးနန်း သတင်းကို ပထမဆုံး တီထွင်သူ

မြန်မာ့အလင်း မဂ္ဂဇင်းမှာ တစ်လနှစ်ကြိမ်သာ ထုတ်ဝေရာ စစ်သတင်းများနှင့် ပတ်သက်၍ လုံလောက်ခြင်း မရှိသည်ကို တွေ့ရသောကြောင့် “မြန်မာ့အလင်း စစ်ကြေးနန်းသတင်း” ဟူသောအမည်ဖြင့် နေ့စဉ်သတင်းစာတစ်စောင် စီစဉ်ထုတ်ဝေခဲ့ သည်။ ထိုသတင်းစာနှင့် ပတ်သက်၍ ၁၉၁၄ ခုနှစ်၊ အောက်တိုဘာ လထုတ် မြန်မာ့အလင်းမဂ္ဂဇင်းတွင် ထိုသို့ သိသင့်သည့် အားလျော် စွာ ကျွန်ုပ်တို့ကုမ္ပဏီက ယခုဖြစ်ပွားလျက်ရှိသော စစ်မက် အကြောင်းအရာသတင်းများကို မြန်မာဘာသာအားဖြင့် ကောင်းမွန်စွာ ပြန်ဆိုပြီးလျှင် ထူးဆန်း၍ မှတ်သားဖွယ် ကောင်း သော အချက်များကိုလည်း ရှင်းလင်းစွာ ရေးသား၍ တစ်နေ့လျှင် ဓာတ်ပုံတစ်ခုစီ ပြောင်းလွှဲပြီးလျှင် မြန်မာ့အလင်းစစ်ကြေးနန်း သတင်းအမည် နှင့် နေ့စဉ်ထုတ်ဝေရာ မိတ်ဆွေ အပေါင်းများစွာ တို့ နှစ်သက်သဘောကျသည့် အားလျော်စွာ ဝယ်ယူဖတ်ရှုကြသဖြင့် နေ့စဉ်တိုးတက် ပိုမို၍ ရိုက်နှိပ်ရလေသည်” စသည်ဖြင့် ဖော်ပြ ထားပေသည်။

ဤသို့ရေးသား ဖော်ပြထားသည့်အတိုင်းပင် မြန်မာ့အလင်း

စစ်ကြေးနန်း သတင်းစာကို တစ်ပြည်လုံးကပင် အလှူအယက် ဝယ်ယူဖတ်ရှု ကြလေသည်။ သတင်းစာမှာ လေးမျက်နှာပါရှိ၍ နယ်များတွင် တစ်စောင်လျှင် သုံးပြားနှင့် ရောင်းချလေသည်။

ဆရာကြီးဇေယျသည် ထိုအချိန်၌ အသက်ဆယ့်လေးနှစ် သာသာမျှ ရှိသေး၍ မြန်မာစာ ဖတ်တတ်စ ရှိပေသေးသည်။ သို့သော် ထိုသတင်းစာကို ခုတိုင်ကောင်းစွာမှတ်မိသေးသည်။ “ထိုစဉ်က ကျွန်တော်တို့ နေထိုင်သောအရပ်မှာ တောမြို့ကလေး ဖြစ်ပေသည်။ နတ်တော်၊ ပြာသို၊ တပို့တွဲလ များတွင် နံနက်စောစော ဝေလီဝေလင်း အချိန်မှစ၍ တောမှစပါးလှည်းများ ရောက်လာကြ ပြီးနောက် နံနက် ကိုးနာရီ၊ ဆယ်နာရီလောက် စပါးရောင်း၊ ဈေးဝယ်၍ ပြန်ကြသည်။ သို့သော် ထိုနှစ်တွင် တောမှ လူကြီး လူငယ်များမှာ စပါးရောင်းပြီး မပြန်နိုင်သေးဘဲ ဈေးပတ်လည် လက်ဖက်ရည်ဆိုင်များသို့ လာရောက်၍ ရွှေကြူးစစ်သတင်းကို ဝဝကြီး နားထောင်ပြီးမှ ပြန်နိုင်ကြလေသည်။ ရှေးပဝေသဏီ မှစ၍ ကျေးရွာလက်စွဲဖြစ်သော ဘုရားရှိခိုးမှုဟောင်း၊ သုတ သန္တိစွယ်ကျမ်း၊ မောင်ဘိုးစိန်၊ ကိုအောင်ဗလတို့ ကပြသော သူခိုးကြီး ထိလပ်ပြဇာတ်ဆိုသည်များကို သတိမရကြတော့ဘဲ ရွှေကြူးစစ်ကြေး နန်းသတင်းကိုသာ စွဲလမ်းလျက် ရှိကြလေသည်။ နှုတ်ခမ်းမွှေး ဂျာမနီ ကိုင်ဇာကြီး၏ ကရုဇာစစ်သင်္ဘောကြီးက အင်္ဂလိပ်သင်္ဘောကြီး သုံးစင်းကို တစ်ချက်တည်း မြုပ်ပစ်လိုက် သည်ဟု ကြားရလျှင် ကိုင်ဇာတဲ့ကွဟု ဆိုကာ လက်သီးလက်မောင်း တန်းလျက် ဝမ်းသာကြသည်။”

ဆရာကြီးဇေယျက ဤသို့ဂုဏ်ပြုစကား ပြောကြားခဲ့သည်။

မြန်မာစာ မြန်မာမှုကိုပြုစုပျိုးထောင် ခေါင်းဆောင်ခဲ့ကြသူများ ၁၂၅

ကမ္ဘာနှင့် အဆက်အသွယ်မရှိသော မြန်မာကျေးလက် တောသူ တောင်သားများမှာ ရွှေကြေးကြေးနန်းသတင်း၏ ကျေးဇူးဖြင့် ရှေးဦးစွာ ကမ္ဘာနှင့် ဆက်မိကြလေသည်။

၁၉၁၈ ခုနှစ် ကမ္ဘာစစ်ကြီး ပြီးသည့်တိုင်အောင် ဦးရွှေကြေး သည် မြန်မာပြည်သို့ ပြန်မရောက်ဘဲ ၁၉၂၁ ခုနှစ်လောက်မှ မြန်မာပြည်သို့ ပြန်ရောက်လေသည်။ သို့သော် ဦးရွှေကြေးသည် စိတ်မလျော့သည့်အပြင် မိမိ မြန်မာပြည်သို့ ပြန်ရောက်သည့် အချိန်၌ ဝံသာနုခေတ်ကြီး ပေါ်ပေါက် အရှိန်ကောင်းနေသည်ကို တွေ့ရ၍ ပြန်ပြီးဆက်ဦးမည်ကြံကာ 'လစ်ဘာတီ' (လွတ်လပ်ရေး) သတင်းစာကို ထုတ်ဝေခဲ့လေသည်။ သို့သော် ထိုသတင်းစာမှာ အကြောင်းအားလျော်စွာ ကြာရှည်မခံဘဲ ရပ်စဲသွားပြီးနောက် ဦးရွှေကြေးသည် ရန်ကုန်မြို့နီစီပါယ်အဖွဲ့တွင် အတွင်းရေးမှူး ဝင်ရောက် ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။ မကြာမီမှာပင် တံတေးသို့ ခေတ္တ သွားရောက်ရာ သင်္ဘောပေါ်တွင် ခလုတ်တိုက်၍ ခြေဖျားတွင် ရသောဒဏ်ရာမှ အနာဝင်ပြီး ကွယ်လွန်ခဲ့သည်။

စာနယ်ဇင်းဆရာ ဦးပဂျီငိုခေါ် ဦးစိန်သည် စာနယ်ဇင်း ဝေါဟာရ ကြံဆတီထွင်ဖန်တီးသူ ဖြစ်ပေသည်။ ထို့အတူ ဦးရွှေကြေး သည် မြန်မာဒေါင်းဖတ်စာကို ဆရာကြီးဦးလင်းနှင့် မြန်မာဖတ်စာ သမိုင်းသစ် ဖွင့်ခဲ့သူ ဖြစ်ပေသည်။

မြန်မာ့အလင်းမဂ္ဂဇင်းကို ခေတ်မီရန် စီမံခဲ့သူလည်း ဖြစ်ပေ သည်။ ကမ္ဘာနှင့် ရင်ဘောင်တန်းနိုင်ရန် စီမံ စိုင်းပြင်းခဲ့သည်။ သိပ္ပံနည်းပညာ ခေတ်ဆီ ဦးတည်ခဲ့သည်ဟုပင် တင်စားနိုင်ပေ သည်။

အထူးခြားဆုံးမှာ ကမ္ဘာစစ်ကြေးနန်းသတင်းကို မြန်မာကျေးလက်
 အဖို့ ပြန်အောင်စွမ်းဆောင်ခဲ့သူ ဖြစ်ပေသည်။ **မြန်မာစာပေနှင့်**
မြန်မာ သတင်းစာလောကကို အမှောင်ခွင်း၍ အလင်းဆောင်ခဲ့သူ
ဦးရွှေကြူ ဟူ၍ပင် မော်ကွန်းအသစ်တင်ထိုက်ပေသည်။ ။

မြန်မာ့လူတို့ဟန်
အဘိဓာန်ဆရာ

**“ နိုင်ငံတကာက “မြန်မာ” ဟု မခေါ်၍ မြင်ဆင်လိုသည်။
မြင်ဆင်ခဲ့သည်။ ဤတွင် ဦးမောင်မောင်တင်သည် “ ရွှေစုန်းသုံး
ဝေါဟာရ အဘိဓာန်” မြင့် စာပေ တော်လှန်မှုပြုခဲ့သည်။ ”**

မြန်မာ့ ဇာတိမာန် အဘိဓာန်ဆရာ

ရာဇဝင်ဆရာ ဦးမောင်မောင်တင် (၁)

ဦးမောင်မောင်တင်သည် မြန်မာရာဇဝင် စတင်ပြုစုခဲ့သူ တစ်ဦးဖြစ်သည်။ “သမိုင်းတတ်မှ ပဏ္ဍိတ” မြန်မာစာဆိုရိုးစဉ်လာ စကားနှင့်အညီ မြန်မာပညာရှိပီသဘိသည်။

ကုန်းဘောင်ဆက် မဟာရာဇဝင်ကြီးနိဂုံးတွင်-

“အထက်၌ ရေးသားပြီးပြေရှိသော မှန်နန်းဒုတိယ၊ ရာဇဝံသ ရာဇဒီပက ကျမ်းမြတ်သည် ကောဇာသက္ကရာဇ် (၁၁၁၄) ခုနှစ်က (၁၂၁၅) ခုနှစ်တိုင်ရုံသာ ရှိသဖြင့် မစေ့မစပ် မပြည့်မစုံရှိသည်နှင့် မျိုးရိုးမြတ်စွာ၊ နွယ်လာစဉ်စီး မင်းညီမင်းသားနှင့်တကွ များတော် မတ်တော်တို့ လက်မှပေးအပ်ရရှိသော နေ့စဉ်အမှတ်အသား ကြည့်ရှု၍ ပညာရှိသူခမိန်တို့နှင့် ညှိနှိုင်းတိုင်ပင် စီစဉ် ထည့်သွင်း

ရေးသားရာ၊ ကောဇာသက္ကရာဇ် (၁၂၁၆) ခုနှစ်မှ (၁၂၄၇)ခုနှစ် တိုင် ရေးသားပြီးပြေရှိသည်များကို သက္ကရာဇ်(၁၂၆၇) ခုနှစ်ခု၊ တန်ဆောင် မုန်းလဆန်း ခုနှစ်ရက်နေ့ သင်္ခေပသရုပ်နှင့် ပြီးစီးကြောင်း” ဖော်ပြထားလေသည်။ ဤကျမ်းကို ၁၂၆၇ ခုနှစ်၊ ပြာသိုလဆန်း ၃ ရက်နေ့တွင် မန္တလေးတိုင်း သတင်းစာပုံနှိပ်လိုက် ၍ ပုံနှိပ်ပြီးစီးခဲ့သည်။

သမိုင်းပညာရှင် ဒေါက်တာရီရီက ဦးမောင်မောင်တင်ကို ဦးမောင်မောင်တင်(၁) ခေါ်ဆိုကာ ဤသို့ ရေးသားပြထားသည်။

“ဦးမောင်မောင်တင်(၁) သည် ဒုတိယမှန်နန်းကို ဆက်၍ ရေးသည်။ သီပေါမင်းပါတော်မူသည်ထိ ပြီး၏။ ထို့နောက် မှန်နန်းကို အလောင်းမင်းတရားကြီး အကြောင်းမှစ၍ ပုဂံမင်းအတ္ထုပ္ပတ္တိအဆုံးအထိ ဖြတ်ယူ၍ မိမိ ရေးသားသော မင်းတုန်းမင်းနှင့် သီပေါမင်းတို့ အကြောင်းကိုဆက်ကာ ကုန်းဘောင်ဆက် မဟာရာဇဝင်ကြီး အမည်ရှိသော စာတစ်အုပ်ကို ပုံနှိပ် ထုတ်ဝေခဲ့သည်။ ၁၉၂၂ ခုနှစ်တွင် ဦးမောင်မောင်တင်(၁) သည် ၎င်းရေးထားသော မင်းတုန်းမင်း၊ သီပေါမင်းခေတ်များကို ချဲ့ထွင်ပြင်ဆင်၍ ကုန်းဘောင်ဆက်ကို တစ်ခါပြန်ပုံနှိပ်သည်။ ဤအခါ၌ ယခင်ကနှိပ်သကဲ့သို့ မဟုတ်မူဘဲ သုံးတွဲခွဲ၍ ပုံနှိပ်သည်”

ထို့ကြောင့်ပင် ဦးမောင်မောင်တင်ကို ရာဇဝင်ဆရာအဖြစ် လူသိများ ထင်ရှားခဲ့သည်။

ထူးခြားသော မင်းသား

ဦးမောင်မောင်တင်၏ မျိုးရိုးဇာတိမှာ တတိယမြန်မာနိုင်ငံတော်ကို

မြန်မာစာ မြန်မာမှုကိုပြုစုပျိုးထောင် ခေါင်းဆောင်ခဲ့ကြသူများ ၁၃၁

တည်ထောင်သည့် ကုန်းဘောင်ဆက် မင်းဆွေစိုးမျိုး ဖြစ်သည်။ မြင်းမှူး မင်းသား မင်းရဲသီဟကျော်ထိပ်တင်မောင်နှင့် မယ်တော် မွန်သစ်၏ တူမတော် မင်းသမီးခင်ယုတို့မှ ဖွားမြင်သော တတိယ မြောက်သားဖြစ်သည်။

မြင်းမှူးမင်းသားသည် ထူးခြားသည်။ မင်းညီမင်းသားတို့တွင် စစ်ရေး စစ်ရာတွင် ကျွမ်းကျင်သည်။ စစ်မက်ရေးရာ ပေါ်ပေါက် လျှင် မြင်းတပ်တစ်တပ်ကို အုပ်ချုပ်ကွပ်ကဲရသော မင်းသားမျိုးဖြစ် သည်။

ဦးမောင်မောင်တင်ကို မြန်မာသက္ကရာဇ် ၁၂၂၈ ခုနှစ်၊ ဝါခေါင် လဆန်း ၁၀ ရက်၊ တနင်္လာနေ့ နံနက် ၈ နာရီအချိန် မန္တလေးနန်း တွင်း ဘိုးတော်သူမင်းသားကြီး သိရီသူဓမ္မရာဇာအိမ်တော်၌ဖွားမြင် ခဲ့သည်။

ဆယ်နှစ်အရွယ်မှာ မန္တလေးတောင်ခြေရှိ သစ်ဆိမ့်ကျောင်း တွင် ပညာသင်ခဲ့ရသည်။ အသက်တစ်ဆယ့်ကိုးနှစ်အရွယ် ၁၂၄၇ ခုနှစ် သီပေါမင်း ပါတော်မူခဲ့ရာတွင် မျိုးရိုးဇာတိမာန်ဖြင့်နယ်ချဲ့ရန် တော်လှန်ခဲ့သူ မင်းသား ဖြစ်သည်။

မဟာသရေစည်သူဦးချမ်းသာက ဦးမောင်မောင်တင်ကို **အလွန်ထူးခြားသောမင်းသား** ဟု တင်စားသည်။

“ဦးမောင်မောင်တင်သည် မင်းသားမလုပ်လို၊ မင်းသားပင်စင် ကို မလျှောက်မယူ၊ မင်းသားဟုပင် အခေါ်မခံချင်သော်လည်း ကုန်းဘောင်ခေတ်မင်းညီမင်းသား ဆွေတော်မျိုးတော်တို့နှင့်မတူ ထူးခြားချက် တစ်ခုရှိသည်။ ”

“ဦးမောင်မောင်တင်သည် ရာဇဝင်အဘိဓာန်များကို ပြုစုခဲ့၍ ထူးခြားသောမင်းသားဖြစ်သည်ဟု ဆိုရပေမည်။ အနုစာပေတွင် လည်း မင်းသားထဲမှ ခေတ်အဆင့် စံချိန်ကိုမီအောင် လိုက်နိုင်သူ ဖြစ်သည်ဟုပင် ဆိုနိုင်ကြောင်း” ဦးမောင်မောင်တင်သည် မြန်မာ မင်းသားပီသစွာ မြန်မာ့တော်လှန်ရေးကို တစ်တပ်တစ်အား ပါဝင် ဆင်နွှဲခဲ့သည်။ လက်နက်စွဲကိုင် တိုက်ပွဲဝင်ခဲ့သူအဖြစ် အသိအမှတ် ပြုရပေသည်။ လက်ရုံးရည်၊ နှလုံးရည် ပြည့်ဝသော မြန်မာ့ဇာတိနွယ် မြန်မာ့မင်းမျိုးရိုးထူးခြားသော မင်းသားဟု မှတ်သားထိုက်ပေ သည်။

၁၂၅၉ ခုနှစ်တွင် ဦးမောင်မောင်တင်သည် မြို့အုပ်ရာထူး တာဝန်ပေးခြင်း ခံခဲ့ရသည်။ ၁၂၅၄ ခုနှစ်တွင် မင်းမျိုးမင်းနွယ် ထိပ်တင်ဆင့်နှင့် လက်ထပ်ခဲ့သည်။ ၁၂၆၇ ခုနှစ်တွင် ကျောက်ဆည်မြို့အပိုင် စဉ့်ကိုင်မြို့အုပ် တာဝန်ထမ်းရွက်စဉ် ကုန်းဘောင်ဆက်ရာဇဝင်တော် ပြုစုခဲ့သည်။ ၁၂၆၈ ခုနှစ်တွင် ကျောက်ဆည်မြို့ပိုင် ဝန်ထောက်ရာထူး တိုးမြှင့်ခံခဲ့ရသည်။ A.T.M, K.S.M ကျက်သရေဆောင် ရွှေစလွယ်ဘွဲ့ ရခဲ့သည်။ ၁၂၇၉ ခုနှစ်တင် စစ်ကဲကြီးရာထူးထိ ခန့်အပ်ခြင်းခံခဲ့ရသည်။ ခရစ်နှစ် ၁၉၂၉ ခုနှစ်တွင် မဟာဒါန်ဝန်ရာထူး ရခဲ့ပြီး မန္တလေး ဥပစာကောလိပ်တွင် စေတနာ့ ဝန်ထမ်းဆရာတာဝန်ယူကာ စာပေ သင်ကြားပို့ချပေးခဲ့သည်။ ၁၉၄၅ ခုနှစ်၊ ဧပြီလ ၂၃ ရက်နေ့တွင် ကွယ်လွန်ခဲ့ရှာသည်။

မြန်မာ့ဇာတိမာန်အဘိဓာန်သရာ

အမျိုးသားမြန်မာစာပေကို ရှာဖွေပြုစုခဲ့သူမှာ ဆရာဦးမောင်မောင်တင် ဖြစ်သည်။ မြန်မာစာပေသည် မြန်မာအမျိုးသားရေး ဇာတိမာန်အခြေခံ ဖြစ်သည်။ မြန်မာအဘိဓာန် ပြုစုရေးသားခြင်းသည် စိတ်ရှည်သည်းခံ၊ သတ္တိကြီးသူဖြစ်ရသည်။ အဘိဓာန် ပြုစုသူသည် မြန်မာအမျိုးသားစိတ် တိုးပွား မြှင့်မားစေသည်။ အမျိုးသားစာပေရှာဖွေ စုဆောင်းရှာဖွေမှုသာ မြန်မာစာပေ ကြာရှည်တည်တံ့စေသည်။ တည်ငြိမ်စေမည်။ မြန်မာစာသည် ထိုမှ တစ်ဆင့်ထက် ရင့်ကျက်လာကာ မြန်မာစာသည် ကမ္ဘာ့စာပေနှင့် ယှဉ်နိုင်ပေမည်။

ရွှေနန်းသုံးဝေါဟာရ အဘိဓာန်သည် မြန်မာ့ဇာတိမာန် အခြေခံကျမ်း ဖြစ်သည်။ မြန်မာ့အမျိုးသားစာပေ တည်ငြိမ်ရင့်ကျက် စေပါသည်။ ထိုမှတစ်ဆင့် မြင့်တက်လာပေမည်။ မြန်မာတစ်မျိုး သားလုံး၏ အမျိုးသားရေးပင်ဖြစ်သည်။

နယ်ချဲ့အင်္ဂလိပ်သည် မြန်မာကို ကျွန်ပြုကာ “မြန်မာ” ဝေါဟာရကို တိမ်မြုပ်စေခဲ့သည်။ အင်္ဂလိပ်အသံထွက်အမှား ဘားမားဖြင့် အစားထိုးခဲ့သည်။ နိုင်ငံတကာတွင် “မြန်မာ” ဟု မခေါ်ချင် ပြင်ဆင်လိုသည်။ ပြင်ဆင်ခဲ့သည်။ ဤတွင် ဦးမောင်မောင်တင်သည် ရွှေနန်းသုံးဝေါဟာရ အဘိဓာန်ဖြင့် စာပေ တော်လှန်မှုပြုခဲ့သည်။

၁၉၄၈ ခုနှစ်တွင် လွတ်လပ်ရေးရသောအခါ ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံတော်ဟု မော်ကွန်းတင်ခဲ့သည်။ တပ်မတော်အစိုးရ

လက်ထက်မှ “မြန်မာ” ဟု တရားဝင် ထုတ်ပြန်ကြေညာခဲ့သည်။ ဤသို့ မြန်မာဟု ခေါ်တွင်ခြင်း အကြောင်းရင်းကို ဦးမောင်မောင်တင်၏ ရွှေနန်းသုံး ဝေါဟာရအဘိဓာန် စာမျက်နှာ ၂၅၆/ ၂၅၇ မြန်မာဟု ခေါ်ဝေါ်ခြင်း က ရှင်းပြပါမည်။

မြန်မာသည် မာသည် ဟူသောအကြောင်းကိုစွဲ၍ “မြန်မာ” ခေါ်ဝေါ်၏ဟု ရတနာပူရအဝပြည်ကြီးရှင် ဟံသာဝတီရောက် မင်းတရားကြီးဘုရား လက်ထက်၊ ထိုမင်းတရား ကိုးကွယ်တော်မူ သော ဒုတိယကျော်အောင်စံထား ဆရာတော်ပြုသည့် ဝေါဟာ ရတ္ထပကာသနီကျမ်းတွင်လာသည်။

မြန်မာ-သဒ္ဒါမှာ စစ်ချီတက်ခြင်းမှစ၍ ခက်ခဲသော အကြောင်း နှင့် တွေ့ဆုံကြုံကြိုက်သည့်အခါ ဤအရေးကို ပြီးစီးအောင်မြင်ရန် ဇေယျာဏ်တန်ဏှပုတ္တိဉာဏ်တို့ဖြင့် လျင်မြန်စွာ ကြံစည်တတ်သော သတ္တိဂုဏ်နှင့် ပြည့်စုံခြင်း တစ်ရပ်၊ **မာ** သဒ္ဒါမှာ မည်သည့် အရာ ကိစ္စမဆို လိုရာဆန္ဒအာသိသ နှလုံးသွင်းသည့်အတိုင်း ပေါက်မြောက် အောင် မလျော့သော လုံ့လဝီရိယတို့ဖြင့် ဇာတိသွေး၊ ဇာတိမာန် ခက်ထန်တင်းမာသော စိတ်ရင်းသတ္တိဂုဏ် ပြည့်စုံခြင်းတစ်ရပ်၊ ဤနှစ်ရပ်သော မြန်မာသဒ္ဒါ-သဒ္ဒါတို့ကို တပျူရိသ် သမာသ် တွဲ၍ “မြန်မာ” ဟု ခေါ်ဝေါ်ခြင်းဖြစ်သည်။

“ပဝဂ်ပဉ္စမက္ခရာမ-ရရစ်နငယ်သတ်နှင့်” အစဉ်အလာ ရေးထုံးဖြစ်သော အလွန်မွန်မြတ်သော မြန်မာသဒ္ဒါအက္ခရာကို ကမ္ဘာတွင် မတိမ်မမြုပ် မငုပ်မကွယ်စေရန် မြန်မာအမျိုးသား မှန်ကန်ကြသော ပညာရှိအပေါင်းတို့က ကောင်းစွာ စောင့်ရှောက်

တော်မူကြရန် မြန်မာခေါ်ဝေါ်ခြင်း၏ အဓိပ္ပါယ်ကို ဝိတ္တာရ အကျယ်နှင့် တကွ ဖော်ပြပါသည်။

မြန်မာစာပေ ဣပွေပြုစုသူ ထိန်းသိမ်းသူ

ဦးမောင်မောင်တင်သည် မြန်မာစာရှာဖွေပြုစု ပျိုးထောင်ခဲ့သည်။ ရုပ်စုံ ရွေးရေး ပုရပိုက်ဖြူများ၊ နန်းတွင်းပုရပိုက်ဖြူ မှတ်တမ်းများ၊ ပုရပိုက်ဆူလေး ထောင်ကျော် စုဆောင်းထားခဲ့ပေသည်။ ပေမူစာပေထုပ်များစွာ အခြေခံလျက် ကုန်းဘောင်ဆက် မဟာရာဇဝင်တော်ကြီးကို ကျမ်းသုံးတွဲထိ ပြုစုခဲ့သည်။ ကုန်းဘောင်ဆက် ရာဇဝင်တော်ကြီးကို မှန်နန်းဒုတိယပိုင်းအဖြစ် အသိအမှတ်ပြုခဲ့သည်။

ဦးမောင်မောင်တင်၏ ရွှေ့နန်းသုံးဝေါဟာရ အဘိဓာန် ပထမတွဲသည် သမိုင်းဝင် သမိုင်းတင်ခဲ့သည်။ ရွှေ့နန်းသုံးဝေါဟာရ အဘိဓာန် ဒုတိယတွဲသည် စာအုပ်အဖြစ် မထုတ်ဝေနိုင်ခဲ့ပေ။ ထို့အတူ မြဝတီမင်းကြီးဦးစ၏ အတ္ထုပ္ပတ္တိ၊ နန်းမတော်မမြလေး၊ လှိုင်ထိပ်ခေါင်တင်၊ စလင်းစုဘုရား ထိပ်စုမြတ်ဘုရားကြီး၏ အတွင်းရေးစာအုပ်များသည် ပေပုရပိုက်များနှင့် မီးရှို့ဖျက်ဆီးခံခဲ့ရသည်။

တိုးတက်ရေးမဂ္ဂဇင်းတွင် လစဉ်ရေးသားခဲ့သော လွတ်ရုံးငါးရပ် ဆောင်းပါးများ၊ မြန်မာ့အင်ပါယာကို တိုးချဲ့ခဲ့သော အလောင်းမင်းတရားကြီး၏ အကြောင်းရင်းစကား ဆောင်းပါးများသည် ထူးခြားထင်ရှားတိသည်။

အမျိုးသားဇာတိမာန် ရွှေ့နန်းသုံးဝေါဟာရအဘိဓာန်ဆရာ

ဦးမောင်မောင်တင်သည် သံချိုဆရာ ဦးကျော်လှနှင့် အပြန်အလှန် သံချိုကဗျာ ရေးဖွဲ့ခဲ့သည်။

ဦးမောင်မောင်တင်က

“ရိုသလို ညှိဆိုအပ်ပါ၍

မြန်မာတွင် ကဗျာအစပ်မှာတော့

ဖိုးမဖြတ်နိုင်. . ” ဟူ၍ သံချိုကဗျာဖြင့် တုံ့ပြန်ခဲ့သည်။

ဦးမောင်မောင်တင်သည် ရာဇဝင်ဆရာ၊ အဘိဓာန်ဆရာ အပြင် ကဗျာ ဆရာအသွင်ဖြင့် အကဲဖြတ်နိုင်ပါသည်။ “မြန်မာဟု ခေါ်ဝေါ်ခြင်း”ဖြင့် သမိုင်း တွင်ခဲ့၍ မြန်မာကို မြန်မာလို ရှုမြင်တတ် သည်။ မြန်မာ့ဇာတိမာန် အဘိဓာန်ဆရာ ဟု အမှတ်တရဂုဏ်ပြု ဖော်ပြအပ်ပါသည်။

မြန်မာစာပေကျေးဇူးတင်
ပုဂံဝန်ထောက်မင်း

ဦးတင်

**“နယ်မြေဗြိတိသျှ စစ်သားတို့ မန္တလေးနန်းတော်ထဲရှိမြန်မာစာပေ
ယဉ်ကျေးမှုပေစာထုပ်များ၊ ပုဂံပျက်များကို ဝင်ရောက်ဖွဲ့စည်းဆက်ကြည့်
အဖွဲ့တစ်လက်ဝတ်ရတနာများ၊ အဝတ်အစားပစ္စည်းများ၊ ယူငင်ရာ
ပွေသွားကြပုံ၊ ပုဂံပျက်များကို မီးတင်ရှို့ ပျက်ဆီးပစ်ကြပုံ၊ တံခါးမရှိ
ဆေးမရှိ အနှိုင်းကျင့် လှုပ်ကိုင်မှုကြပုံကို မျက်မြင်ကိုယ်တွေ့ဖြစ်သူ
ပုဂံဝန်ထောက်မင်း ဦးတင်က”**

မြန်မာစာပေကျေးဇူးရှင် ပုဂံဝန်ထောက်မင်း ဦးတင်

မြန်မာစာပေအမွေကို ထိန်းသိမ်းတာဝန်ယူခဲ့သူ

ပုဂံဝန်ထောက်မင်းဦးတင်သည် မြန်မာစာပေ၏ ကျေးဇူးရှင် ဖြစ်ပေ သည်။ မြန်မာစာပေ၊ မြန်မာ့အမွေ၊ မြန်မာပေပုရပိုက်များ ကို နယ်ချဲ့ဗြိတိသျှတို့ မီးတင်ရှို့ခဲ့ကြပုံကို **မြန်မာမင်း အုပ်ချုပ်ပုံ စာတမ်း ပဉ္စမတွဲ**တွင် ဤသို့ မှတ်တမ်းတင်ထားခဲ့ပေသည်။

ပါတော်မူခေတ်ကာလက ဗြိတိသျှနယ်ချဲ့စစ်သားတို့ မန္တလေးမြို့ နန်းတော်ထဲရှိ မြန်မာစာပေယဉ်ကျေးမှု ပေစာထုပ် များ၊ ပုရပိုက်များကို ဝင်ရောက်မွေ့နှောက်ကြပုံ၊ အဖိုးတန် လက်ဝတ်ရတနာ အဝတ်အစားပစ္စည်း များ ယူငင်ရှာဖွေသွားကြ ပုံ၊ ပုရပိုက်များကို မီးတင်ရှို့ ဖျက်ဆီးပစ်ကြပုံ၊ တံခါးမရှိ ဓားမရှိ အနိုင်ကျင့်လုပ်ကိုင်ခဲ့ကြပုံတို့ကို မျက်မြင်ကိုယ်တွေ့ဖြစ်သူ ပုဂံဝန်ထောက်ဦးတင်က ရေးသားမှတ်တမ်းတင်ခဲ့သည်။ မှတ်တမ်း

တင်ထားသော စာအုပ်များမှာ မြန်မာမင်းများအုပ်ချုပ်ပုံ စာတမ်း ပဉ္စမပိုင်း ဖြစ်သည်။ ပုဂံဝန်ထောက်ဦးတင်သည် ရင်နှင့်ကြေကွဲ ဝမ်းနည်းဖွယ်ရာ အဖြစ်အပျက် မြင်ကွင်းကြီးကို သမိုင်းဝင်ရေးသား သွားသော မျိုးချစ်ပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်ကြောင်း တွေ့ရှိရသည်။ သူ မှတ်တမ်း တင်ခဲ့၍သာ နယ်ချဲ့ဗြိတိသျှစစ်တပ်က ဖျက်ဆီးလုယက်ကြပုံတို့ကို ထပ်မံ၍ နောင်လာနောင်သားသားစဉ်မြေးဆက်တို့ အသေးစိတ် သိကြရခြင်းဖြစ်သည်ဟု ရေးသားလိုက်ပါသည်။

“၁၂၇၇ ခု၊ တန်ဆောင်မုန်းလဆုတ် ၈ ရက်နေ့မှာ နန်းတော် အတွင်းသို့ အင်္ဂလိပ်စစ်သည်တော်များ ဝင်ရောက်လာကြသည်။ မြန်မာတို့၏ ထုံးစံအတိုင်း ပုရပိုက်များကို ကျွန်းသေတ္တာကြီး အတွင်းထည့်သွင်းကာ အလုပ်လုပ်ရာဌာနရှိသမျှနှင့် စာရင်းတိုက် မှာထားကြသည်။ ပုရပိုက်အမှတ်အသားထားသော သေတ္တာများ မှာလည်း မရေမတွက်နိုင်လောက်အောင် များပြားသည်။ ထိုသေတ္တာအတွင်း ပုရပိုက်များနှင့်အတူ ဗောင်း၊ နားတောင်း၊ ဝတ်လုံ စသော မင်းခမ်းမင်းနားနှင့်ဆိုင်သည့် အဝတ်အစားများ၊ ငွေများ၊ အဖိုးတန်သော အသုံးအဆောင်များကို ထားကြသည်။ အင်္ဂလိပ်စစ်ဗိုလ်၊ စစ်သား စသူများနှင့် ၎င်းတို့၏နောက်လိုက် များပါ သေတ္တာရှိသမျှကို ဖွင့်လှစ်ယူငင်ကြရာ အချို့မှာ ပစ္စည်း အဖိုးတန်များကို ရကြသည်။ အချို့မှာ ပစ္စည်းကို မရသော်လည်း ပစ္စည်းရှိမည်အထင်နှင့် သေတ္တာများကို ဖွင့်လှစ်ရှာဖွေသည့် အတွက် ပုရပိုက်များမှာ အခေါက်ပျက်ကုန်ကာ ပစ်ထားလိုက်ကြ သည်။

“နန်းတော်အတွင်း၌ အနံ့အပြားဖြစ်နေသော ပုရပိုက်များကို အမှိုက် လှဲသူများက စုဆောင်းကာ မြေပုံပေါ်တွင်ပုံ၍ မီးရှို့ပစ်

ကြသည်။ ထိုကဲ့သို့ မီးရှို့ကြရာတွင် တွေ့မြင်သူကူလီများသည် မီးရှို့ရာက အသာယူကြရာ တစ်စုံတစ်ရာ တားဆီးကန့်ကွက်ခြင်းမရှိ၊ အလိုရှိရာ ယူခွင့်ရကြသည်။

ပုဂံဝန်ထောက်ဦးတင်သည် မြန်မာစာပေသမိုင်း၊ မြန်မာ့အမွေကို စဉ်ဆက်မပြတ် စွမ်းဆောင်ထိန်းသိမ်းခဲ့သူဖြစ်သည်။ ဦးတင်ကိုယ်တိုင်ရေး မှတ်တမ်းတွင် ဤသို့ ဖော်ပြထားသည်။

“၁၉၂၁ ခုနှစ် ဇန်နဝါရီလမှစ၍ ခြောက်လအထိ အထူးအလုပ်ဝတ္တရား နှင့် ပုရပိုက်အလုပ်ကို ကျွန်ုပ်ဆက် လက်လုပ်ကိုင်သည်။ ဘုရင်ခံမင်း သဘောတူချက်နှင့် အတွင်းဝန်ကြီးအမိန့်အရ လုပ်ကိုင်သည်။ ကျွန်ုပ်ဆောင်ရွက်ရန်မှာ ရှုပ်ထွေးနေသော ပုရပိုက်များကို အမျိုးအစားခွဲခြားရှင်းလင်းရန်နှင့် (မြန်မာမင်းအုပ်ချုပ်ပုံစာတမ်း) ရေးရန်ဖြစ်သည်။”

ပုဂံဝန်ထောက်ဦးတင်သည် ၁၉၂၁ ခုနှစ် ပင်စင်ယူခဲ့ပြီးသည့် တိုင် ၁၉၂၃ ခုနှစ် မေလကုန်သည်အထိ နှစ်နှစ်ကျော်ခန့် အချိန်ယူပြီး လှည်းစီးရေ ၄၀ ကျော် ရှိသည့် နန်းစဉ်ပေပုရပိုက်များကို စုဆောင်းရှင်းလင်းပေးခဲ့ရသည်။ မြန်မာမင်းအုပ်ချုပ်ပုံ စာတမ်း ငါးတွဲကို ယင်းပေပုရပိုက်များမှ ခွဲခြားရှင်းလင်းပြုပြင်ကာ မှတ်တမ်းတင် ရေးသားခဲ့သည်။

ဦးတင်ကိုယ်တိုင် ဤသို့မှတ်တမ်းတင်ထားသည်။

“မြန်မာမင်း အုပ်ချုပ်ပုံစာတမ်းကို ကျွန်ုပ်က စာကြမ်းရေးသား၍ ၁၂၈၄ ခု၊ တန်ဆောင်မုန်းလဆုတ် ၁၃ ရက် ကြာသပတေးနေ့ မှာပြီးသည်။ ထိုအကြောင်းကို စာရေးများက အချောကူးရာ ၁၂၈၅ ခုနှစ် နယုန် လပြည့် ကျော် ၂ ရက် ကြာသပတေးနေ့မှာ ပြီးသည်။”

စာမျက်နှာ ၁၅၅၄ ရှိသည်”

မြန်မာမင်းအုပ်ချုပ်ပုံစာတမ်းသည် မြန်မာစာပေအတွက် “**မြန်မာစာ အသက်ဆက် စာတမ်းကြီးပင်ဖြစ်ပေသည်။ ထို့ကြောင့် ပင် ပုဂံဝန်ထောက် ဦးတင်ကို မြန်မာစာပေ၏ ကျေးဇူးရှင်အဖြစ် မော်ကွန်းတင်ထိုက်ပေသည်”**

ကဗျာဗဒ္ဒသာရကျမ်းပြုဆရာကဗျာပါရဂူ

နန်းစဉ် ပုရပိုက် လှည်းစီးရေ ၄၀ ကျော်မှ အထောက်အထား၊ အကိုး အကားတို့ဖြင့် ကြိုးစားရေး သားမှတ်တမ်းတင်ခဲ့သည့်ပြင် မြန်မာစာပေသမိုင်း ဂန္ထဝင် ကဗျာဗဒ္ဒသာရကျမ်းကြီးကို ပြုစု ရေးသားခဲ့သည်။

ကဗျာဗဒ္ဒသာရကျမ်း နိဒါန်းတွင်-

“ပရမပူရ၊ ဝီဇယပူရ၊ အနန္တပူရ၊ ဇေယပူရ၊ ရတနာပူရ၊ အမရပူရ၊ ရတနာပုံ စသော မြန်မာ့ဦးစွန်းထွန်းရာ အခန်းခန်း ထီးနန်းအဖြာဖြာ ပညာရှိအဆက်ဆက် ဆင်းသက်ဆည်းပူး အထူးစုဆောင်းတော်မူခဲ့ကြသော ပိဋကတ်၊ ဗေဒင်၊ ရာဇဝင်၊ ဆေးဓာတ်၊ ဓမ္မသတ်၊ ရာဇသတ်၊ ဖြတ်ထုံး၊ သွင်းစာ၊ စာဟောင်း၊ ကျောက်စာ၊ ကဗျာ လင်္ကာစသော လှည်းစီးရေ ၄၀ တိုက်ရှိသော များစွာသော နန်းစဉ်နန်းမွေ ပေမူ ပုရပိုက်မူအမှတ်အသား များကို မန္တလေးမြို့မှ ရန်ကုန်မြို့သို့ ဆောင်ယူအုပ်ထိန်း ကြည့်ရှုရသော အစိုးရမင်းပိုင် စာပေအမှတ်အသားများနှင့်တကွ ဘိုးစဉ်ဆက် ဆင်းသက် ပိုင်ဆိုင်ခဲ့သော ကိုယ်ပိုင်လက်ရှိ ပေမူ၊ ပုရပိုက်မူများ မှစ၍ “စာရင်း မဖော်ပြနိုင်အောင် ထူးခြားများပြား ကိုးကား ရေးသားထားသည်။ ပေစာပုရပိုက်များကို မှီငြမ်းကိုးကား ရေးခွင့် ရခြင်းသည် ပုဂံဝန်ထောက်ဦးတင်၏ ထူးခြားပြောင်မြောက်သော

ဂုဏ်ဒြပ်အဖြစ် သတ်မှတ်ထိုက်ပေသည်။

ကဗျာပင်မမှ လင်္ကာ ၁၄ မျိုး၊ သီချင်း ၂၂ မျိုးကို ခွဲခြားရေးပြ ထားသည်။ ကဗျာလင်္ကာ သီချင်းအဓိပ္ပာယ်ကို ဖွင့်ဆိုရှင်းပြထား သည့် အထောက်အထား အကိုးအကား ခိုင်မာပြည့်စုံစွာ ဖော်ပြ နိုင်သည်။

မြန်မာကဗျာရေးထုံး အစဉ်အလာကို စာဆိုပညာရှင် အားလုံးက လိုက်နာ မှီငြမ်း ကျမ်းပြု ရေးသားခဲ့ရသည်။ ကဗျာကျမ်းအပြင် သတ်ပုံကျမ်း များ စိစစ်ချက် နောက် ဆက်တွဲ စာပေအကိုးအကား များစွာ ရှင်းလင်းဖော်ပြ ရေးပြထားသည်။

ပုဂံဝန်ထောက်ဦးတင်သည် မြန်မာစာပေပုရပိုက် ကျမ်းများကို စဉ်ဆက် မပြတ် မှတ်တမ်းတင် ထိန်းပေးခဲ့သူအဖြစ် ယနေ့တိုင် မမေ့နိုင်သော ပုဂ္ဂိုလ်ထူး၊ ပုဂ္ဂိုလ်မွန်ဖြစ်ပါပေသည်။

ဘဝဖြစ်စဉ်

ဦးတင်၏ ဘဝဖြစ်စဉ် မဖော်ပြမီ ဦးတင်၏ကိုယ်ရေးအတ္ထုပ္ပတ္တိ အမှာစာကို ဖော်ပြလိုပါသည်။

“ကျွန်ုပ်၏ အတ္ထုပ္ပတ္တိကို ကျွန်ုပ်ကိုယ်တိုင် တတ်နိုင်သမျှ ယထာရ ဖြစ်စေ ရန် စီမံရေးသား ထားခဲ့ပေအံ့သတည်း။ သည်ကဲ့သို့ ရေးသားထားခဲ့သည်မှာ ပကာသနကို ပြလို၍မဟုတ်။ ကျွန်ုပ်၏ သားကလေးနှင့်တကွ နောင်လာ နောင်သားတို့ မှတ်သားအားကျသမျှ အတုလိုက်နာကြကာ ဆိုင်ရာဆိုင်ရာ ထိုက်သက် ရာ ကြီးပွား ကြစေလိုသော အကျိုးကို မျှော်ကိုးထောက် ထား၍ ရေးသားခဲ့ခြင်းဖြစ်သတည်း” ဟု ပဋိညာဉ်ပြုထားပေသည်။

ဦးတင်၏ ဘဝဖြစ်စဉ်

ပုဂံဝန်ထောက်မင်းဦးတင်သည် ပဉ္စမသံဃာယနာတင်မင်းတရားကြီး လက်ထက် ၁၂၂၃ ခုနှစ်၊ တန်ဆောင်မုန်းလပြည့်ကျော် ၁၄ ရက်၊ စနေနေ့တွင် မန္တလေးမြို့ရွှေနန်းတော် အနောက်ဘက် ရန်နည်း တံခါး လမ်းမတော်ကြီးရှိ စကြာအိမ်၌ ဖွားမြင်သည်။ အဖကား အသုံးစာရေး ဝမ်းတွင်းငါးမြို့ဝန် မဟာမင်းလှသင်္ခယာ ဘွဲ့ခံ ဦးမောင်။ အမိကား အသုံးစာရေး စာဆိုတော် တောင်အင်း တိုက်စား မဟာမင်းခေါင်ရာဇာ ဦးဘ၏သမီး ဒေါ်စောဖြစ်သည်။

မောင်တင်သည် ကိုးနှစ်သားအရွယ်တွင် အမရပူရမြို့ ဘုံကျော်ကျောင်းတိုက်၌ စာပေသင်ကြားခဲ့သည်။ ၁၁ နှစ်သား အရွယ်သို့ ရောက်သောအခါ ရှင်သာမဏေပြု၍ ဘုံကျော်ကျောင်း တိုက်ရှိ ဆရာတော်နှစ်ပါးထံ ဆည်းကပ်ကာ စာပေပရိယတ္တိများကို သင်ကြားခဲ့သည်။ သာမဏေဘွဲ့တော်မှာ ရှင်နိမ္မလ ဖြစ်သည်။ ၁၃ နှစ်သား အရွယ် ရှင်နိမ္မလသည် ကင်းဝန်မင်းကြီးရေးသား သော အခုသံ ခေပဓမ္မာသတ်လင်္ကာ ၇၂ ပိုဒ်ကို နှုတ်တိုက်အာဂုံ ဆောင်နိုင်ရုံမက အနက်အဓိပ္ပာယ်ကို ဆရာတော်ဘုရားကြီး သင်ကြားထားသည့်အတိုင်း ကင်းဝန်မင်းကြီးရှေ့တွင် ပြန်ဆို ဖြေကြားနိုင်သဖြင့် ကင်းဝန်မင်းကြီး၏ ချီးမွမ်းထောမနာပြုခြင်းကို ခံရသည်။ ထိုအချိန်မှစ၍ ထင်ရှား ကျော်စောလာခဲ့သည်။

ရှင်နိမ္မလသည် အသက် ၁၅ နှစ်အရွယ်တွင် ရှင်လူထွက်၍ မင်းတုန်းမင်းတရားကြီးနှင့် ရတနာဂီရိစံ သီပေါမင်းတရားတို့၏ လက်အောက်တွင် ရွှေတိုက်၊ ဗြဲတိုက်၊ လွတ်တော်စသည်တို့၌ စာရေးတော်အရာဖြင့် အမှုထမ်းသည်မှာ ၂၃ နှစ်အထိ ဖြစ်သည်။ ၁၂၄၂ ခုနှစ် သီပေါမင်းလက်ထက်တွင် ဇေတဝန်ဆောင်၌

မြန်မာစာ မြန်မာမှုကိုပြုစုပျိုးထောင် ခေါင်းဆောင်ခဲ့ကြသူများ ၁၄၅

ကျင်းပသော စာရေးတော် စာမေးပွဲ၌ သတ်ပုံသတ်ညွှန်းဖက်တွင် ပထမရသည့်အတွက် ‘နော်ရထာကျော်ထင်’ ဘွဲ့ကို ရရှိခဲ့သည်။

ဦးတင်သည် အသက် ၂၃ နှစ်အရွယ်မှ ၂၆ နှစ် တိုင် မြန်မာမင်းများ အုပ်ချုပ်မှုခေတ်မှ အင်္ဂလိပ်မင်း အုပ်ချုပ်သော ခေတ်သို့ အကူးတွင် မန္တလေးလွတ်တော်၌ မြန်မာပညာရှိကြီး များနှင့်အတူ အမှုထမ်းခဲ့သည်။ အသက် ၂၇ နှစ်မှစ၍ ၃၃ နှစ်အရွယ်တိုင် မြန်မာပြည် အတွင်းဝန်များရုံး စာတော်ပြန် ဌာနနှင့် ကျောက်စာဌာနတွင် အမှုထမ်းရွက်ခဲ့သည်။

၁၂၅၇ ခုနှစ်ကစ၍ ပုဂံမြို့အုပ်ရာထူးမှ တစ်ဆင့်ထက် တစ်ဆင့်တက်၍ အမှုထမ်းခဲ့ရာ အသက် ၄၆ နှစ်အရွယ်တွင် နယ်ပိုင်ဝန်ထောက် ဖြစ်လာခဲ့သည်။ ဦးတင်သည် ပုဂံအကြောင်း အရာကို နှံ့စပ်သေချာစွာ သိသူဖြစ်သောကြောင့် (ပုဂံဝန်ထောက်ဦးတင်) ဟု တွင်ခဲ့သည်။ အသက် ၄၉ နှစ်အရွယ်က ဂျော့ဘုရင်၏ ငွေဘယက် ရခဲ့သည်။

နယ်ပိုင်ဝန်ထောက်အဖြစ်နှင့် အသက် ၅၂ နှစ် အရွယ်တွင် ကျက်သရေဆောင် ရွှေစလွယ်ရမင်း (ကေ- အက်စ်-အမ်) ဘွဲ့ရခဲ့သည်။

အငြိမ်းစားယူပြီးနောက် ရန်ကုန်တက္ကသိုလ် မြန်မာစာပေ ဂုဏ်ထူးတန်း၌ တစ်နှစ်တာ စာပေပို့ချခဲ့သည်။ ရန်ကုန်တက္ကသိုလ် မှ ဂုဏ်ထူးဆောင် မဟာဝိဇ္ဇာဘွဲ့ ရခဲ့သည်။

ကဗျာဗန္ဓုသာရကျမ်း၊ မြန်မာမင်းအုပ်ချုပ်ပုံစာတမ်း ငါးတွဲ၊ ပုဂံဦးတင် အဖြေကျမ်း အပါအဝင် ၄၈ အုပ်၊ စာတမ်းကျမ်း စာရင်းဝင် ပြုစုရေးသားထားခဲ့သည်။

ဂုဏ်ထူးဆောင် မဟာဝိဇ္ဇာဘွဲ့ရချိန်မှာ ပုဂံဝန်ထောက်ဦးတင်

မှာ အသက် ၇၁ နှစ်ရှိနေပြီဖြစ်သည်။ မြန်မာသက္ကရာဇ် ၁၂၉၅ ခု၊ ခရစ်နှစ် ၁၉၃၃ အသက် ၇၂ နှစ်အရွယ်တွင် ကွယ်လွန်ခဲ့သည်။

ပုဂံဝန်ထောက်မင်းဦးတင်သည် ဗြိတိသျှအစိုးရ ဘွဲ့ထူးဂုဏ်ထူးများ ထူးခြားစွာရသကဲ့သို့ မြန်မာမင်း လက်ထက်တွင်လည်း နော်ရထာကျော်ထင်ဘွဲ့ထူး ရခဲ့သည်။ ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်၏ ဂုဏ်ထူးဆောင် မဟာဝိဇ္ဇာဘွဲ့ ရခဲ့သည်။

မြန်မာစာပေသမိုင်းတွင် ကဗျာပန္နသာရကျမ်းကြီး၊ မြန်မာမင်းအုပ်ချုပ်ပုံ စာတမ်းငါးတွဲ ထူးကဲစွာရေးသား မှတ်တမ်းတင်ခဲ့ဖူးသူဖြစ်ရာ မြန်မာစာပေ ကျေးဇူးရှင်ကြီးအဖြစ် ဂုဏ်ပြုဖော်ပြအပ်ပေသည်။ ။

ပြန်ဟောပေးသမိုင်း
ပြန်ဟောသတင်းစာသမိုင်း

၅၀

မော်ကွန်းဝင်
မော်ကွန်းတင်
ထိုက်သူ

၅၀

“ဘာသာစာပေအရေးအသားနှင့်ဆိုင်လျှင်၍၊ အစက်အခဲကြံ့ခွံ
နေခြင်း၏ အရင်းမူလသည်ကား၊ ဘာသာစာပေ အတ္ထုပ္ပတ္တိအစဉ်
အလာကိုမလေ့လာ မကျွမ်းကျင်ခြင်းကြောင့်သာလျှင် ဖြစ်သည်ဟု
ထင်မြင်သဘော ရရှိသဖြင့် မြန်မာစာနိဒါန်းကို စီရင်ရေးသား
ဖြစ်သည်ဟု ဦးထွန်းပေ၏ မြန်မာစာပေ ရည်ရွယ်ချက်သဘော
တရားကို ရေးသားပြဆိုထားပေသည်။ ”

မြန်မာစာပေသမိုင်း၊ မြန်မာသတင်းစာသမိုင်းတွင် မော်ကွန်းဝင် မော်ကွန်းတင်ထိုက်သူ

မြန်မာစာအတ္ထုပ္ပတ္တိခေါ် မြန်မာစာနိဒါန်း(စတုတ္ထအကြိမ် ပုံနှိပ်ခြင်း) စာအုပ်စာမျက်နှာ ၁၅ ၌ -

“ဘာသာစာ အရေးအသားနှင့် စပ်လျဉ်း၍ အခက်အခဲကြုံတွေ့နေရခြင်း၏ အရင်းမူလသည်ကား ဘာသာစာပေ အတ္ထုပ္ပတ္တိအစဉ်အလာကို မလေ့လာ မကျွမ်းကျင်ခြင်းကြောင့် သာလျှင် ဖြစ်သည်ဟု ထင်မြင်သဘော ရရှိသဖြင့် “မြန်မာစာနိဒါန်း” ကို စီရင်ရေးသားဖြစ်၏ ဟူ၍ ဦးထွန်းဖေ၏ မြန်မာစာပေ ရည်ရွယ်ချက် သဘောတရားကို ရေးသားပြဆိုထားပေသည်။

“မြန်မာစာသည် မြန်မာတို့၏ အသွေးအသားတမျှ ဖြစ်ပေတကား။ သွေးသားတမျှတည်းဟူသော မြန်မာစာဆုတ်ယုတ်လျှင် အမျိုးအနွယ် ဆုတ်ယုတ်ခြင်းပင် ဖြစ်ပေတကားဟု

စေတနာရင်းရှိသဖြင့်လည်း ဤကျမ်းကို ရေးသားရ၏”

ဟူ၍ “မြန်မာစာနိဒါန်း” တွင် ဖော်ပြထားရာ ဦးထွန်းဖေ၏ မြန်မာစာပေ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်စေလိုသော စေတနာကား ကြီးမား ကျယ်ပြန့် နက်ရှိုင်းလှဘိသည်။

ဦးထွန်းဖေသည် မြန်မာစာပေဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်စေရေးအတွက် မြန်မာသတ်ပုံကျမ်း၊ မြန်မာစာပေရေးထုံးကျမ်း၊ မြန်မာအဘိဓာန် များ ရှိသင့်ကြောင်း စာပေဆောင်းပါးများစွာ ရေးသားလှုပ်ဆော်ခဲ့သူ ဖြစ်ပေသည်။

မြန်မာစာပေ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်စေရေး လှုံ့ဆော်အားပေး ရေးသားသော စာပေဆောင်းပါးများ စုစည်းပြီး ၁၉၅၈ ခုနှစ်တွင် **“အဘယ့်ကြောင့် မြန်မာစာ မတိုးတက်သနည်း”** စာအုပ်ကိုပင် ထုတ်ဝေခဲ့သည်။ **“မြန်မာစာ ကော်မရှင်”** တွင် အဖွဲ့ဝင်တစ်ဦး အဖြစ် ပါဝင်ထမ်းဆောင်ကာ မြန်မာစာပေ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေး အတွက် တစ်ဖက်တစ်လမ်းမှ စွမ်းဆောင်ခဲ့သူ ဖြစ်ပေသည်။

၁၉၃၀ ပြည့်ပတ်ဝန်းကျင် မြန်မာစာပေ ရေအလျဉ်ပြောင်းခဲ့စ ပြုသည့် ကာလ ခေတ်စမ်းစာပေ ဝေဖန်ရေးတွင် ဦးထွန်းဖေသည် **‘မောင်’** အမည်ခံလျက် ဝေဖန်ရေးဆောင်းပါး ရေးသားတင်ပြ ခဲ့သည်။ ‘မောင်’ အမည်ခံ ဦးထွန်းဖေသည် ၁၉၃၄ ခုနှစ် မေလ ၃ ရက်နေ့ထုတ် သူရိယသတင်းစာတွင် **“ခေတ်စမ်းပုံပြင် များ”** ခေါင်းစဉ်ဖြင့် အားပေးထောက်ခံ ဝေဖန်ရေးသားခဲ့သည်။

ဦးထွန်းဖေသည် မြန်မာစာပေသမိုင်းတွင် “မြန်မာစာနိဒါန်း” ဖြင့် ဖြည့် စွမ်းပါဝင်သည့်နည်းတူ “ခေတ်စမ်းစာပေ” လောကကိုပါ တစ်ပြိုင်နက်တည်း အားပေးကူညီခဲ့ပေရာ မြန်မာစာပေသမိုင်း တွင် မော်ကွန်းဝင် မော်ကွန်းတင်ထိုက်ပေသည်။

မြန်မာ့သတင်းစာတိုက်တွင် ဖော်ကွန်းဝင် ဖော်ကွန်းတင်ထိုက်သူ

ဦးထွန်းဖေသည် ၁၉၂၁ ခုနှစ်တွင် သူရိယကုမ္ပဏီလီမိတက်မှ ဦးစီး ထုတ်ဝေနေသော “**ဘားမားအော့ ဆားဗား**” အင်္ဂလိပ် သတင်းစာမှ သတင်းထောက်အဖြစ် စတင်လုပ်ကိုင်ခဲ့ခြင်းဖြင့် သတင်းစာလောကသို့ ဝင်ရောက်ခဲ့သည်။ မြန်မာဘာသာထုတ် သူရိယသတင်းစာတွင် သတင်းထောက်ဘဝမှ ‘ည’ အယ်ဒီတာ အထိ စာတွေ့လက်တွေ့ သတင်းစာသမားတစ်ဦး အနေဖြင့် လုပ်ကိုင်ခဲ့ပါသည်။ ဦးထွန်းဖေ ‘ည’ အယ်ဒီတာဘဝတွင် ထိုခေတ်က သတင်းစာလောက အဆင့်အတန်းအရ တစ်လလျှင် လခ ၁၄၀ ကျပ်တည်း ဟူသော လခအများဆုံးရသော ညအယ်ဒီတာ ဖြစ်ခဲ့ပါသည်။

၁၉၃၆ မှ ၁၉၄၀ ပြည့်နှစ်အထိ ဦးထွန်းဖေသည် ‘သူရိယ’ ‘မြန်မာ့အလင်း’ စသည့် သတင်းစာများတွင် အထူးသတင်းထောက် အဖြစ်လည်းကောင်း၊ ဆောင်းပါးရှင်အဖြစ် လည်းကောင်း လုပ်ကိုင် ခဲ့သည်။

၁၉၃၄-၄၀ ပြည့်နှစ်တို့တွင် ဦးထွန်းဖေသည် မိမိကျွမ်းကျင် သော အင်္ဂလိပ် လက်ရေးတိုပညာဖြင့် အုပ်ချုပ်ရေး ဥပဒေသစ်အရ ရွေးကောက် တင်မြောက်ဖွဲ့စည်းခဲ့ထားသော ဥပဒေပြု အောက် လွှတ်တော်တွင် အင်္ဂလိပ် ဘာသာ လွှတ်တော်လက်ရေးတို သတင်း ထောက်အဖြစ် ဝင်ရောက်လုပ်ကိုင်ခဲ့ပါသည်။

၁၉၄၂ ခုနှစ် ဒီဇင်ဘာလ ၃၀ ရက်မှစ၍ ၁၉၄၆ ခုနှစ်အထိ ‘**ဗမာ့ ခေတ်**’ သတင်းစာ အယ်ဒီတာချုပ်အဖြစ် လုပ်ကိုင်ခဲ့ပြီး

၁၉၄၆ ခုနှစ်မှ ၁၉၄၈ ခုနှစ်အထိ **ဟံဟာဝတီသတင်းစာ** အယ်ဒီတာချုပ်အဖြစ်လည်း လုပ်ကိုင်ခဲ့ပါသည်။

ဦးထွန်းဖေသည် အမျိုးသားလှုပ်ရှားမှုကြီးတွင် အခန်းတစ်ခန်း အဖြစ် ပါဝင်ခဲ့သော ၁၉၂၀ ပြည့်နှစ် ပထမကောလိပ်သပိတ်ကြီး၌ ကျရာတာဝန်ကို ဝင်ရောက်အမှုထမ်းဆောင်ခဲ့ပါသည်။ သပိတ်မှောက်ကျောင်းသားတို့၏ ၂၆ ဦးကောင်စီဝင်အဖြစ် တာဝန်ပေးအပ်ခြင်း ခံခဲ့ရပါသည်။

သတင်းစာလောကသို့ ဝင်ရောက်လာခဲ့သော ဦးထွန်းဖေသည် ဂျီစီဘီအေခေါ် မြန်မာအသင်းချုပ်ကြီး၏ ကွန်ဖရင့်အားလုံးလိုလို ကိုယ် တိုင်တက်ရောက်သတင်းယူပြီး သတင်းစာထဲတွင် ဖတ်ချင်စဖွယ်ဖြစ်အောင် ရေးသားဖော်ပြခဲ့ပါသည်။

၁၉၃၁ ခုနှစ် သာယာဝတီတောင်သူလယ်သမား အရေးတော်ပုံခေါင်းဆောင် ဆရာစံ၏အမှုတွင် အစအဆုံး ကိုယ်တိုင် သတင်းယူခဲ့ပြီး ဆရာစံအား နယ်ချဲ့တရားရုံးမှ ‘တရားဥပဒေအရ သတ်ဖြတ်ရန်’ အမိန့်ပေး ခံရပြီးနောက် ဆရာစံရေးသားသော ဆေးကျမ်းစာမူခကို နိုင်ငံအတွက် အကျိုးရှိရာရှိကြောင်း ထုတ်ယူသုံးစွဲခွင့်ပြုချက်ကို ဆရာစံကိုယ်တိုင် လက်မှတ်ရေးထိုး ပေးအပ်ခြင်း ခံရသည်။

ဦးထွန်းဖေကိုယ်တိုင် တာဝန်ခံအယ်ဒီတာအဖြစ် ထုတ်ခဲ့သော “မြန်မာ့ နေ့စဉ်” သတင်းစာကြီးတွင် တို့ဗမာအစည်းအရုံး လှုပ်ရှားမှု သတင်းများကို အများဆုံး နေရာပေးခဲ့ရုံမျှမက သခင်ခေါင်းဆောင်တို့၏ ဆောင်းပါးများကိုလည်း အတော်များများ ဖော်ပြခဲ့ပါသည်။

၁၉၃၇ ခုနှစ်တွင် တိုးတက်သော၊ ခေတ်မီသော အယူအဆများ ပြန့်ပွားအောင် အားထုတ်လာခဲ့သော “နဂါးနီ” စာအုပ်

အသင်းနှင့်လည်း ဦးထွန်းဖေသည် ပေါင်းဖက်မိလာခဲ့သည်ကို တွေ့ခဲ့ရပါသည်။

ဘဝဖြစ်စဉ်အကျဉ်း

ဦးထွန်းဖေ(၁၉၀၀-၁၉၇၄)သည် မလှိုင်မြို့နယ် သရက်ကောင်းပင်ရွာ ဇာတိဖြစ်သည်။ ၁၉၀၀ ပြည့် ဩဂုတ်လ ၅ ရက်နေ့တွင် ဖွားမြင်ခဲ့သည်။

မိတ္ထီလာအေဘီအမ်ကျောင်းတွင် စတင်ပညာသင်ကြားခဲ့ပြီး မန္တလေး သာသနာ့နဂ္ဂဟ ဗုဒ္ဓဘာသာကျောင်း၌ ဆက်လက်ပညာသင်ကြားရာ ၁၉၁၈ တွင် ဆယ်တန်းအောင်သည်။ ထို့နောက် ရန်ကုန်ကောလိပ်၌ ဆက်လက်ပညာသင်သည်။ ၁၉၂၁ ပြည့်နှစ် တက္ကသိုလ်သပိတ် ပါဝင်သူတစ်ဦး ဖြစ်သည်။

အော့ဆားဗား အင်္ဂလိပ်သတင်းစာတွင် ဝင်ရောက် အမှုထမ်းပြီး သူရိယသတင်းစာ၏ ည အယ်ဒီတာအဖြစ် အမှုထမ်းသည်။ ဒုတိယကမ္ဘာစစ် နောက်ပိုင်းတွင် ဟံသာဝတီသတင်းစာအယ်ဒီတာ ဖြစ်လာသည်။ ၁၉၄၇ ခုနှစ်တွင် ဟင်္သာအနောက်ပိုင်းမှ ဥပဒေပြုလွှတ်တော်သို့ ရွေးကောက်တင်မြောက်ခြင်း ခံရသည်။ ၁၉၄၈ ခုနှစ်တွင် ပြန်ကြားရေးဝန်ကြီး၊ ၁၉၅၂ ခုနှစ်တွင် ယဉ်ကျေးမှုဌာနဝန်ကြီးအဖြစ် ၁၉၅၃ ခုနှစ်အထိ တာဝန်ယူခဲ့သည်။ ထို့နောက် **ထွန်းနေ့စဉ်သတင်းစာ**ကို တည်ထောင်၍ အယ်ဒီတာချုပ်အဖြစ် တာဝန်ယူဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။

မြန်မာနိုင်ငံ သတင်းစာဆရာအသင်းဥက္ကဋ္ဌနှင့် မြန်မာနိုင်ငံ စာနယ်ဇင်းဥက္ကဋ္ဌအဖြစ် တာဝန်ယူခဲ့သည်။

“မြန်မာစာ နိဒါန်း (၁၉၃၃)” နှင့် “အဘယ့်ကြောင့် မြန်မာစာ မတိုးတက်သနည်း” (၁၉၅၁)စာအုပ်များ ပြုစုခဲ့သည်။

၁၉၇၄ ခုနှစ် ၊ နိုဝင်ဘာလ ၁၈ ရက်နေ့တွင် ကွယ်လွန်ခဲ့သည်။

“မြန်မာစာနိဒါန်း ဟူသော သူ၏စာပေသမိုင်း တစ်ခုပေါ် ထွက်လာသောအခါ သူ့ကို စာပေသမားအနေဖြင့် လေးစားခဲ့ ပါသည်။”

“သတင်းစာသမိုင်း၌ ဦးထွန်းဖေလည်း မှတ်တိုင် တစ်ခုပင်ဖြစ် သည်”

မောင်ထင်

စာရေးဆရာ၊ သတင်းစာဆရာမောင်ထင်က အထက်ပါ အတိုင်း မြန်မာ့ နေ့စဉ်ဦးထွန်းဖေဟု ဂုဏ်ပြုရေးသားခဲ့ပါသည်။ ဦးထွန်းဖေသည် သတင်းစာဆရာသက်တမ်းအားဖြင့် နှစ်ပေါင်း ငါးဆယ်ခန့် ရှိခဲ့သည်။ သတင်းစာဆရာဘဝမှ ဝန်ကြီးအထိ ရောက်ခဲ့ဖူးသည်။

ဦးထွန်းဖေသည် ၁၉၂၀ ပြည့်နှစ်မှ ကွယ်လွန်သည်အထိ မြန်မာစာ တည်တံ့ရေး၊ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးကို ရှေးရှုကြိုးပမ်း စွမ်းဆောင်ပေးခဲ့သည်။

“သူရိယ” သတင်းစာတိုက်တွင် စတင်တာဝန်ယူခဲ့စဉ်က စာပြင်ဆရာ သခင်ကိုယ်တော်မှိုင်းအမည်ခံ ဆရာလွန်းအစရှိသော မြန်မာပညာရှင်များနှင့် ကျွမ်းဝင်ရင်းနှီးခဲ့ရပြီး မြန်မာစာအရေး အသားကို လေ့လာခွင့်ရခဲ့သည်။

မြန်မာပညာရှင်ကြီးများနှင့် လေ့လာဆည်းပူးခွင့် ရပြီး မြန်မာစာ ဖွံ့ဖြိုး တိုးတက်ရေးအတွက် ကြိုးပမ်းချက်တစ်ရပ်အဖြစ်

၁၉၃၄ ခုနှစ်တွင် “**မြန်မာ စာပေအတ္ထုပ္ပတ္တိ**” ခေါ် “**မြန်မာစာ နိဒါန်း**” ကို ပြုစုထုတ်ဝေခဲ့သည်။ ဆရာကြီး ဦးဖေမောင်တင်၏ မြန်မာစာပေသမိုင်း၏ နိဒါန်းဟု ဆိုရပေမည်။

ဦးထွန်းဖေသည် အခွင့်အခါကြုံတိုင်း မြန်မာစာ ဖွံ့ဖြိုး တိုးတက် ရေး လှုံ့ဆော်ပေးသော ဆောင်းပါးများစွာ ရေးသားခဲ့သည်။ ဟောပြောပွဲ ဆွေးနွေးပွဲများအပြင် မြန်မာ့အသံမှပင် လှုံ့ဆော်ဟောပြော အသံလွှင့်ခဲ့သည်။ ထိုသို့ အသံလွှင့်ဟောပြောချက်များအနက် ၁၉၇၀ ပြည့်နှစ် နိုဝင်ဘာလ ၂၃ ရက်နေ့က မြန်မာ့အသံမှ ဦးထွန်းဖေ၏ အမျိုးသားနေ့ ရွှေရတုသဘင် အသံလွှင့်ချက်သည် ဤသို့ သမိုင်းတွင်ခဲ့သည်။

“မျိုးချစ်စိတ်ဓာတ်ဖြင့် ထွန်းကားလာခဲ့တဲ့ အမျိုးသားကျောင်း များမှ မျိုးချစ်ပုဂ္ဂိုလ်များကို မွေးထုတ်ပေးခဲ့ပါတယ်။ အဲဒီ သပိတ်မှောက် တော်လှန်မှုဟာ ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်၌ မြန်မာစာ ဝိဇ္ဇာဂုဏ်ထူးတန်းဘွဲ့ ယူနိုင်သည်အထိ သင်ကြားပို့ချပေးခဲ့တဲ့ မြန်မာစာဌာနကြီးတစ်ခုကိုလည်း ဖြစ်ပေါ်စေခဲ့ပါတယ်။ မြန်မာဘာသာကို ရုံးသုံးဘာသာစကားအဖြစ်သို့လည်း ရောက်လာစေခဲ့ပါတယ်။ မြန်မာရာဇဝင်သမိုင်းကို မှန်ကန် သော ရှုထောင့်မှ ကြည့်ရှုလေ့လာစေကာ ဇာတိသွေး ဇာတိမာန်ကို တက်ကြွစေပါတယ်”

ဦးထွန်းဖေသည် ဆောင်းပါးများ ရေးသားရာတွင် **“သတင်းထောက်တစ်ဦး”** အမည်ကို အမြတ်တနိုးတန်ဖိုးထား ခံယူ လျက် ရေးသားခဲ့သည်။ ခေတ်သစ်စာပေ အမြင်အတွေး ဝေဖန် ရေးသားရာတွင်မူ “မောင်” ကလောင်အမည်ကို ခံယူခဲ့သည်။ သတင်းစာဆရာတစ်ဦး ပီသစွာ သတင်းရေးခြင်း၊ ဆောင်းပါး

ရေးခြင်း၊ ခေါင်းကြီးပိုင်းရေးသည်အထိ တာဝန်ယူရေးသားနိုင်စွမ်း ရှိသည်။

မြန်မာစာပေ တိုးတက်ရေးအတွက် လှုံ့ဆော်ပေးခဲ့သည့် မြန်မာစာပေသမိုင်းတွင် စာပေသမားအဖြစ် လေးစားထိုက်သူ၊ မြန်မာသတင်းစာသမိုင်းတွင်လည်း ထူးကဲစွာ စွမ်းဆောင်နိုင်ခဲ့သူ ဦးထွန်းဖေအား မြန်မာစာပေသမိုင်း၊ မြန်မာသတင်းစာသမိုင်း တွင် မော်ကွန်းဝင် မော်ကွန်းတင်ထိုက်သူ မြန်မာစာပေကျေးဇူးရှင် ကြီးအဖြစ် ဂုဏ်ယူဖော်ပြအပ်ပေသည်။ ။

မြန်မာ့စာဆို
ရွှေပြည်ဦးဘတင်

**“ ရွှေပြည်ဒီတတင်သည်မြန်မာစာ၊ မြန်မာမှု၊ မြန်မာ့ယဉ်ကျေးမှု
မဟာသုတ ကြွယ်ဝလွန်းသူဖြစ်သည်။ စာတွေ့လက်တွေ့ မျက်တွေ့
ကျွမ်းကျင်သည်။ မြန်မာစာပေ၊ မြန်မာမှုသမိုင်းနှင့် မြန်မာဂီတ
လောကတွင် မမေ့နိုင်၊ မော်ပွန်တင်ထိုက်သူအဖြစ် ဂုဏ်ပြုမတ်တမ်း
တင် အပ်ပေသည်။ ”**

မြန်မာ့စာဆို ရွှေပြည်ဦးဘတင်

(၁၂၅၆-၁၃၂၈)

ရွှေပြည်ဦးဘတင်သည် မြန်မာစာဆိုတစ်ဦး ပီသလှသည်။ မြန်မာစာကို ဆိုပြောဟောပြောနိုင်သူတစ်ဦး ဖြစ်သည်။ ဦးမောင်မောင်တင်(မဟာဝိဇ္ဇာ)၏ အမှတ်တရပုဂ္ဂိုလ်များတွင် ရွှေပြည်ဦးဘတင် အကြောင်းကို အမှတ်ထင်ထင် ရေးသားခဲ့သည်။

အမှတ်တရစာဆို

ရွှေပြည်ဦးဘတင်သည် ၁၃၂၈ ခုနှစ်၊ နတ်တော်လဆန်း ၁ ရက် စာဆိုတော်နေ့တွင် မန္တလေးဒါးတန်းရပ် နေအိမ်တွင် ရုတ်တရက် ကွယ်လွန်ခဲ့ရှာသည်။ မြန်မာစာဆို မြန်မာမှုကို ရေးပြရုံမက ဆိုပြနိုင်သူဟု ထင်ရှားခဲ့သည်။ ရာမရကန်ကို အသင်အပြု ပြည့်ဝ ပိုင်နိုင်မှုမက ရကန်ဆိုပုံဆိုဟန်ကို လက်တွေ့ကျကျ ဆိုပြနိုင်သူ ဆရာတစ်ဦးဖြစ်သည်။

ဝေဿန္တရာဇာတ်တော်ကြီးကို ဂါထာတစ်ထောင်ဖြင့် ရွတ်ဆို ဟောပြောနိုင်သူ ဖြစ်သည်။ “ ရွှေပြည်တိုက် ရွှေပြည်ကိုယ် တော်လေး ” ဟူ၍ ကျော်ကြားထင်ရှားသည်။ သိဉ္ဇည်းမင်းကြီးနှင့် ဖုဿတိမိဖုရားတို့အကြောင်းကို တည်တည်တံ့တံ့ ခုံခုံညားညား ဟောကြားပြခဲ့သည်။

ဝေဿန္တရာနှင့် မဒ္ဒိဒေဝီတို့ ပြောဆိုပုံဆိုဟန်ကိုမူ နန်းဆန်စွာ ပြောပြလေ့ရှိသည်။ သားတော်ဇာလီနှင့် သမီးတော် ကဏ္ဍာစိန်တို့ ဟောကွက်မှာကား သနားစရာ ကရုဏာရသ အပြည့်အဝ ဟောပြ ခဲ့ရာ စွယ်စုံရစာဆို တစ်ဦးအဖြစ် ထူးထူးခြားခြား ကျော်ကြားခဲ့ သည်။

အမှတ်တရစာဆိုသည် စာဆိုတော်နေ့မှာပင် အမှတ်တရ ကွယ်လွန်ခဲ့သည်ကို ပြန်လည်အမှတ်တရ ရေးပြနေရခြင်း ဖြစ်ပါ သည်။

တက္ကသိုလ်ဆရာတစ်ဦး

ရွှေပြည်ဦးဘတင်သည် တက္ကသိုလ်ဆရာတစ်ဦးလည်း ဖြစ်သည်။ မန္တလေး တက္ကသိုလ်သီးခြား တည်ထောင်လာသောအခါ ၁၉၅၈ ခုနှစ်မှပင် စတင်ကာ သူတေသန ဟောပြောပို့ချပေးခဲ့ရာ အမှတ်တရအသံသွင်းယူခဲ့ရာ ကြိုးခွေ ပေါင်း ၂၇ ခွေခန့်ရှိခဲ့သည်။ မြန်မာကဗျာ ရတု ရကန် အဲအန် သီဆိုမှုများ ကိုပါ အမှတ်တရ အသံသွင်းယူထားခဲ့သည်။

မန္တလေးတက္ကသိုလ် ပြင်ဦးလွင်စစ်တက္ကသိုလ်များတွင် စာပေပညာ ဟောပြောပို့ချပေးခဲ့သည်။ ရွှေပြည်ဦးဘတင်သည်

တက္ကသိုလ်တွင် ပညာမသင်ခဲ့ရသော်လည်း တက္ကသိုလ်များတွင် အောင်မြင်သော ဆရာတစ်ဆူ ဖြစ်ခဲ့ပါသည်။ မန္တလေးမြို့ ဆရာ အတတ်သင်သိပ္ပံတွင် မြန်မာစာ၊ မြန်မာရာဇဝင်ကို သင်ပြခဲ့သူ ဖြစ်သည်။

ပညာရှင်သုတေသီ

မန္တလေးမြို့နှင့် ပတ်သက်သော ရတနာနဒီမော်ကွန်းကို တက္ကသိုလ် ဆရာများက နည်းခံလေ့လာရန် လာကြရာ ရွှေပြည် ဦးဘတင်က မန္တလေး တောင်ခြေမှစ၍ မြစ်တော်တူးဖောက်ရာ ပြသော မြစ်တော်ပုံ ပုရပိုက်ကြီး နှင့်တကွ ဟောပြောပို့ချ လက်တွေ့ ပြသပေးခဲ့သည်။

ဆရာကြီးသည် စာတွေ့လက်တွေ့မျက်တွေ့ ပို့ချလေ့ရှိပါသည်။ ဦးတိုး၏ ရာမရကန်မှ သင်္ဃန်းဘွဲ့ကို ရွတ်ဆိုရှင်းပြရာတွင် ကျမ်းကျင်နိုင်နင်း နှံ့စပ်လှပါသည်။

မန္တလေး၊ မတ္တရာ၊ စဉ့်ကူးနယ် စကျင်တောင်ပေါ်တက်ရောက် လေ့လာရာတွင် ရွှေပြည်ဦးဘတင်သည် တပည့်များနှင့်အတူ ပါဝင်ခဲ့သည်။ ကျောက်ဆည် ဓာတ်တော်တောင် တက်ရာတွင် ကိုယ်တိုင် ပါဝင်ခဲ့သည်။ မန္တလေးပတ်ဝန်းကျင်တခွင် လေ့လာရေး ခရီးထွက်ကြရာတွင် ဆရာကြီးအမြဲ ပါဝင်လိုက်ပါလေ့ရှိပြီး စာပေမစပ် သမိုင်းမတင်ရသေးသော မှတ်တမ်း မှတ်ရာများကို ရွှေပြည်ဦးဘတင်ထံမှ ရယူမှတ်သားနိုင်ခဲ့ကြပါသည်။ ရွှေပြည် ဦးဘတင်သည် ပညာရှင်သုတေသီတစ်ဦးအဖြစ် အထူးဂုဏ်ပြုမှတ် တမ်းတင် ထိုက်ပေသည်။

“အမိမြန်မာပြည်” အကြောင်းကို ည ၇ နာရီမှ ၁၂ နာရီမက

ဟောပြုလေ့ရှိကြောင်း သိရပါသည်။

ကျမ်းပြုဆရာ ရာဇဝင်ဆရာ

ရွှေပြည်ဦးဘတင်သည် ရာဇဝင်စာတင်ခဲ့သူ ဖြစ်သည်။
 မှန်နန်းရာဇဝင်တော်ကလေး
 စစ်ကိုင်းတောင်သမိုင်းတို့ကို ပြုစုရေးသားထားခဲ့သည်။
 ရှေးစာစုများ စုစည်းပြီး စာပေလောကစာအုပ်ကို ထုတ်ဝေခဲ့သည်။
 ရွှေပြည်ဦးဘတင်သည် မြန်မာစာပေရှာဖွေလေ့လာ မှတ်သား
 ထားသမျှ ဆောင်းပါးများစွာ ရေးသားထားခဲ့ပါသည်။
 မန္တလေးသုတဝဗုဒ္ဓစာတမ်း၊ ဟံသာဝတီမဂ္ဂဇင်း၊ သူရိယ
 မဂ္ဂဇင်းများတွင် ဆရာ့ဆောင်းပါးစာများကို မှတ်သားလေ့လာ
 ရပါသည်။
 ရှုမဝ၊ မြဝတီ၊ ငွေတာရီမဂ္ဂဇင်းများတွင် စဉ်ဆက်မပြတ်
 ရေးသားခဲ့သည်။

ဂီတသုတေသီ ရွှေပြည်ဦးဘတင်

မြဝတီမင်းကြီးဦးစ၏ စာပေဂီတကို ရှာဖွေသုတေသနပြု
 ရေးသား ပြုစုခဲ့သည်။ “မြဝတီစာပေဂီတ” စာအုပ်အဖြစ်
 ထုတ်ဝေခဲ့သည်။
 ရွှေပြည်ဦးဘတင်-
 “မြဝတီမင်းကြီးမှာ သီချင်းသီဆိုမှု၊ တီးမှု၊ ရေးသားမှုတို့တွင်
 ထိပ်ဆုံးသို့ ရောက်သော ပါရဂူတစ်ယောက် ဖြစ်လေသည်” ဟူ၍
 သုံးသပ် ဆုံးဖြတ်ထားခဲ့ပေသည်။

ရွှေပြည်ဦးဘတင်ကပင်-

“မောင်စမှာ စစ်ကိုင်းမြို့ အနောက်ဖျား အစီခံခေါ်သော ရွာငယ်ကလေးမှာ နေထိုင်ရကြောင်းကို ရှေးစာဆိုအမှတ်အသား တစ်ခုမှာ တွေ့ရသည်” ဟူ၍ မြဝတီစာပေဂီတစာအုပ်တွင် ဖော်ပြ ထားသည်။

မြန်မာ့နန်းမလေ့ ဗဟုသုတကြွယ်ဝသည်။ သဗ္ဗာလီဝေါဟာရ နှင့် ပတ်သက်၍ ရွှေပြည်ဦးဘတင်၏ အယူအဆ တင်ပြချက်သည် ခိုင်မာ တိကျလှသည်။

“သဗ္ဗာလီမှာ ထိုင်ရန်နေရာကို ကြိမ်ခတ်၍ လုပ်ရမည်။ အင်းပျဉ်မှာလည်း ကြိမ်ခတ်၍လုပ်ရမည် စသည်ဖြင့် နန်းတော်က ပစ္စည်းများ လုပ်ဆောင်ရန် ဘိုးတော်ဘုရားက အမေးတော်ကိုဖြေ သောမောင်းထောင်သာသနာပိုင်ဆရာတော်၏ အမေးတော်ဖြေစာတမ်း မှာ သိသာလှရကား သဗ္ဗာလီသည်ထိုင်ရန် နေရာဖြစ်သည်ကို မှတ်ရမည်”

ရွှေပြည်ဦးဘတင် ဘဝဖြစ်စဉ်အကျဉ်း

ရွှေပြည်ဦးဘတင်ကို မန္တလေးမြို့အနောက်ပြင် မေပဂီရိရပ် တွင် အဖမြို့ သူကြီးဦးငွေပု၊ အမိ ဒေါ်မြစ်တို့မှ သက္ကရာဇ် ၁၂၅၆ ခုနှစ် ကဆုန်လဆုတ် ၁၁ ရက် အင်္ဂါနေ့တွင် မွေးဖွားခဲ့သည်။ မွေးချင်းဟူ၍ အဖေတူအမေကွဲ မေပဂီရိမြို့မသူကြီးဟောင်း ဦးကိုကြီးခေါ် ညီတစ်ယောက်သာလျှင် ရှိခဲ့သည်။

ရွှေပြည်ဦးဘတင်သည် ငယ်စဉ်က မန္တလေးမြို့ပြင် လက်နက် တိုက်ဝန် ဦးအောင်မင်းတည်ထောင်သော ဓမ္မရာမတိုက်တွင် ပညာ စတင်သင်ယူခဲ့သည်။ ထို့နောက်တွင် မန္တလေးမြို့အနောက်ပြင်

ဆင်တဲတိုက်သစ်တွင် ရှင်သာမဏေဘဝဖြင့် ဆက်လက်ပညာ သင်ယူပါသည်။ ၅ နှစ်သားတွင် လူထွက်၍ အသက် ၁၈ နှစ် ရောက်သောအခါ ရှင်သာမဏေတဖန် ပြန်ပြု၍ အသက် ၂၀ ပြည့်သောအခါတွင်မူ ပဉ္စင်းတက်ခဲ့သည်။ ဟေမာသီဝန်တိုက်တွင် လည်း ကြာမြင့်စွာ ပညာဆည်းပူးခဲ့သည်။

ရွှေပြည်ဆရာကြီး၏ လက်ဦးဆရာများမှာ ဟေမာသီဝန် ဆရာတော်နှင့် ဆင်တဲဆရာတော်တို့ ဖြစ်ပါသည်။

ဆရာဦးဘတင်နှင့်ပတ်သက်၍ အမည်နာမရှေ့တွင် “ရွှေပြည်” စကားလုံး အဘယ့်ကြောင့် သုံးစွဲခေါ်ဝေါ်သည်ကိုလည်းကောင်း၊ အနုပညာရေး၊ နိုင်ငံရေးနယ်ပယ်တွင် ဆရာကြီးဦးဘတင် အဘယ်ပုံ ပါဝင်စွမ်းဆောင်ခဲ့သည်ကို လည်းကောင်း၊ သားဖြစ်သူကိုယ်တိုင် မြန်မာစာပေလောက စာအုပ် နိဒါန်း(င) အက္ခရာတွင် ဤသို့ ပြည့်ပြည့်စုံစုံ တင်ပြထားလေသည်။

“ရွှေပြည်ကြီးနီးအောင်ပင်လှမ်း နန်းရွှေရိပ်လှုံ ရွှေဘိုဟံသာ ကွန်းမှာလ ယွန်းနက်ကယ်စီ ပြဿဒ်ဆီက” အစချီသည့်သီချင်း သည် မန္တလေးမြို့တွင် ပြန့်နှံ့ခေတ်စား ခဲ့ဖူးပါသည်။

ထိုသီချင်းပြန့်နှံ့နေစဉ်က ရွှေပြည်ဦးဘတင်မှာ အသက် ၂၀ ခန့်ရှိပါပြီ။ ရွှေပြည်ဦးဘတင် ပညာသင်သည့်ကျောင်းမှာ ရွှေပြည်ရပ်တွင် ရှိပါသည်။ ရွှေပြည်ရပ်မှာ ရွှေပြည်မြင်းတပ် အစုသား နေထိုင်ရာအရပ် ဖြစ်ပေသည်။

သို့ဖြစ်အရပ်ကို အကြောင်းပြု၍လည်းကောင်း၊ ရွှေပြည် သီချင်းကို အစွဲပြု၍လည်းကောင်း “ရွှေပြည်ဦးဘတင်” ဟူ၍ တွင်စမှတ် ပြုလာခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

ရွှေပြည်ဦးဘတင် ရဟန်းဘဝတွင် စာချခြင်း၊ ဓမ္မကထိက

မြန်မာစာ မြန်မာမှုကိုပြုစုပျိုးထောင် ခေါင်းဆောင်ခဲ့ကြသူများ ၁၆၅

အဖြစ်ဖြင့် တရားပွဲစဉ်အများအပြား ဟောကြားခြင်း၊ သံဃာသမဂ္ဂိ အသင်း ခေါင်းဆောင်အဖြစ် ပင်နီသက်န်းဝတ်ကာ ဝံသာနုနိုင်ငံရေး လှုပ်ရှားမှုပြုခြင်းတို့ကား ပြောင်းလွဲရွှေ့လျားနေသည့် အချိန် အခါနှင့်အမျှပင် ဖြစ်၏။ ရဟန်းဝတ် ၉ ဝါအရတွင် လူထွက်ပါသည်။ ထို့နောက် အမျိုးသားနိုင်ငံရေးအတွင်း ဝင်ရောက်ကူးပြောင်းခဲ့ပါ သည်ဟု ဖော်ပြထားသည်။ ရွှေပြည်ဦးဘတင်သည် အမျိုးသား ကျောင်းများ တည်ထောင်မှုနှင့်ပတ်သက်၍ စိတ်ဓာတ်မြင့်တင် လွန်းသည်။ မန္တလေးမြို့ ဗဟိုအမျိုးသားကျောင်းကြီး စတင်ပြုစု ပျိုးထောင်ရာ၌ ကိုယ်တိုင်ပါဝင်ဆောင်ရွက်ရုံမျှမက မြန်မာနှင့် ရာဇဝင်ဆရာအဖြစ်ပါ တာဝန်ယူ၍ ထမ်းရွက်ခဲ့သည်။ အမျိုးသား ကျောင်းပေါ်၌ အလွန်သံယောဇဉ်ကြီး၍ သားသမီးများကိုပင် ထိုကျောင်းမှလွဲ၍ အခြားကျောင်းတွင် ထားလေ့မရှိပေ။

ကျောင်းဆရာဘဝတွင် ၁၀ နှစ်မျှ ထမ်းဆောင်ပြီးနောက် နိုင်ငံရေးသမားဘဝကို လုံးလုံးလျားလျား ခံယူရောက်ရှိသွားသည်။ ဒုတိယကမ္ဘာစစ်ကြီး ဖြစ်ကာနီးတွင်တစ်ကြိမ်၊ စစ်ပြီးနောက်ပိုင်း၌ တစ်ကြိမ် နှစ်ကြိမ်တိုင်တိုင်ပင် မန္တလေးမြို့ မြူနီစပယ်လူကြီး အဖြစ် လုပ်ဆောင်ခဲ့သေးသည်။ လွတ်တော်အမတ်အဖြစ်လည်း ဆောင်ရွက် ခဲ့သည်။

မန္တလေးအရေးပိုင် ဘာရင်တန်လက်ထက်တွင် ပုဒ်မ(၅)ဖြင့် အဖမ်းခံခဲ့ရသည်မှာ လွတ်လပ်ရေးမရမီ ၅ ရက်အလိုမှ လွတ် မြောက်ခဲ့သည်။

မြန်မာနိုင်ငံလွတ်လပ်ရေး ရပြီးနောက်ပိုင်းတွင်မူ ရွှေပြည် ဦးဘတင်သည် စာပေဟောပြောပွဲများတွင် ဟောပြောခြင်း၊ မဂ္ဂဇင်း အစောင်စောင်တွင် လူမှုရေးကိစ္စတို့တွင် ပါဝင်ကူညီခြင်းတို့ကို

စိတ်အားထက်သန်စွာ ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။ ထို့ပြင် နိုင်ငံ့တာဝန် ဝတ္တရားများဖြစ်သော မန္တလေးမြို့ ဆရာအတတ်သင် သိပ္ပံကျောင်း မြန်မာစာပေဌာနမှူး တာဝန်ယူခဲ့သည်။

သမိုင်းသုတေသနကော်မရှင် သုတေသနဌာနမှူး (ဂီတ) တာဝန် ကျေပွန်ခဲ့သည်။

မန္တလေးပန်တျာနှင့် အနုပညာကျောင်း ကျောင်းအုပ်ကြီး အဖြစ် ထမ်းဆောင်ခဲ့သည်။

၁၃၂၈ ခု စာဆိုတော်နေ့တွင် စာပေပညာရှင် ရွှေပြည် ဦးဘတင်သည် စာပေဟောပြောပွဲတစ်ခုပြီး၍ ဟောပြောပွဲတစ်ခု သွားခါနီးတွင် ကွယ်လွန်ခဲ့ရရှာသည်။ အမျိုးသားစာဆို ပီသကြောင်း ကို သမိုင်းက သက်သေတည်ခဲ့သည့် ရွှေပြည်ဦးဘတင်ပင် ဖြစ်ပေသည်။

ရွှေပြည်ဦးဘတင်သည် မြန်မာစာမြန်မာမှု မြန်မာ့ယဉ်ကျေးမှု ဗဟုသုတ ကြွယ်ဝလွန်းသူ ဖြစ်သည်။ စာတွေ့လက်တွေ့ မျက်တွေ့ကျွမ်းကျင်သည်။ မြန်မာစာပေ မြန်မာမှုသမိုင်းနှင့် မြန်မာ့ဂီတလောကတွင် မမေ့နိုင် မော်ကွန်းတင်ထိုက်သူအဖြစ် ဂုဏ်ပြုမှတ်တမ်း တင်အပ်ပေသည်။ ။

ကျမ်းညွှန်း

အမှတ်တရပုဂ္ဂိုလ်များ-

ဦးမောင်မောင်တင်(မဟာဝိဇ္ဇာ)

မြဝတီစာပေဂီတ-

ရွှေပြည်ဦးဘတင်

မြန်မာစာပေလောကနိဒါန်း-

ရွှေပြည်ဦးဘတင်

မြန်မာစာပေ

မြန်မာစကားပြေညာရှင်

**“ ဦးမောင်ကြီးသည် မြန်မာစာပါမောက္ခဖြစ်သော်လည်း
ကမ္ဘာ့သမိုင်းကိုပါ ကျွမ်းကျင်နှုတ်လွန်းသူဟု အမွမ်းတင်လိုပါ
သည်။ ”**

မြန်မာစာပေ မြန်မာစကားပြေပညာရှင်

မြန်မာစာပေ မြန်မာစကားပြေပညာရှင်သည် မြန်မာစာ ပါမောက္ခ ဦးမောင်မောင်ကြီးကို ဆိုလိုပေသည်။ မြန်မာစာဌာန ပါမောက္ခများတွင် မြန်မာစကားပြေသင်ကြားရေးကို ဦးစားပေး လမ်းညွှန်ခဲ့သော စာပေပညာရှင်တစ်ဦး ဖြစ်ပေသည်။

ဆရာဦးမောင်မောင်ကြီး ပါဝင်ရေးသားခဲ့သော စာနယ်ဇင်း စာစုစာရင်း ၁၅ မျိုးခန့်ရှိခဲ့သည်။ ဆရာကြီးသည် စကားပြေ သမားဟူ၍ပင် မော်ကွန်းတင်ချင်ပါသည်။ ဆရာကြီးရေးသား ထားခဲ့သော စာစုစာရင်းတွင် ချစ်ရည်တူ(သင်္ဃန်းဘွဲ့) ကဗျာ တစ်ပုဒ်သာ တွေ့ရကြောင်းကို “ရန်ကုန်တက္ကသိုလ် မြန်မာစာဌာန နှစ် ၆၀ ပြည့် အထိမ်းအမှတ်စာစောင်” တွင် ဖော်ပြထားသည်။ ဆရာကြီးသည် စကားပြေသမား ပီသလှပါသည်။ ဆရာကြီး နောက်ဆုံး စာပေလက်ရာမွန်သည်ပင် “မြန်မာစကားပြေသမိုင်း” ဖြစ်နေပါသည်။

ဆရာကြီးသည် မြန်မာစာပေ စကားပြေအကျိုးပြုစာအုပ်များ စွာ ရေးသား ပြုစုထုတ်ဝေခဲ့သည်။ ဆရာကြီး ပြုစုခဲ့သော စာအုပ်များအနက် စာမျက်နှာ (၁၉၆၄)၊ အသုံးချမြန်မာစာ (၁၉၇၀)၊ ယောင်တတ်မှားတတ်သော စာလုံးပေါင်းများ(၁၉၇၀) စသည့် စာအုပ်များသည် မြန်မာစာပေ မြန်မာစကားပြေ စာပေမြင့်မားရေးကို ရှေ့တန်းမှ ရှေးရှုအကျိုးပြုခဲ့သည်။ မြန်မာစာပေ မြန်မာစကားပြေပညာရှင်ဟူ၍ပင် မော်ကွန်းတင်ချင်ပါသည်။

စာပေအသင်အပြုကောင်းသောဆရာကြီး

“တက္ကသိုလ်မောင်မောင်ကြီးနှင့် ကျွန်တော်” ဆောင်းပါးတွင် ဆရာ မင်းယုဝေက ဤသို့ ရေးပြထားသည်။

“ဆရာက ဖိလဒင်ဟော ရေးသမျှ စာအုပ်အားလုံးကို ဖတ်ဖူးကြောင်း ပြောပြသည်။ ဖိလဒင်ဟော၏ စိတ်စေတနာနှင့် အမြင်ကျယ်မှုတို့ကို လေးစား နှစ်သက်သည့်နှင့်အမျှ ဖိလဒင်ဟော၏ စကားပြေရေးဟန်ကို နှစ်သက်ကြောင်း၊ သူ့စကားပြေရေးရာတွင် ဖိလဒင်ဟော၏ ရေးဟန်ကို အတုယူ လိုက်နာခဲ့ကြောင်း ပြောပြလေသည်။”

ဆရာမင်းယုဝေက ဆက်လက်၍-

“ကျွန်တော်သည် ဆရာဦးမောင်မောင်ကြီး၏ စကားပြေအရေးအသားကို နှစ်သက်၏။ ဆရာသည် စကားပြေကို ရိုးရိုးနှင့်ရှင်းလင်း ပြတ်သားစွာ ရေးသူဖြစ်၏” ဟူ၍ ချီးကျူးစကား ရေးသားထားသည်။ မှန်ပါသည်။ ဆရာ ဦးမောင်မောင်ကြီးသည် စာသင်ရာတွင် ရိုးရိုးရှင်းရှင်း သင်ပြနိုင်စွမ်းရှိသည်။ ကဗျာကို သင်ရာတွင်ပင်

ကဗျာဟန်ကို စကားပြေရိုးရိုးဖြင့်သာ ရှင်းပြလေ့ရှိသည်။ မြန်မာစာ ဂုဏ်ထူးတန်းတွင် ဆရာကြီးက နေမိဘုံခန်းပျို့ကိုသင်ကြားပေး သည်။ ဗဟုသုတပြည့်ဝအောင် စွမ်းဆောင်သင်ကြားပေးသည်။ ဆရာကြီး သည် ကဗျာကို အလွတ်ကျက်မှတ်ရန်ထက် စကားပြေ သက်သက်ကိုသာ သင်ပြသည်။ နေမိဘုံခန်းကို မြောက်လွန်း သည်ဟု ဆိုစမှတ် ပြုထားသော်လည်း ဆရာကြီး သင်ပြသောအခါ သိလွယ်၊ မှတ်လွယ်၊ အံ့ဩဖွယ်ဖြစ်စရာများ အမှတ်တရ မှတ်သား နားလည်စေခဲ့ပါသည်။ မြန်မာစာပေ အသင်ပြကောင်းသော ဆရာကြီးဟူ၍ ချီးမွမ်းဂုဏ်ပြုထိုက်ပါသည်။

ကမ္ဘာ့သမိုင်းကျမ်းများကို ကျွမ်းကျင်နိုင်နင်း နှံ့စပ်သူ

ဦးမောင်မောင်ကြီးသည် မြန်မာစာပါမောက္ခ ဖြစ်သော်လည်း ကမ္ဘာ့သမိုင်းကိုပါ ကျွမ်းကျင်နှံ့စပ်လွန်းသူဟု အမွမ်းတင်လိုပါ သည်။ ၁၉၅၄ ခုနှစ်တွင် ကမ္ဘာ့သမိုင်း အခြေပြပထမပိုင်းကို ရေးသားပြုစုခဲ့သည်။ ထိုစာအုပ်၏ မြန်မာစကားပြေ အရေးအသား သည် စံထားစံပြုဖွယ်ရာ အရေးအသားဖြစ်ကြောင်း စာပေ ပညာရှင်များက ချီးမွမ်းဂုဏ်ပြု ရေးသားခဲ့ကြသည်။

ဆရာမင်းယုဝေက “ကျွန်တော်တို့ စံထားနှစ်သက်သော အရေးအသားမျိုးဖြစ်သည်” ဟု စံပြုဖော်ပြရေးသားခဲ့သည်။

ကမ္ဘာ့သမိုင်းအခြေပြ ပထမပိုင်းစာအုပ်တွင် . .

“ကျွန်ုပ်တို့ နေထိုင်သော ကမ္ဘာကြီးသည် နှစ်ပေါင်းမရေမတွက် နိုင်လောက်အောင် ကြာမြင့်သောအချိန်အခါမှ စတင်ပေါ်ပေါက် ခဲ့သည်။ ထိုကမ္ဘာ၌ ကမ္ဘာမြေပြင်ကြီးသည် ကျောက်စိုင်း၊ ကျောက်ခဲ

များသာ ဖြစ်၏။ သစ်ပင်၊ မြက်ပင်များ မပေါက်နိုင်သောကြောင့် ပြောင်ချော၍ နေလေသည်။ နေလည်း အလွန်ပူပြင်း၏။ မိုးလည်း သည်းထန်စွာ ရွာသွန်း၏။ လေလည်း ပြင်းထန်စွာတိုက်ခတ်၏။ အသက်ရှိသော အရာဟူ၍ တစ်စုံတစ်ရာမျှ မနေနိုင်ကြသေးချေ။ မြေပြင်ကြီးနှင့် ရေပြင်ကြီးသာ တည်ထွန်းခဲ့လေသည်” ဟု အစချီလျက် ရေးသားထားသည်မှာ အလွန်နှစ်သက်ဖွယ်ကောင်း လှသည်။ စံထားလောက်ပေသည်ဟူ၍ သုံးသပ်ဖော်ပြထားပါ သည်။ ထို့အတူ ဦးတင်ဇ(ရှမ်းပြည်) မြန်မာစာပါမောက္ခ ဦးတင်ဇက လည်း ချီးကျူးပြောဆိုခဲ့ပါသည်။

ကမ္ဘာ့သမိုင်းကို မြန်မာနားနှင့် မရိုင်းအောင်၊ ရှင်းအောင် စွမ်းဆောင် ရေးပြနိုင်ပါသည်။ ကမ္ဘာ့သမိုင်းကျမ်းများကို ကျွမ်းကျင် နိုင်နင်းနှံ့စပ်သူဟူ၍ ဖော်ပြလိုပါသည်။

စာပေကလောင်များစွာ ပိုင်ဆိုင်ခဲ့သူ

ထို့ပြင် ဆရာကြီးသည် မြန်မာစာဖတ်ပရိသတ်ကို အထူးသဖြင့် မြန်မာ့ မျိုးဆက်သစ်လူငယ်ထူအတွက် စာပေသူတမျိုးဆက် အမွေကို ဖန်တီးပေးစွမ်းနိုင်သူ စာပေပညာရှင်လည်း ဖြစ်ပါသည်။ ရှုမဝမဂ္ဂဇင်းတွင် အခန်းဆက် ဆက်တိုက်ရေးသားခဲ့သည့် တိဗက် ပုံပြင်များသည် ထင်ရှားသိသာပါသည်။ မြန်မာမျိုးဆက်သစ် လူငယ်တို့ စစ်မှန်သော စွန့်စားလိုစိတ် ထက်သန်စေလိုပါသည်။ သူရသတ္တိ ရှိစေလိုပါသည်။ “တမူး” သူရဲကောင်းအကြောင်းကို တခမ်းတနား ရေးသားတင်ပြခဲ့ပါသည်။

ဆရာကြီးသည် သမိုင်းဝတ္ထုရေးဆရာ ဟာရိုးလင့်၏

မြန်မာစာ မြန်မာမှုကိုပြုစုပျိုးထောင် ခေါင်းဆောင်ခဲ့ကြသူများ ၁၇၃

“ဂျင်ဂျစ်ခန်” ဝတ္ထု ကို ဘာသာပြန်ဆိုခဲ့သည်။ ဘာသာပြန်ဝတ္ထုကို အပုဒ် ၂၀ ရေးသားထုတ်ဝေခဲ့သည်။ လုံးချင်းဝတ္ထုများမှာ ပင်ကိုယ် ရေး ၁၅ အုပ်နှင့် ဘာသာပြန်ခြောက်အုပ် ရေးသားနိုင်ခဲ့ပါသည်။ ဆရာကြီးသည် စာပေသုတ၊ ရသစွယ်စုံ ရေးနိုင်စွမ်း ရှိသည်။ မြန်မာစာပေလောကတွင် စာပေကလောင်ခွဲများစွာဖြင့် ရေးသား တင်ပြခဲ့သည်။

- ၁။ ကျော်စွာ
- ၂။ ကျောက်ခဲ၊ မောင်၊
- ၃။ ကြီးမြင့်
- ၄။ ချစ်စရာ
- ၅။ ပညာဗလ
- ၆။ ပွင့်လင်း
- ၇။ ဘိုးထင်ပေါ်
- ၈။ မောင်မောင်ကြီး(တက္ကသိုလ်)
- ၉။ မောင်မောင်ကြီး(ဦး)
- ၁၀။ မောင်မောင်ကြီး(ဦး)(ကထိက)
- ၁၁။ မောင်မောင်ကြီး(ဦး)(ပါမောက္ခ)
- ၁၂။ သူရ(ရန်ကုန်သား)

မြန်မာစာပေ မြန်မာစကားပြေပညာရှင်၏ ဘဝဖြစ်စဉ်

မြန်မာစာပေ မြန်မာစကားပြေပညာရှင်၏ ဘဝဖြစ်စဉ်မှာ ဤသို့ဖြစ်ပါသည်။

ပါမောက္ခဦးမောင်မောင်ကြီးကို ၁၉၁၄ ခုနှစ်၊ မတ်လ ၂ ရက်နေ့တွင်

အဖဦးစံညွန့်နှင့် အမိဒေါ်ခင်မေတို့မှ ရန်ကုန်မြို့အနောက်ပိုင်း ၁၃ လမ်း နေအိမ်တွင် ဖွားမြင်ခဲ့သည်။ ဆရာကြီး၏ ငယ်နာမည်မှာ မောင်ကျော်ညွန့် ဖြစ်သည်။ ဒေါ်ထွေးစိန်သည် အိမ်ထောင်ပြုခဲ့ပြီး သားသုံးယောက်၊ သမီးငယ်တစ်ယောက် ထွန်းကားခဲ့ပါသည်။

ဆရာကြီးသည် ရန်ကုန်ဟိုက်စကူးကျောင်း၌ ပညာသင်ကြားခဲ့ပြီး ၁၉၃၀ ပြည့်နှစ်တွင် “ရန်ကုန်ဟိုက်စကူးနှစ်ပတ်လည်မဂ္ဂဇင်း” ၌ ဟိုက်စကူး ကျောင်းဘွဲ့ပိုက်စုံရတုကို အမည်ရင်းဖြင့် ရေးသား၍ စာပေနယ်ထဲသို့ဝင်ရောက်ခဲ့သည်။

၁၉၃၁ ခုနှစ် ဆယ်တန်းစာမေးပွဲကို အောင်မြင်ခဲ့ပြီး ၁၉၃၂ ခုနှစ်တွင် ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်သို့ ရောက်ရှိခဲ့သည်။ ဆရာကြီးသည် မြန်မာစာပေ၌ ထူးချွန်ထက်မြက်သူဖြစ်သည့်အလျောက် ဥပစာတန်း စာမေးပွဲတွင် မြန်မာ စာဂုဏ်ထူးမှတ်ရရှိ၍ “သာဒိုးအောင်” ဆုကို ချီးမြှင့်ခံခဲ့ရသည်။ ၁၉၃၇ ခုနှစ်တွင် မြန်မာစာဂုဏ်ထူးတန်းကို အောင်မြင်ခဲ့သည်။ ၁၉၄၂ ခုနှစ်တွင် မဟာဝိဇ္ဇာဘွဲ့ကို ရရှိခဲ့သည်။

၁၉၃၇ ခုနှစ်တွင် မြန်မာစာဌာနတွင် နည်းပြအဖြစ် စတင် ခန့်ထားခြင်း ခံရသည်။ ၁၉၄၆ ခုနှစ်တွင် လက်ထောက်ကထိကရာထူး၊ ၁၉၄၈ ခုနှစ်တွင် ကထိကရာထူးကို ရရှိခဲ့သည်။ ၁၉၆၀ ပြည့်နှစ် တွင် ရန်ကုန်တက္ကသိုလ် မြန်မာစာဌာနတွင် ဌာနမှူးအဖြစ် တာဝန် ထမ်းဆောင်ခဲ့သည်။ ၁၉၆၂ ခုနှစ် မေလ ၂၄ ရက်နေ့တွင် မြန်မာစာပါမောက္ခ တာဝန်ယူခဲ့ပါသည်။ ၁၉၇၄ ခုနှစ်တွင် မြန်မာစာပါမောက္ခရာထူးမှ အငြိမ်းစားယူခဲ့ပြီး ပညာရေးဝန်ကြီး ဌာန မြန်မာစာအဖွဲ့တွင် အဖွဲ့ဝင်တစ်ဦးအဖြစ် တာဝန်ထမ်း ဆောင်ခဲ့သည်။ မြန်မာစာဌာနတွင် တာဝန်ထမ်းဆောင်ခဲ့စဉ် မဟာဝိဇ္ဇာကျမ်းပေါင်းများစွာကိုလည်း ကြီးကြပ်လမ်းညွှန်ပေး

ခဲ့ပါသည်။

ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်တွင် ပညာဆည်းပူးလေ့လာရင်း စာပေ ရေးသားမှုကိုလည်း ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။ “တက္ကသိုလ်နှစ်ပတ်လည် မဂ္ဂဇင်း”များ၌ “ချာတိတ်” ဟူသော ကလောင်အမည်ဖြင့် ရေးသားခဲ့သည်။

ဂန္ထလောကမဂ္ဂဇင်းတွင်လည်း “မင်းမဟာ”၊ “သူရ”၊ “ကြီးမြင့်” ဟူသော ကလောင်အမည်များဖြင့် ဆောင်းပါးများ၊ ကဗျာများ၊ ဝတ္ထုများကို ရေးသားခဲ့ရာ ၁၉၄၁ ခုနှစ်တွင် ဂန္ထလောကမဂ္ဂဇင်း တွင် ကျင်းပသော ဝတ္ထုတိုပြိုင်ပွဲ တွင် “ဆေးမင်ကြောင်စုပ်ထိုး” ဟူသော ဝတ္ထုတစ်ပုဒ်ဖြင့် ဒုတိယဆုရရှိခဲ့သည်။

၁၉၅၄ ခုနှစ်တွင် “ကမ္ဘာ့သမိုင်းအခြေပြု ပထမပိုင်း” ကို ပြုစုရေးသားခဲ့သည်။ ထိုစာအုပ်ထဲမှ အရေးအသားများသည် စံထားလောက်သော စကားပြေအရေးအသားမျိုးဖြစ်ကြောင်း ပညာရှင်များ၏ ချီးမွမ်းခြင်း ခံခဲ့ရသည်။

တက္ကသိုလ်ကျော်စွာ၊ ပညာဗလ၊ မောင်ကျောက်ခဲ၊ ချစ်စရာ၊ တက္ကသိုလ် မောင်မောင်ကြီး၊ ကထိကမောင်မောင်ကြီး စသော ကလောင်အမည်များဖြင့် ငွေတာရီ၊ ရှုမဝ၊ မြဝတီ၊ စန္ဒာ စသည့် မဂ္ဂဇင်းများတွင် စာပေဆိုင်ရာ ဆောင်းပါးများ၊ ဘဝအတွေ့အကြုံ ဆိုင်ရာ ဆောင်းပါးများ ၊ ပုံပြင်များ၊ ဝတ္ထုများကို အခွင့်သင့်လျှင် သင့်သလို ရေးသားခဲ့သည်။ ၁၉၆၁ ခုနှစ်တွင် မြန်မာစာပါမောက္ခ အဖြစ် ထမ်းဆောင်ရင်း ဆောင်းပါးများ၊ မြန်မာစာပေဆိုင်ရာ စာအုပ်များ၊ ဘာသာပြန်ဆောင်းပါးများကို ရေးသားခဲ့သည်။

တက္ကသိုလ်မြန်မာစာအတွက် “တရုတ်သံရောက်မော်ကွန်း”၊ “မဟာရာမ ဝတ္ထု” စသည်စာအုပ်များကို တည်းဖြတ်ခဲ့သည်။

ပါမောက္ခဦးချမ်းမြေ့နှင့် တွဲဖက်၍ “ကဗျာလက်ရွေးစဉ်” စာအုပ်ကို ရွေးချယ်စီစဉ်ခဲ့သည်။

ဆရာကြီးပြုစုခဲ့သော စာအုပ်များသည် မြန်မာစာပေ မြင့်မားရေး အတွက် အခြေခံအုတ်မြစ်များ ဖြစ်ခဲ့သည်။ ဆရာကြီး လုံးချင်း စာအုပ် ၂၀ ကျော်နှင့် ဆောင်းပါး ၃၀၀ ကျော်ကို ရေးသားခဲ့သည်။ ၁၉၈၂ ခုနှစ်တွင် ထုတ်ဝေသော “မြန်မာစကားပြေသမိုင်း” စာအုပ်သည် ဆရာကြီး၏ နောက်ဆုံးလက်ရာဖြစ်သည်။

ဆရာကြီးသည် ဤ“မြန်မာစကားပြေသမိုင်း” စာအုပ်ကို အခန်းနှစ်ခန်းခွဲပြီး ပြုစုထားပါသည်။ အခန်း(၁)မှာ ခေတ်ဦး စကားပြေ(၁၀၃၈-၁၂၈၇) ဖြစ်ပြီး အခန်း(၂) မှာ အလယ်ခေတ် မြန်မာစကားပြေ(၁၃၆၄- ၁၇၂၂) ဖြစ်ပါသည်။ ဆရာကြီး အခန်းခွဲ ပုံနှင့် ဆရာ့အရေးအသားကို ထောက်ရှုသော် ဆရာသည် မျက်မှောက်ခေတ် စကားပြေအထိ ရေးသားပြုစုရန် ရည်သန်ထားကြောင်း သိသာပါသည်။

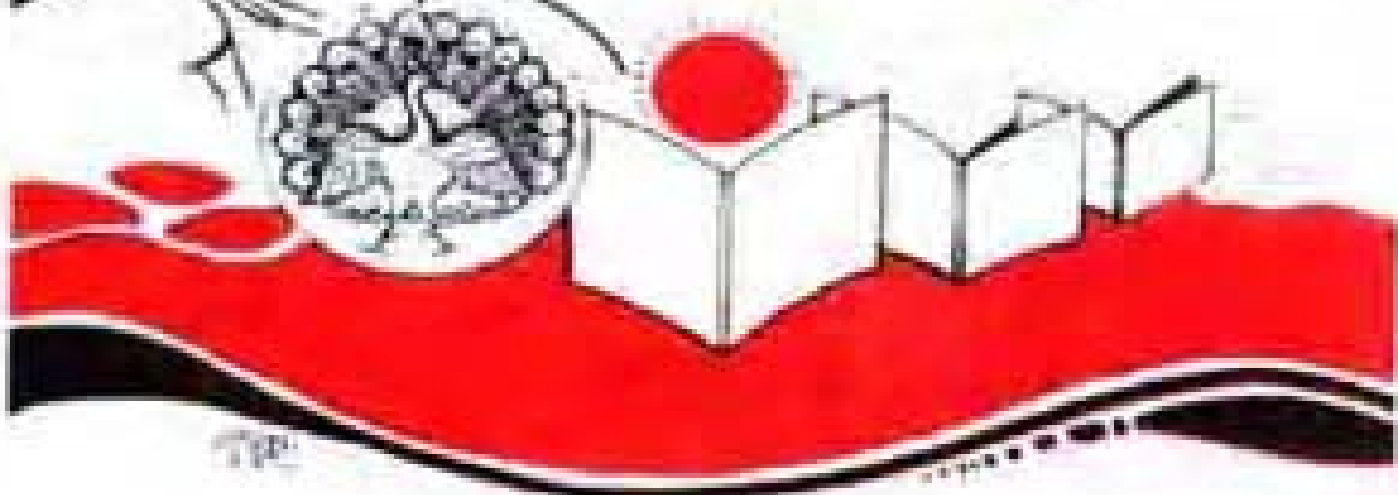
ဆရာသည် ၁၉၃၇ ခုနှစ်တွင် မြန်မာစာ ဝိဇ္ဇာဂုဏ်ထူးဘွဲ့ကို ရရှိပြီး ၁၉၄၂ ခုနှစ်တွင် မြန်မာစာမဟာဝိဇ္ဇာဘွဲ့ကို ရရှိပါသည်။ ၁၉၃၇ ခုနှစ်မှ စ၍ ၁၉၇၄ ခုနှစ်အထိ ရန်ကုန်တက္ကသိုလ် မြန်မာစာဌာန၌ နည်းပြ ဆရာလေး၊ နည်းပြဆရာကြီး၊ လက်ထောက်ကထိက၊ ကထိက၊ မြန်မာစာ ပါမောက္ခအဖြစ် တာဝန်အသီးသီး ထမ်းဆောင်ခဲ့ပါသည်။ သက်စေ့ပင်စင် ယူပြီးနောက်တွင်လည်း ဆရာသည် ပညာရေးဝန်ကြီးဌာနမြန်မာစာအဖွဲ့တွင် အဖွဲ့ဝင်တစ်ဦးအဖြစ် အခြားစာပေပညာရှင်များနှင့်အတူ စာပေတာဝန်များကို ကွယ်လွန်သည်အထိ ဆက်လက်ထမ်းဆောင် သွားပါသည်။ မြန်မာစာပေသမိုင်းတွင် မြန်မာစာပေတာဝန်ကို ကျေပွန်စွာ

မြန်မာစာ မြန်မာမှုကိုပြုစုပျိုးထောင် ခေါင်းဆောင်ခဲ့ကြသူများ ၁၇၇

ထမ်းဆောင်ခဲ့သည့် မြန်မာစာပေ မြန်မာစကားပြေပညာရှင်ဟု
မော်ကွန်းတင် ဂုဏ်ပြုထိုက်ပေသည်။ ။

ဒေါင်းဖတ်စာ ဆရာလင်း

**“ ခေါင်းပတ်စာသည် မြန်မာပြဋ္ဌာန်းသမိုင်းစာအုပ်တွင် သမိုင်းဝင်
မော်ကွန်းတင်ထိုက်လေသည်။ ခေါင်းပတ်စာပတ်ဖူး သင်ဖို့ဖူးသော
ကျေးဇူးတရားကား ကြီးမားလှစွာသည်။ ”**

ဒေါင်းပတ်စာ ဆရာလင်း

“ဒေါင်းတံဆိပ် မြန်မာဖတ်စာသစ်”ကို တွေ့ဖူး၊ ဖတ်ဖူး လေ့ကျင့်ဖူး သူတိုင်း “ဦးရွှေကြူးနှင့် ဆရာလင်း၊ ဆရာလင်းနှင့် ဦးရွှေကြူး” တို့၏ ကျေးဇူးကို မည်သည့်အခါမျှ မေ့ပျောက်နိုင်လိမ့် မည် မဟုတ်ပေ။ ထို “ဒေါင်းတံဆိပ် မြန်မာဖတ်စာသစ်”ကို စတင်ထုတ်ဝေရန် တီထွင်ကြံစည်ခဲ့သူမှာ ဦးရွှေကြူး ဖြစ်၍ အရေးအသားအားလုံးအတွက် တာဝန်ခံသူမှာ အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတ ဆရာကြီးဦးလင်း ဖြစ်ပေသည်။

“မြန်မာဖတ်စာသစ်” စာအုပ်ကို ထုတ်လုပ်ဖြန့်ချိလိုသောအခါ ဦးရွှေကြူးက ဆရာကြီးဦးလင်း၏အကူအညီတို့ကို တောင်းခံရသည်။ စာပေနှင့် ပတ်သက်၍ အသက်ရှစ်ဆယ်ပြည့်အရွယ် ကွယ်လွန် ခဲ့သည်အထိ အမြဲတမ်းကြိုးပမ်း ချီးမြှင့်ခဲ့ပေသော ဆရာကြီး ဦးလင်းကလည်း ဝမ်းမြောက်ဝမ်းသာနှင့်ပင် လက်ခံကူညီခဲ့ပေ သည်။

ဤသို့ဖြင့် “ဒေါင်းတံဆိပ် မြန်မာဖတ်စာသစ်” များ ပေါ်ပေါက်ရခြင်း ဖြစ်သည်။ ဒေါင်းဖတ်စာ ဆရာလင်းဂုဏ်သတင်းသည် ပျံ့သင်း ထင်ရှား လူသိများခဲ့ပေသည်။

ဒေါင်းဖတ်စာသည် မြန်မာပြဋ္ဌာန်းစာအုပ်သမိုင်းတွင် သမိုင်းဝင် မော်ကွန်းတင်ထိုက်ပေသည်။ ဒေါင်းဖတ်စာဖတ်ဖူး၊ သင်ခဲ့ဖူးသော ကျေးဇူးတရားကား ကြီးများလှစွာသည်။ ကျောင်းသင်ခန်းစာမှ သည် ဘဝသင်ခန်းစာကဲ့သို့ မသိမသာ ဆွဲဆောင်သိမ်းသွင်းနိုင်စွမ်း ရှိပါပေသည်။

ဒေါင်းဖတ်စာသည် သူငယ်တန်း၊ ပထမတန်းမှ အဋ္ဌမတန်းအထိ တစ်ဆင့်မြင့်တက် ရင့်ကျက်လာအောင် ဆွဲဆောင်ဖန်တီးနိုင်စွမ်း ရှိပေသည်။ ဆဋ္ဌမတန်းဖတ်စာအမှာသည် ဒေါင်းဖတ်စာ၏ အဓိက ရည်ရွယ်ချက်အမှန်ကို ဧကန်သိခွင့် ရနိုင်ပေသည်။

“ဤစာအုပ်ပါ သင်ခန်းစာတို့သည်လည်း ကလေးသူငယ်တို့ အလိုက် စရိုက်နှင့်လျော်ရာ ဒဏ္ဍာရီဝတ္ထု၊ အဥ၊ အသီး၊ ကျားကြီး၊ ဆင်ကြီးစသည်တို့ဖြင့် မြူလျက် လောကီလောကုတ္တရာ နှစ်ဖြာ သောတရားတို့ကို ပြည့်စုံသော သင်ခန်းစာများဖြစ်သည်။ ပမာဆို သော် သစ်ပင်အကြောင်းကို သင်ကြားရာ၌ ပါရမီရှိသူသည် သစ်သင်အကြောင်း သာမန်သိရုံမျှမက၊ ခယသဘော၊ ဝယသဘော၊ အနုစွသဘောစသည်တို့ကိုလည်း ထင်မြင်နိုင်ရာသည်”

ဒေါင်းဖတ်စာ၏စာတွေ့ ငါတွေ့

ဒေါင်းဖတ်စာသည် စာတွေ့၊ ငါတွေ့ မမေ့မလျော့၊ မပေါ့ဆ ကြရန် စီမံဖန်တီးပေးထားသည်။ မြန်မာစာအရေးအဖတ်အတတ်မှ သည် လက်တွေ့ဘဝဆီသို့ ဦးတည်ပြဋ္ဌာန်းထားကြောင်း တွေ့ရပေ

သည်။ ပထမတန်းစာမှ ယုန်နှင့်လိပ်အကြောင်းကို ပမာဆိုရပေမည်။ သင်ခန်းစာ ၂၀ တွင် ယုန်နှင့်လိပ်အကြောင်းကို ဤသို့ ဆိုထားပေသည်။

“တစ်နေ့သ၌ ယုန်နှင့်လိပ်တို့သည် တွေ့ကြုံကြလေ၏။ ယုန်က လိပ်ကို အသွားနှေးသည်ဟုကဲ့ရဲ့ရာ၊ လိပ်က သင်နှင့်ငါ အပြေးပြိုင် ဝံ့သည်။ သင့်ကို ငါမကြောက်ဟု ဆိုလေ၏။

ယုန်ကလည်း အပြေးပြိုင်မည်ဟု ပြောလေ၏။

နောက်နေ့နံနက်၌ ယုန်နှင့်လိပ်တို့ အပြေးပြိုင်ကြလေ၏။ ယုန်သည် လျင်မြန်စွာ ပြေးလေသည်။ လိပ်မူကား တရွေ့ရွေ့ မရပ်မနားဘဲ တွားသွား လေ၏။

ယုန်သည် မြက်ခင်းတစ်ခုသို့ ရောက်သောအခါ လိပ်ကို စောင့် ရ၏။ တစ်ရေးအိပ်လေ၏။

အိပ်ရာမှနိုးလေသော် တဟုန်တည်းထ၍ ပြေးလေ၏။ သို့ရာတွင် လိပ်သည် ပန်းတိုင်သို့ ရှေးဦးစွာ ရောက်နှင့်ပြီးဖြစ် လေသည်။

ဝီရိယရှိသူသည် ပျင်းရိသူကို နိုင်မြဲတည်း။

မြန်မာစကားပြေဖြင့် ရိုးရိုးစင်းစင်းဖော်ပြပြီးနောက် မြန်မာ သံပေါက် ကဗျာကို ဤသို့ ဖွဲ့ဆိုပေသည်။

“ယုန်နှင့်လိပ်ကို၊ ပုံပြဆို၊ ထိုထိုမှတ်ကြရန်။

လိပ်ထက်ပိုကာ၊ ဆတစ်ရာ၊ များစွာ ယုန်ကမြန်။

သို့သော် ယုန်က၊ ပျင်းရိလှ၊ လုံ့လမရှိပြန်။

လိပ်မှာမူကား၊ နှေးသော်ငြား၊ စိတ်ထားလုံ့လသန်။

သူငါအရင်၊ ပြိုင်ပွဲတွင်၊ လိပ်ပင်နိုင်သည့်ဟန်။

အရာရာမှာ၊ ဤနည်းသား၊ မှတ်ပါမြဲဧကန်။

အားထုတ်လုံ့လ၊ ဝီရိယ၊ များစွာအဖိုးတန်။
 ပုံသက်သေကို၊ ဖော်ပြဆို၊ ထိုထိုများ ကျမ်းဂန်။
 သင်တို့စိတ်တွင်၊ အပျင်းဝင်၊ ဆောလျင် ပယ်၍လှန်။
 ပညာတတ်မှု၊ လုံ့လပြု၊ မျှော်ရှုအဖန်ဖန်။

ဟူ၍ စာတွေ့ ငါတွေ့ မမေ့ရန် ဖန်တီးရေးသားဖော်ပြထားပေသည်။

ဆဋ္ဌမတန်းဖတ်စာအမှာတွင် ဤသို့ ရှင်းလင်းဖော်ပြထားပေသည်။

“လူအများတို့စိတ်မှာ၊ အတတ်ပညာသည် စာပေတို့၌ ရှိ၏။ ၎င်းတို့ကို လေ့လာသင်ကြားလျှင်ပင် ပညာရှားမီးရေးကိစ္စကုန်ပြီဟု ထင်မှတ်နေတတ် ကြလေသည်။ စင်စစ်အားဖြင့် ထိုသို့ထင်မှတ်ရန် မသင့်ချေ။ အကြောင်းမှာ ထိုစာပေတို့ကို လေ့လာသင်ကြားခြင်းဖြင့် ယင်းတို့၌ ပါရှိသည့်အကြောင်း အရာတို့ကို ကောင်းစွာသိရှိနားလည်စေကာမူ ထိုအသိသည် စာတွေ့မျှသာဖြစ်၍ ငါတွေ့အဖြစ်သို့ မရောက်သေးသဖြင့် ငါတွေ့အဖြစ်သို့ ရောက်စေရန် အထည်ဝတ္ထုစစ်ကို ရှာပြီးလျှင် စာဆိုသည့်အတိုင်း ဟုတ်မဟုတ်ဒိဋ္ဌ ကိုယ်တိုင်သိရှိအောင် ပြလုပ်ရာ၏။ ထိုသို့ ပြုလုပ်သိရှိမှသာ ငါတွေ့အဖြစ် သို့ ရောက်နိုင်လေသည်။”

ဆရာလင်း၏ ဘဝဖြစ်စဉ်

“အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတဘွဲ့”၊ “မဟာဝိဇ္ဇာဘွဲ့”၊ “စာပေပါရဂူဘွဲ့” တို့ကို ချီးမြှင့်ခြင်းခံရသော စာပေပညာရှင်ကြီးဦးလင်းသည် သက္ကရာဇ် ၁၂၃၆ခုနှစ်တွင် မွေးဖွားသည်။

ဆရာကြီးကား ငယ်ရွယ်စဉ်အခါကာလမှစ၍ ဉာဏ်ပညာအထူး ထက်မြက်သော ပုဂ္ဂိုလ်ထူးဖြစ်သည်။ ကျောင်းသားအရွယ် ကလေး ငယ်ဘဝ၌ပင် မန္တလေးမြို့သာသာနာပိုင် မိုးတာဆရာတော်ကြီးထံ တွင် ပါဠိသင်ရိုးများကို ကုန်စင်အောင် သင်သည်။ ဆယ်နှစ်သား အရွယ်တွင် ကစွည်းသဒ္ဒါကြီးကို စတင်သင်ကြားသည်။ “အတ္တော အက္ခရာသညတော” စသည့်သုတ်စဉ်မှစ၍ သဒ္ဒါ-နာမ်-ကာရသ- သမာသိ။ တဒ္ဒိတ်-အာချတ်-ကိတ်-ဥဏှစ် စသည့် သဒ္ဒါကြီး ရှစ်စောင် စလုံးကို ကုန်စင်အောင် ရရှိခဲ့သည်။ ၁၂ နှစ် သားအရွယ် ရှင်သာမဏေဘဝ၌ပင် သင်ရိုးစာများဖြစ်သည့် သဒ္ဒါ၊ သဂြိုဟ် ဆန်း၊ အလင်္ကာ၊ အဘိဓာန်စာများကို ထူးချွန်ကျေပွန်စွာ တတ်မြောက်လေသောကြောင့် မိုးတားဆရာတော်ကြီး၏ အမိန့်အရ လက်ထောက်စာချအဖြစ်ဖြင့် သာမဏေနှင့် ရဟန်းတော်ဦးပဉ္စင်းများ၊ စာလိုက်သံဃာတော်များအား စာချပေးခဲ့ရသည်။

စာဆိုပုဂ္ဂိုလ်

စာဆိုပုဂ္ဂိုလ်ဆိုသည်မှာ ပထမစာချဆရာတော်က လျှောက်ပြီး ပါဠိ တစ်ခွန်း၊ မြန်မာတစ်ခွန်းအနက်ပေးသွားသည်ကို စာသင်သား တွေက စိတ်ထဲက စာကိုကြည့်၍လိုက်ဆိုကြရသည်။ ဒုတိယ အခေါက်ကျသည့်အခါ “စာဆိုပုဂ္ဂိုလ်”က ဆိုပြရသည်။ “စာဆိုပုဂ္ဂိုလ်”သည် ဉာဏ်ထက်သည့် စာသင်သားပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦး ဖြစ်ပြီး စာအခြေခံတတ်ကျွမ်းသူ ဖြစ်ရမည်။ စာချဆရာတော် ဆိုသမျှ ပြန်ဆိုနိုင်သူ၊ ပြန်ဆိုတတ်သူလည်း ဖြစ်ရမည်။

အသက် ၁၅ နှစ်ခန့်ရှိသောအခါ တစ်နေ့တွင် “သဒ္ဒတ္တ

ဘေဒစိန္တာ”ခေါ် “သဒ္ဒါ” ၁၄ စောင်တည်းမှ ဦးစွာ သဒ္ဒါကျမ်းငယ် ကို သာမဏေဘဝနှင့်ပင် အခြားသာမဏေများနှင့် ရဟန်းတော်များ အား စာတက်ပေးရသည်။ ထိုစဉ် အခါက သာမဏေနှင့် ရဟန်း သုံးလေးရာမျှရှိသည်ဟု ဆိုသည်။ “စာဆို သာမဏေလေး”(စာချ) ၏ ရှင်းလင်းပြတ်သားမှုကြောင့် မန္တလေးမြို့တစ်မြို့ လုံး “ဘေဒစိန္တာ သာမဏေလေး”၊ “ဘေဒစိန္တာကိုရင်ကလေး” ဟု တစ်ခဏချင်း ပင် ကျော်ကြားသွားခဲ့သည်။

ရဟန်းခံ၍ အသက်နှစ်ဆယ်ကျော်သောအခါ မိုးတား ဆရာ တော်ဘုရားကပင် “မောင်ပဉ္စင်း. . . နင်တော့ ဆရာတစ်ဆူ လုပ်နိုင်ပါပြီ။ ဒါပေမယ့် ဝိနည်းတော်အရ လိုက်ဝါတစ်ဝါထားဦး၊ ကျန်တဲ့ဝါတွေ စာချ၊ ငါးဝါပြည့်မှ စာချဆရာသက်သက်လုပ်” ဟု ပညာတိုးတက်ရေးကို မျှော်ကိုး၍ ဆုံးမတော်မူသည်။ ထိုစဉ်အခါက မန္တလေးမြို့ ပရိပတ္တိသာသနာ့ဟိတ အသင်းကြီး၏ အကိုးအကွယ်ခံ စာချဆရာအဖြစ် ရွေးကောက်တင်မြှောက်ခြင်း ခံရသည်။ ထိုစဉ်ကပင်လျှင်လည်း သာသနာ့ဟိတအသင်းကြီးက ကြီးမှူး ကျင်းပသော စာမေးပွဲအတွက် မေးခွန်းများ ထုတ်ပေးခဲ့ရသည်။

ရဟန်းဝါ ရှစ်ဝါရသောအခါ ရန်ကုန်မြို့သို့ ဆင်းလာပြီး လူဝတ်လဲ၍ ရှေးဦးစွာ ဟံသာဝတီပုံနှိပ်တိုက်၌ ဝိနည်းအဋ္ဌကထာ များကို ကြီးကြပ်ပြင်ဆင် သုတ်သင်ပုံနှိပ်သည်။ နောက် ကဝိမျက်မှန် ပုံနှိပ်တိုက်သို့ ပြောင်းပြီးလျှင် အင်္ဂုတ္တိုရ်ပါဠိတော်ကို ပထမဆုံး အကြိမ် စတင်ပုံနှိပ်သည်။ ဆက်လက်၍လည်း ပိဋကတ်တော် မြောက်များစွာကို ကြီးကြပ်ပုံနှိပ်ခဲ့သေးသည်။ ဤသို့ ပိဋကတ်များ ကို ဦးစီးဦးကိုင် နိုင်နိုင်နင်းနင်း ဖြန့်ဖြူးစေပြီးသည့်နောက်၊ ပညာမင်းကြီးရုံး အယ်ဒီတာဌာနတွင် ဝင်ရောက်အမှုထမ်းလေ

သည်။ ထိုအခါမှစ၍ ပထမပြန်ကော်မတီတစ်ဦးအဖြစ်ဖြင့် စာမေးပွဲများကို ဆရာကြီး ကွယ်လွန်သည်အထိ စစ်ဆေးကျင်းပ ခဲ့ရပေသည်။

ပါဠိမြန်မာ နှစ်ဘာသာကျမ်းကျင်သူ

ဆရာကြီးကား ပါဠိဘာသာတွင်သာမက မြန်မာစာဘက်တွင် လည်း အထူးတတ်သော ပုဂ္ဂိုလ်ကြီးဖြစ်သည်။ မြန်မာစာဘက်တွင် အခြေခံပေးလိုက်သောကြောင့်လည်း ပညာမင်းကြီးရုံး အယ်ဒီတာ ဌာနတွင် လုပ်ကိုင်နေစဉ်အတွင်းမှာပင် ဦးရွှေကြူးနှင့် ပူးတွဲ၍ သူငယ်တန်းမှအစ၊ ဆဋ္ဌမတန်းအထိ “ဒေါင်းတံဆိပ် မြန်မာဖတ်စာ” များကို ရေးသားခဲ့သည်။

ခရစ်နှစ် ၁၉၂၄ ခုနှစ်တွင် ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်မြန်မာစာ ဌာနတွင် ဆရာတစ်ဦးအဖြစ်ဖြင့် ခန့်အပ်ထားခြင်း ခံရသည်။ ထိုဌာနတွင် တပည့်တပန်း များကိုသာမက၊ ဆရာ ဆရာမများကိုပင် ပျို့အစောင်စောင်၊ မော်ကွန်း အသီးသီး၊ ကဗျာ၊ စကားပြေအမျိုးမျိုး တို့ကို ပို့ချ ဖြန့်ဖြူးပေးရသေးသည်။

ပါမောက္ခဦးဖေမောင်တင်၏ “မြန်မာစာပေသမိုင်း” ထွက်ပေါ်လာရာတွင်လည်း အထူးအကူအညီပေးခဲ့သူတစ်ဦး ဖြစ်သည်။ ခရစ်နှစ် ၁၉၃၀ ပြည့်နှစ်တွင် ရွှေတိဂုံစေတီတော်မှ စိန်ဖူးတော်နှင့် ငှက်မြတ်နားစောင်း ယိုင်သွားရာ အသစ်တစ်ဖန် မွမ်းမံပြင်ဆင်၍တင်သော အခမ်းအနား၌ ဆရာကြီးသည် “စိန်ဖူးတော်တင်မော်ကွန်းကြီး” ကို စီကုံးစပ်ဆိုခဲ့သည်။ နောက် ခရစ်နှစ် ၁၉၄၀ ပြည့်နှစ်သို့ ရောက်သောအခါ၌လည်း “အထက်တန်း

ကဗျာ ကောက်နုတ်ချက်” ကို “အဖွင့်ဋီကာ” ရေးသားခဲ့ရပေသည်။

ခရစ်နှစ် ၁၉၂၅ ခုနှစ်တွင် ဆရာကြီး၏ပညာကို ဂုဏ်ပြုချီးကျူးသောအားဖြင့် အင်္ဂလိပ်အစိုးရက ဆရာကြီးအား “အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတ” ဘွဲ့တံဆိပ်ကို အပ်နှင်းသည်။ နောက်တက္ကသိုလ်မှလည်း အမ်-အေခေါ် “မဟာဝိဇ္ဇာ” ဘွဲ့ နှင့် “ဒီလစ်” ခေါ် “စာပေပါရဂူ” ဘွဲ့တို့ဖြင့် အဆင့်ဆင့် ချီးမြှင့်ခဲ့ပေသည်။

ဒုတိယကမ္ဘာစစ်ကြီးပြီးပြန်သောအခါ ဆရာလင်းသည် ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်၌ပင် ဆက်လက်ထမ်းဆောင်ခဲ့သည်။ ခရစ်နှစ် ၁၉၅၁ ခုနှစ်သို့ ရောက်သောအခါ ပိဋကတ်ဘာသာပြန်ဌာနတွင် “အယ်ဒီတာချုပ်ကြီး” အဖြစ် ဦးစီး၍ “ဆဋ္ဌမသံဂါယနာတင်” ပွဲကို စိုင်းပြင်းပေးပါရန် နိုင်ငံတော် အစိုးရက တောင်းပန်သောကြောင့် ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်မှ ပြောင်းရွှေ့၍ ပိဋကတ်ဘာသာပြန်ဌာနတွင် ကြိုးပမ်းထမ်းရွက်ခဲ့ပေသည်။

ဆရာလင်းရေးသားပြုစုခဲ့သော စာပေများမှာ

- ၁။ ရွှေတိဂုံစေတီတော်စိန်ဖူးတော်တင် မော်ကွန်းကြီး
- ၂။ အထက်တန်းကဗျာ ကောက်နုတ်ချက်အဖွင့်ဋီကာ
- ၃။ ဒေါင်းတံဆိပ်မြန်မာဖတ်စာ (သူငယ်တန်း)
- ၄။ ဒေါင်းတံဆိပ်မြန်မာဖတ်စာ (ပထမတန်း)
- ၅။ ဒေါင်းတံဆိပ်မြန်မာဖတ်စာ (ဒုတိယတန်း)
- ၆။ ဒေါင်းတံဆိပ်မြန်မာဖတ်စာ (တတိယတန်း)
- ၇။ ဒေါင်းတံဆိပ်မြန်မာဖတ်စာ (စတုတ္ထတန်း)
- ၈။ ဒေါင်းတံဆိပ်မြန်မာဖတ်စာ (ပဉ္စမတန်း)
- ၉။ ဒေါင်းတံဆိပ်မြန်မာဖတ်စာ (ဆဋ္ဌမတန်း)

စသည်တို့ဖြစ်သည်။

မြန်မာစာ မြန်မာမှုကိုပြုစုပျိုးထောင် ခေါင်းဆောင်ခဲ့ကြသူများ ၁၈၉

“အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတ” ဘွဲ့၊ “မဟာဝိဇ္ဇာ” ဘွဲ့၊ “စာပေပါရဂူ” ဘွဲ့၊ တံဆိပ်ရ ဆရာကြီးဦးလင်းသည် သက္ကရာဇ် ၁၃၀၆ ခုနှစ်၊ နတ်တော် လဆန်း ၁၁ ရက် အသက် ၈၀ ပြည့်နှစ်တွင် ကမာရွတ်၊ ပဏ္ဍိတလမ်း နေအိမ်၌ပင် ကွယ်လွန်ခဲ့ပေသည်။ မြန်မာစာပေ၊ မြန်မာစကားပြေ၊ မြန်မာဖတ်စာသမိုင်းတွင်မူ ဒေါင်းဖတ်စာ ဆရာလင်းဟူ၍ မော်ကွန်းတင်ထိုက်ပေသည်။ ။

ကျမ်းညွှန်း

- ၁။ စာဆိုတော်များ အတ္ထုပ္ပတ္တိ၊ ဗိုလ်မှူးဘသောင်း (မောင်သုတ)
- ၂။ စာချဆရာတော်အရှင်သီလဝံသ စာချရာတွင် ပြောကြားသော စကားရပ်များမှ ကောက်နုတ်ချက်။
- ၃။ ဒေါင်းဖတ်စာများ။

မြန်မာစာပေ၏
ဒုတိယမြောက်
ကျေးဇူးတင်ဖွဲ့စည်းမှု

၂၀၁၅
ခုနှစ်

**“ ဆရာကြီး ရွေးချယ်စီစဉ်ခဲ့ဖူးသော စစ်တက္ကသိုလ် စကားပြေ
လက်ရွေးစင်သည် စစ်တက္ကသိုလ်တည်ထောင် ပွင့်လှစ်သည်မှာ
ယခုထက်တိုင် မြို့ဝင်တည်ကြည် နိုင်ငံအကျိုးပြုလျက် ရှိနေပေသည်။
ယခုအခါ နောင်တစ်ခေတ်၏ အောင်စံသည်များသည်ပြည်ထောင်စု
မြန်မာနိုင်ငံအတွက်..... ”**

မြန်မာစာပေ၏ ကျေးဇူးရှင်ဖခင်

မြန်မာစာပေ၏ ကျေးဇူးရှင်ဖခင်သဖွယ်ဖြစ်သူ ပါမောက္ခ ဦးဧမောင်အကြောင်းကို မြန်မာစာပေနှစ် ၆၀ ပြည့်အထိမ်းအမှတ် ပွဲတော်ကြီး ကျင်းပနေချိန်တွင် မော်ကွန်းတင် ဖော်ပြလိုပေသည်။ ဆရာ၏ကလောင်အမည် “တက္ကသိုလ် မောင်သန့်စင်”ကို တက္ကသိုလ်ဝင်တန်း မြန်မာကဗျာ ပြဋ္ဌာန်းစာအုပ် ကဗျာပန်းကုံးတွင် စတင်တွေ့မြင် မှတ်သားခဲ့ရပါသည်။

ကဗျာမြိုင်တွင် ပေါ်လှာဆန်းတယ်လို့၊

ညှာအိုင် ယဉ်လျော်ရာပန်းကို

ကြော်ညှာကမ်းချင်လို့ ဆွတ်ချွေသီ . . . ဟု ကနွဲ့ကရ

ဖွဲ့ပြခဲ့သည်။ ရှေးခေတ်မြန်မာကဗျာကို ဆွတ်ခူးပန်ဆင်
ဖတ်ရှုစေရန် ရည်သန်ရွေးချယ် ပြဋ္ဌာန်းခဲ့ပုံကို ကဗျာဖြင့်
ရှင်းပြနိုင်စွမ်း ရှိပါပေသည်။

မြန်မာစာဌာန၏ဖခင်

ဦးမောင်သည် ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်မြန်မာစာဌာန၏ ဖခင်တစ်ဦး
ဖြစ်ပါသည်။ ၁၉၂၀ ပြည့်နှစ် ဒီဇင်ဘာလ ၁ ရက် နေ့တွင်
ရန်ကုန်တက္ကသိုလ် ဖြစ်ထွန်းပေါ်ပေါက်ခဲ့သည်။ ယခုအခါ
နှစ်ပေါင်း ၈၁ နှစ်ပင် ဝင်ခဲ့ပါပြီ။ ရန်ကုန်တက္ကသိုလ် စတင်ခဲ့စဉ်က
မြန်မာစာဌာနဟူ၍ သီးခြားမရှိခဲ့ပါ။

အရှေ့တိုင်းဘာသာ စာပေလေ့လာရေးဌာနသာ ရှိခဲ့ပြီး
ထိုဌာနက ပါဠိစာပေ၊ မြန်မာစာပေနှင့် ပါရှန်းစာပေတို့ကို
သင်ကြားပို့ချပေးခဲ့ပါသည်။ အရှေ့တိုင်းစာပေလေ့လာရေး ဌာန၏
ပထမဦးဆုံး ပါမောက္ခသည် ဂျာမန် အမျိုးသား ဒေါက်တာ
အီးဖိုးသျှမ်းမား **Mr. E.Forchammer** ဖြစ်သည်။ ၁၈၉၉
ခုနှစ်တွင် သူကွယ်လွန်ခဲ့ရာ အင်္ဂလိပ်အိန္ဒိယကပြား မစ္စတာ ဂျိမ်း
ဂရေ **Mr. James Gray** က ပါမောက္ခဖြစ်လာခဲ့သည်။
သူ၏နောက်တွင် ပြင်သစ်လူမျိုး ဗရင်ဂျီဘုန်းကြီး ချားလ်ဒူးရွိုင်ဆယ်
ဖြစ်သည်။

၁၉၁၂ ခုနှစ်တွင် ပါမောက္ခဒူးရွိုင်ဆယ်သည် ကျောက်စာဝန်
အဖြစ် မန္တလေးသို့ ပြောင်းရွှေ့သွားခဲ့သည်။ ၁၉၁၂ ခုနှစ် ဇူလိုင်လ
၄ ရက်နေ့ကပင်စတင်ကာ ဆရာကြီးဦးဖေမောင်တင်သည်
ပါမောက္ခအဖြစ် တာဝန်ယူခဲ့သည်။ ၁၉၂၀ ပြည့်နှစ်မှ ၁၉၂၄

မြန်မာစာ မြန်မာမှုကိုပြုစုပျိုးထောင် ခေါင်းဆောင်ခဲ့ကြသူများ ၁၉၅

ခုနှစ်အထိ အင်္ဂလန်သို့ ပညာတော်သင်သွားခဲ့ရာတွင် မစ္စတာကာဆင် **Mr. Karsin** သည် ကထိကဌာနမှူး တာဝန်ယူ ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။

ဆရာကြီးဦးဖေမောင်တင် အင်္ဂလန်မှ ပညာတော်သင် ပြန်ရောက်လာပြီး ၁၉၂၄ ခုနှစ် စက်တင်ဘာလ ၁ ရက်နေ့မှပင်စတင်ကာ ၁၉၃၆ ခုနှစ် ဇွန်လ ၁၇ ရက်နေ့အထိ အရှေ့တိုင်းဘာသာစာပေလေ့လာရေးဌာနတွင် ပါမောက္ခတာဝန် ထမ်းဆောင်ခဲ့သည်။

၁၉၃၇ ခုနှစ် ဇွန်လ ၁၉ ရက်နေ့တွင် ဆရာကြီးဦးဖေမောင်တင်သည် ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်ကျောင်းအုပ်ကြီး ဖြစ်လာသောအခါ ၁၉၃၇ ခုနှစ်ကစပြီး မြန်မာဘာသာနှင့် ပါဠိဘာသာဟူ၍ သီးခြားဌာနများ ဖြစ်လာခဲ့သည်။

မြန်မာဘာသာဌာနမှူးမှာ ဆရာကြီးဦးဖေမောင်ပင် ဖြစ်ပါသည်။ ယခင်က အရှေ့တိုင်းဘာသာ ကထိကဖြစ်သူ မစ္စတာကာဆင်မှာ ပါဠိဘာသာဌာနမှူး ဖြစ်လာခဲ့သည်။

၁၉၄၁ ခုနှစ် ဇန်နဝါရီလ ၁ ရက်နေ့တွင် ရန်ကုန်တက္ကသိုလ် မြန်မာစာဌာနသည် သီးခြားဌာနဖြစ်လာခဲ့သည်။ မြန်မာစာဌာနမှူးမှာ ဆရာကြီးကထိကဦးဖေမောင် ဖြစ်လာပါသည်။

မြန်မာစာပါမောက္ခဦးဖေမောင်

ပါမောက္ခဦးဖေမောင်ကို ၁၉၀၇ ခုနှစ်တွင် ဧရာဝတီတိုင်း ကျုံပျော်မြို့၌ မွေးဖွားပါသည်။ အဖမှာ မြေပိုင်ရှင် ကျောင်းဒကာကြီးဦးဘိုးညင်းဖြစ်၍ အမိမှာ ဒေါ်လှပုံဖြစ်သည်။ အဘိုးမှာ မြန်မာမင်းလက်ထက် ရှေ့နေရှေ့ရပ် ဖြစ်သည်။ မိခင်၏ အဘိုးမှာ ဇလွန်မြို့စား

ပဲ့နင်းကြီးဖြစ်သည်။ ဦးဇမောင်သည် ဒေါ်မြမူ(မဟာဝိဇ္ဇာ)နှင့် လက်ထပ်ခဲ့ပါသည်။ သားသမီးများမကျန်ရစ်ခဲ့ပေ။

ငယ်စဉ်က ကျုံးပျော်မြို့ အစိုးရမြန်မာအထက်တန်းကျောင်း တွင် ပညာသင်ကြားခဲ့ပါသည်။ ထိုကျောင်းမှ နဝမတန်း အစိုးရစာမေးပွဲ ကို အောင်မြင်ခဲ့ပါသည်။

အလွတ်ပညာသင်ကျောင်းတွင် တစ်နှစ်၊ ရန်ကုန်မြို့ စိန်ဂျွန်း ကောလိပ်တွင် တစ်နှစ်ပညာကို ဆက်လက်သင်ကြားသည်။ ထို ကျောင်းမှ အင်္ဂလိပ်သတ္တမတန်းကို ထူးချွန်စွာအောင်မြင်ခဲ့သည်။

ရန်ကုန်မြို့ အစိုးရ အင်္ဂလိပ်မြန်မာ အထက်တန်းကျောင်းတွင် ဝင်ရောက်၍ ဆက်လက်ပညာသင်ကြားသည်။ ၁၉၂၄-၂၅ ခုနှစ် တွင် ဒသမတန်းသို့ ရောက်သည်။ ပညာထူးချွန်သူဖြစ်၍ ဒသမ တန်းတွင် ပြည်ထဲရေးဝန်ကြီးဦးမေအောင်၏ ဆုကိုရရှိခဲ့ပါသည်။

၁၉၂၅ ခုနှစ်တွင် ဥပစာအထက်တန်းအောင်သည်။ ဝိဇ္ဇာတန်း တွင် မြန်မာစာ ဂုဏ်ထူးတန်း ဆက်လက်သင်ကြားခဲ့သည်။ မြန်မာ စာဂုဏ်ထူးတန်း တက်နေစဉ် “ပုဂံလက်သီး၊ သထုံသန်လျက်” လက် ရေးစာစောင်တို့ကို ဦးစီးထုတ်ဝေခဲ့သည်။

၁၉၂၉ ခုနှစ်တွင် မဟာဝိဇ္ဇာဘွဲ့ကို ဒုတိယတန်းဝိဇ္ဇာ ဂုဏ်ထူး ဖြင့် အောင်မြင်သည်။ ပထမဆုကိုလည်းရသည်။ အချိန်ပိုင်းနည်းပြ ဆရာတာဝန်နှင့် မဟာဝိဇ္ဇာဂုဏ်ထူးတန်းတွင် ဆက်လက်သင်ကြား ခဲ့သည်။

၁၉၃၀ ပြည့်နှစ်တွင် မဟာဝိဇ္ဇာဘွဲ့ကို ပထမတန်းဂုဏ်ထူးဖြင့် အောင်မြင်ခဲ့သည်။

၁၉၃၄ ခုနှစ်တွင် အထက်တန်းနည်းပြဆရာ ဖြစ်ခဲ့သည်။ ၁၉၃၆ ခုနှစ်တွင် ဒုတိယ ကထိကရာထူး ခန့်အပ်ခြင်းခံရသည်။

မြန်မာစာ မြန်မာမှုကိုပြုစုပျိုးထောင် ခေါင်းဆောင်ခဲ့ကြသူများ ၁၉၇

ဒုတိယကမ္ဘာစစ်ကြီးကြောင့် တက္ကသိုလ်ကျောင်းများ ပိတ်လိုက်ရပြီး ၁၉၄၆ ခုနှစ်တွင် ရန်ကုန်တက္ကသိုလ် ပြန်ဖွင့်သောအခါ ကထိက နှင့်ဌာနမှူးအဖြစ်တာဝန်ထမ်းဆောင်ခဲ့သော ဆရာကြီး ဦးမောင်ကို မြန်မာစာပါမောက္ခအဖြစ် တိုးမြှင့်ခန့်ထားရာ အငြိမ်းစားယူသည့် ၁၉၆၁ ခုနှစ်အထိ မြန်မာစာပါမောက္ခအဖြစ် တာဝန်ထမ်းဆောင် ခဲ့သည်။

မြန်မာစာပေ ပညာရှင်

ဆရာကြီးသည် စာပေဗိမာန်အဖွဲ့ဝင်၊ မြန်မာ့ယဉ်ကျေးမှု အဖွဲ့ ဝင်၊ ယဉ်ကျေးမှုတက္ကသိုလ်စာမေးပွဲ စစ်ဆေးရေးချယ်ယာမင်း တက္ကသိုလ် အုပ်ချုပ်ရေးအဖွဲ့ဝင်၊ ဗုဒ္ဓသာသနာ့ ကောင်စီစာတည်း အဖွဲ့ဝင်၊ မြန်မာသုတေသနအသင်း အမှုဆောင်စသည့် တာဝန်များ ကို ကြိုးစားဆောင်ရွက်ခဲ့သူ ဖြစ်သည်။

ဆရာကြီးသည် ၁၉၃၃ ခုနှစ်တွင် ရွှေတောင်နန္ဒသူ၏ မွေနှုန်း ရကန်ကို တည်းဖြတ်ခဲ့သည်။ အင်္ဂလိပ်ရာဇဝင် မူလအစကို ၁၉၃၅ ခုနှစ်တွင် မြန်မာဘာသာသို့ ပြန်ဆိုရေးသား ထုတ်ဝေခဲ့သည်။ ၁၉၃၉ ခုနှစ်တွင် “အထက်တန်းဗြိတိသျှ ရာဇဝင်ကို” ပြန်ဆိုရေး သားခဲ့ရာ ထိုနှစ်တွင် ထုတ်ဝေခဲ့သမျှ စာအုပ်စာတမ်းများအနက် အကောင်းဆုံးစာအုပ်အဖြစ် အစိုးရမင်းက ပညာရေးဆုငွေ ၇၅၀ ကျပ်ကို ချီးမြှင့်ခြင်းခံခဲ့ရသည်။

ရှင်မဟာသီလဝံသ၏ ဆုတောင်ခန်းပျို့၊ ပါရမီတော်ခန်းပျို့၊ ရှင်အဂ္ဂသမာဓိ၏ နေမိငရဲခန်းပျို့တို့ကို တည်းဖြတ်ခဲ့သည်။

ဆရာသည် “တက္ကသိုလ်မောင်သန့်စင်” ကလောင် အမည်ဖြင့်

စာများရေးသားခဲ့ပါသည်။ ရန်ကုန်တက္ကသိုလ် မြန်မာစာဌာန ပါမောက္ခများအနက် ဆရာကြီးဦးဧမောင်သည် ပါမောက္ခအဖြစ် ၂၅ နှစ်ကျော် တာဝန်ထမ်းဆောင်ခဲ့ပါသည်။

ပါမောက္ခဆရာကြီးဦးဧမောင်သည် အခြေခံပညာအတွက် “အလယ်တန်းစကားပြေနှင့် ကဗျာလက်ရွေးစင်၊ အထက်တန်းစကားပြေနှင့် ကဗျာလက်ရွေးစင်စာအုပ်”တို့ကို ရွေးချယ်ပြုစုခဲ့ရုံမက အထက်တန်း မြန်မာစာအတွက် ကဗျာပန်းကုံးစာအုပ်ကို ရွေးချယ်ပြုစုခဲ့ပါသည်။

ထို့အတူ အဆင့်မြင့်ပညာတက္ကသိုလ် ဥပစာတန်းအတွက် “အနုစာပေ ကောက်နုတ်ချက်” နှင့် စစ်တက္ကသိုလ် မြန်မာစာပြဋ္ဌာန်းစာပေအဖြစ် “စစ်တက္ကသိုလ် မြန်မာစကားပြေလက်ရွေးစင်” စာအုပ်တို့ကိုလည်း ပြုစုခဲ့ပါသည်။

ပါမောက္ခဦးဧမောင်သည် အဆင့်မြင့်တက္ကသိုလ် မြန်မာစာဝိဇ္ဇာတန်း၊ ဝိဇ္ဇာဂုဏ်ထူးတန်းနှင့် မဟာဝိဇ္ဇာတန်းအတွက် ပုဂံကျောက်စာ မြောက်များစွာတို့မှ သင့်နှိုးရာရာရွေးချယ်ပြီး “ပုဂံကျောက်စာလက်ရွေးစင်” စာအုပ်ကို ပြုစုခဲ့ပါသည်။ ထို့ပြင် ရာဇကုမာရကျောက်စာ၊ ရွှေစည်းခုံ မွန်ကျောက်စာ၊ ရွှေတိဂုံ မွန်ကျောက်စာ”များကိုမူ သန့်စင်စေခြင်း၊ မူရင်းအနက်၊ ဆင့်ပွားအနက်၊ စကားစိပ်အနက်၊ စကားပေါင်းအနက်များ ဖွင့်ဆိုသင်ကြားပေးစေခြင်းတို့ကို ကြီးကြပ်လမ်းညွှန် ဆောင်ရွက်ခဲ့ပါသည်။ ထို့ပြင် ပျူစာ၊ တိဗက်စာတို့ကို လေ့လာရန် အားပေးတိုက်တွန်းခဲ့ပြီး ကိုယ်တိုင်လည်း လေ့လာသုတေသနပြုခဲ့ပါသည်။

ပါမောက္ခဆရာကြီးဦးဧမောင်သည် ကထိကဆရာကြီး၊ ဆရာမကြီးများကို တာဝန်ပေး၍ အင်းဝခေတ်ပျို့ကြီးများကို တည်းဖြတ်

မြန်မာစာ မြန်မာမှုကိုပြုစုပျိုးထောင် ခေါင်းဆောင်ခဲ့ကြသူများ ၁၉၉

စေခဲ့ပါသည်။ ဤသို့ဖြင့် ဦးဇမောင်က အထွေထွေ တည်းဖြတ်ပြီး ကထိကဆရာကြီး၊ ဆရာမကြီးများ တည်းဖြတ်သော အင်းဝခေတ် ပျို့ကြီးများကို နိုင်ငံတော် ဗုဒ္ဓဘာသာအဖွဲ့မှ ၁၉၅၈ ခုနှစ်ပတ်ဝန်းကျင်တွင် ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေနိုင်ခဲ့ပါသည်။

မြန်မာ့အပျိုးသားရေးကို အားပေးလှုံ့ဆော်နိုင်စွမ်းရှိသူ

မြန်မာစာပါမောက္ခဦးဇမောင်သည် မြန်မာစာဌာနကို ရှေ့ဆောင်လမ်းပြသည့် မြန်မာစာဖခင် ပီသလှပေသည်။ မြန်မာစာရေးထုံး သတ်ပုံနည်းလမ်း စံပြုထိုက်အောင် စွမ်းဆောင်ဖော်ညွှန်းမော်ကွန်းတင်ပေးခဲ့သူဖြစ်သည်။ မြန်မာစာသတ်ပုံ သမိုင်းအကျဉ်းချုပ်နှင့် စိန္တကျော်သူဦးဩ၏ ကဝိလက္ခဏာ သတ်ပုံကျမ်းကို လက်နှိပ်စက်စာမူဖြင့် ပြုစုရေးသားခဲ့သည်။ ထိုကျမ်းစာတွင် စိန္တကျော်သူသည် နှလုံးရည်သာမက လက်ရုံးရည်ပြည့်ဝပုံကို ဖွင့်ဆိုရေးပြခဲ့သည်။

မြန်မာသတ်ပုံသမိုင်းအကျဉ်း စာမျက်နှာ ၃၂ တွင် “စိန္တကျော်သူသည် ဘုရင့်မျက်မာန်တော်ကြောင့် သေရအံ့ဆဲဆဲဖြစ်သော မင်းသားကြီးအား ကရုဏာတရားရှေ့ထားကာ တရားပြသသောအားဖြင့် သံဝေဂပိုဒ်စုံရတု ရေးသားဆက်သဝံ့သည်ကိုလည်းကောင်း၊ ဆင်ခြင်ထောက်ရှုသော် စိန္တကျော်သူသည် သူရသတ္တိနှင့်ပြည့်ဝကြောင်းကိုလည်း သိသာနိုင်သည်” ဟူ၍ အထောက်အထား ခိုင်မာစွာ ရေးသားတင်ပြခဲ့သည်။

ဆရာကြီးသည် ပုဂံသားတို့ မြန်မာ့အားမာန်ဖြင့် မြန်မာစာရေးထုံး အရှည်ခိုင်ခံ့တည်တံ့အောင် ကြိုးပမ်းစွမ်းဆောင်ပုံကို

မြန်မာသတ်ပုံ သမိုင်းအကျဉ်းတွင် အတိအကျ ရှင်းလင်းဖော်ပြ ထားသည်။ ပုဂံခေတ်တွင် အက္ခရာပဝေဒနှင့် သဗ္ဗညုဏာချီ သတ်ပုံ ဟောင်း ရှိခဲ့ကြောင်းကို ပြန်ပြောင်းအမှတ်ရ ပြဆိုခဲ့သည်။

မြန်မာတို့၏ ပင်ကိုဉာဏ်မှ ပေါက်ဖွားလာသော ရှေးမြန်မာ ဆန်ဆန် စာလုံးပေါင်းများ ထွန်းကားလာလေသည်။ ဤကား ပုဂံ ခေတ် မြန်မာတို့၏ မဆုတ်မနစ်သော ဇွဲသတ္တိကြောင့်ပင် ဖြစ်တော့ သည်။”

ပုဂံခေတ် မြန်မာကျောက်စာအမည်၊ ကြောင်းရေ၊ ရှေးရေးပုံ၊ ယခုရေးပုံတို့ကို အတိအကျဖော်ပြရေးထားခဲ့ပေသည်။ မြန်မာစာ ပေ ရှာဖွေစုဆောင်း ရေးသားနိုင်စွမ်း အံ့မခန်း မှတ်တမ်းပြုဖော်ပြ ရပေသည်။

တပ်မတော်သားများအတွက် စကားလက်ဖွန်

မြန်မာစာပါမောက္ခဦးဧမောင်သည် ရန်ကုန်တက္ကသိုလ် မြန်မာ စာဌာ၏ ဖခင်ကျေးဇူးရှင်ဖြစ်သည့်နည်းတူ စစ်တက္ကသိုလ် မြန်မာ စကားပြေ လက်ရွေးစဉ်ကို ရွေးချယ် စီစဉ်ပြုစု ပေးခဲ့သူဖြစ်သည်။ ဆရာကြီးက စစ်တက္ကသိုလ်သုံး မြန်မာစကားပြေ လက်ရွေးစင်တွင် ဤသို့ မော်ကွန်းတင်ခဲ့သည်မှာ အကျိုးပြုစေရန်မဟုတ်။ နှလုံးရည် ပြည့်ဝသော တကယ့်သူရဲကောင်းကြီးများ ထွန်းပေါ်လာရေး အ တွက်လည်း အကျိုးပြုစေရန် အလေးမူ ရှေးရှုသည်။ ထို့ကြောင့် ခြင်္သေ့စိတ်ရှိခြင်း၊ သဘောထားကြီးခြင်း မြော်မြင်ခြင်း၊ သစ္စာရှိခြင်း၊ ဝတ္တရားကျေပွန်ခြင်း စသည်တို့ကို သရုပ်ဖော်နိုင်စွမ်းရှိသည့် စာပေ တို့ကိုသာ ရွေးချယ်ထည့်သွင်းထားသည်။”

ဆရာကြီး ရွေးချယ်စီစဉ်ပေးခဲ့သော စစ်တက္ကသိုလ်သုံး စကား

ပြေလက်ရွေးစင်သည် စစ်တက္ကသိုလ် တည်ထောင်ဖွင့်လှစ်သည်မှ ယခုထက်တိုင် မြဲခိုင်တည်ကြည် နိုင်ငံအကျိုးပြုလျက် ရှိနေပေသည်။ ယခုအခါ နောင်တစ်ခေတ်၏ အောင်စစ်သည်များသည် ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံအတွက် အဘက်ဘက်တွင် နိုင်ငံတာဝန် ကျေပွန်စွာ ထမ်းဆောင်နိုင်သူများ ဖြစ်နေကြပါပြီ။

ထို့ကြောင့် ပါမောက္ခဦးဧမောင်အား တပ်မတော်လေ့ကျင့်ရေး ညွှန်ကြားရေးမှူးက ကျေးဇူးတင်စကားကို ဤသို့ မှတ်တမ်းတင် ထားခဲ့ပေသည်။

“ဤကျမ်းပြုစုသည့်အတွက် ဉာဏ်ပူဇော်ခ တစ်စုံတစ်ရာ မယူဘဲ ဆရာကြီးက တပ်မတော်အား ကြည်ဖြူစွာ လုံးဝလှူဒါန်းခဲ့ပါသည်။ နိုင်ငံတော်ကြီး အစွန့်ရှည်ရေးကို မျှော်တွေးကာ ဆရာကြီး ဦးဧမောင်သည် ဤကျမ်းဖြင့် နောင်လာနောက်သားများအား မြန်မာ့အမွေအနှစ်တို့ကို ခွဲဝေဖြန့်ဖြူး၍ မျိုးစေ့ချပေးလိုက်ခြင်း ဖြစ်ပေသည်။”

မှန်ပေသည်။ ဆရာကြီးသည် စာပေကိုချစ်သကဲ့သို့ နိုင်ငံနှင့် လူမျိုးကို ချစ်ခင်သည်။ သဒ္ဒါ၊ သီလ မြဲမြံခိုင်မာလွန်းလှ ပေသည်။ ဆရာကြီးသည် ကွယ်လွန်ခါနီးတွင် မိမိပိုင်ခြံ၊ တိုက်နှင့် ပစ္စည်းအား လုံးကို (ဇွန်၊ခက်ရင်း) ပါမကျန် တိပိဋကရွေးချယ်ရေးအဖွဲ့သို့ လည်းကောင်း၊ စာအုပ်စာတမ်း အားလုံးကို ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်မြန်မာစာဌာနသို့လည်းကောင်း လှူဒါန်းခဲ့ပေသည်။

၁၉၈၀ ခုနှစ် ဧပြီလတွင် ဆရာကြီးကွယ်လွန်ခဲ့ပါသည်။

မြန်မာစာပါမောက္ခ ဦးဧမောင်သည် ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်၊ စစ်တက္ကသိုလ် မြန်မာစာဌာနအားလုံးနှင့် မြန်မာစာပေ၏ ကျေးဇူး ရှင်ဖခင်ဟူ၍ မမေ့ဖော်ညွှန်း မော်ကွန်းတင်ထိုက်ပေသတည်း။

စာပေကိုစာသားကံစိုထူးချွန်သော

ပုဂ္ဂိုလ်များ

“
မြန်မာလူမျိုးတို့သည် မိမိတို့၏ အနုပညာ စစ်စစ်ကို ပြနိုင်
ခြင်းဖြင့် မြန်မာပြည်နှင့် မြန်မာလူမျိုးကို ထင်ရှားစေနိုင်၏။
ထို့ကြောင့် မိမိတို့၏ အနုပညာစစ်စစ်ကို အခြားသော လူမျိုးတို့၏
အနုပညာတို့နှင့် ပေါင်းစပ်၍ ကပြားမဖြစ်စေပဲ သီးသန့်ထားရှိရန်
မှာလည်း အရေးကြီးလေသည် ”

စာပေ ဂီတ ဘက်စုံထူးချွန်သော

ပုဂ္ဂိုလ်မွန်

ဒီးဒုတ်ဦးဘချိုသည် မြန်မာစာပေလောက၊ မြန်မာ့သဘင်လောကနှင့် မြန်မာ့ဂီတလောကတို့တွင် ထင်ရှားသည်။ နိုင်ငံတော်လွတ်လပ်ရေး ခေါင်းဆောင်ကြီးတစ်ဦး ဖြစ်သည်။ ဦးဘချိုသည် မြောင်းမြမြို့တွင် အဖသမားတော်ကြီး ဦးဖိုးစော၊ အမိဒေါ်မြစ်တို့မှ သက္ကရာဇ် ၁၂၅၅ ခုနှစ်၊ ကဆုန်လဆန်း ၁၀ ရက်(ခရစ်နှစ် ၁၈၉၃၊ ဧပြီလ ၂၄ ရက်၊ တနင်္လာနေ့)၌ ဖွားမြင်ခဲ့သူ ဖြစ်သည်။ ငယ်နာမည်မှာ ဘချိုပင် ဖြစ်သည်။

ငယ်စဉ်အခါက မွေးဖွားရာမြောင်းမြမြို့ရှိ စာသင်ကျောင်း၌ ပညာစတင်သင်ကြားသည်။ အရွယ်အတန်ငယ် ကြီးပြင်းလာသောအခါ မြောင်းမြမြို့မှ ရန်ကုန်စိန်ပေါကျောင်း(ယခု ဗိုလ်တစ်ထောင်

အထက်တန်းကျောင်း -၆) သို့ ပြောင်းရွှေ့ ပညာဆက်လက် သင်ကြားခဲ့သည်။ ခေတ်အလိုက် အိုင်အေအောင်ပြီး ဘီအေတန်းတွင် ပညာဆည်းပူးဆဲ မျက်စိရောဂါကြောင့် ဘီအေတန်းမှ ထွက်ခဲ့ရသည်။

ဦးဘချိုနှင့် ဒီးဒုတ်ဂျာနယ်

ဒီးဒုတ်ဂျာနယ်သည် ၁၉၂၅ ခု ဧပြီ ၂၁ ရက်တွင် စတင်ထုတ်ဝေသော ဂျာနယ်ဖြစ်သည်။ ဦးစီးထုတ်ဝေသူနှင့် အယ်ဒီတာချုပ်မှာ ဒီးဒုတ်ဦးဘချို ဖြစ်သည်။ တာဝန်ခံအယ်ဒီတာမှာ ဦးမောင်မောင်ကြည်ဖြစ်သည်။ နိုင်ငံရေး အဓိက ဦးတည်ချက်ဖြင့် ထုတ်ဝေခဲ့သည်။ စနေတစ်ပတ် တစ်ကြိမ်ထုတ်ဂျာနယ်၊ ဂျာနယ်ပင်တိုင် ဆောင်းပါး အတော်များများကို ဒီးဒုတ်ဦးဘချိုက ရေးခဲ့သည်။ သခင်ကိုယ်တော်မှိုင်း၊ ပီမိုးနင်း၊ မြို့မမောင် စသောစာရေးဆရာများလည်း ပါဝင်ရေးသားခဲ့သည်။

ဒီးဒုတ်ဂျာနယ်တွင် ထင်ရှားသော ပင်တိုင်အခန်းများမှာ “မစ္စတာ ဒီးဒုတ်၏ ပစ္စလက်ခတ်ကျမ်း”။ “ဒီးဒုတ်စာတိုက်”နှင့် “ဆယ်လံနှင့်အာဝါး” တို့ဖြစ်သည်။ ထိုအခန်းများကို ဒီးဒုတ်ဦးဘချိုက တာဝန်ယူရေးသားသည်။ အခြားထင်ရှားသော ပင်တိုင်အခန်းများမှာ ဦးမောင်မောင်ကြည်၏ “ဘောက်ဇီကာ”၊ ဒဂုံနတ်ရှင်၏ “ဆရာဝန်ဒိုင်ယာရီ” အခန်းဆက်ဆောင်းပါးနှင့် ပီမိုးနင်း၏ “မြသဲညှာ” အခန်းဆက် ဝတ္ထုရှည်တို့ဖြစ်သည်။

ဂျီစီဘီအေနှင့် ၂၁ဦးအကွဲတွင် ဂျီစီဘီအေမှ ထောက်ခံရေးသား၏။ စစ်ပြီးကာလတွင် ဖဆပလ၏ အာဘော်ဂျာနယ် ဖြစ်လာ

ခဲ့သည်။

စစ်အတွင်းက ထုတ်ဝေမှု ရပ်ဆိုင်းခဲ့ပြီး ဒုတိယကမ္ဘာစစ် အပြီးတွင် ပြန်လည်ထုတ်ဝေခဲ့၏။ ၁၉၄၈ ခုနှစ် လုံးဝရပ်စဲခဲ့သည်။

စာနယ်ဇင်းဆရာတစ်ဦး

ဦးဘချိုသည် သတင်းစာ၊ ဂျာနယ်၊ မဂ္ဂဇင်းလောကတွင် ထင်ရှားခဲ့သည်။ ၁၉၂၅ ခု အမျိုးသားကောလိပ် ပျက်သောအခါ ဒီးဒုတ်ဂျာနယ်ကို ဦးစီးထုတ်ဝေခဲ့သည်။ ၁၉၃၀ ပြည့်နှစ်တွင် ဒေါက်တာဘမော်နှင့် တွဲဖက်၍ **မြန်မာ့ဇေယျာသတင်းစာ** ကို ထုတ်ဝေခဲ့သည်။ ဒုတိယကမ္ဘာစစ်အပြီးတွင် ဖဆပလအဖွဲ့၌ ဝင်ရောက်ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။ ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်း ခေါင်းဆောင်သော အမှုဆောင်ဝန်ကြီးအဖွဲ့တွင် ပြန်ကြားရေးဝန်ကြီးအဖြစ် ခန့်အပ်ခြင်း ခံရသည်။

မြန်မာ့အလင်းမဂ္ဂဇင်း ထုတ်ဝေစဉ်ကပင် “နောက်ဆွယ် ချောင်က တောက်တဲ့ မောင်” ဟူသော ကလောင်အမည်ဖြင့် စာပေလောကသို့ ဝင်ရောက်ခဲ့သည်။ ထို့နောက်နှစ်ပါးကြည် ဂျာနယ်၊ ဗန္ဓုလဂျာနယ်တို့တွင် ရေးသားခဲ့သည်။ မြန်မာ့ရိုးဗျူးဂျာနယ်တွင် “ဒီးဒုတ်” ဟူသော ကလောင်အမည်ကို စသုံးသည်။ ၁၉၂၅ ခုနှစ် ဒီးဒုတ်ဂျာနယ် ထုတ်ဝေသောအခါ ဒီးဒုတ်ဦးဘချို ဟူ၍ ထင်ရှားလာခဲ့သည်။ ဒီးဒုတ်ဂျာနယ်တွင် ဈေးဂေဇက်၊ ဆယ်လံနှင့် အာဝါးအခန်း၊ မစ္စတာဒီးဒုတ်၏ ပစ္စလက်ခတ်အခန်း စသည်ဖြင့် ပင်တိုင်အခန်းများကို တစ်ဦးတည်း တာဝန်ယူရေးသားခဲ့သူဖြစ်သည်။

ဒီးဒုတ်ဦးဘချိုသည် စာပေ၌သာ နံ့စပ်သူမဟုတ်၊ ကဗျာ
 ဂီတဘက်တွင်လည်း ကျွမ်းကျင်နံ့စပ်၏။ အလင်္ကာအမည်ရှိ စာပေ
 ကဗျာဂီတဆိုင်ရာ ကျမ်းတစ်ကျမ်းကို ပြုစုခဲ့သည်။ “စပယ်”
 ဟူသော ကလောင်အမည်ဖြင့် ဘေဘီဟာ ဝတ္ထုကိုလည်း ရေးခဲ့
 သည်။ မြန်မာနိုင်ငံ စာရေးဆရာအသင်း၏ ဥက္ကဋ္ဌအဖြစ်လည်း
 တာဝန်ယူခဲ့သည်။

မြန်မာ့ဗဟုတိဟန်၊ မျိုးချစ်စိတ်ထက်သန်လွန်းသူ

ဒီးဒုတ်ဦးဘချိုသည် မျိုးချစ်စိတ် ထက်သန်လွန်းသူ၊ မြန်မာ့
 ရိုးရာယဉ်ကျေးမှုကို ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်လိုသူ၊ မြန်မာ့ဟန်၊
 မြန်မာ့မာန်ဖြင့် အမြဲမပြတ် နေထိုင်လိုသူဖြစ်သည့် အားလျော်စွာ
 ဆံပင်ကို ခေတ်အလျောက် (ဘိုကေ)မညှပ်၊ မြန်မာ့ထုံးစံအတိုင်း
 သျှောင်ထုံးဖြင့် ကျောင်းတက်ခဲ့သည်။ တက္ကသိုလ်ကျောင်းသား
 ဘီအေတန်းမှ ထွက်သည်အထိ သျှောင်ထုံးနှင့်ပင် ဖြစ်သည်။
 ဘောင်းဘီကိုလည်း ဘယ်အခါမှ ဝတ်လေ့ဝတ်ထမရှိ၊ မြန်မာ့ရိုးရာ
 လက်ရှည် လည်ကတုံးအင်္ကျီ အမျိုးသားဝတ်စုံနှင့် လုံချည်များကို
 သာ ဝတ်လေ့ရှိသည်။

ဒီးဒုတ်ဦးဘချိုတို့ခေတ်သည် နယ်ချဲ့ဗြိတိသျှကို အလွန်အထင်
 ကြီးပြီး အင်္ဂလိပ်စာတတ် အင်္ဂလိပ်ကျောင်းသားဆိုလျှင် ဘဝင်မြင့်
 သူ အတော်များများ ရှိခဲ့ကြသည်။

ဘိုကေကို ကြော့နေအောင်ဖြိုး၊ နက်ကတိုင်၊ ရှူးဖိနပ်စီးကာ
 လမ်းလျှောက်သွားလျှင်ပင် ဖနောက်သံပါအောင် တဒေါက်ဒေါက်
 နှင့် လျှောက်လေ့လျှောက်ထ ရှိခဲ့ကြသည်။ တက္ကသိုလ်ကျောင်းသား

အများစုထဲမှာ သျှောင်ထုံးနှင့် အမျိုးသားဝတ်စုံဝတ်သူမှာ ဒီးဒုတ် ဦးဘချို တစ်ယောက်သာရှိသည်ဟု ဆိုရပေမည်။

သက္ကရာဇ် ၁၂၈၀ ပြည့်နှစ် ပထကျောင်းသားသပိတ်ကြီး ပေါ် ပြီးနောက် သက္ကရာဇ် ၁၂၈၂ ခုနှစ်တွင် အမျိုးသားကျောင်း ထူထောင်ရာတွင် ဦးဘချိုသည် မြန်မာစာပြဆရာအဖြစ် ပါဝင် ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။

စာပေဂီတဘက်စုံထူးချွန်သူ

ဦးဘချိုသည် လောကီဘက်၊ လောကုတ္တရာဘက် နှစ်ဘက် စလုံးတွင် နှံ့စပ်ကျွမ်းကျင်သူ ဖြစ်သည်။ ဗေဒင်လည်းတတ်သည်။ နက္ခတ်တာရာတို့၏ အကြောင်းကိုလည်း သိသည်။ အထူးသဖြင့် မြန်မာစာပေနှင့်ဂီတဘက်က ပိုမို တတ်ကျွမ်းနားလည်သည်။ ဂီတ နှင့်ပတ်သက်သော ဗဟုသုတအဖြာဖြာတို့ကို ဦးဘချိုထံ ဆည်းကပ် မေးမြန်းလေ့လာကြသည်။ စိတ်ရှည်ရှည်ဖြင့် ရှင်းလင်းပြတ်သားစွာ သင်ပြပေးလေသည်။ ယိုးဒယားပတ်ပျိုးစသော သီးချင်းကြီးသီ ချင်းခန့်များတွင် ပါဝင်သည့် ဇာတ်ကြောင်း ဝတ္ထုများကိုလည်း နိပါတ်တော်လာသည့်အတိုင်း သမိုင်းရာဇဝင်များ ပါသည့်အတိုင်း လည်း ကျနသေချာစွာ ပြောဟောသင်ပြပေးသည်။ စာပေဗဟု သုတ၊ ဂီတဗဟုသုတ နှစ်ဖြာ ပြည့်ဝသူဖြစ်သည့်အလျောက် မြန်မာ့ အလင်းမဂ္ဂဇင်း၊ ဗန္ဓုလဂျာနယ် နှစ်ပါးကြည်ဂျာနယ်များတွင် ဗဟု သုတဖြစ်ဖွယ်ရာများကို ရေးသားခဲ့သည်။

သက္ကရာဇ် ၁၂၉၈ ခုနှစ်တွင် မြန်မာနိုင်ငံတော်သတင်းစာ ဆရာအသင်းကြီး ဖြစ်ပေါ်ရေးကို အထူးအားပေးဆောင်ရွက်ခဲ့

သည်။ သက္ကရာဇ် ၁၃၀၂ ခုနှစ်တွင် မြန်မာနိုင်ငံတော် စာရေးဆရာ အသင်းကြီး၏ ဥက္ကဋ္ဌအဖြစ် ရွေးကောက်တင်မြှောက်ခံရသည်။ အမျိုးသားစိတ်ဓာတ် ထက်သန်သည့်အပြင် ရိုးရာယဉ်ကျေးမှုကို လည်း အလွန်ချစ်မြတ်နိုးသည့်အလျောက် သျှောင်ထုံးအပြင် နှုတ်ခမ်းမွှေးကိုပါ တပ်ဆင်ထားပုံကို တွေ့ရသည်။ နိုင်ငံရေးတွင်လည်း ရှေ့တန်းက ပါဝင်ခဲ့သည်။

“ဒီးဒုတ်ဦးဘချို” ရေးသားပြုစုခဲ့သော စာပေများကို ဤသို့ မှတ်သား တွေ့ရှိရသည်။

၁။ ကပ္ပိလင်္ကာရဝိနန္ဒနာကျမ်း

၂။ စ-မ အဖွင့်ကျမ်း

၃။ ဂီတ ဝိသောဓနိကျမ်း

၄။ ဦးပုည သာသနာလျှောက်အဖြေ

၅။ ဗေဒသီဟာ ဝတ္ထု စသည်တို့ဖြစ်သည်။

ဒီးဒုတ်ဦးဘချိုသည် သက္ကရာဇ် ၁၃၀၉ ခုနှစ်၊ ဝါခေါင်လဆန်း ၂ ရက် (၁၉၄၇ ခုနှစ်၊ ဇူလိုင်လ ၁၉ ရက်နေ့)တွင် မသမာသူများ၏ လုပ်ကြံမှုကြောင့် အသက် ၅၄ နှစ်အရွယ်ခန့်တွင်ကွယ်လွန်ခဲ့ရှာသည်။

မြန်မာ့အနုပညာစစ်စစ်ကို မြတ်နိုး

“မြန်မာလူမျိုးတို့သည် မိမိတို့၏ အနုပညာစစ်စစ်ကို ပြုနိုင်ခြင်းဖြင့် မြန်မာပြည်နှင့် မြန်မာလူမျိုးကို ထင်ရှားစေနိုင်၏။ ထို့ကြောင့် မိမိတို့ အနုပညာစစ်စစ်ကို အခြားသောလူမျိုးတို့၏ အနုပညာတို့နှင့် ပေါင်းစပ်၍ ကပြားမဖြစ်စေဘဲ သီးသန့်ထား ရှိရန်မှာလည်း အရေးကြီးလေသည်။

(ဒီးဒုတ်ဦးဘချို)

ဒီးဒုတ်ဦးဘချို၏ အဆိုအမိန့်တို့သည် သူ၏ရုပ်ပုံလွှာကို ပီပြင်ကြည်လင် ထင်ရှားစေခဲ့သည်။ ဖော်ပြပါ ဒီးဒုတ်ဦးဘချို၏ အဆိုအမိန့်သည် ထင်ရှားသော သာဓကဖြစ်သည်။

ဦးဘချိုသည် အင်္ဂလိပ်၊ မြန်မာ၊ ပါဠိစာပေများတွင် ကျွမ်းကျင် နှံ့စပ်သည်။ ဆေးကျမ်း၊ ဗေဒင်၊ သိပ္ပံပညာရပ်များကို လေ့လာ လိုက်စားခဲ့သူ ဖြစ်သည်။ မြန်မာသီချင်းကြီးသီးချင်းခံ အဲအိုင် အန်ချင်း၊ ဧချင်းစသည်တို့ကို ဟန်မာန်မှင်မောင်း ကျကျနနနှင့် အဝင်အထွက် မှန်ကန်စွာ နှုတ်တက်ရွရွ ရွတ်ဆိုနိုင်သူ ပညာရှင် တစ်ဦးဖြစ်သည်။

သဘင်ပညာကိုလည်း ဆည်းပူးခဲ့သူ ဖြစ်သည်။ တူရိယာ၊ ကဗျာ၊ ဂီတ တို့ကို မြတ်နိုးတန်ဖိုးထား ဆည်းပူးခဲ့၍ စောင်းကောက် ကို ပိုင်နိုင်စွာ တီးစွမ်းနိုင်သည်။ ဦးဘချို၏ ဂီတဆိုင်ရာ ဗဟုသုတတို့ ကြွယ်ဝမှုကြောင့် ဦးဘချိုထံသို့ တကယ့်ဂီတပညာသည်များ လာ ရောက်နည်းနာ ခံယူကြရသည်။ မိမိထံတပည့်ခံ၍ ပညာဆည်းပူး လာသူတို့အားလည်း မိမိတတ်မြောက်ကျွမ်းကျင်သမျှကို ရှင်းလင်း သေချာစွာ ပို့ချသင်ကြားပေးနိုင်ပေသည်။ စာပေကို မြတ်နိုးချစ် ခင် ကျွမ်းကျင်နှံ့စပ် ထူးချွန်သည်။ စာပေဂီတ ဘက်စုံထူးချွန် သော ပုဂ္ဂိုလ်မွန်ဖြစ်ပေသည်။ ။

ဝိပိနင်း၏
ဘဝနှင့် စာပေ

၂၀၀၈
၂၀၀၉

“အမျိုးသားအားလုံးတို့၏ စည်းလုံးသောစိတ်စနစ်သည် တို့င်းပြည်ဟု ခေါ်ဆိုအပ်သော သတ္တဝါအကောင် အထည်ကြီး၏ အသက်ဖြစ်၏။ ထို့အသက်သည် အခါပပ်သိမ်း ထင်ရှားခြင်းသို့ မရောက်သော်လည်း တို့င်းပြည်၌ ဘေးအန္တရာယ်ကြုံတွေ့သည့်အခါ ထို့အသက်သည် ထင်ရှားစွာ လှုပ်ရှားပေါ်ပေါက်တတ်သည်....”

ပီမိုးနင်း၏ ဘဝနှင့်စာပေ

ပီမိုးနင်းသည် ခေတ်ပေါ်မြန်မာဝတ္ထုခေတ်ကို စခဲ့သူမျှမက နောက်လူတို့အပေါ်တွင် သြဇာကြီးသည့် စာရေးဆရာဖြစ်သည်။

ပီမိုးနင်းသည် မြန်မာစကားပြေအရေးအသား၌ ရှေ့ဆောင်သူဖြစ်သည်။ စာပေလမ်းသစ်ကို ထွင်သူဖြစ်သည်။ အဟောင်းမှ လမ်းခွဲထွက်သူဖြစ်သည်။ ခေတ်သစ်ဝတ္ထုတိုရေးနည်းကို လမ်းပြခဲ့သူဖြစ်သည်။

ပီမိုးနင်းသည် ဝံသာနုလှုပ်ရှားမှုခေတ်တွင် ပေါ်ထွန်းခဲ့ပြီး ဝံသာနု လှုပ်ရှားမှုကို အလုပ်အကျွေးပြုခဲ့သော ဝံသာနုစာရေးဆရာကြီးဖြစ်သည်။

ပီမိုးနင်းသည် မြန်မာ့ရုပ်ရှင်သမိုင်းတွင် ပထမဆုံး ဇာတ်ညွှန်းရေးဆရာဖြစ်သည်။ သရုပ်ဆောင်သူလည်းဖြစ်ရုံမက စာရေးဆရာများထဲက ပထမဆုံး ရုပ်ရှင်ဒါရိုက်တာ ဖြစ်ခဲ့သည်။

ပီမိုးနင်းသည် လောကီကြီးပွား တိုးတက်ရေးအတွက် အကြောင်းအကျိုးပြု၍ နည်းပေးလမ်းပြ လှုံ့ဆော်ရေးသားခဲ့သော ကျမ်းပြုဆရာလည်း ဖြစ်ခဲ့သည်။

ပီမိုးနင်း၏ အထူးခြားဆုံးလက်ရာမွန်မှာ နိုင်ငံရေး အခြေပြု ကျမ်းပင်ဖြစ်သည်။ ၁၉၂၃ ခုနှစ် ဧပြီလ ၅ ရက်နေ့တွင် စတင် ထုတ်ဝေခဲ့သော ဤကျမ်းသည် မြန်မာ့နိုင်ငံရေးအဘိဓာန်တွင် မော်ကွန်းဝင်၊ မော်ကွန်းတင်ခဲ့သည်။

ပီမိုးနင်းက နိုင်ငံရေးပညာကို ဤသို့ဖွင့်ဆိုခဲ့သည်-

“နိုင်ငံရေးပညာဆိုသည်မှာ လူသတ္တဝါတို့ စုဝေးနေထိုင်သော တိုင်းပြည်၏ အခြေအုတ်မြစ်သဖွယ် ဖြစ်သောအကြောင်း အရာများနှင့် အုပ်ချုပ်ပုံနည်းလမ်းစနစ်တို့ကို ညွှန်ပြသောပညာ ဖြစ်လေသည်။”

မျိုးချစ်စိတ်၏ အဓိပ္ပါယ်ကို ဖွင့်ပုံမှာဤသို့ဖြစ်သည်

“အမျိုးသားအားလုံးတို့၏ စည်းလုံးသော စိတ်ဆန္ဒသည် တိုင်းပြည်ဟုခေါ်ဆိုအပ်သောသတ္တဝါ အကောင်အထည်ကြီး၏ အသက်ဖြစ်၏။ ထိုအသက်သည် အခါခပ်သိမ်း ထင်ရှားခြင်းသို့ မရောက်သော်လည်း တိုင်းပြည်၌ ဘေးအန္တရာယ်ကြုံတွေ့သည့်အခါ ထိုအသက်သည် ထင်ရှားစွာ လှုပ်ရှားပေါ်ပေါက်လာတတ်သည်။”

ခေတ်စမ်းစာပေမပေါ်မီ ခေတ်စမ်းစာပေခေတ်ရောက်အောင် လမ်းတည့်ပေးခဲ့သော ဦးဆောင်လမ်းညွှန် စာရေးဆရာတစ်ဦး ဖြစ်သည်။

ပီမိုးနင်း၏ ဝတ္ထုများသည် သရုပ်မှန်သည်။ အားတက်ဖွယ် ဖြစ်သည်။ လက်တွေ့ကျသည်။ ကိုယ်ပိုင်စိတ်ကူးဉာဏ်ဖြင့် တီထွင်

ရေးသားနိုင်သည်။

ပီမိုးနင်းသည် မြန်မာလူငယ်များအား မြန်မာစာပေကို လေ့လာရန်၊ မြန်မာစာပေကို ကမ္ဘာ့စာပေအဆင့်သို့ရောက်ရှိစေရန်၊ သိရှိနားလည်လေ့လာကြစေရန် စေ့ဆော်တိုက်တွန်းခဲ့သူ ဖြစ်သည်။

ပီမိုးနင်း ငယ်စဉ်ဘဝမှသည်

ပီမိုးနင်း ငယ်မည်မှာ ‘မိုးနင်း’ဖြစ်သည်။ ဆရာကြီးအား ဖွားမြင်သောနေ့သည် နံနက်ဖြစ်သည်။ နှင်းများ ထူထပ်စွာကျ ဆင်းနေသည်။ ၁၂၄၅ ခုနှစ် တန်ဆောင် မုန်းလဆန်း ၆ ရက် တနင်္လာနေ့ နံနက် ၉ နာရီမှ ၁၀ နာရီအထိတိုင်အောင် နေရောင် ခြည်ကို ကောင်းစွာမမြင်ရ။ ယင်းကဲ့သို့ မိုးနှင်းများ ထူးခြားစွာကျ နေသည့်ရက်မှာ မွေးခြင်းကို အစွဲပြု၍ မိုးနင်းဟု အများက အမည် ပေး ခေါ်ဝေါ်ခဲ့ကြသည်။

ဇာတာ၌ အမည်မှာ တနင်္လာသားဖြစ်၍ မောင်ကျော်ညွန့်ဖြစ် ၏။ မွေးစဉ်ကာလ၏ ထူးခြားချက်ကို အစွဲပြုနာမည်မှာ မိုးနင်းဖြစ် သည်။ တစ်ဖန် ဘုရင်ဂျီ ဘုန်းကြီးဖြစ်စဉ်က (phillip)ဖီးလစ်ဖြစ် ခဲ့သည်။သို့ဖြစ်၍ လာတင်ဆရာအဖြစ် လျှောက်ထားရန် အင်္ဂလိပ် နာမည်နှင့် ခပ်ယောင်ယောင်ဆင်တူယိုးမှား တပ်လိုက်သဖြင့် ဖီးလစ်(phillip)အမည်မှာ ရှေ့မှ ပီ(p)ဖြင့်စရာ နှစ်မျိုးကို တစ်မျိုးပေါင်း၍ ပီမိုးနင်း ဟူ၍ အမည်တပ်လိုက်ခြင်းဖြစ်သည်။

ဆရာကြီးပီမိုးနင်းသည် အင်္ဂလိပ်စာအရေး၊ အပြော၊ လာတင် ဘာသာအရေး၊ အပြော၌ အလွန်ကျွမ်းကျင်သူဖြစ်၏။ ပလောပီနံ သိပ္ပံ၌ နေစဉ်က လာတင်ဘာသာဖြင့် တေးသီချင်းများစွာ ရေးခဲ့

ဖူးသည်။ ညဉ့်အခါတွင် မိမိထက်ငယ်သူများအား လာတင်ပုံပြင် များကို လာတင်ဘာသာဖြင့် ပြောပြခဲ့သည်။

ဆရာကြီးသည် လာတင်ဆရာဖြစ်နေသော်လည်း စာပေ ဆောင်းပါးများ ရေးနေဆဲဖြစ်သည်။ ထိုစဉ်က ပညာ့အလင်း မဂ္ဂဇင်းထွက်ပေါ်ခဲ့သည်။ လယ်တီပဏ္ဍိတ ဦးမောင်ကြီး၏ အကြောင်းပြုချက်ဖြင့် ပညာ့အလင်း မဂ္ဂဇင်းပိုင်ရှင် ဦးတင်နှင့် တွေ့သည်။ ထိုမဂ္ဂဇင်း၌ လစဉ် ဝတ္ထု ဆောင်းပါး စသည်များ ရေးခဲ့သည်။ တစ်ဖန် ပညာ့အလင်းမဂ္ဂဇင်းမှ ပညာ့အလင်း သတင်းစာဟူ၍ ဆက်ထွက်ခဲ့သည်။

ဆရာကြီးသည် ပညာ့အလင်းသတင်းစာ၌ ပိုက်ဆံကြီး အမည် ဖြင့် ဆောင်းပါးများကိုလည်းကောင်း၊ နေရီရီ၊ ပွဲစားကြီးသားအဖ နှင့်မြမြဟူသော ဝတ္ထုရှည်ကြီးများကိုလည်း ရေးသားခဲ့သည်။

ပထမဆုံး ဇာတ်ညွှန်းရေးဆရာ

ဗြတိသျှဘားမားရုပ်ရှင်၌ သားဖြစ်သူ မောင်ကျော်စိုးသည် ‘တစ်ကိုယ်တော်’ ဇာတ်ကားရိုက်ကူးခဲ့စဉ်ကလည်း ဆရာကြီး ပီမိုးနင်းသည် များစွာကူညီခဲ့ရသည်။ သားအပေါ် အားကိုးအား ထားပြု၍ မျှော်လင့်ချက် ကြီးမားခဲ့သော ဆရာကြီးသည် ဗြတိသျှ ဘားမားရုပ်ရှင် ကုမ္ပဏီ၌ ဝတ္ထုများရေး၍ အားတက်နေစဉ် ‘၁၀ နာရီ’ ခေါ် ဇာတ်ကားကို ရိုက်ကူးနေသော သားဖြစ်သူ မင်းသား ကျော်စိုးသည် ရန်သူ့ဓားသွား၌ အသက်ပါ ဆုံးရှုံး၍ ရုပ်ရှင် အလုပ်မှ တစ်ပါတည်းထွက်ခဲ့သည်။

မြန်မာ့အလင်းမှ ထွက်ပြီး ‘အောင်တော်မ’ဟူသော ခေါင်းစဉ် ဖြင့် အပတ်စဉ်ဝတ္ထုကလေးများထုတ်ဝေသည်။ ဤသို့ ထုတ်ဝေခြင်း

မှာလည်း စာပေကိုယ်စားလှယ်ကြီးများ အားပါတရ အမြတ်ရ စားသောက်ကြရုံမှအပ ဆရာကြီးသည် ဆင်းရဲမြဲဆင်းရဲနေသည်။ သူများအကျိုးကို သက်သက် ဆောင်ရွက်၍ အလုပ်အကျွေးပြုနေ သလိုဖြစ်ခဲ့သည်။ ယင်းစာအုပ်ကို ၁၄ စောင်အထိ ထုတ်ဝေခဲ့သည်။

တစ်ဖန် ကိုယ်ပိုင်အလုပ်လည်းမရှိ၊ လခစားအလုပ်လည်း မရှိ ၍ ဒဂုန်မဂ္ဂဇင်း၊ လန်ဒန်အတ်မဂ္ဂဇင်းတို့၌ ဝတ္ထု၊ ဆောင်းပါးများ ရေးခဲ့သည်။ ထိုအတွင်း ‘သစ္စာ ဝါဒီသတင်းစာ’ ထွက်ခဲ့ရာ၌ လည်း ကောင်း၊ ‘ဗန္ဓုလဂျာနယ်’ မှ ‘ဗန္ဓုလသတင်း’အဖြစ် ပြောင်းလဲရာ၌ လည်းကောင်း ပါဝင်ရေးသားခဲ့သည်။

ဆရာကြီး ပီမိုးနင်းသည် မြန်မာပြည်တွင် ပထမဆုံး ဇာတ် ညွှန်းရေး ဆရာလည်းဖြစ်သည်။ ဆရာကြီးရေးခဲ့သော ဇာတ်ညွှန်း ကို ‘မေတ္တာနှင့်သူရာ’ ဇာတ်ကားအဖြစ် ပထမဆုံး ရိုက်ကူးပြသခဲ့ ပေသည်။

‘တစ်သက်လုံးဖုံးသမျှ ကုန်းတော်မှပေါ်’ဟူသော ဇာတ်ကား တွင် ဆရာကြီးပီမိုးနင်းသည် ပန်းချီဆရာကြီး အဖြစ်ဖြင့် ပါဝင် ရိုက်ကူး ခဲ့ဖူးလေသည်။

ဆရာကြီးပီမိုးနင်းသည် ဗန္ဓုလဂျာနယ်မှာ စာပေလုပ်ငန်းများ လုပ်ကိုင်နေစဉ် ‘ဗန္ဓုလရုပ်ရှင်’ဟူ၍ ပြောင်းလဲခဲ့ထွင်ပြီး ရုပ်ရှင် ကားများကို ရိုက်ကူးခဲ့လေသည်။

ပီမိုးနင်း၏ ပီမိုးနင်း

ဆရာကြီးသည် ၎င်း၏သား မောင်ကျော်စိုးဆိုသူအား ‘ချစ်တဲ့ သူရယ်’ ဇာတ်ကား၌ ဇာတ်လိုက်အဖြစ် အသုံးပြုခဲ့သည်။ ၎င်း အပြင် မိမိ၏သား ဇာတ်လိုက် မောင်ကျော်စိုးအား ဆရာကြီးကိုယ်

တိုင် ရုပ်ရှင်ဇာတ်လိုက်ကောင်းတစ်ယောက်ဖြစ်ရန် ညွှန်ကြားပြသလျက် ရုပ်ရှင်ဒါရိုက်တာအဖြစ်လည်း လုပ်ဆောင်ခဲ့သည်။

သို့သော် စာတွေရေး၊ ဇာတ်ညွှန်းတွေစီစဉ်၊ ရုပ်ရှင်ဒါရိုက်တာလုပ်၊ ကဗျာဆရာ၊ သီချင်းရေးဆရာအဖြစ်နှင့် စာပေနယ်၊ ရုပ်ရှင်နယ်တွင် မည်မျှပင် လက်မလည်အောင် လုပ်ခဲ့သော်လည်း ဆရာကြီးသည် ရရစားစားဖြင့် ချမ်းသာသည်မရှိခဲ့ပေ။ ဆင်းရဲမြဲဆင်းရဲနေသည်။ စာမူခလည်း မည်သည့်အခါကမျှ တန်ရာတန်ဖိုး မရခဲ့ပေ။ ‘ပီမိုးနင်း၏ ပီမိုးနင်း’တွင် ဤသို့ ရင်ဖွင့်စာရေးခဲ့သည်။

မောင်ကျော်စိုးသေသဖြင့် ဗြိတိသျှဘားမားတိုက်က ထွက်ခဲ့ကတည်းက ကျွန်ုပ်မှာ ယခုထက်တိုင် အတည်တကျ လုပ်ကိုင်ရသော အလုပ်မရှိသေးချေ။ ယခုကား ကျွန်ုပ်မှာ အသက် ၅၆နှစ်ရှိလေပြီ။ ဆင်းရဲတုန်းပင်။ စာအုပ်များ ထွက်ပြီးသည့်နောက် ကိုယ်တိုင် အကျိုးမခံစားရဘဲ ဆင်းရဲဒုက္ခရောက်ခြင်း တည်းဟူသော နွံထဲမှာပင် တိုးလျက်နေရလေသည်။

မိုးနှင်းထဲမှာ မွေးခဲ့သော ဆရာကြီးသည် စာပေရေးရာ၊ လောကီရေးရာ အဖြာဖြာတို့၌ သူ့ခေတ်နှင့် သူ့အခါက သူမတူအောင် အောင်လံထူခဲ့သည်။ မိုးသို့မြင့်မားခဲ့သည်။ ယနေ့တိုင် သူ့စာ၊ သူ့အတွေး၊ သူ့အရေး၊ သူ့ညွှန်ကြားချက်များ၊ သူ့လုပ်ရပ်လုပ်ထုံးတို့သည် ပြည်သူ့မျက်မှောက်မှာ နေရာယူလျက် ရှိနေပေသည်။

ပီမိုးနင်း၏ စာတို့သည် အတွေ့အကြုံထဲမှ အတွေးအခေါ်များဖြစ်သည်။ အတွေ့အကြုံအရာ၌လည်း စံချိန်ဖြစ်သည်။ နောက်ဆုံး ‘သူတောင်းစား’ အဖြစ်ကိုပင် ကိုယ်တိုင်ဆွဲအ နားမကြားသူအဖြစ်နှင့် ကိုယ်တိုင်တောင်း၍ ကိုယ်တိုင်ခံစားရဟူသောအသိ

ဖြင့်ရေးသည်။ စေ့စပ်သည်။ သေချာသည်။

သူသည် ရိုးသားလွန်းသည်။ အားနာတတ်သည်။ လောကဓံ၏ ဆင်းရဲချမ်းသာနှင့် အောင်မြင်နိမ့်ကျမှုအဝဝကို ခါးစည်း၊ ရင်စည်း၍ မညည်းမညူ စိတ်နှလုံး ကြည်ဖြူစွာ ခံစားသွားခဲ့သည်။

ပီမိုးနင်းအကြောင်းကို လေ့လာလျှင် ဤမျှမက များစွာရေးစရာရှိသည်။ ဆရာကြီး၏ တပည့်ကြီးငယ် အသီးသီးတို့ကလည်း ရေးခဲ့ကြသည်။ ဆရာကြီးကိုယ်တိုင်လည်း သူ့ကိုယ်သူ မညှာမတာ ‘ပီမိုးနင်း၏ ပီမိုးနင်း’ ကို ရေးသားခဲ့သည်။

သူ့ခေတ်သူ့အခါတွင် ပေါ်ခဲ့သော စာစောင်၊ မဂ္ဂဇင်း၊ သတင်းစာနှင့် ထုတ်ဝေရေးမှန်သမျှတို့၌ ဆရာကြီးသည် နာမည်အမျိုးမျိုးဖြင့် ဝတ္ထု၊ ဆောင်းပါးတို့ကို ရေးသားခဲ့သည်။

ပီမိုးနင်း၏ ကျော်ကြားသော ဝတ္ထုကြီးများထဲမှ လုံးချင်းဝတ္ထုရှည်များမှာ ဘားမားဒေး၊ ခင်ထား၊ ပင်လယ်ကူးဓာတ်ပုံ၊ ဘီအေမောင်တင့်နှင့် ကချေသည်မယ်မြင့်၊ သဲမြညှာ၊ နေရီရီ၊ ပွဲစားကြီးသားအဖနှင့်မြမြ၊ တဖြစ်လဲ ကျားကြီးရာဇာ၊ ကျွန်းငွေသောင် ၊ တခုလတ်နှင့် တလင်ကွာ၊ ဝက်ဘာကံ၊ တို့တောင်ပေါ်၊ တက်လူကွ၊ ယောက်ျားကောင်းသုံးယောက် စသည့်ဝတ္ထုရှည်ကြီးများ။

ကမ္ဘာ့မင်တံကျမ်း၊ သခင်စိတ်၊ လက်တွေ့ကြီးပွားရေးကျမ်း၊ လူပျိုစိတ်ကျမ်း၊ အပျိုစိတ်ကျမ်း၊ အင်္ဂလိပ်စကားပြောနည်း၊ အချစ်ဖြတ်လမ်းအောင်စိတ်၊ သားဂုဏ်ရည်၊ သမီးဂုဏ်ရည်၊ မိန်းမစိတ်ကျမ်း၊ ကြီးပွားရေးကျမ်း၊ လွတ်လပ်မှုစသည့် လောကီလမ်းညွှန်ကျမ်းများ။

ငါ့သမီး၊ မယားထူး၊ တို့ဘာသာ၊ မှော်ဘုရင်၊ စာရေးဆရာ၊

မျိုးချစ်စိတ်စသော ဝတ္ထုတိုများ။

စသည်ဖြင့် မြောက်မြားအောင်မြင်စွာ ရေးသားခဲ့သည်။ တချို့ ဆုံးပါး ပျောက်ကွယ်နေသော စာမူများ စွာရှိုသေးသည်။ စာအုပ် ဖြစ်မလာဘဲ စာမူအဖြစ် လက်လွန်ကျန်ရှိသော စာမူများလည်း ရှိသေးသည်။

ဆရာကြီးပီမိုးနင်းကို ၁၂၄၅ ခုနှစ် တန်ဆောင်မုန်း လဆန်း ၆ ရက်နေ့ နံနက် ၉ နာရီအချိန်တွင် သာယာဝတီ ခရိုင် သုံးဆယ်မြို့အပိုင် ရွာမရွာတွင် မွေးဖွားခဲ့သည်။

ဆရာကြီးသည် ၁၃၀၁ ခုနှစ် နတ်တော်လဆုတ် ၁၂ ရက် ဇန်နဝါရီလ ၆ ရက်နေ့ နံနက် ၉နာရီ ၁၉မိနစ် အချိန်တွင် ရန်ကုန်ဆေးရုံကြီး အခန်းနံပါတ်(၁၂)၊ ခုတင်နံပါတ်(၁၉)တွင် ကွယ်လွန်ခဲ့ရရှာသည်။

ဆရာကြီးနောက်ဆုံးနေသွားခဲ့သော အိမ်မှာ ၄၅၊ ၁၂၆ လမ်း ဖြစ်၍ ၄င်းအိမ်မှာ ဆင်းရဲချို့တဲ့စွာဖြင့် ငှားရမ်းနေထိုင်စဉ် (၁၉) ကြိမ်မြောက် အမျိုးသားနေ့တွင် စက်ဘီးအတိုက်ခံရ၍ ပေါင်ကျိုး သောဒဏ်ရာဖြင့် သေဆုံးသည်အထိ ခံစားသွားရရှာသည်။

သို့ဖြစ်ရာ မြန်မာနိုင်ငံစာပေလောက၊ ရုပ်ရှင် လောကတို့တွင် ရှေးဦးစွာ စံပြအဖြစ် ပါဝင်လှုပ်ရှားခဲ့သော ဆရာကြီးပီမိုးနင်းအား မြန်မာစာပေ၏ မှတ်တိုင်အဖြစ် မော်ကွန်းစိုက်ထူ ထားအပ်ပေ သည်။ ။

အမျိုးသားရေးအဖွဲ့တို့နှင့်ဆက်သွယ်သော
အကျိုးစီးပွားများ၏ အကျိုးစီးပွားများ

အကျိုးစီးပွား
အကျိုးစီးပွား

“သတင်းစာဆရာ ဦးသိန်းမောင်နှင့်ပတ်သက်၍ မေ့မရနိုင်သော ထူးခြားသော အကျင့်တစ်ခုရှိသည်ဟု ပြောစမှတ်ရှိခဲ့သည်။ အခြားမဟုတ်၊ မီးခဲပြပုံးဖြစ်နေသော ဘဝတူစာရေးဆရာ ပညာရှင်များနှင့် အလားအလာရှိသူများကို စာပေစင်မြင့်တွင် ထင်ရှားကျော်ကြားလာအောင် စွမ်းဆောင်ကူညီ၍ ထမ်းမှီး သယ်ဆောင်တတ်သော အကျင့်ပင်ဖြစ်သည်.... ”

အမျိုးသားရေးဇာတိမာန် ထက်သန်သော

သတင်းစာဆရာ စာရေးဆရာ

မြန်မာနိုင်ငံစာပေနှင့် စာနယ်ဇင်းအဖွဲ့ တတိယအကြိမ် ၂၀၀၂ ခုနှစ်၊ ညီလာခံကြီး အောင်မြင်စွာ ကျင်းပပြီးစီးခဲ့ပါပြီ။ ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ တစ်ဝှမ်းလုံးမှ စာရေးဆရာ၊ သတင်းစာ ဆရာများဖြစ်သော စာပေပညာရှင်များသည် မြန်မာ့စာပေသမိုင်း စဉ် တစ်လျှောက်တွင် မြန်မာစာပေအမွေအနှစ်ကို အဆင့်ဆင့် လက်ခံ ထိန်းသိမ်းပြုစုခဲ့ကြသည်။ မျိုးဆက်သစ် တိုးတက်ရစ်ဖို့ စာပေအမွေအနှစ် လက်ဆင့်ကမ်းပေးသွားရေးဆိုသည့် စာပေ တာဝန်ကို ကျေပွန်စွာ ထမ်းဆောင်နေကြသူများ ဖြစ်သည်။

နှစ်ပေါင်းထောင်ချီသည့် မြန်မာစာပေသမိုင်းစဉ်တစ်လျှောက် တွင် စာပေ၏ စွမ်းပကားဖြင့် မြန်မာတစ်မျိုးသားလုံး ယဉ်ကျေး သိမ်မွေ့အောင် စည်းရုံးစွမ်းဆောင်နိုင်ခဲ့သည်။ အမျိုးဂုဏ်၊ ဇာတိ ဂုဏ်ထက်သန် မြင့်မားပြီး လိုအပ်ချိန်တွင် ဇာတိသွေး ဇာတိမာန်

တက်ကြွလာအောင် စွမ်းဆောင် လှုံ့ဆော်နိုင်ခဲ့သည်။ ရှေးက မြန်မာစာပေပညာရှင်ကြီးများသည် စာပေအစဉ်အလာကောင်းကို ထိန်းသိမ်းမြှင့်တင်ရင်း မြန်မာစာပေ အမျိုးသားလမ်းကြောင်း မှန်ပေါ်တွင် တည့်မတ်ခိုင်မာစွာ ဆက်လက်စည်ပင် ရှင်သန် ဖွံ့ဖြိုး တိုးတက်အောင် စွမ်းဆောင်နိုင်ခဲ့ကြသည်။

အမျိုးသားရေး ဇာတိမာန်ထက်သန်ပြီး မျိုးချစ်စိတ်ဓာတ်ကို စဉ်ဆက်မပြတ် ထိန်းသိမ်းနိုင်ခဲ့သူ တစ်ဦးကား သတင်းစာဆရာကြီး ဦးသိမ်းမောင်ပင် ဖြစ်သည်။ သူသည် အမျိုးသားဇာတိမာန်ထက်သန်သူပီပီ “မြန်မာသူရဲကောင်းများ” စာအုပ်ကို မထုတ်ဝေမီ “ရဲမြန်မာ” ဝတ္ထုကို စတင်ပြုစု ထုတ်ဝေခဲ့သည်။

ရဲမြန်မာဝတ္ထု နိဒါန်းတွင်-

ဤ “ရဲမြန်မာ” အမည်အရှိဖြင့် ပြည်သိသော အလောင်းဘုရားအထိကို အခြေပြုမှုတည်၍ လျှို့ဝှက်ခန်း၊ စွန့်စားခန်း၊ ချစ်ကြည်ရွှင်မြူးခန်း စသည့်စွဲလမ်း နှစ်သက်လောက်အောင် ဇာတ်ကွက်ဇာတ်အိမ်ဆင်ကာ စီရင်ရေးသားအပ်သော ဤရာဇဝင်ဝတ္ထုကို ရှေ့တော်ပြေးသဖွယ် ဦးစွာပထမ ထုတ်ဝေလိုက်ရပေသည်” ဟူ၍ ၁၉၃၀ ပြည့်နှစ်ဝန်းကျင်တွင် စတင်ရေးသား ထုတ်ဝေခဲ့သည်။

သတင်းစာဆရာ၊ စာရေးဆရာ

သတင်းစာဆရာဟူသော အမည်ဖြင့် သတင်းစာပညာနှင့် ပတ်သက်သော ပညာပေးစာအုပ်ကို မြန်မာဘာသာဖြင့် ပထမဆုံး ပြုစုထုတ်ဝေခဲ့သည်။

မြန်မာစာ မြန်မာမှုကိုပြုစုပျိုးထောင် ခေါင်းဆောင်ခဲ့ကြသူများ ၂၂၇

ပထမဆုံးစာဆိုတော်နေ့ကို ကျင်းပနိုင်ရန် ကြိုးပမ်းသူတစ်ဦး ဖြစ်ပြီး စာဆိုတော်နေ့ကို စတင်ကျင်းပခဲ့သည်။ မြန်မာနိုင်ငံစာရေး ဆရာအသင်း ပထမဆုံး ဥက္ကဋ္ဌ၊ သတင်းစာ ဆရာအသင်းဥက္ကဋ္ဌ၊ မြန်မာနိုင်ငံလုံးဆိုင်ရာ ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေသူများ သမဝါယမအသင်း ဥက္ကဋ္ဌစသည်ဖြင့် စာပေနယ်နှင့်ပတ်သက်သော အဖွဲ့အစည်းများ ကို တာဝန်ယူ၍ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။

သံတော်ဆင့်သတင်းစာကို စတင်တည်ထောင် လုပ်ဆောင်ခဲ့ သည်။

၁၃၂၁ (၁၉၅၉) ခုနှစ်တွင်မူ သက်ဆိုင်ရာမှ တာဝန်ပေးချက် အရ မြဝတီမဂ္ဂဇင်းတွင် ၂ နှစ်တိတိ အယ်ဒီတာချုပ်အဖြစ် အမှု ထမ်းပြီးနောက် အငြိမ်းစားယူခဲ့သည်။

အငြိမ်းစားယူပြီးနောက်တွင်မူ ကျန်းမာရေး အခြေအနေများ ကောင်းကောင်းမွန်မွန် မဟုတ်တော့ပေ။ သို့ရာတွင် စာပေ၊ ဝတ္ထု၊ ဆောင်းပါးများကိုမူ ကြိုးကြား ကြိုးကြား တတ်စွမ်းသမျှ ရေးသား နေရှာခဲ့ပေသည်။ နောက်ဆုံးပြုစုရေးသားသောစာအုပ်မှာ ရန် ကုန်သမိုင်းဖြစ်၏။ ယင်းသို့ နေရင်းမှ ရန်ကုန်မြို့ မင်္ဂလာဒုံစစ် ဆေးရုံတွင် ၁၃၂၈ ခုနှစ်၊ ဝါခေါင်လဆုတ် ၂ ရက် သောကြာနေ့ တွင် ကွယ်လွန်သွားခဲ့လေသည်။

သတင်းစာဆရာ ဦးသိမ်းမောင်နှင့် ပတ်သက်၍ မေ့မရနိုင် အောင် ထူးခြားသော အကျင့်တစ်ခုရှိသည်ဟု ပြောစမှတ်ရှိခဲ့ သည်။ ယင်းကား အခြားမဟုတ် မီးခဲပြာဖုံးဖြစ်နေသော ဘဝတူ စာရေးဆရာပညာရှင်များနှင့် အလားအလာရှိသူများကို စာပေ စင်မြင့်တွင် ထင်ရှားကျော်ကြားလာအောင် စွမ်းဆောင်ကူညီ၍ ထမ်းပိုးသည်ဆောင်တတ်သော အကျင့်ပင်ဖြစ်သည်ဟု ဆိုစမှတ်ပြု

ခဲ့ကြသည်။

သတင်းစာဆရာ၊ စာရေးဆရာဦးသိမ်းမောင်ဘဝဖြစ်စဉ် အကျဉ်း(၁၈၉၈-၁၉၆၆)

၁၂၆၀ ပြည့်နှစ် သီတင်းကျွတ်လဆန်း ၁၂ ရက် တနင်္လာနေ့တွင် မအူပင်မြို့အပိုင် မလတ်တိုရွာကြီးတွင် ကျောင်းဒါယကာရွာသူကြီး ဦးဘိုးဆယ်- ဒေါ်မယ်မို့တို့က ဖွားမြင်ခဲ့သည်။

ဦးသိမ်းမောင်သည် ရန်ကုန်တွင် ပညာသင်ဆည်းပူးနေစဉ် ၁၉၂၀ ပြည့်နှစ်တွင် ရန်ကုန်တက္ကသိုလ် အက်ဥပဒေကိုအကြောင်းပြု၍ တစ်နိုင်ငံလုံး ကျောင်းသားသပိတ်မှောက်ရာတွင် ပါဝင်ခဲ့သည်။ အမျိုးသားကျောင်းများ ပေါ်ပေါက်လာသောအခါ ကြည့်မြင်တိုင်တွင် ကွယ်လွန်သူ အာဇာနည်ခေါင်းဆောင်ကြီး သခင်မြတို့နှင့်အတူ ကျောင်းဆရာတစ်ဦးအဖြစ် တာဝန်ယူခဲ့သည်။

၁၉၄၂ ခုနှစ်တွင် ကြယ်တံခွန်သတင်းစာတိုက်မှတစ်ဆင့် သူရိယ သတင်းစာတိုက်သို့ ပြောင်းရွှေ့အမှုထမ်းသည်။ ၁၉၃၀ ပြည့်နှစ်ပတ်ဝန်းကျင်တွင် ရဲမြန်မာစာအုပ်ကို ရေးသားပြုစုခဲ့သည်။ မင်းရဲကျော်စွာ၊ ရာဇမိရာဇ်၊ မဟာဗန္ဓုလ၊ ဘုရင့်နောင် ၊ အလောင်းဘုရားဟူသော မြန်မာသူရဲကောင်း ဝတ္ထုများ ရေးသားခဲ့သည်။

နောက်ဆုံးပြုစုသွားသောစာအုပ်မှာ ရန်ကုန်ရာဇဝင်သမိုင်းဖြစ်သည်။ ။

“ဆရာကဗျာများသည် ကိုယ့်ရပ်ကိုယ့်ရူ၊ ကိုယ့်ဝေ၊ ကိုယ်တိုင်း
ကိုယ့်မြေကို ချစ်ခင်မြတ်နိုးသောစိတ်၊ တိုင်းချစ်ပြည်ချစ်စိတ်
ဖြစ်ပေါ်အောင် ရေးဖွဲ့သော ကဗျာများ ဖြစ်သည်။ နှိုင်းသူ နှိုင်းသား
များ၏ စည်းလုံးမှုချစ်ကြည်မှု ရင်းနှီးမှုကို အထောက်အကူပြုသော
ကဗျာများဟု အဆိုပြုလိုက်သည်။ **”**

ပြည်ထောင်စုစိတ်ဓာတ်ရှင်သန်ထွန်းကားရေးကို
စဉ်ဆက်မပြတ်ရေးသားခဲ့သူ

ဒါမျိုးသားစာဆို

ပြည်ထောင်စုခိတ်ဓာတ် ရှင်သန်ထွန်းကားရေးကို

ခဉ်ဆက်မပြတ် ရေးသားခဲ့သူ အမျိုးသားစာဆို

အမျိုးသားစာဆို ဆရာဇော်ဂျီသည် ၁၉၀၇ ခုနှစ် ဧပြီ ၁၂ ရက်၊ သောကြာနေ့တွင် ဖျာပုံမြို့၌ အဖဦးယော၊ အမိဒေါ်စိန်ညွန့် တို့မှဖွားမြင်သော သားဦးဖြစ်သည်။ အသက် (၈၄) နှစ်အရွယ် ၁၉၉၀ ပြည့်နှစ် စက်တင်ဘာလ ၂၆ ရက် ဗုဒ္ဓဟူးနေ့ နံနက် ၅ နာရီခွဲအချိန်တွင် ရန်ကုန်မြို့၊ ဗဟန်းမြို့နယ် ကမ္ဘောဇလမ်း၊ အမှတ် (၁၀-က) နေအိမ်၌ ကွယ်လွန်ခဲ့ပါသည်။

အမျိုးသားရေးဓာတ်ဟန် ရေခဲပြေခံပီဇကောင်းသူ

ဆရာသည် အမျိုးသားကျောင်းထွက်ဖြစ်သည်။ ဖျာပုံအမျိုးသားအထက်တန်းကျောင်း၊ ရန်ကုန်မြို့အမျိုးသားအထက်တန်း

ကျောင်း(သရက်တော ကျောင်းတိုက်) အထောက်အပံ့ခံ အမျိုးသား အထက်တန်းကျောင်းတို့တွင် ပညာသင်ယူခဲ့သည်။

၁၉၂၉ ခုနှစ်တွင် ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်မှ မြန်မာစာပေ၊ အင်္ဂလိပ် စာပေ၊ အရှေ့တိုင်းနိုင်ငံများသမိုင်းဘာသာတွဲဖြင့် ဝိဇ္ဇာဘွဲ့ရခဲ့ သည်။ ၁၉၃၀ ပြည့်နှစ်တွင် ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်ကျောင်း၌ မြန်မာ စာနည်းပြဆရာအဖြစ် ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။ ၁၉၃၁ ခုနှစ်မှ ၁၉၃၄ ခုနှစ်အထိ ရန်ကုန်မြို့မ အထက်တန်းကျောင်းတွင် အထက်တန်းပြ ဆရာအဖြစ် ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။ ၁၉၃၄ ခုနှစ်တွင် ရန်ကုန် တက္ကသိုလ်၌ အင်္ဂလိပ်စာပေနှင့် မြန်မာစာပေ နှစ်ဘာသာတွဲယူ သော မဟာဝိဇ္ဇာသင်တန်းသို့ တက်ရောက်ခွင့်ရပြီး ၁၉၃၆ ခုနှစ် တွင် မဟာဝိဇ္ဇာဘွဲ့ရခဲ့သည်။

၁၉၃၆ ခုနှစ်မှ ၁၉၃၈ ခုနှစ်အထိ မန္တလေးဥပစာကောလိပ်၌ မြန်မာစာနည်းပြဆရာအဖြစ် ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။ ၁၉၃၈ ခုနှစ် တွင် စာကြည့်တိုက်ပညာ ပညာသင်အဖြစ် လန်ဒန်တက္ကသိုလ်နှင့် ဒဗ္ဗလင်တက္ကသိုလ်တို့၌ ပညာသင်ယူပြီး ၁၉၄၀ ပြည့်နှစ်တွင် စာကြည့်တိုက်ပညာဒီပလိုမာရခဲ့သည်။ ၁၉၄၁ ခုနှစ်မှစ၍ ရန်ကုန် တက္ကသိုလ်စာကြည့်တိုက်၌ စာတိုက်မှူးတာဝန် ထမ်းဆောင်ခဲ့ သည်။

ဆရာသည် အမျိုးသားကျောင်းထွက်ဖြစ်၍ အမျိုးသား စိတ်ဓာတ်၊ ဝံသာနုစိတ်ဓာတ် အပြည့်ရှိသည်။ အမျိုးသားရေး ဇာတိမာန် ရေခံမြေခံ ဝီဇ္ဇာကောင်းသူ တစ်ဦးဖြစ်ပါသည်။

ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်၌ မြန်မာစာ၊ အင်္ဂလိပ်စာတို့ကို မဟာ ဝိဇ္ဇာဘွဲ့ရသည်အထိ သင်ယူခဲ့သည့်အတွက် မြန်မာစာပေ၊

အင်္ဂလိပ်စာပေတို့ကို ခြေခြေမြစ်မြစ် ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် သင်ယူပြီး ဖြစ်သည်။ ထို့ပြင် တို့ဗမာအစည်း အရုံးကြောင့် မြန်မာတို့ နိုင်ငံရေး အသိ နိုးကြားတက်ကြွ လာချိန်နှင့် ကြုံကြိုက်သည်။ ဆရာကြီး သခင်ကိုယ်တော်မှိုင်း၏ လေးချိုးကြီးများ၊ ပြဇာတ်များနှင့် မှာတော်ပုံဝတ္ထုတို့ကို နှစ်နှစ်သက်သက် တွေးတွေးဆဆ ဖတ်ခွင့် ရသကဲ့သို့ မှော်ဘီဆရာသိန်းကြီး၊ အမျိုးသားပညာဝန် ဦးဖိုးကျားတို့ ၏ စာများကို လေ့လေ့လာလာ မှတ်မှတ်သားသား ဖတ်ခွင့်ရခဲ့ သည်။

အမျိုးသားရေးဇာတိမာန်ကဗျာများ

အမျိုးသားစာဆိုဆရာဇော်ဂျီသည် ၁၉၂၄ ခုနှစ်မှစ၍ သူရိယ မဂ္ဂဇင်း၊ ဝံသာယုဝမဂ္ဂဇင်း စသည့်တို့တွင် ကဗျာရေးဖွဲ့ခဲ့သည်။ ထိုကဗျာများကို ရှေ့ပြေးကဗျာစုဟူ၍ သတ်မှတ်ကြသည်။ ၁၉၂၈ ခုနှစ် မတ်လထုတ် တက္ကသိုလ်ကျောင်းတိုက်မဂ္ဂဇင်းတွင် ပါဝင် သော ပိတောက်ပန်းကဗျာမှစ၍ နောင်ဆရာရေးဖွဲ့သော ကဗျာ များသည် ခေတ်ဆန်းကဗျာအဖြစ် ထင်ရှားသည်။ တို့တိုင်းပြည် (၁၉၃၅)၊ ရှေးခေတ်ပုဂံပြည်(၁၉၃၆) ၊ မယ်တို့ပုဂံပြည် (၁၉၃၇) ကဗျာများသည် အမျိုးသားရေး ဇာတိမာန်ကဗျာများဖြစ်သည်။

ဆရာကဗျာများသည် ကိုယ့်ရပ်ကိုယ့်ရွာ ကိုယ့်ဒေသ၊ ကိုယ့်တိုင်း ကိုယ့်မြေကို ချစ်ခင်မြတ်နိုးသောစိတ်၊ တိုင်းချစ်ပြည်ချစ်စိတ် ဖြစ်ပေါ်အောင် ရေးဖွဲ့သော ကဗျာများဖြစ်သည်။ နိုင်ငံသူနိုင်ငံ သားများ၏ စည်းလုံးမှု၊ ချစ်ကြည်မှု၊ ရင်းနှီးမှုကို အထောက်

အကူပြုသော ကဗျာများဟု အဆိုပြုထိုက်ပါသည်။

ဆရာ၏ကဗျာများသည် ပြည်ထောင်စုစိတ်ဓာတ် ရှင်သန် ထွန်းကား ပြန့်ပွားရေးကို ပို၍ရှေ့ရှုလာသည်။ ပို၍ ထက်မြက် ပြတ်သားလာသည်ကို တွေ့မြင်ရပါသည်။

“တို့တိုင်းပြည်”

“တက်လူတေးသံ”

“အိုတက်လူတို့”

“သင်သေသွားသော်” . . . ကဗျာများသည် ၁၉၃၅ ခုနှစ်က ရေးဖွဲ့ခဲ့သော ဆရာ့ကဗျာများတွင် အမျိုးသားရေး ဇာတိမာန် ထက်သန်စေသော ကဗျာများဖြစ်သည်။

ပြည်ထောင်စုစိတ်ဓာတ် ပြဇာတ်ဆရာ

ဆရာသည် “ရွှေမောင်းသံ(၁၉၃၃) ”ပြဇာတ်နှင့် “အောင်လံ တော်”(၁၉၄၂) ပြဇာတ်နှစ်ပုဒ်ကိုလည်း ရေးသားခဲ့သည်။

“ရွှေမောင်းသံ (၁၉၃၃)ပြဇာတ်တွင် ဆရာသည် တိုင်းရင်း သားစည်းလုံးညီညွတ်ရေးကို ဦးတည်ပြီး ဇာတ်လမ်းဆင်ထားသည်။

“အောင်လံတော်(၁၉၄၂)”ပြဇာတ်တွင် ၁၉၃၁ ခုနှစ်က အမျိုးသားအောင်လံတော်နှင့် ပတ်သက်ပြီး အစည်းအဝေး ကျင်းပရာ တစ်ဦးနှင့်တစ်ဦး အကြိတ်အနယ်ငြင်းခုံ ဆွေးနွေး ကြပြီးမှ ဝါ၊ စိမ်း၊ နီ သုံးရောင်ခြယ်ဒေါင်း ရုပ်ပါသော အလံကို အမျိုးသားအလံအဖြစ် သဘောတူ ရွေးချယ်ကြပုံ၊ မြန်မာ အလံတော်သည် မြန်မာတို့၏ အချုပ်အခြာအာဏာပိုင်သော

လွတ်လပ်ရေး၏ အထိမ်းအမှတ်ဖြစ်ပုံ၊ မြန်မာ့အောင်လံတော် စိုက်ထူနိုင်ရန် အသက်သွေး ချွေးတို့ အကျခံပြီး စွန့်စားကြိုးပမ်းရပုံ၊ အစွမ်းသတ္တိပြုရပုံကို ဇာတ်လမ်းဆင် ပြီး တစ်ခန်းရပ်ပြဇာတ်အဖြစ် ရေးဖွဲ့တင်ဆက်ထားသည်။ ပြည်ထောင်စုစိတ်ဓာတ် ရှင်သန် ထွန်းကားရေးကို တွန်းအားပေးသော သဘောကို တွေ့ရပါသည်။

အမျိုးသားစာဆို ဆရာဇော်ဂျီသည် ဗြိတိသျှလက်အောက်ခံ ကိုလိုနီမှ မြန်မာနိုင်ငံ လွတ်လပ်ရေးရသည့် ၁၉၄၈ ခုနှစ် ဇန်နဝါရီလ ၄ ရက်နေ့ထုတ်ဟံသာဝတီသတင်းစာအထူး စာစောင် တွင် ၁၉၄၈ ခုနှစ် လွတ်လပ်ရေးနေ့တွင် ကဗျာကိုရေးဖွဲ့ခဲ့သည်။

အမျိုးသားအားဟန်ကဗျာများ

အမျိုးသားစာဆို ဆရာဇော်ဂျီသည် မြန်မာနိုင်ငံ လွတ်လပ်ရေး ရပြီးနောက် စာပေယဉ်ကျေးမှုရေးရာ ဆောင်းပါးများ အရေးများ လာသည်။ သုတေသန ဆောင်းပါးများ အရေးများလာသည်ကို တွေ့မြင်ရသော်လည်း ကဗျာများကို ရေးသားခြင်းမှာ ရပ်ဆိုင်း၍ မသွားခဲ့ပေ။ ၁၉၅၇ ခုနှစ်မှ ၁၉၈၁ ခုနှစ်အထိ ဗေဒါလမ်းက ကဗျာများ ၄၁ ပုဒ်ကို ရေးဖွဲ့ခဲ့သည်။ ထို့အတူ ၁၉၆၄ ခုနှစ်မှ ၁၉၇၄ ခုနှစ်အထိ ညီသစ်ဆင်း ကဗျာများ ၂၄ ပုဒ်၊ ၁၉၈၄ ခုနှစ်မှ ၁၉၈၇ ခုနှစ်အထိ ရှေးခေတ်ပုဂံကဗျာစုနှင့် အခြားကဗျာ များ ၅၁ ပုဒ်ကို ရေးဖွဲ့ခဲ့သည်။

ဗေဒါလမ်းကဗျာများမှာ ဆရာကြီးမွေးဖွားရာ မြစ်ဝကျွန်းပေါ် ဒေသ မြစ်ချောင်းများအတွင်း ရေတက်ရေကျလိုက်ပြီး စုန်ချည် ဆန်ချည် မျောနေသော ဗေဒါပန်းများကို ဗဟိုပြုပြီး ဆရာ၏

လူ့ဘဝအတွေးအမြင် ဆင်ခြင်တုံတရားတို့ကို ထုတ်ဖော်ရေးဖွဲ့ ထားသော ရသစာပေကဗျာကောင်းများ ဖြစ်သည်။

“ရှေးခေတ် ပုဂံကဗျာစုနှင့် အခြားကဗျာ” များမှာ ပုဂံခေတ် စေတီပုထိုးများ၊ အဆောက်အအုံများ၊ နေရာဒေသများ၊ သမိုင်းဝင် ဖြစ်ရပ်များအပေါ် အခြေခံပြီး ပုဂံပြည်သူပြည်သားတို့၏ ကြည်ညို လေးစားစရာ၊ ချီးကျူးအတု ယူစရာ၊ စိတ်ဓာတ်နှင့် စွမ်းရည်သတ္တိကို ထုတ်ဖော်ရေးဖွဲ့ထားသော ရသစာပေကဗျာကောင်းများဖြစ် သည်။

“ညီသစ်ဆင်းကဗျာများ” မှာ လွတ်လပ်သော အချုပ်အခြာ အာဏာပိုင်သည့် ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံရှိ မျိုးဆက်သစ် လူငယ်များ ထားရှိအပ်သော စိတ်နေသဘောထား အမှုအရာတို့ကို လမ်းညွှန်ထုတ်ဖော်ရေးဖွဲ့ထားသော ကဗျာများဖြစ်သည်။ အမျိုး သားအားမာန်ကဗျာများဟူ၍ မှတ်သားဂုဏ်ပြုထိုက်ပါသည်။

ပြည်ထောင်စုစိတ်ဓာတ် ရှင်သန်ထွန်းကားရေးအတွေး ကဗျာစုများ

“တို့ပြည်ထောင်စု(၁၉၆၈) ကဗျာတွင် ပြည်ထောင်စု မြန်မာ နိုင်ငံသည် တိုင်းတစ်ပါးအန္တရာယ်မှ ကာကွယ်ပေးသော တောင် တန်းကြီးကမ်းယံများ ရှိပုံ၊ ဆီ၊ ပဲ၊ ထန်းလျက်၊ လက်ဖက်၊ မက်မန်း၊ ဝါ၊ ကျွန်း၊ ရေနံ၊ ဆန်၊ ဆား၊ ငါးပိ စသည်တို့ ထွက်ပြီး အညာအကြွ၊ မြေပြန့်တောင်ပေါ် ကူးသန်းပြီး ရောင်းဝယ်ဖောက်ကားနေကြပုံတို့ကို ရေးဖွဲ့သည်။ ထို့အတူ တိုင်းရင်းသား ညီအစ်ကိုမောင်နှမများ ဖြစ်ကြသော ကချင်၊ ကရင်၊ ကယား၊ ချင်း၊ မွန်၊ ဗမာ၊ ရခိုင်၊ ရှမ်း

စသူတို့ သင့်သင့်မြတ်မြတ် ချစ်ချစ်ခင်ခင်နေကြပါက ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံသည် နတ်ပြည်တမျှ ပျော်မွေ့ဖွယ်ကောင်းပုံကို ရေးဖွဲ့ သည်။

“ငါ့ညီပြောင်းဝင်း၊ မောင်သစ်ဆင်း။

မင်းနှင့်ကချင်နှင့်၊ ချင်းနှင့်ကယားနှင့်

ရှမ်းနှင့်ရခိုင်နှင့်၊ မွန်နှင့်ကရင်နှင့်

သင့်သင့်မြတ်မြတ်၊ အနေတတ်လျှင်

နတ်ပြည်နှိုင်းတု၊ ပြည်ထောင်စုဟု

သူ့စေတနာထား၊ သူ့စကားကို

မိန့်ကြားလိုက်သောထိုအခါ” ဟူသောအဖွဲ့တွင် “သင့်သင့် မြတ်မြတ် အနေတတ်လျှင်၊ နတ်ပြည်နှိုင်းတု၊ ပြည်ထောင်စု” ဖြစ်လာမည်ဟူသော ဆရာ၏ ယုံကြည်ချက်ကို တွေ့ရသည်။ တိုင်းရင်းသား လူမျိုးအသီးသီးတို့ စည်းလုံးညီညွတ်ရေးကို လို လားသော ဆရာ၏စေတနာဆန္ဒကို တွေ့ရသည်။

“ပြည်ထောင်စုနေ့အတွေး” (၁၉၆၉) ကဗျာတွင် ပြည်ထောင်စု တိုင်းရင်းသားတို့သည် ရှေးလွန်ခဲ့သောနှစ်ပေါင်း များကစ၍ ယခုကာလထက်တိုင် ဧရာဝတီမြစ်၊ သံလွင်မြစ်၊ ချင်းတွင်းမြစ်တို့ကို စုန်ကာဆန်ကာသွားလာပြီး နှစ်ပေါင်းအစ သင်္ချေကာလကပင် အတူတကွ နေထိုင်ခဲ့ကြောင်း၊ မြောက်ဘက် တွင် နှင်းဝေနေသည့် ရှမ်းကုန်းမြေမြင့်၊ အနောက်ဘက်တွင် စစ်တွေ၊ တောင်ဘက်တွင် ကော့သောင်းအငူစွန်းနှင့် ကျွန်းငယ်များ စွာတို့သည် ကျွန်တော်တို့ ပိုင်သော ရေမြေပိုင်နက်ဖြစ်ပြီး ထိုပိုင် နက်တွင် ပြည်ထောင်စုတိုင်းရင်းသားများ အတူတကွ နေထိုင်ကြ

ရန်အတွက် ကျွန်တော်တို့ ဘိုးဘွားများက ရေမြေကို လက်ဖွဲ့ အပ်ထားကြောင်းတို့ကို ရေးဖွဲ့သည်။ ထို့နောက် မြေပြန့်ရော တောင်ပေါ်ပါ နေရာအပျံ့အနွံ နေထိုင်ကြသော တိုင်းရင်းသား ညီနောင်များတို့သည် စည်းစည်းလုံးလုံး ညီညီညွတ်ညွတ်ဖြင့် အချင်းချင်း လက်တွဲပြီး တိုင်းပြည်ကောင်းကျိုး၊ ပြည်ထောင်စု ကောင်းကျိုးကို သယ်ပိုးဆောင်ရွက်ကြရမည် ဖြစ်ကြောင်း၊ ထိုသို့ဆောင်ရွက်ပါက ခေတ်မီဖွံ့ဖြိုး တိုးတက်သော နိုင်ငံတော် သစ်ကြီး ဖြစ်လာမည်ဖြစ်ကြောင်း ရေးဖွဲ့သည်။

ပြည်ထောင်စုစိတ်ဓာတ်၏အဓိကသောချက်

ဆရာသည် ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံတော်ကြီး၏ ကောင်းကျိုး ချမ်းသာအပြာပြာကို အစဉ်တွေးတောကြံဆခဲ့သည်။ စိတ်စေတနာ သက်ရောက်သည်နှင့်အမျှ အဖတ်အရှုအဆင်အခြင် ကျယ်ပြန့် သည်နှင့်အမျှ အာနိသင်ရှိသော ရသစာပေကောင်းများကို ရေးဖွဲ့ခဲ့သည်။ ပြည်ထောင်စုစိတ်ဓာတ် ရှင်သန်ထွန်းကားပြန့်ပွား အောင် စွမ်းဆောင်ခဲ့သည်။

ဆရာသည် အမျိုးသားအထက်တန်းကျောင်းတွင် သင်ကြားခဲ့ သည့် အမျိုးသားပညာဝန်ဦးဖိုးကျား၏ “မြန်မာ့ဂုဏ်ရည် ရာဇဝင်ဖတ်စာ” စာအုပ်ကို နှစ်သစ်မြတ်နိုးသည်။ ထိုစာအုပ်က နိုင်ငံချစ်စိတ်၊ တိုင်းပြည်ချစ်စိတ်များ ပေးခဲ့သည်ကိုလည်းအမှတ်ရ လျက်ရှိသည်။ ထို့ကြောင့် ဆရာသည် တိုင်းရင်းသားစည်းလုံး ညီညွတ်ရေး၊ ရင်းနှီးချစ်ကြည်ရေး စေတနာရည်ရွယ်ချက်ဖြင့် “ပြည်ထောင်စုသမိုင်းပုံပြင်များ” (၁၉၅၆) ကို ပြုစုရေးသားခဲ့ သည်။ ထို့ပြင် ဆရာသည် “ပြည်ထောင်စုနှင့် ကျွန်တော်” (၁၉၆၁)

ဆောင်းပါးကိုလည်း ရေးသားခဲ့ပါသည်။ ထိုဆောင်းပါးတွင် ၁၉၃၇ ခုနှစ်က ရှမ်းပြည်မြောက်ပိုင်း သီပေါဘော်ကြိုဘုရားပွဲတော်ကို သွားရောက်ခဲ့သည့် အတွေ့အကြုံကြောင့် တိုင်းရင်းသားလူမျိုးများ အပေါ်ချစ်ခင်ကြင်နာစိတ်ဖြစ်လာကြောင်း ဖွင့်ဟရေးသားခဲ့သည်။ ထို့ပြင် ပြည်ထောင်စုနှင့်ပတ်သက်သော အတွေးအမြင်ကိုလည်း ထုတ်ဖော်ထားခဲ့သည်။

“ကျွန်တော်တို့နိုင်ငံသည် လွတ်လပ်ရေးကို ရသည်နှင့် တစ်ပြိုင်နက် ပြည်ထောင်စုနိုင်ငံဖြစ်လာသည်။ ပြည်ထောင်စုဟု ဆိုသဖြင့် ကျွန်တော်တို့နိုင်ငံသည် ပုဂံခေတ်က တိုင်းပြည်မျိုး မဟုတ်တော့ပြီ။ တောင်ငူခေတ်က တိုင်းပြည်မျိုးမဟုတ်တော့ပြီ။ ကုန်းဘောင်ခေတ်၊ အင်္ဂလိပ်ခေတ်က တိုင်းပြည်မဟုတ်တော့ပြီ။ ရုပ်ရော၊ နာမ်ရော အကုန်ပြောင်းကုန်ပြီ။”

ပြည်ထောင်စု၏ နယ်နိမိတ်အတွင်းရှိ ဒေသသည် မြန်မာတစ် မျိုးတည်း၏ အကျိုးအတွက်လည်းမဟုတ်၊ ရှမ်းတစ်မျိုးတည်း၏ အကျိုးအတွက်လည်းမဟုတ်၊ ကရင်တစ်မျိုးတည်း၏ အကျိုး အတွက်လည်းမဟုတ်၊ ချင်းတစ်မျိုးတည်း၏ အကျိုးအတွက်လည်း မဟုတ်၊ မွန်၊ ဗမာ၊ ရခိုင်၊ ရှမ်း၊ ကရင်၊ ကချင်၊ ချင်းစသော တိုင်းရင်း သားအားလုံး၏ အကျိုးအတွက်သာ ဖြစ်သည်။ တိုင်းရင်းသား အားလုံး စုပေါင်းပိုင်ဆိုင်သော အမွေဆိုင်ပစ္စည်းဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် သွေးတူသားတူ တိုင်းရင်းသား၊ တစ်လှေတည်းစီး တစ်ခရီးတည်းသွား တိုင်းရင်းသားတို့ကို လေးစားချစ်ခင်တတ်ဖို့ လိုပေသေးသည်။ သူတို့နှင့် တစ်စိတ်တစ်ဝမ်းတည်း ဖြစ်ဖို့လိုပေ သေးသည်။ ”

ဟူသော ဆရာ၏ အတွေးအမြင် တိုင်းရင်းသားစည်းလုံး
 ညီညွတ်ရေး ချစ်ကြည်ရေး၏ သော့ချက်ဖြစ်သည်။ ပြည်ထောင်စု
 စိတ်ဓာတ်၏ အဓိကသော့ချက်ဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့်လည်း
 အမျိုးသားစာဆို ဆရာဇော်ဂျီသည် ပြည်ထောင်စုစိတ်ဓာတ်
 ရှင်သန်ထွန်းကားပြန့်ပွားအောင် တစ်ဆင့်ပြီးတစ်ဆင့် စဉ်ဆက်
 မပြတ် စွမ်းဆောင်ကြိုးစားရေးဖွဲ့ခဲ့သော အမျိုးသားရေးစာဆို
 အဖြစ် မော်ကွန်းတင်ထိုက်ပေသည်။ ။

ပြန်ဟောလေ့

မိခင်ကြီးတစ်ဦး

ပထမဆုံး အမျိုးသမီး မြန်မာစာ ပါမောက္ခရာထူးကို ထူးထူး
ခြားခြား၊ ဦးဦးပျားပျား ရနံ့သလို ဆရာမကြီး ဒေါ်သန်းဆွေသည်
မြန်မာစာပေ စနစ်တကျ ပွဲဖြူတို့တက်အောင် ကြံဆောင်ရာတွင်
စံနမူနာ ယူတိုက်သော စာပေမိခင်ကြီးတစ်ဦးဖြစ်ကြောင်း
ဦးသန်းထွန်း ပါမောက္ခ(ငြိမ်း) ပညာရေးတက္ကသိုလ်က ဂုဏ်ပြုပေးပြ
ထားသည်။

မြန်မာစာပေမိခင်ကြီးတစ်ဦး

ပထမဆုံးအမျိုးသမီး မြန်မာစာပါမောက္ခ

ပထမဆုံးအမျိုးသမီး မြန်မာစာပါမောက္ခ ဒေါ်သန်းဆွေ အကြောင်းကို ဖော်ပြလိုပေသည်။ ဆရာမကြီး ဒေါ်သန်းဆွေသည် မြန်မာစာပါမောက္ခထဲ၌ အမျိုးသမီးပါမောက္ခအဖြစ် ပထမဦးဆုံး တာဝန်ထမ်းဆောင်ခဲ့သူ ဖြစ်ပေသည်။ ရန်ကုန်တက္ကသိုလ် မြန်မာ စာဌာန၏ သတ္တမမြောက် ပါမောက္ခဖြစ်ပြီး မြန်မာစာအဖွဲ့ဝင် တစ်ဦးလည်း ဖြစ်နေပေသည်။

ပထမဆုံးအမျိုးသမီး မြန်မာစာပါမောက္ခရာထူးကို ထူးထူး ခြားခြား ဦးဦးဖျားဖျားရခဲ့သလို “ဆရာမကြီး ဒေါ်သန်းဆွေသည်

မြန်မာစာပေစနစ်တကျ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်အောင် ကြံဆောင်ရာတွင် စံနမူနာယူထိုက်လှသော စာပေမိခင်ကြီး တစ်ဦးဖြစ်ကြောင်း” ဦးသန်းထွတ် ပါမောက္ခ(ငြိမ်း) ပညာရေးတက္ကသိုလ်က ဂုဏ်ပြု ဖော်ပြထားပေသည်။ မှန်ပါပေသည်။

ပျူစာကိုပြန်လည်ရှင်သန်စေခဲ့သူ

မြန်မာစာပေသမိုင်းတွင် ‘ပျူစာ’ကို ပြန်လည်ရှင်သန်စေခဲ့သူ တစ်ဦးဖြစ်ပေသည်။ ရာဇကုမာရ်ကျောက်စာကို မြန်မာ၊ မွန်၊ ပါဠိ၊ ပျူလေးဘာသာဖြင့် ရေးထိုးခဲ့ရာ ပါဠိ မွန်၊ မြန်မာစာတို့ကိုသာ အနက်ဖော်ပြဆိုနိုင်ခဲ့ကြသော်လည်း ပျူဘာသာဖြင့် ရေးထိုးထား သော မျက်နှာစာအဓိပ္ပါယ်ကို အနက်ဖွင့်ဆိုရန် လွန်စွာခက်ခဲခဲ့ သည်။

မစ္စတာစီအိုဗလက်ဒင်က ခရစ်နှစ် ၁၉၁၁ ခုနှစ် ဧပြီလထုတ် ရွှင်ရွယ်အာရှတိုက်ဂျာနယ်တွင် မြစေတီခေါ် ရာဇကုမာရ် ကျောက်စာ စတုတ္ထ ဘာသာဖြစ်သော ပျူဘာသာအား လေ့လာ ချက်များကို ရေးသားပြန်ဆိုခဲ့ရာ ကမ္ဘာ့သုတေသီ ပညာရှင်များက သူ၏အရေးအသား ပြန်ဆိုချက်များကို လေးစားအံ့ဩခဲ့ကြရသည်။ မစ္စတာစီအိုဗလက်ဒင်သည် ရှေးဟောင်း သုတေသနနှင့် မနုဿ ဗေဒပညာကို လေ့လာစူးစမ်းရှာဖွေခဲ့သူ သုတေသီပညာရှင်တစ်ဦး ဖြစ်သည်။ မလေးကျွန်းဆွယ် ဗြိတိသျှအစိုးရဝန်ထမ်းတစ်ဦးဖြစ် သည်။ မြန်မာနိုင်ငံကို မရောက်ဖူးခင်ကပင်စတင်၍ ကျောက်စာ မင်ကူး နှင့်ဓာတ်ပုံများကိုလေ့လာမှတ်သားကာ မြစေတီကျောက်စာ လေးဘာသာ အနက် မွန်နှင့်ပျူဘာသာတို့ကို ပြန်ဆိုခဲ့သူဖြစ်သည်။

မြန်မာနိုင်ငံ ကျောက်စာဝန် မစ္စတာတော်စိန်ခိုင်နှင့် မစ္စတာဒူရှင် ဆယ်တို့၏ မြစေတီကျောက်စာ မွန်ဘာသာ ပြန်ဆိုမှုများနှင့် ထူးထူးခြားခြား တိုက်ဆိုင်နေပေသည်။ ပါမောက္ခလုစ်က မြန်မာ ပြည်ကိုမရောက်ဘူးဘဲ မွန်၊ ပျူဘာသာ စူးစမ်းလေ့လာ ပြန်ဆိုရေး သားနိုင်သည့် မစ္စတာစီအိုဗလက်ဒင်အား ရှားလော့ဟုမ်းခေါ် စုံထောက်ဦးစံရှားဦးနှောက်ရှိသူဟု ချီးကျူးဂုဏ်ပြုခဲ့သည်။

လေးစားဂုဏ်ပြုထိုက်သူ

ဤမျှရေးပြနေရခြင်းမှာ မြန်မာစာ ပါမောက္ခဆရာမကြီး ဒေါ်သန်းဆွေအား လေးစားဂုဏ်ပြုလို၍ ဖြစ်ပါသည်။ ပျူလူမျိုး၊ ပျူဘာသာသည် မြန်မာနိုင်ငံတွင် တိမ်ကောကွယ်ပျောက်လုနီးပါး ဖြစ်ခဲ့ရသည်။

ဆရာမကြီး ဒေါ်သန်းဆွေသည် ၁၉၈၁-၈၂ ပညာသင်နှစ်မှစ၍ ပျူစာကို မဟာဝိဇ္ဇာတန်းတွင် ပြန်လည်ပြဋ္ဌာန်းခဲ့သည်။ ကိုယ်တိုင် ပို့ချ ပေးခဲ့သည်။

ပါမောက္ခတာဝန်ထမ်းဆောင်ခဲ့စဉ် အမှတ်ထင်ထင် ပင်ရင်း မြန်မာစာကို တက္ကသိုလ်ပထမနှစ်နှင့် ဒုတိယနှစ်များတွင် ပြန်လည် သင်ကြားခွင့်ရအောင် စွမ်းဆောင်ပေးခဲ့ခြင်းပင် ဖြစ်သည်။

မြန်မာလူမျိုး လူငယ်လူရွယ်တို့ မြန်မာစာကို တန်ဖိုးထား လေးစားတတ်အောင် ပျိုးထောင်လေ့ကျင့်ပေးခဲ့သူ တစ်ဦးအဖြစ် အထူးဂုဏ်ပြုမော်ကွန်း တင်ထိုက်ပေသည်။

ဘဝဖြစ်စဉ်အကျဉ်း

ဆရာမကြီးကို ခရစ်နှစ် ၁၉၂၀ ပြည့်နှစ်၊ နိုဝင်ဘာလ ၂၉ ရက်၊ သောကြာနေ့တွင် မန္တလေးတိုင်း အမရပူရမြို့နယ် လိပ်ဆံခွန်ရွာ၌ မွေးဖွားခဲ့သည်။ ဖခင်မှာ ဦးစက်ရုံဖြစ်၍ မိခင်မှာ ဒေါ်ထွေးဖြစ်သည် မွေးချင်း နှစ်ဦးသာရှိပြီး ဆရာမကြီးက သမီးဦးဖြစ်၍ မောင်ငယ်မှာ ဦးကောင်းညွန့် (အဖွဲ့ဝင်၊ ဝန်ထမ်းရွေးချယ်လေ့ကျင့်ရေးအဖွဲ့) ဖြစ်သည်။ ဖခင်ဦးစက်ရုံမှာ အလယ်တန်းကျောင်းအုပ် ဆရာကြီးဖြစ်ပြီး မိခင်ဒေါ်ထွေးမှာလည်း အလယ်တန်းပြ ဆရာမ ဖြစ်သည်။

ဆရာမကြီးဒေါ်သန်းဆွေသည် လိပ်ဆံခွန်ရွာ အလယ်တန်းကျောင်းမှ ပင် ၁၉၃၃ ခုနှစ်တွင် မြန်မာအလယ်တန်းစာမေးပွဲ အောင်ခဲ့သည်။ အင်္ဂလိပ်-မြန်မာအလယ်တန်းစာမေးပွဲကို မန္တလေးမြို့ ဗုဒ္ဓသာသနာ့နဂါဟ မိန်းကလေးကျောင်းမှ ၁၉၃၅ ခုနှစ်တွင် အောင်မြင်ခဲ့သည်။ အင်္ဂလိပ်-မြန်မာ ၁၀ တန်းစာမေးပွဲကို မန္တလေးမြို့ (အေ-ဘီ-အမ်) အထက်တန်းကျောင်းမှ ၁၉၃၈ ခုနှစ်တွင် အောင်မြင်ခဲ့ပြီး ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်တွင် ပညာဆက်လက် ဆည်းပူးသင်ယူခဲ့သည်။

ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်၌ မြန်မာစာဝိဇ္ဇာတန်း ဒုတိယနှစ် တက်ရောက် သင်ယူနေဆဲမှာပင် ဒုတိယကမ္ဘာစစ်ကြီးဖြစ်၍ ပညာသင်ရပ်ဆိုင်းခဲ့ရသည်။ စစ်အပြီး ဝိဇ္ဇာဂုဏ်ထူးတန်း တက်စဉ် အခါက ဂုဏ်ထူးတန်းတက်သူဟူ၍ ဆရာမကြီးတစ်ဦးသာ ရှိခဲ့သည်။ ထို့နောက် ပညာဆက်လက်သင်ယူခဲ့ရာ ၁၉၄၇ ခုနှစ်တွင် ဝိဇ္ဇာဂုဏ်ထူးတန်းကို အောင်မြင်ခဲ့သည်။ ၁၉၄၉ ခုနှစ်တွင်

မဟာဝိဇ္ဇာဘွဲ့ကို ရရှိခဲ့သည်။ ဆရာမကြီး၏ မဟာဝိဇ္ဇာ ဘွဲ့ယူသော ကျမ်းအမည်မှာ “စိန္တကျော်သူနှင့် စာပေ”ဖြစ်ပြီး ဂုဏ်ထူးရရှိ ခဲ့သည်။

မြန်မာစာဌာနတာဝန်ကျေပွန်ခဲ့သူ

ဆရာမကြီးဒေါ်သန်းဆွေသည် ၁၉၄၇ ခုနှစ် ဇူလိုင်လ ၁ ရက် နေ့မှစ၍ ရန်ကုန်တက္ကသိုလ် မြန်မာစာဌာနတွင် နည်းပြဆရာမ အဖြစ် စတင်အမှုထမ်းခဲ့သည်။ ၁၉၄၈ ခုနှစ် ဩဂုတ် ၁၅ ရက်နေ့ တွင် လက်ထောက် ကထိကအဖြစ် တိုးမြှင့်ထမ်းဆောင်ခဲ့ပြီး ၁၉၅၁ ခုနှစ် ဒီဇင်ဘာလ ၁၇ ရက်တွင် ကထိကအဖြစ် တိုးမြှင့်ခန့်ထား ခြင်း ခံရပါသည်။

၁၉၆၅ ခုနှစ်မှစ၍ မန္တလေးဝိဇ္ဇာနှင့် သိပ္ပံတက္ကသိုလ်သို့ ပြောင်းရွှေ့ အမှုထမ်းခဲ့ပါသည်။ ၁၉၇၄ ခုနှစ် မေ ၁၇ ရက်မှစ၍ မန္တလေးဝိဇ္ဇာနှင့် သိပ္ပံတက္ကသိုလ်မြန်မာစာ ပါမောက္ခအဖြစ် တာဝန်ထမ်းဆောင်ခဲ့သည်။ ၁၉၇၈ ခုနှစ်တွင် ရန်ကုန်တက္ကသိုလ် မြန်မာစာဌာနတွင် ပါမောက္ခအဖြစ် တာဝန်ထမ်းဆောင်ခဲ့သည်။

ဆရာမကြီးသည် ၁၉၈၁ ခုနှစ်တွင် ရန်ကုန်တက္ကသိုလ် မြန်မာစာ ပါမောက္ခရာထူးမှ အငြိမ်းစားယူခဲ့သည်။

ပြုစုခဲ့သောစာပေများ

ဆရာမကြီးသည် စာပေတာဝန်ထမ်းဆောင်ခဲ့စဉ် ကာလ တစ်လျှောက်လုံးတွင် သုတေသနစာတမ်းများ၊ ဆောင်းပါးများ

လည်း ရေးသားပြုစုခဲ့သည်။ မဂ္ဂဇင်းဆောင်းပါးများ၊ ယဉ်ကျေးမှု စာစောင်နှင့် ဂျာနယ်တွင် ဆောင်းပါးများရေးသားခဲ့သည်။

ရာဇကုမာရ် မွန်ကျောက်စာလေ့လာချက်၊ ပျူစာ၊ ခင်ဘရွှေပေချပ် ဓာတ်ပုံများ၊ ပျူစာ၊ ခင်ဘရွှေပေချပ် လေ့လာချက်များကို စာအုပ် အဖြစ် ရေးသားထုတ်ဝေခဲ့သည်။

ရန်ကုန် တက္ကသိုလ် မြန်မာစာဌာနတွင် “စာတော်ဖတ်” တာဝန်ကို ထူးခြားစွာထမ်းဆောင်ခဲ့သည်။

ရှင်မဟာသီလဝံသ၏ ဆုတောင်းခန်းပျို့၊ ရှင်မဟာ ရဋ္ဌသာရ ၏ ဘူရိဒတ်ဇာတ်ပေါင်းပျို့နှစ်စောင်ကို တည်းဖြတ်ခဲ့သည်။

ဆရာမကြီး ဖတ်ကြားခဲ့သော သုတေသနစာတမ်း ခုနစ်စောင် တိတိ ရှိသည်။

၁၉၆၉ ခုနှစ် မြန်မာနိုင်ငံ သုတေသန ဆွေးနွေးပွဲတွင် ရွှေစည်းခုံ မွန်ကျောက်စာလေ့လာချက် (စကားလုံး) စာတမ်း။
၁၉၇၀၊ မြန်မာနိုင်ငံ သုတေသနဆွေးနွေးပွဲတွင် ရွှေစည်းခုံ မွန်ကျောက်စာလေ့လာချက်(ဖွဲ့ထုံးနှင့် အကြောင်းအရာ) စာတမ်း၊
၁၉၇၂၊ မြန်မာနိုင်ငံ သုတေသနဆွေးနွေးပွဲတွင် မြန်မာစကားပြေ၌ အသုံးအတွင် ဆုံးစကားများ စာတမ်း၊ ၁၉၈၁၊ မြန်မာနိုင်ငံ သုတေသန ဆွေးနွေးပွဲတွင် “မြန်မာ အက္ခရာ ပုံသမိုင်းစာတမ်း- ၁၊ (မြန်မာစာဌာန လုပ်အားပါဝင်သည်)၊ ၁၉၈၂၊ မြန်မာနိုင်ငံ သုတေသန ဆွေးနွေးပွဲတွင် မြန်မာအက္ခရာပုံ သမိုင်းစာတမ်း- ၂၊ ၁၉၈၂ မြန်မာနိုင်ငံ သုတေသန သူငယ်တန်း၊ မြန်မာဖတ်စာ လေ့လာချက်၊ စာတမ်း၊ ၁၉၇၆၊ ဟံသာဝတီသတင်းစာတိုက် ဘိုးဝဇီရ စနေ စာပေဝိုင်းတွင် မြန်မာစကားနှင့် သုံးကြိမ်နှုန်း

စာတမ်း။

ဆရာမကြီးဒေါ်သန်းဆွေသည် ရန်ကုန်တက္ကသိုလ် မြန်မာစာ ဌာနပါမောက္ခအဖြစ် တာဝန်ထမ်းဆောင်စဉ်တွင် မဟာဝိဇ္ဇာ ကျမ်းပေါင်း (၆၀)ကျော်တို့ကိုလည်း သဘာပတိအဖြစ်ပြီးစီးအောင် ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။

ထူးခြားဘဝဖြစ်စဉ်

ဆရာမကြီးဒေါ်သန်းဆွေသည် စာပေလုပ်သားအဖွဲ့တွင် ကမာရွတ်မြို့နယ်စာပေလုပ်သားအဖွဲ့ဥက္ကဋ္ဌ၊ မြန်မာနိုင်ငံ စာပေ လုပ်သားအဖွဲ့ နာယကဖြစ်ခဲ့သည်။ နှင်းဆီကုန်းဘိုးဘွားရိပ်သာ စောင့်ရှောက်ရေးအဖွဲ့၊ အဖွဲ့ဝင်ဖြစ်၍ အမှုဆောင်အဖြစ် ရှစ်နှစ် မြောက်ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။ တတိယအကြိမ် ပြည်သူ့လွှတ်တော်တွင် မြစ်သားမြို့နယ် ကိုယ်စားလှယ်အဖြစ် ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။ ဆရာမကြီးသည် စာပေတာဝန် ထမ်းဆောင်ခဲ့စဉ်တစ်လျှောက် ဘာသာစာပေ ဆောင်းပါးများ၊ စာပေသုတေသနစာတမ်းများကို ရေးသားပြုစုပြီး စာတမ်းဖတ်ကြားခြင်း၊ စာပေမဂ္ဂဇင်းစသည် တို့တွင် အမည်ရင်းဖြင့်လည်းကောင်း၊ မြမဇ္ဈဟူသော ကလောင် အမည်ဖြင့် လည်းကောင်း ရေးသားခဲ့သည်။

ဆရာမကြီးသည် ၂၀၀၂ ခုနှစ် ဇွန်လ ၇ ရက်(သောကြာ နေ့)တွင် ကွယ်လွန်ခဲ့ရရှာသည်။

စာပေမိခင်ကြီး၏ မှာတမ်းစကား

ရန်ကုန်တက္ကသိုလ် မြန်မာစာဌာန နှစ်(၆၀)ပြည့်အထိမ်းအမှတ် အာစရိယပူဇော်ပွဲတွင် စာပေမိခင်ကြီး၏ မှာတမ်းစကားသည် လေးစားကြည်ညိုဖွယ်အတိ ပြည့်ဝသည်။

မှာတမ်းစကား

‘လောကတွင် သစ္စာလေးပါးတရားအမြဲရှိသည်။ ဤသစ္စာတရားလေးပါးကို ဖော်ပြတော်မူမည့်သူ ပေါ်ပေါက်လာသည်ကို ဘုရားပွင့်တော်မူသည်ဟု ခေါ်သည်။ သစ္စာလေးပါးတရားသည် လောကကြီး၏ ကောင်းကျိုးချမ်းသာကို ဆောင်တော်မူသည်။’

မြန်မာစာပါမောက္ခ ဒေါ်သန်းဆွေသည် မြန်မာစာမိခင်ကြီး ပီသလှသည်။ မြန်မာစာပေသည် သုတရသပြည့်ဝသည်။ ရသစာပေကို ဖန်တီးရာတွင် ဆရာမကြီးသည် “ချစ်ရွှင်သနား၊ တည်ကြားကြမ်းကြုတ်၊ စက်ဆုပ်ကြောက်ခါ၊ ရဲဝံ့အံ့ဩ၊ နောအရသာ ကျမ်းဂန်လာ”ကို လောကကောင်းကျိုးပြုတတ်၊ ရေးတတ်ရန် ဖန်တီးတတ်ရန် ဆရာမကြီးက တပည့်တို့အား အမြဲတစေ ဝေဖန်ရှင်းလင်း သင်ကြားပြသလေ့ရှိသည်။

ဒါကြောင့် မိမိ တတ် တဲ့ ပညာကို
လောကကောင်းကျိုးအတွက် အသုံးချ တတ်အောင်
ဆိုးကျိုးအတွက် အသုံးမချမိအောင်၊ ပညာတတ်အသိတွေ
တိုးတက် မြင့် မားသထက် မြင့် မားအောင်၊
ကြံဆတီထွင်ဖန်းတီးလိုစိတ် ထက်သန်လာအောင်၊ လောကဓံ

မြန်မာစာ မြန်မာမှုကိုပြုစုပျိုးထောင် ခေါင်းဆောင်ခဲ့ကြသူများ ၂၅၁

**အတွေ့အကြုံဆိုးကောင်းကို ကြံ့ကြံ့ခံနိုင် ရည်ရှိအောင်
ရသစာပေ ကို ဖတ်တတ် နားလည်ခံစားတတ်ရမယ်**

မြန်မာစာပေမိခင်ကြီးသည် မြန်မာစာပေကို ရှာဖွေလေ့လာ
ပွားများ ရေးသားထားခဲ့ပါပြီ။ စာပေရသသဘောကို စစ်ကြောကာ
လောက ကောင်းကျိုးပြု၊ ဆိုကျိုးပယ်ရန် ဝေဖန် လေ့လာနည်းကိုပါ
မှတ်မှတ်သားသား ရေးထားခဲ့ပါပြီ။ မြန်မာစာပေ ဂန္ထဝင်တွင်
စံတင်ဂုဏ်ပြုထိုက်သော မြန်မာစာပေမိခင်ကောင်း တစ်ဦးဖြစ်ကြောင်း
ထပ်လောင်း ဂုဏ်ပြုအပ်ပေသည်။ ။

မြန်မာ့မျိုးချစ်စာပေပညာရှင်
ဦးကျော်ရင်

**“ တို့ရင်သားတို့၏ စည်လုံညီညွတ်မှု သွေစည်မှုတို့ကိုကိုယ်စား
ပြုပြီးနောက်တွင် နိုင်ငံလွတ်လပ်ရေးကို မဆုတ်မနစ် ကြိုးပမ်း
ခဲ့သော လွတ်လပ်ရေး ကြိုးပမ်းမှုတွင် ဆရာသည် ပါဝင်ခဲ့၏။ ”**

မြန်မာ့မျိုးချစ် စာပေပညာရှင်

ဦးကျော်ရင်

ရန်ကုန်တက္ကသိုလ် မြန်မာစာဌာနကထိက ဦးကျော်ရင်ဟု ထင်ရှား အမြင်များခဲ့သော ဆရာသည် မြန်မာ့မျိုးချစ်ပုဂ္ဂိုလ်မွန် တစ်ဦး ဖြစ်ပေသည်။ သူသည် မြန်မာစာပေရှာဖွေရေးသားမှု တာဝန်သာမက မြန်မာ့မျိုးချစ် နိုင်ငံတာဝန်ကို ကျေပွန်ခဲ့သူ တစ်ဦးအဖြစ် ထူးထူးခြားခြား မှတ်သား သိရှိရပေသည်။

အထူးသဖြင့် မြန်မာနိုင်ငံ လွတ်လပ်ရေးကြိုးပမ်းမှုသမိုင်းတွင် မော်ကွန်းဝင် အမှုထမ်းဆောင်ခဲ့သူဖြစ်သည်။ လေထီးဗိုလ် ဗိုလ်ကျော်ရင်သည် ဆရာ၏နယ်ချဲ့နှင့် ဖက်ဆစ်တော်လှန်ရေး ခရီးစဉ်တွင် ထင်ရှားခဲ့သည့် အမည်ပင်ဖြစ်သည်။ ဦးကျော်ရင် သည် ငယ်ဘဝမှသည် ကွယ်လွန်သည်အထိ နိုင်ငံလူမျိုးနှင့် အမျိုးသားစာပေ တာဝန်ကို ကျေပွန်ခဲ့သူတစ်ဦး ဖြစ်ပေသည်။

ဘဝဖြစ်စဉ်အကျဉ်း

ဆရာဦးကျော်ရင်သည် သံတွဲမြို့ကမ်းနားလမ်း၌ မြန်မာ သက္ကရာဇ် ၁၂၇၈ ခုနတ်တော်လဆန်း ၁၃ ရက်၊ ခရစ်နှစ် ၁၉၁၆ ခု၊ ဒီဇင်ဘာလ ၇ ရက် ကြာသပတေးနေ့ နံနက် ၄ နာရီအချိန်တွင် ဖွားမြင်ခဲ့သည်။ မိဘအမည်မှာ ဦးဖိုးဦး၊ ဒေါ်မြရင်တို့ဖြစ်၍ ဦးကျော်ရင်တစ်ဦးတည်းကိုသာ ဖွားမြင်ခဲ့သည်။

ဆရာဦးကျော်ရင်သည် သံတွဲမြို့ အေ-တီ-အမ် ကျောင်းတွင် စတင် ပညာသင်ခဲ့သည်။ ထို့နောက် အစိုးရတန်းမြင့်ကျောင်းသို့ ပြောင်းရွှေ့ပညာ သင်ယူသည်။ ထိုကျောင်းမှပင် ၁၉၃၄ ခုနှစ်တွင် ၁၀ တန်းစာမေးပွဲကို အောင်မြင်သည်။ သို့သော် ဘာသာတွဲများ၍ စာမေးပွဲအောင်၍ ကောလိပ် ဝင်ခွင့်ရလေသည်။ ဆရာနေစဉ်က အဆောင်မှာ ပုဂံဆောင်ဖြစ်သည်ဟု သိရှိမှတ်သားရပေသည်။

၁၉၅၀ ပြည့်နှစ်တွင် ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်မှ မဟာဝိဇ္ဇာတန်းကို အောင်မြင် ခဲ့သည်။ တက္ကသိုလ်မြန်မာစာဌာနတွင် ကထိကအဖြစ် ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။

ထိုစဉ် ဆိုဗီယက်ယူနီယံတွင် အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ တက္ကသိုလ် တွင် မြန်မာစာပါမောက္ခအဖြစ် စေလွှတ်ခန့်အပ်ခြင်းခံရ၍ မော်စကို သို့ သွားခဲ့ရသည်။ မော်စကိုမှ ပြန်လာသောအခါ တက္ကသိုလ်များ ရုံးအုပ်ချုပ်ရေးမှူးအဖြစ် ခန့်အပ်ပြန်၍ တက္ကသိုလ်အုပ်ချုပ်ရေး လုပ်ငန်းများ လုပ်ကိုင်ရသည်။ မကြာမီ မန္တလေး ဝိဇ္ဇာနှင့်သိပ္ပံ တက္ကသိုလ်တွင် ပါမောက္ခချုပ်အဖြစ် ခန့်အပ်ပြန်၍ ကွယ်လွန်သည် အထိ ထိုတာဝန်ကို ထမ်းဆောင်ခဲ့သည်။

ဆရာကွယ်လွန်သွားရှာသည့် အချိန်အတိအကျမှာမြန်မာ သက္ကရာဇ် ၁၃၂၇ ခုနှစ်၊ တန်ခူးလဆုတ် ၉ ရက်၊ ခရစ်နှစ် ၁၉၉၆ ခုနှစ်၊ မတ်လ(၃၀) ရက် ဗုဒ္ဓဟူးနေ့ ညနေ(၅) နာရီ မိနစ် ၅၀ ဖြစ်သည်။ ရန်ကုန်မြို့ ပြည်သူ့ ဆေးရုံကြီး အခန်းအမှတ်(၇-၈) ခုတင်အမှတ် (၄) သည် ဆရာ၏ဘဝမှတ်တိုင် ဖြစ်ခဲ့ပေသည်။

မြန်မာပျိုးချစ်လူငယ်ဘဝ

ဆရာသည် မလွတ်မလပ် ရပ်တည်နေခဲ့ရသော မြန်မာ လူမျိုးနှင့် မြန်မာနိုင်ငံအပေါ် မြန်မာပြည်သူတို့၏ ဘဝကို ချစ်ခင် လေးစား တန်ဖိုးထားခဲ့သည်။ နယ်ချဲ့တို့သည် နှစ်ပေါင်း ၁၀၀ ကျော်သည်အထိ မြန်မာလူမျိုးတို့အပေါ်တွင် ကျွန်ပြုခဲ့သည်။

တိုင်းရင်းသားတို့၏ စည်းလုံးညီညွတ်မှု၊ သွေးစည်းမှုတို့ကို ကိုယ်စားပြု ရယူပြီးနောက်တွင် နိုင်ငံလွတ်လပ်ရေးကို မဆုတ်မနစ် ကြိုးပမ်းခဲ့သော လွတ်လပ်ရေးကြိုးပမ်းမှုကို ဆရာသည် ပါဝင် ခဲ့သည်။

ဆရာသည် မြန်မာမျိုးချစ်လူငယ်တစ်ဦး ဖြစ်သည်။ ဆရာသည် ၁၉၄၅ ခုနှစ်၌ ဦးဖိုချို၊ ဒေါ်စောမြတို့၏ သမီးမဖြူနှင့်လက်ထပ်၍ သားတစ်ယောက် သမီးတစ်ယောက် ထွန်းကားခဲ့သည်။ ချစ်သူ သက်ထားနှင့် လက်ထပ်ထိမ်း မြားပြီး ရက်ပိုင်းမျှသာရှိသေးသော ကာလတွင်ပင် တော်လှန်ရေးစခန်းသို့ လှမ်းခဲ့သည့် ဆရာတစ်ဦး ဖြစ်သည်။ ပြည်တွင်းမြို့နယ်များ၌သာမက ပြည်ပနိုင်ငံအထိ ရောက်သွား၍ တော်လှန်ရေးအတွက် အားကြီးမာန်တက် ဆောင် ရွက်ခဲ့သော လေထီးဗိုလ် ဗိုလ်ကျော်ရင်ဆိုသူမှာ ဆရာဦးကျော်ရင်

ပင် ဖြစ်သည်။ ဆရာသည် နယ်ချဲ့နှင့်ဖက်ဆစ်တော်လှန်ရေး နှစ်ရပ် စလုံး၌ တက်ကြွစွာ ရှေ့တန်းမှ ပါဝင်ခဲ့သူဖြစ်သည်။

ကျေးလက်ဒေသ အောက်လက်များအထိ စည်းရုံးရေးဆင်းခဲ့သော စည်းရုံးရေးသမားကောင်းတစ်ဦးလည်း ဖြစ်သည်။

မျိုးချစ်မြန်မာ့သည် စာပေပညာရှင်သို့

ဆရာသည် မျိုးချစ်မြန်မာဘဝမှသည် မြန်မာစာပေပညာရှင်ဘဝသို့ ဖြစ်တည်ပြောင်းလဲခဲ့သည်။

ကျောင်းပုရဇုန်သို့ တစ်ဖန်ပြန်၍ တပည့်တပမ်းများအား စာပေပို့ချခဲ့သည်။ စာပေပို့ချရင်းမှပင် အနုပညာရပ်များကို ဖန်တီးပြန်သည်။ ဆရာသည် စာမျိုးစုံ ရေးနိုင်စွမ်းသူလည်း ဖြစ်သည်။ ရေးနိုင်သည်ဟုဆိုရာတွင် အဖြစ်မျှသာမဟုတ်၊ အဆင့်မီ ရသမြောက်အောင် ရေးနိုင်ခြင်းကို ဆိုလိုပေသည်။

ကဗျာလည်းရေးဖွဲ့သည်။ ဝတ္ထုကိုလည်းရေးခြယ်သည်။ ပြဇာတ်ကိုလည်း တင်ဆက်သည်။ ဘာသာစကား စာပေဆောင်းပါးများကိုလည်း ဖွင့်ဆိုသည်။ ဤသို့ ရေးရာတွင် ဆရာသည် ကလောင်အမည် အမျိုးမျိုးဖြင့် ရေးခဲ့သည်။ ဆရာရေးခဲ့သည့် ခေတ်နှင့်အချိန်ကိုခွဲ၍ ပထမကလောင်၊ ဒုတိယကလောင်၊ တတိယကလောင်ဟူ၍ သတ်မှတ်ခွဲခြားခဲ့သည်ကိုလည်း တွေ့ရသည်။

ရံဖန်ရံခါ သုံးသောကလောင်အမည်နှင့် စဉ်ဆက်မပြတ်ရေးသော ကလောင်အမည်များကိုလည်း နှစ်မျိုးနှစ်စားခွဲခြားသည်ကို တွေ့ရသည်။ ပထမအမျိုးအစားတွင် ရွှေတွဲကျော်၊ မောင်ကျော်ရင်၊

ကိုကျော်ရင်၊ မောင်ဘကွန်း၊ ဆရာကျော်ရင်၊ ဦးကထိက၊ အုတ်လှ တို့ဖြစ်ပြီး ဒုတိယအမျိုးစားတွင် သိပ္ပံမျိုးတင့်၊ ကထိကကျော်ရင်၊ တက္ကသိုလ်ကြိုင်သင်းတို့ ဖြစ်သည်။

တက္ကသိုလ်ကြိုင်သင်း ဟူသောအမည်ကို ဆရာအလှိုဠ်ဝှက်ဆုံး ထား၍ ရေးခဲ့သည်နှင့် ဆရာဇနီးသည် လုပ်ဖော်ကိုင်ဖက်များ၊ တပည့်တပန်းများက စာမူများကို လုံးဝမသိကြ၊ မရိပ်မိကြဘဲ သက်ဆိုင်ရာ ဆရာနှင့် အလွန်ရင်းနှီးသည့် မဂ္ဂဇင်း၊ ဂျာနယ် အယ်ဒီတာများက သိရှိကြသည်။

သရော်ဟန်ဖြင့် ရွှင်မြူးစွာ ရေးသားနိုင်ခဲ့သည်။ ပြဇာတ်စာပေ ပုံသဏ္ဍာန်ဖြင့် မြောက်များစွာ ဖွင့်လှစ်ရေးသားခဲ့သည်။

ဆရာ့ဘဝနှင့် ဆရာ့စာပေ

ဆရာသည် တက္ကသိုလ်ဆရာတစ်ဦးအနေဖြင့် ကျောင်းစာ သင်ခန်း ဝန်းကျင်တွင်သာ မွေ့လျော်နေတတ်သူမဟုတ်၊ ကျောင်း ကိစ္စ၊ ကျောင်းဆောင်ကိစ္စ၊ တိုင်းပြည်ကိစ္စများတွင်လည်း တတ်စွမ်း သမျှ ဆောင်ရွက်ခဲ့သူဖြစ်သည်။

၁၉၅၁ ခုနှစ်တွင် စတင်ဖွဲ့စည်းသော ‘တက္ကသိုလ်အနုပညာ အသင်းကြီး’တွင် ဆရာသည် စိတ်ပါလက်ပါဖြင့် ပါဝင်လုပ်ဆောင် ခဲ့သည်။ မြန်မာ့ယဉ်ကျေးမှုအနုပညာ တိုးပွားရာတိုးပွားကြောင်း ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။ ရှမ်းပြည်၊ အင်းလေး၊ ချင်းတောင်၊ ရခိုင်ပြည် စသည်တို့ကို တက္ကသိုလ်အနုပညာ အသင်းကြီးမှ ဒေသန္တရခရီး

ထွက်ရာတွင်လည်း ဆရာသည် ဦးဆောင်ခဲ့သူတစ်ဦး ဖြစ်သည်။

ဆရာသည် “တက္ကသိုလ်ကလောင်အသင်း” တွင်လည်း ပါဝင်လုပ်ဆောင်ခဲ့သည်။ ထို့ပြင် အစိုးရအထက်တန်းကျောင်း များသို့ သွားရောက်ကာ မြန်မာစာပေနှင့် ပတ်သက်၍ ဟောပြောခဲ့ သည်။ စာပေဟောပြောပွဲများ၊ ဉာဏ်ကြီးရှင်ဖြေဆိုပွဲများ၊ စကားရည်လှပွဲများတွင်လည်း စိတ်ပါလက်ပါ တက်တက်ကြွကြွ ဟောပြောခဲ့သည်။ ကျောင်းသားရေးရာများ၌လည်း ဆရာသည် ရှေ့တန်းမှ ဦးဆောင်ကာဆောင်ရွက်တတ်ပါသည်။

ဆရာ၏ ချီးကျူးအတုယူစရာကောင်းသောအချက်ကား မည်သည့်ဘဝ အခြေအနေသို့ရောက်ရောက် ပုံသဏ္ဍာန် မပြောင်းဘဲ အစဉ်အမြဲ ပွင့်ပွင့်လင်းလင်း ဖော်ဖော်ရွေရွေ ဆက်ဆံ ပေါင်းသင်းတတ်ခြင်းပင် ဖြစ်သည်။

ဆရာသည် ကျောင်းဆရာလုပ်ရင်း သူဝါသနာပါသော စာပေ ရေးသားခြင်းကို စာပေတည်းဖြတ်ခြင်း၊ သုတေသနပြုခြင်းများ ပြုခဲ့ပါသည်။ ဆရာသည် ပြဇာတ်များ၊ စာပေဆောင်းပါးများ၊ ဝေဖန်စာ များကို မဂ္ဂဇင်း ဂျာနယ် အမျိုးမျိုးတို့တွင် ရေးသားခဲ့သည်။

ဆရာ့စာပေများ

- (၁) နိုင်ငံရေးအနုစာပေသမိုင်း၊ အမှတ်(၁)မှ(၅)
- (၂) ကဝိလက္ခဏဒီပနီသစ်(၃)ပုဒ်
- (၃) ရခိုင်အက္ခရာနှင့် ရခိုင်သင်ပုန်းကြီး
- (၄) ပထမကလောင်
- (၅) ဒုတိယကလောင်

- (၆) တတိယကလောင်
- (၇) ကတိနှင့်သတိ
- (၈) ဦးပုညနှင့် ရှိတ်စပီးယား
- (၉) စနစ်ကျသော ဝေဖန်စာရေးနည်း
- (၁၀) ပညာတန်ဆောင်
- (၁၁) ကျွန်တော်ပေပါသည်
- (၁၂) ကျင်ပွဲ
- (၁၃) တက္ကသိုလ်နှင့်အလားအလာဆောင်းပါးများ
- (၁၄) မီးနေသည်ပြဇာတ်၊ ဝိဇ္ဇာဘဲဥပြဇာတ်နှင့် အခြားပြဇာတ်များ ပါသည်။
- (၁၅) နယ်ချဲ့စစ်မှ လူထုစစ်သို့
- (၁၆) ကညွတ်ရိုးဗိုလ်ချုပ် (ဒီဂေါအကြောင်း)
- (၁၇) မာ့ကွဝါဒနှင့် ဘာသာဝေါဟာရစသော စာအုပ်များကို လည်း ရေးသားပြန်ဆိုခဲ့သည်။

ထို့ပြင်

- (၁) ရခိုင်မင်းသမီးဧချင်း
- (၂) ကျပင်းတရားစာ
- (၃) ငရဲခန်းပျို့
- (၄) ပလလဲဆင် မင်းပျို့စသော စာအုပ်များကိုလည်း တည်းဖြတ် ခဲ့သည်။
- (၅) သီရိဖုန်းထွတ်၊ လှတမွတ်မင်း မြတ်သုံးဆက်ကြင်။
- (၆) ကျွန်ဆိုး၊ ကျွန်ယုတ်၊ ဓားဖြင့်ခုတ် အဟုတ်မကျင့်ပြီ။
- (၇) ပေါက်လဲလည်းငုံ၊ ရာသီကိုမြူဖုံမထသေး။

ဟူသော ကဝိလက္ခဏာသတ်ပုံလာ စာပုဒ်တို့ကို ဖွင့်ဆိုသော ဆရာ၏ “ကဝိလက္ခဏ ဒီပနီသစ်”သည် သုတေသနအမှုတွင် ဆရာဝါသနာ ထုံ ကြောင်း ဖော်ပြသော သက်သေများအဖြစ် ထင်ရှားပေသည်။

“ဦးပုညနှင့် ရှိတ်စပီးယား”တွင်မူ ဆရာသည် ဦးပုညနှင့် ရှိတ်စပီးယားတို့၏ တူညီချက်ကို လူချင်းတူပုံ၊ အဖြစ်ချင်းတူပုံ၊ စာချင်းတူပုံဟူ၍ အကြောင်းသုံးချက်မှရပ်၍ သူတို့ရေးသောစာ များကို ကိုးကားကာ နှိုင်းချင့်ဝေဖန်ကာ တင်ပြခဲ့သည်။

ဆရာ၏ အယူအဆရဲရင့်ပုံ၊ စကားအသုံးအနှုန်း ကျွမ်းကျင်ပုံ၊ ဟာသဉာဏ်ရှိပုံတို့ကို “ မီးနေသည်ပြဇာတ်၊ ဝိဇ္ဇာဘဲဥပြဇာတ်” များတွင် တွေ့ရပါသည်။ တာရာမဂ္ဂဇင်းတွင် ရေးသောဆရာ့ ပြဇာတ်များသည်လည်း ထက်ထက်မြက်မြက် ရှိသည်ဟု သိရသည်။

ဆရာသည် ဟာသဉာဏ်ရှိ၍ အာဝဇ္ဇန်းရွှင်လှသောကြောင့် ဆရာ့စာများကို ဖတ်ရသည်မှာ နှစ်သက်ပျော်မွေ့စရာ ကောင်းသည်။ သွက်သွက် လက်လက် ဖျတ်ဖျတ်လတ်လတ် ရှိသည်။ ဆရာသည် စာကိုကာရန် နဘောဖြင့် နွဲ့နွဲ့နှောင်းနှောင်း နုနုနယ်နယ် စကားများကိုရွေးကာ မရေးဖွဲ့၊ ကျစ်ကျစ်လစ်လစ် သိပ်သိပ် သည်းသည်းဖြင့် ရှင်းရှင်းလင်းလင်း ရေးဖွဲ့တတ်သည်။ ဆရာရေးခဲ့ သော “ကျင်ပွဲ” မှ ရေးဟန်ကို သာဓက ပြလို ပါသည်။

“ကျင်ဆိုသည်ကား ကျားနှင့်ယင်ဟူသော ဝေါဟာရနှစ်ရပ်လုံး ကို ပေါင်းစပ်၍ ပေါ်လာသောအသံဖြစ်သည်။ ကျားယင်မှ ကျင်ဖြစ်လာသည်။ ကျားယင်ကစားနည်းကိုစွဲ၍ ခေါ်သော နပန်းပွဲ အမည်ဖြစ်သည်။ ကျားယင်ကစားရာတွင် ကျားကနှစ်ကောင်၊ ယင်ကနှစ်ဆယ်ရှိသည်။ ကျားက ယင်ကို ဖမ်းရသည်။ ယင်က

ကျားကို မဖမ်းနိုင်၊ ကျားကို ရှောင်ရသည်။ ကျားကို မရှောင်မတိမ်း မလှုပ်မရှားနိုင်အောင် ဝိုင်းထားရသည်။ ကျားကို ယင်က ရှောင်၍ ပိတ်ထားနိုင်လျှင် ယင်နိုင်သည်။ မရှောင်နိုင်၍ ကျားစားခံ ရလျှင် ယင်ရှုံးသည်။ ဤသို့ ကျားက အအုပ်အဖမ်း၊ ယင်က အရှောင်အတိမ်း တို့ဖြင့် ကစားသော “ကျားယင်” ကစားနည်းကိုနည်းမှီး ခံယူလျက် လူနှစ်ယောက်တွင် တစ်ဦးကဖမ်း၊ တစ်ဦးက ခံကာ တစ်ဦးကို တစ်ဦး မြေသို့ကျအောင် လုပ်ခြင်းအတတ်ကို ကျင်အတတ်ဟု ခေါ်သည်။ မြေသို့ကျတိုင်းလည်း ရှုံးသည်ဟု မပြောနိုင်၊ မြေတွင် အိပ်၍ တဖက်သားကို ကျော်ပစ်နိုင် သည်။ ခြေဖြင့်ချိတ်၍ မြေတွင် လက်ထောက်ထားနိုင်သည်။ သို့သော် ဤအပြုအမူမှာ မကြာစေရ၊ ကြာလျှင်မြေတွင်ကျသည် ဟု ဆုံးဖြတ်ခံရကာ အရှုံးပေးလိုက်ရ သည်။

ကျင်လုံးပွဲသည် ရခိုင်ပြည်၏ရိုးရာနပန်းပွဲဟု ဆိုလျှင်ဆိုနိုင် သည်။ သို့သော် နပန်းပွဲနှင့် အတိအကျ တူသလောဆိုက မတူပေ။ နပန်းပွဲတွင် စည်းကမ်းနည်းသည်။ ကျင်တွင် စည်းကမ်းချက်များ သည်။ နပန်းပွဲတွင် ခွန်အားသည် အဓိကဖြစ်သည်။ ကျင်ပွဲတွင် ဖြတ်လတ်ခြင်း၊ သတိရှိခြင်း၊ ပညာရည်ဝခြင်းသည် အဓိကဖြစ် သည်။ ”

ဆရာ၏စာများသည် ဤသို့ပင် ရှင်းရှင်းလင်းလင်း ပေါ်ပေါ် လွင်လွင်ရှိသည်။ အကြောင်းအချက်ကို တစ်ခုပြီးမှ တစ်ခုစီကာ စဉ်ကာ အကျိုးသင့် အကြောင်းသင့် ဆက်စပ်တင်ပြတတ်သည်

မြန်မာ့မျိုးချစ်စာပေပညာရှင်

ဆရာသည် မြန်မာ့မျိုးချစ်စာပေ ပညာရှင်တစ်ဦးအဖြစ် ထူးထူးခြားခြား မှတ်သား တင်ပြလိုပေသည်။ ဆရာသည် အမျိုးသားနိုင်ငံရေးတွင် ကိုယ်တိုင် ပါဝင်ကြိုးပမ်းခဲ့သူ တစ်ဦးဖြစ်သည်။ နိုင်ငံနှင့် လူမျိုးအတွက် အသက် စွန့်လွှတ်စွန့်စားသော စာပေသမားတစ်ဦး ဖြစ်ပေသည်။

အမျိုးသားနိုင်ငံရေး မျိုးချစ်ပုဂ္ဂိုလ်မှသည် အမျိုးသားစာပေ ပညာရှင် တစ်ဦးဖြစ်လာခဲ့သည်။ ရန်ကုန်တက္ကသိုလ် မြန်မာစာ ဌာန၏ စာအသင် အပြုကောင်းမွန်ထူးချွန်သူ ကထိကဦးကျော်ရင် ဟု ထင်ရှားလူသိများ ကျော်ကြားခဲ့သည်။

ဆရာသည် တက္ကသိုလ်ဆရာသာမက တက္ကသိုလ်အုပ်ချုပ်ရေး ဘက်တွင်လည်း ကျွမ်းကျင်နို့စပ်သည်။ ရန်ကုန်တက္ကသိုလ် ကထိက မှသည် ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်အုပ်ချုပ်ရေးမှူး၊ မန္တလေးတက္ကသိုလ် ပါမောက္ခချုပ်အထိ တာဝန်ကို ကျေပွန်စွာ ထမ်းဆောင်ခဲ့သည်။

မြန်မာစာပေ ပညာရှင်စာရေးဆရာ ကဗျာဆရာ၊ ပြဇာတ် ဆရာအဖြစ် စာစွယ်စုံရေးနိုင်သူတစ်ဦးဖြစ်သည်။ စာစုံကလောင်စုံ ဂုဏ်သတင်း ပျံ့သင်းခဲ့သော ကထိက ဦးကျော်ရင်အား မြန်မာ့မျိုးချစ် စာပေပညာရှင်တစ်ဦးအဖြစ် အထူးဂုဏ်ပြု ဖော်ပြအပ်ပေသည်။

မြန်မာစာပေအဆင့်ကို
မြှင့်တင်ခဲ့သည့်
မြန်မာ့ဂုဏ်
ကျော်မြင့်

**“ ဦးကျော်မြင့်၏ စွမ်းဆောင်ချက်များသည် ထူးခြားထင်ရှားတိ
သည်။ မြန်မာစာပေဂုဏ်ကို မြှင့်လှူ၍ “မြန်မာဂုဏ်ကျော်မြင့်”
ဟူသော ကလောင်အမည်ကို ခံယူခဲ့ပေသည်။ ”**

မြန်မာစာပေအဆင့်ကို မြှင့်တင်ခဲ့သည့်

မြန်မာစာဂုဏ်ကျော်မြင့်

ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်မြန်မာစာဌာန နှစ်ပေါင်းခြောက်ဆယ်ပြည့်မီ ကျော်လွန်လာသောအခါ မြန်မာစာဌာန၏ဂုဏ်ရောင် ထွန်းပြောင်အောင် စွမ်းဆောင်ခဲ့သူများကို ပြန်လည်အမှတ်တရ ဂုဏ်ပြုဖော်ပြလိုပေသည်။

ယင်းအကြောင်းအရာကို နိုင်ငံ့ဂုဏ်ရည်မဂ္ဂဇင်းတွင် အလျဉ်းသင့်သလို ဖွင့်ဆိုဖော်ပြ ရေးသားခဲ့ပေသည်။ မြန်မာစာပါမောက္ခများ၊ ကထိကဌာနမှူးများ၊ စာပေပညာကျော်များ အကြောင်းကို အမှတ်တရဖော်ပြ ရေးသားခဲ့ပေသည်။ ယခုတဖန် မြန်မာစာပေအဆင့်ကို မြှင့်တင်ခဲ့သည့် မြန်မာစာဂုဏ်ကျော်မြင့်အကြောင်းကို အခွင့်အခါသင့်လာဖြင့် ရေးသားတင်ပြလိုပေသည်။

ဘဝဖြစ်စဉ်အကျဉ်း

မြန်မာစာပေကျော်မြင့်သည် ၁၉၃၄ ခုနှစ်၊ ဖေဖော်ဝါရီလ ၁၂ ရက်နေ့တွင် မြေစာရင်းအင်စပက်တော် ဦးထွန်းမောင် ၊ဒေါ်စောသင် တို့မှ ဖွားမြင်သည်။ ပန်းတနော်ဇာတိ ဖြစ်သည်။ အမည်ရင်းမှာ ဖိုးကျော်မြင့် ဖြစ်သည်။

ငယ်စဉ်က ပန်းတနော်မြို့ ဗုဒ္ဓကလျာဏယုဝကျောင်းနှင့် အမျိုးသားကျောင်းများတွင် စာပေသင်ကြားခဲ့သည်။ ကုလသမဂ္ဂ အတွင်းရေးမှူးချုပ်ဟောင်း ဦးသန့်နှင့် ဦးကျော်စိန် (အငြိမ်းစား ခရိုင်ဝန်)တို့သည် သူ၏ဆရာရင်းများ ဖြစ်ကြသည်။ ကိုးတန်း အောင်သောအခါ ရေဝန်ရုံးတွင် စာရေးဝင်ရောက်လုပ်ဆောင် ခဲ့သည်။

၁၉၅၂ ခုနှစ်တွင် တက္ကသိုလ်ဝင်စာမေးပွဲကို အောင်မြင်သည်။

၁၉၅၇ ခုနှစ်တွင် မြန်မာစာပေကျော်ထူးတန်းကို ပထမတန်း ဂုဏ်ထူးဖြင့် အောင်မြင်ခဲ့သည်။

ရန်ကုန်တက္ကသိုလ် မြန်မာစာပေကျော်ထူးတန်း ပထမတန်း အဆင့်တွင် အောင်မြင်သူဦးရေသည် ထိုခေတ်ထိုအခါက လွန်စွာ ထူးခြားရှားပါးခဲ့ သည်။ ၁၉၆၀ ပြည့်နှစ်တွင် မြန်မာစာပေကျော်ထူး တန်း အောင်မြင်ခဲ့သည်။

၁၉၅၇ ခုနှစ်မှစ၍ ရန်ကုန်တက္ကသိုလ် မြန်မာစာပေကျော်ထူးတွင် လက်ထောက် ကထိကအဖြစ် အမှုထမ်းဆောင်သည်။ ပြင်ဦးလွင် စစ်တက္ကသိုလ်သို့ သွားရောက်အမှုထမ်းခဲ့သည်။ စစ်တက္ကသိုလ်တွင် ဗိုလ်မှူးဘသောင်း(မောင်သူတ) နှင့်တွဲဖက်ပြီး ပညာဆက်လက်

ဆည်းပူးသည်။

ပုသိမ်ကောလိပ်တွင် မြန်မာစာဌာနမှူးအဖြစ် အမှုထမ်းခဲ့သေးသည်။ ၁၉၆၄ ခုနှစ်တွင် ကထိကအဖြစ် တိုးမြှင့်ခြင်းခံရသည်။ ၁၉၆၆-၆၈ ခုနှစ် တွင် ဆိုဗီယက်ယူနီယံ မော်စကိုနိုင်ငံတကာ ဆက်သွယ်ရေးတက္ကသိုလ်တွင် မြန်မာစာဌာနမှူးအဖြစ် ဆောင်ရွက်ခဲ့သေးသည်။

ငယ်စဉ်ဘဝစာပေအစ

မြန်စာဂုဏ်ကျော်မြင့်သည် တန်းမြင့်ကျောင်းသားဘဝကပင် နံရံကပ်စာစောင်နှင့် လက်ရေးမဂ္ဂဇင်းတို့ကို ထုတ်ဝေခဲ့ဖူးသည်။ ၁၉၅၆ ခုနှစ်မှစ၍ စာပေဆောင်းပါးများကို မြန်စာဂုဏ်ကျော်မြင့် ဟူသောအမည်ဖြင့် စတင်ရေးသားသည်။ မောင်ခေမာ၊ စောမြူတေ၊ ဖြူဝင်းမေ ဟူသော အမည်များဖြင့်လည်း ရေးသားခဲ့သေး၏။

၁၉၆၃ ခုနှစ်တွင် အနုပညာစာပေ၊ စာပဒေသာ စတုတ္ထဆုကို “စာပေ ရိပ်မွန်” ဖြင့် ဆွတ်ခူးပြီး ၁၉၆၄ ခုနှစ်တွင် မြန်မာ့ယဉ်ကျေးမှုနှင့် အနုပညာစာပေ တတိယဆုကို “မြန်မာ့ရိုးရာသိုင်းပညာသမိုင်း” ဖြင့် ဆွတ်ခူးသည်။ ထိုစာမူကို မြန်မာနိုင်ငံသမိုင်းအဖွဲ့ချုပ်သို့ လှူဒါန်းသည်။ မြန်မာစာ၊ မြန်မာမှုအပြင် မြန်မာ့ရိုးရာသိုင်းပညာကိုပါ လေ့လာထူးချွန်သူ ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးဖြစ်သည်။

ထို့ပြင် ဦးပုညမေတ္တာစာမော်ကွန်း လေ့လာဝေဖန်ချက် (၁၉၆၃) စာပေ တာဝန်(၁၉၆၆) နှင့် ဆိုရှယ်လစ်ပညာရေး အတွေ့အကြုံ(၁၉၇၀) စာအုပ်တို့ကိုလည်း ရေးသားပြုစုခဲ့သေးသည်။ ဆရာသည် စနစ်သစ်ပညာရေးနှင့် ခေတ်မီသော မြန်မာစာဌာန

ဖြစ်အောင် ကြိုးစားဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။ တက္ကသိုလ်သိုင်းအသင်း ဥက္ကဋ္ဌအဖြစ်လည်း ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။

မြန်မာစာဌာနမှ ထုတ်ဝေသောမဂ္ဂဇင်း၊ ဂျာနယ်များကို ဦးစီး ခေါင်းဆောင်သည်။ ဝိဇ္ဇာနှင့် သိပ္ပံတက္ကသိုလ်မဂ္ဂဇင်းတွင်လည်း ပါဝင်ကူညီခဲ့သည်။

တိုင်းပြည်တာဝန်နှင့် စာပေတာဝန် ကျေပွန်အောင် အဘက်ဘက်မှ ကြိုးစားသော မြန်မာဂုဏ်ကျော်မြင့်သည် ၁၉၇၃ ခုနှစ်၊ ဇွန်လ ၇ ရက် နေ့တွင် ရန်ကုန်အင်းစိန်လမ်းမကြီး ဆင်ရေတွင်းလမ်းထိပ်တွင် ကားတိုက်ခံရသောကြောင့် ကွယ်လွန် ရရှာသည်။ ဦးဖိုးကျော်မြင့်၏ ဇနီးမှာ ရန်ကုန် ဝိဇ္ဇာနှင့်သိပ္ပံ တက္ကသိုလ် မြန်မာစာဌာန၊ နည်းပြဆရာမဒေါ်မာလေး ဖြစ် သည်။

ဦးကျော်မြင့်သည် ကွယ်လွန်ချိန်တွင် သမီး ၄ ယောက်နှင့် သားတစ်ယောက် ကျန်ရစ်ခဲ့သည်။ ကွယ်လွန်ချိန်တွင် ၃၉ နှစ် သာ ရှိသေးသောကြောင့် နှမြောတသဖြစ်ကြရပေသည်။

“ဖိုးကျော်မြင့်” အမည်ဖြင့် မြန်မာစာပေအသိုင်းအဝိုင်း စာပေမိတ်ဆွေ ပညာရှင်အပေါင်းက အမှတ်တရ ဂုဏ်ပြုမှတ်တမ်း စာအုပ် ထုတ်ဝေခဲ့သည်။

ဖိုးကျော်မြင့်၏ထူးခြားစွမ်းဆောင်ချက်များ

ဝိဇ္ဇာတန်း(မြန်မာစာဂုဏ်ထူးတန်း)ကို ၁၉၅၇ ခုနှစ်တွင် ပထမတန်း ဂုဏ်ထူး အဆင့်ဖြင့် အောင်မြင်ခဲ့၍ ငွေတံဆိပ်ရရှိခဲ့ သည်။ ဘွဲ့နှင်းသဘင် စာအုပ်တွင် ယင်းဆုနှင့် ပတ်သက်၍ (The Dally jamshedji Chinai Silver Medal-Roll No.8, Po

Kyaw Myint, for standing highest in B.A(Honours) Examination chosen by the vicechancellor) ဟူ၍ တွေ့ရသည်။ မြန်မာစာဂုဏ်ထူးတန်းတွင် ပထမအဆင့်ဖြင့် အောင်မြင်သူအား ပေးသောငွေတံဆိပ်ကို ဆရာသည် ပထမဆုံးဆွတ်ခူးရရှိခြင်း ဖြစ်ပေသည်။

ထိုနှစ်တွင် ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်တစ်ခုလုံး၌ ဂုဏ်ထူးတန်း ပထမအဆင့် အောင်မြင်သူမှာ ဆရာတစ်ဦးတည်းသာ ဖြစ်ပါသည်။

စစ်မဖြစ်မီက မြန်မာစာဂုဏ်ထူးတန်းတွင် ပထမအဆင့်မှ အောင်မြင်သူတို့မှာ ဦးစိန်တင် (သိပ္ပံမောင်ဝ)၊ ဦးဝန်(မင်းသုဝဏ်)၊ ဦးတင်ငွေ(ရှမ်းပြည်) တို့ဖြစ်ကြောင်း သိရသည်။ စစ်ပြီးခေတ်တွင်မူ မြန်မာဂုဏ်ထူးတန်း၌ ပထမအဆင့်ဖြင့် အောင်မြင်သူတို့တွင် ဆရာသည် ပထမဦးဆုံးဖြစ်သည်။ ဤသို့ မြန်မာစာဂုဏ်ထူးတန်း၌ ပထမအဆင့် အောင်မြင်၍ ပန်းတနော်အသင်းကလည်း ရွှေတံဆိပ်တစ်ခု ချီးမြှင့်ခဲ့သည်။

မြန်မာစာဂုဏ်ထူးတန်းတက်ရင်း ၁၉၅၆ ခုနှစ်မှစ၍ ပထမကလောင်အမည်ဖြစ်သော “မောင်ခေမာ” (ကိုရင်ဘွဲ့) ဖြင့် လည်းကောင်း၊ “မြန်မာဂုဏ်ကျော်မြင့်” ဟူသော အမည်ဖြင့် လည်းကောင်း၊ စာပေဆောင်းပါးနှင့် ကဗျာများကို ရေးစပ်ခဲ့သည်။ တက္ကသိုလ်သတင်းထောက်အဖြစ်လည်း ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။

ရန်ကုန်တက္ကသိုလ် ဗုဒ္ဓကျမ်းစာအသင်းတို့တွင်လည်း စည်းရုံးရေးမှု၊ ဘဏ္ဍာရေးမှု၊ အတွင်းရေးမှု၊ ဒုဥက္ကဋ္ဌ၊ ဥက္ကဋ္ဌ စသည်ဖြင့် ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။ ရန်ကုန်အလယ်ပိုင်း တိုက်နယ် ဗ၊ လ၊ စ

တွင်လည်း ဉာဏဗလမှူး အဖြစ် ဆောင်ရွက်ခဲ့ရုံမက ဗ၊ လ၊ စ ဌာနချုပ် (ရွှေဂုံတိုင်)တွင် ဥပစာတန်း မြန်မာစာအခက်အခဲ ရှိသူများအတွက် မြန်မာစာကို အခမဲ့ သင်ကြားပို့ချခဲ့သည်။

ရန်ကုန်တက္ကသိုလ် မြန်မာစာဌာနတွင် လက်ထောက်ကထိက အဖြစ် ၁-၆-၅၇ တွင် စတင်အမှုထမ်းသည်။ မြန်မာစာဌာနတွင် စတင်အမှုထမ်း၍ မကြာမီ၌ ပြင်ဦးလွင်စစ်တက္ကသိုလ်သို့ သွားရောက်၍ ၂၆-၆-၅၇ မှ ၃၁-၅-၅၈ အထိ အမှုထမ်းခဲ့သည်။ စစ်တက္ကသိုလ်၌ အမှုထမ်းနေစဉ် အတွင်း မဟာဝိဇ္ဇာတန်းအတွက် တင်သွင်းရမည့် “မေတ္တာစာသမိုင်း” ပြုစုရာတွင် လိုအပ်မည့် စာပေအချက်အလက်များကို ရှာဖွေစုဆောင်းပြင်ဆင်သည်။ ဆရာကြီးပမ်းမှုကြောင့်ပင် တိမ်မြုပ်နေခဲ့သော မေတ္တာစာအတော် များများသည် ပေါ်ပေါက်လာခဲ့သည်။

ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်သိုင်းအသင်းဥက္ကဋ္ဌအဖြစ် ဆောင်ရွက်ရင်း သိုင်းပညာပြန့်ပွားရေးကို ရည်ရွယ်၍ “မြန်မာ့ရိုးရာ သိုင်းပညာသမိုင်း” ကိုပြုစုထုတ်ဝေခဲ့သည်။ မြန်မာနိုင်ငံသိုင်း အဖွဲ့ချုပ် (အား/ကာ) အမှုဆောင် အဖြစ်လည်း ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။ မြန်မာစာအသင်း ဥက္ကဋ္ဌအဖြစ် လည်း ဆောင်ရွက်ရင်း မြန်စာဂုဏ်ဂျာနယ်၊ မြန်စာ ဂုဏ်မဂ္ဂဇင်း၊ စာမြုတေ၊ မြန်မာစာဂျာနယ် ၊ ရန်ကုန်တက္ကသိုလ် ဝိဇ္ဇာသိပ္ပံ နှစ်ပတ်လည်မဂ္ဂဇင်းတို့ကိုလည်း တာဝန်ခံကြီးကြပ် ထုတ်ဝေခဲ့သည်။

၁၉၆၆ ခု၊ နိုဝင်ဘာလ ၃ ရက်နေ့တွင် ဆိုဗီယက်နိုင်ငံ၊ မော်စကိုမြို့ရှိ “နိုင်ငံတကာဆက်သွယ်ရေးတက္ကသိုလ်” သို့ သွားရောက်၍ မြန်မာစာ ပါမောက္ခအဖြစ် အမှုထမ်းရပြန်သည်။

ဖိုးကျော်မြင့်၏ စွမ်းဆောင်ချက်များသည် ထူးခြားထင်ရှားဘိ

သည်။ မြန်မာစာပေဂုဏ်ကို မြှင့်တင်လို၍ “မြန်စာဂုဏ်ကျော်မြင့်” ကလောင်အမည်ကို ခံယူခဲ့ပေသည်။

ပြင်ဦးလွင်စစ်တက္ကသိုလ် မြန်မာစာဌာတွင် တာဝန်ယူခဲ့စဉ်ကပင် “မြန်မာစာမြင့်ချင်လွန်းလို့” မြန်မာစာပေပညာရှင် ဗိုလ်မှူးဘသောင်း (မောင်သုတ)နှင့်အတူ ရှေးဟောင်းစာပေများကို ရှာဖွေဖော်ထုတ် မှတ်တမ်း ပြုစုခဲ့သည်။ မြန်မာစာမြင့်ချင်လွန်းသူနှင့်အတူ မြန်စာဂုဏ်ကျော်မြင့်သည် မြန်မာစာပေဂုဏ်ကို မြှင့်တင်ခဲ့သည်။

မြန်မာမှုသိုင်းပညာကို ကိုယ်တိုင်လေ့လာရေးသား တင်ပြခဲ့သည်။ “မြန်မာ့ရိုးရာ သိုင်းပညာသမိုင်း”သည် ဂန္ထဝင်စံတင်ထိုက်ပေသည်။ မြန်မာစာ မြန်မာမှုကို စာတွေ့လက်တွေ့ ပြုစုပျိုးထောင်ခဲ့သူဖြစ်သည်။

ဖိုးကျော်မြင့်သည် “မြန်စာဂုဏ်ကျော်မြင့်” ကလောင်အမည် ခံယူကာ မြန်စာဂုဏ်ဂျာနယ်၊ မြန်စာဂုဏ်မဂ္ဂဇင်း စသည့် မြန်မာစာပေ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးကို အထူးအလေးပြု ရှေးရှုဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။ နှစ်ပေါင်းခြောက်ဆယ် ကျော်ကာလ မြန်မာစာဌာနတာဝန်ကျေပွန်ခဲ့သော “မြန်စာဂုဏ်ကျော်မြင့်” သည် မြန်မာစာတည်နေသရွေ့ မမေ့နိုင်သူအဖြစ် ဖော်ညွှန်း မော်ကွန်းတင်လိုက်ရပေသည်။ ။